

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 11. joulukuuta 2025
(OR. en)

16772/25

Toimielinten välinen asia:
2025/0399 (COD)

ENER 677
TRANS 644
RELEX 1683
ECOFIN 1735
ENV 1384
CODEC 2126
IA 231

EHDOTUS

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	11. joulukuuta 2025
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2025) 1006 final
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista, asetusten (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 ja (EU) 2024/1789 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 kumoamisesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2025) 1006 final.

Liite: COM(2025) 1006 final

Bryssel 10.12.2025
COM(2025) 1006 final

2025/0399 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

**Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista, asetusten (EU) 2019/942,
(EU) 2019/943 ja (EU) 2024/1789 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869
kumoamisesta**

{SEC(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2001 final}

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Tämän ehdotuksen tavoitteena on edistää häiriönsietokykyisen energiainfrastruktuurin oikea-aikaista ja tehokasta kehittämistä ja yhteentoimivuutta kaikkialla EU:ssa. Energiaverkkoinfrastruktuuri on ratkaisevassa roolissa EU:n kilpailukyvyyn vahvistamisessa, unionin turvallisuuden varmistamisessa sekä energiasiirtymässä ja hiilestä irtautumisessa. Samaan aikaan energiaverkkojen kehittämiseen kohdistuu kuitenkin uusia ja merkittäviä haasteita.

Sähköverkkojen on kyettävä toimimaan sähkön kysynnän kasvaessa loppukäyttökohteiden sähköistymisen ja vetyjärjestelmän rakentamisen myötä. Sähkön osuuden energian loppukulutuksesta on määrä kasvaa unionissa tämänhetkiselä tasolta eli noin 23 prosentista noin 32 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä, kuten puhtaan teollisen kehityksen ohjelmassa¹ todetaan. Jäsenvaltioiden olisi pyrittävä sähköverkkojen 15 prosentin yhteenliittäntäasteeseen vuoteen 2030 mennessä.² Verkkoihin on integroitava 2,2–2,4 terawattia uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia, jotta vuodeksi 2040 asetetut EU:n tavoitteet³ voidaan saavuttaa. Verkkojen on mukauduttava, jotta EU:hun voidaan luoda hajautetumpi, digitalisoitu ja joustava sähköjärjestelmä, jossa on miljoonia aurinkopaneeleja ja jossa paikalliset energiayhteisöt jakavat resursseja. Vuoteen 2040 mennessä sähkön siirto- ja jakeluverkkoihin on investoitava 1,2 biljoonaa euroa ja vetyverkkoihin 240 miljardia euroa.⁴ Pelkästään merellä tuotettavan uusiutuvan energian määrän odotetaan lisääntyvän jopa 360 gigawattia vuoteen 2050 mennessä⁵, ja tätä varten on luotava tarvittavat liitännät maihin muun muassa maalla sijaitsevaa verkkoa vahvistamalla. **Silloin kun sähköistäminen ei ole toteuttamiskelpoinen ratkaisu, teollisuus- ja kuljetusprosessien hiilestä irrottamiseksi tarvitaan vetyä.** Jos vetyä ei ole mahdollista tuottaa paikan päällä, tarvitaan vetyverkkoja, jotka yhdistävät eri puolilla Eurooppaa sijaitsevat tuotanto- ja kysyntäkeskittymät toisiinsa.

Draghin raportissa⁶ suositeltiin lupa- ja hallintomenettelyjen yksinkertaistamista ja virtaviivaistamista sekä kehoitettiin EU:ta ja jäsenvaltioita kehittämään rajatylittävää infrastruktuuria koordinoitusti ja strategisesti. **Neuvosto** on kehottanut komissiota esittämään vahvistetun kehyksen verkon suunnittelua varten ja varmistamaan, että verkon laajentamisessa otetaan huomioon EU:n tavoitteet.⁷ Lisäksi neuvosto kehotti 16. kesäkuuta 2025 antamissaan päätelmissä⁸ komissiota esittämään verkkoja koskevan paketin, jonka

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, *Puhtaan teollisen kehityksen ohjelma: kilpailukykyyn ja vähähiilistämiseen tähtäävä yhteinen etenemissuunnitelma*, COM(2025) 85 final, 26.2.2025.

² Asetus (EU) 2018/1999 energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta.

³ COM(2025) 524 final: Ehdotus asetukseksi puiteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi.

⁴ Artelyss, LBST, Trinomics, Finesso, A. ym., ”[Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy](#)”, 2025; Pelkästään jakeluverkkojen investointitarpeet ovat 730 miljardia euroa.

⁵ https://energy.ec.europa.eu/news/member-states-agree-new-ambition-expanding-offshore-renewable-energy-2024-12-18_en.

⁶ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en#paragraph_47059.

⁷ Liikenne-, televiestintä- ja energianeuvoston 30. toukokuuta 2024 annetut päätelmät kestävän sähköverkkoinfrastruktuurin kehittämisestä (10459/24).

⁸ Euroopan unionin neuvosto (10279/25).

sisältämällä toimenpiteillä pyrittäisiin muun muassa yksinkertaistamaan verkkoja koskevia EU:n sääntöjä, integroimaan EU:n, alueellisen ja kansallisen tason tarpeet, varmistamaan hankkeiden toteuttaminen ja kehittämään tehokkaita kustannusten jakojärjestelmiä rajatylittävälle yhteistä etua koskeville hankkeille, sekä arvioimaan tarvetta esittää uusia lainsäädäntöehdotuksia energiainfrastruktuurin lupamenettelyjen nopeuttamiseksi. Myös **Eurooppa-neuvosto** on kehottanut päätelmissään laatimaan unionin laajuista pitkän aikavälin investointisuunnittelua, jotta EU:n energiamarkkinat voidaan täysin integroida ja liittää yhteen ja siten edistää unionin energiaturvallisuutta sekä infrastruktuurin suojaamista ja häiriönsietokykyä.⁹ **Euroopan parlamentti** on korostanut verkkojen nykyaikaistamisen ja laajentamisen sekä digitalisaatioon tehtävien investointien merkitystä ja kehottanut keskittymään tässä yhteydessä integroituun ja monialaiseen suunnitteluun, johon kaikkien tasojen toimijat osallistuvat.¹⁰ Euroopan parlamentti on myös painottanut, että rajatylittävä infrastruktuuri on edellytys sisämarkkinoiden onnistuneelle syventämiselle ja unionin häiriönsietokyvyn parantamiselle.¹¹

Vuonna 2013 hyväksytty Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskeva asetus eli TEN-E-asetus on edistänyt unionin keskeisiä energiapoliittisia tavoitteita, sillä siinä vahvistetaan säännöt yhteistä etua koskevien hankkeiden (*Projects of Common Interest*, PCI) yksilöimiseksi ja niiden viiveettömän kehittämisen varmistamiseksi. Näiden hankkeiden avulla varmistetaan Euroopan laajuisten energiaverkkojen yhteentoimivuus, energian sisämarkkinoiden toiminta, toimitusvarmuus unionissa ja uusiutuvien energiamuotojen integrointi. Asetus on myös osaltaan virtaviivaistanut PCI-hankkeiden lupamenettelyjä, ja lisäksi siinä säädetään sääntelytuesta, säännöistä ja ohjeista rajatylittävälle kustannustenjaolle ja riskeihin liittyville kannustimille sekä edellytyksistä rahoituksen saamiselle Verkkojen Eurooppa - välineestä. TEN-E-asetusta tarkistettiin vuonna 2022 kehyksen yhteensovittamiseksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa vuodeksi 2050 asetetun ilmastoneutraaliustavoitteen kanssa.

TEN-E-asetuksen tavoitteet ovat pääosin edelleen voimassa, mutta esiin on tullut useita puutteita, jotka on ratkaistava, jotta voidaan varmistaa, että kehys on omiaan edistämään puhtaan teollisen kehityksen ohjelman tavoitteiden ja eurooppalaisen ilmastolain mukaisesti vähähiilisen, kilpailukykyisen ja häiriönsietokykyisen energiajärjestelmän saavuttamista vuoteen 2050 mennessä.

Ensinnäkään nykyisissä ja suunnitelluissa infrastruktuurihankkeissa ei painoteta riittävästi EU:n energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. EU:ssa tarvittavan rajatylittävän sähköinfrastruktuurin ja infrastruktuurin kehittämisen nykyisen vauhdin ja tason välillä on merkittävä kuilu sekä siirto- että jakeluverkkojen tasolla.¹² Rajatylittävästä sähköntarpeesta vuonna 2030 jää puuttumaan noin puolet (41 gigawattia 88 gigawattista), ja tämän vajeen odotetaan kasvavan seuraavan vuosikymmenen aikana. Vuoteen 2040 mennessä rajatylittävän sähkökapasiteetin tarve kasvaa 108 gigawattiin.¹³ Infrastruktuuritarpeiden laiminlyönti voi vaikeuttaa järjestelmän irtautumista hiilestä, heikentää toimitusvarmuutta ja mahdollisesti johtaa entistä pirstoutuneempiin markkinoihin ja korkeampiin energian hintoihin. Järjestelmän tehokkuuden näkökulmasta on syytä

⁹ Eurooppa-neuvoston päätelmät, maaliskuu 2025 (EUCO 1/25).

¹⁰ Euroopan parlamentin päätöslauselma 19. kesäkuuta 2025 sähköverkoista (2025/2006(INI)).

¹¹ Euroopan parlamentin päätöslauselma 7. toukokuuta 2025 [unionin pitkän aikavälin uudistetusta talousarviosta muuttuvassa maailmassa](#) (2024/2051(INI)).

¹² ACER (2024): ”Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy System – 2024 Monitoring Report”.

¹³ ENTSO-E (2025), ”TYNDP 2024. Opportunities for a more efficient European power system by 2050 – Infrastructure Gaps Report”.

huomata, että nykyisessä kehityksessä ei oteta huomioon vaihtoehtoja verkon laajentamiselle. Tällaisia vaihtoehtoja ovat esimerkiksi johdottomat ja digitaaliset ratkaisut. Myös vetyverkon suunnittelun ja integroinnin parantaminen on ratkaisevan tärkeää, jotta varmistetaan järjestelmän optimointi ja teollisuuden irtautuminen hiilestä.

Toiseksi rajatylittävien infrastruktuurihankkeiden toteuttaminen etenee liian hitaasti, mikä kasvattaa hankkeiden kokonaiskustannuksia ja hankaloittaa järjestelmän irtautumista hiilestä. Sähköinfrastruktuurihankkeiden toteuttaminen alusta loppuun voi siirtoverkkojen tapauksessa kestää jopa kymmenen vuotta. Viivästykset johtuvat usein siitä, ettei **kustannusten jakamisesta** päästä yhteisymmärrykseen, mikäli hankkeella aikaansaatavat hyödyt ulottuvat sen jäsenvaltion ulkopuolelle, jossa hanke toteutetaan. Rajatylittävän infrastruktuurin integroinnin edetessä on odotettavissa yhä enemmän sellaisia hankkeita, joilla aikaansaatavat hyödyt ulottuvat

hankkeen toteuttavan jäsenvaltion ulkopuolelle. Myös **lupamenettelyjen** viivästyminen muodostaa edelleen yhden keskeisistä pullonkauloista, nimittäin yli puolet sähkönsiirtoinfrastruktuurihankkeiden toteuttamiseen tarvittavasta ajasta kuluu lupamenettelyihin.

Myös infrastruktuurin turvallisuus herättää huolta. Viimeaikaiset fyysiseen ja kyberturvallisuuteen liittyvät häiriöt ovat nostaneet esille riskin siitä, että vihamieliset toimijat kohdistavat toimiaan unionin energiainfrastruktuuriin, millä on sekä taloudellisia vaikutuksia että seurauksia Euroopan energiajärjestelmän vakaudelle. Lisäksi kolmansien maiden toimijat ovat yhä kiinnostuneempia investoimaan EU:n energiainfrastruktuuriin, mikä voi lisätä unionin altistumista energiavarmuuteen liittyville riskeille. Tahallisen sabotaasin lisäksi EU:n energiainfrastruktuurin häiriönsietokykyyn kohdistuu myös uusia riskejä, jotka liittyvät esimerkiksi luonnonkatastrofeihin ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.

Tällä ehdotuksella tarkistetaan TEN-E-asetusta ja pyritään ratkaisemaan nämä ongelmat, jotka yksilöitiin ehdotukseen liittyvässä vaikutustenarvioinnissa ja täytäntöönpanokertomuksessa. Ehdotuksessa esitetyillä muutoksilla pyritään erityisesti

- varmistamaan, että verkon kehittämissuunnitelmiin sisältyvillä hankkeilla, jotka on valittu PCI-hankkeiksi tai keskinäistä etua koskeviksi hankkeiksi (*Project of Mutual Interest, PMI*), vastataan tunnistettuihin infrastruktuuritarpeisiin asianmukaisesti ja tehokkaasti ottaen huomioon myös johdottomat ratkaisut
- helpottamaan kustannustenjakovälineiden käyttöä, jotta rajatylittävien infrastruktuurihankkeiden käyttöönottovaihe voidaan saavuttaa nopeammin, mikä lisää kustannustenjakovälineiden käyttöä ja lyhentää käyttöönottovaiheen saavuttamiseen kuluvaa aikaa
- yksinkertaistamaan ja nopeuttamaan rajatylittävien energiainfrastruktuurihankkeiden (PCI-/PMI-hankkeiden) lupamenettelyjä, jotta asetettuja määräaikoja voidaan noudattaa
- parantamaan rajatylittävän energiainfrastruktuurin fyysistä ja kyberturvallisuutta sekä häiriönsietokykyä.

Tämän aloitteen yhteydessä on myös arvioitu ja yksilöity toimenpiteitä, joilla yksinkertaistetaan TEN-E-asetusta ja tehostetaan sen toimintaa sekä vähennetään mahdollisuuksien mukaan sidosryhmille säännösten noudattamisesta ja sääntelystä aiheutuvia kustannuksia (ks. jäljempänä).

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Komissio pyrkii tällä ehdotuksella täyttämään kohtuuhintaista energiaa koskevassa toimintasuunnitelmassa¹⁴ antamansa sitoumuksen. Kyseisessä toimintasuunnitelmassa se sitoutui esittämään eurooppalaisia verkkoja koskevan paketin, jonka sisältämällä lainsäädäntöehdotuksilla ja muilla kuin lainsäädännöllisillä toimenpiteillä muun muassa yksinkertaistetaan TEN-E-asetusta, varmistetaan hankkeiden rajatylittävä yhdennetty suunnittelu ja toteutus erityisesti rajayhdysjohtojen osalta, virtaviiwaistetaan verkkojen lupamenettelyjä, tehostetaan sähköjakeluverkon suunnittelua, vauhditetaan vetymarkkinoiden laajentumista sekä edistetään digitalisaatiota ja innovointia. Tämä ehdotus perustuu vuonna 2022 toteutettuun TEN-E-asetuksen tarkistukseen sekä vuonna 2023 julkaistuun sähköverkoja koskevaan EU:n toimintasuunnitelmaan¹⁵, joka keskittyy TEN-E-kehityksen täytäntöönpanoon.

TEN-E-asetusta täydentää Verkkojen Eurooppa - väline, jolla korjataan sellaisten PCI-hankkeiden rahoitusvajetta, joilla on suuri sosioekonominen arvo mutta jotka eivät ole kaupallisesti kannattavia. Mahdollisuus saada tukea Verkkojen Eurooppa - välineestä riippuu tarkistettuun TEN-E-asetukseen sisältyvien infrastruktuuriluokkien soveltamisalasta, koska PCI- tai PMI-asema on edellytyksenä sille, että Verkkojen Eurooppa - välineestä voidaan myöntää rahoitusta rajatylittäviin infrastruktuurihankkeisiin. Tämä ehdotus on yhdenmukainen vuosien 2021–2027 monivuotiseen rahoituskehykseen sisältyvän tämänhetkisen Verkkojen Eurooppa - välineen sekä vuosien 2028–2034 monivuotiseen rahoituskehykseen sisältyvää Verkkojen Eurooppa - välinettä koskevan ehdotuksen¹⁶ kanssa. Tulevassa monivuotisessa rahoituskehyksessä pidetään äärimmäisen tärkeinä tavoitteina todellisen energiaunionin saavuttamista ja pitkälle integroituja EU:n infrastruktuuriverkkoja, minkä vuoksi Verkkojen Eurooppa - välineen energiaosioon osoitettuja määrärahoja on lisätty merkittävästi.

Tämä ehdotus on myös yhdenmukainen sähkömarkkinadirektiivissä ja -asetuksessa, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta annetussa asetuksessa ja uusiutuvia energialähteitä koskevassa direktiivissä asetettujen tavoitteiden ja päämäärien kanssa, sillä se mahdollistaa unionin energiamarkkinoiden yhdentymisen, uusiutuvien energialähteiden laajamittaisen käyttöönoton ja integroinnin sekä joustavuusratkaisut.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Tämä ehdotus täydentää muita aloitteita, joilla pyritään luomaan yhdennetyimmät eurooppalaiset energiamarkkinat. Lisäksi se on yhdenmukainen vuodeksi 2040 ehdotetun EU:n ilmastotavoitteen sekä eurooppalaiseen ilmastolakiin kirjatun vuoden 2050 ilmastoneutraaliusvelvoitteen kanssa. Yhdessä tämän ehdotuksen kanssa hyväksytään muutosdirektiivi, jolla pyritään nopeuttamaan energiainfrastruktuurihankkeiden, muun muassa siirto- ja jakeluverkkoja, varastointia ja latausasemia koskevien hankkeiden, sekä uusiutuvan energian hankkeiden lupamenettelyjä, jotta näiden hankkeiden käyttöönotto vaihe saavutettaisiin nopeammin.

TEN-E-asetuksen tarkistamisella pyritään tukemaan sähkömarkkinalainsäädännön tavoitteita varmistamalla, että infrastruktuuri lisää sosioekonomista hyvinvointia, sekä tehostamaan

¹⁴ COM(2025) 79 final.

¹⁵ COM(2023) 757 final.

¹⁶ COM(2025) 547 final: Ehdotus asetukseksi Verkkojen Eurooppa - välineen perustamisesta vuosiksi 2028–2034.

edelleen olemassa olevan infrastruktuurin käyttöä. Mahdollisia toimenpiteitä energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta annetussa asetuksessa vahvistettujen sähköverkkojen yhteenliittämätavoitteiden parantamiseksi arvioidaan kyseisen asetuksen tarkistamisen yhteydessä ja suunniteltaessa toimenpiteitä, joilla edistetään entisestään kansallisia energiainfrastruktuuri-investointeja tarvittavan tason saavuttamiseksi.

Tähän ehdotukseen sisältyvät turvallisuuteen liittyvät toimenpiteet perustuvat horisontaalisen turvallisuuslainsäädännön vaatimuksiin, mukaan lukien EU:n kriittisten yksiköiden häiriönsietokykyä koskeva direktiivi¹⁷, NIS 2 - direktiivi¹⁸ ja rajat ylittävien sähkönsiirtojen kyberturvanäkökohtia koskevista toimialakohtaisista säännöistä annettu verkkosääntö¹⁹. Tässä ehdotuksessa esitetyt toimenpiteet tukevat horisontaalisen turvallisuuslainsäädännön tavoitteita ja täytäntöönpanoa sekä unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan tarkoitettuja puitteita, joskin niissä keskitytään nimenomaan Euroopan laajuiseen energiaverkkoon kuuluvaan infrastruktuuriin. EU:n energiaturvallisuuskehityksen vuonna 2026 toteutettavan tarkistuksen yhteydessä käsitellään energiaturvallisuutta horisontaalisesti, ja se täydentää tämän ehdotuksen verkkoihin keskittyvää lähestymistapaa.

Teollisuutta vauhdittava säädös tulee sisältämään toimenpiteitä, joilla nopeutetaan energiaintensiivisen teollisuuden hiilestä irtautumiseen tähtäävien hankkeiden lupamenettelyjä. Koska riittävä verkkokapasiteetti ja oikea-aikaiset verkkoliitännät ovat ratkaisevan tärkeitä teollisuuden sähköistämiseksi, molempia näitä aloitteita viedään eteenpäin tiiviissä yhteistyössä.²⁰ Tämä ehdotus on merkityksellinen myös energiaa ja puhdasta teknologiaa koskevan Välimeren alueen yhteistyöaloitteen (T-MED) ja Välimeren sopimuksen kannalta.

Tässä ehdotuksessa ei käsitellä hiilidioksidin rajatylittävän infrastruktuurin suunnittelua, koska sitä varten on suunnitteilla erillinen hiilidioksidin talteenottoa, hyödyntämistä ja varastointia koskeva paketti. Ottaen huomioon, että kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason verkkojen suunnittelu ja lämmitys- ja jäähdytyssektori ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa, kaasudirektiivin²¹ hiljattainen tarkistus edellyttää vahvempaa koordinoitua eri sektoreiden välillä. Nämä vaatimukset on pyritty ottamaan huomioon verkkopakettissa. Tulevassa verkkojen suunnittelussa tärkeässä osassa ovat myös tuleva sähköistämistä edistävä toimintasuunnitelma, tekoälyä ja energia-alan digitalisaatiota koskeva strateginen etenemissuunnitelma sekä lämmitys- ja jäähdytysstrategia. Lisäksi verkkopaketti muodostaa perustan tulevalle pilvipalveluja ja tekoälyä edistävälle EU:n säädökselle, jolla pyritään houkuttelemaan datakeskusinvestointeja.

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2557, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä ja direktiivin 2008/114/EY kumoamisesta.

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2555, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa, asetuksen (EU) N:o 910/2014 ja direktiivin (EU) 2018/1972 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2016/1148 kumoamisesta (NIS 2 - direktiivi).

¹⁹ Komission delegoitu asetus (EU) 2024/1366, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2024, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 täydentämisestä vahvistamalla verkkosääntö rajat ylittävien sähkönsiirtojen kyberturvanäkökohtia koskevista toimialakohtaisista säännöistä.

²⁰ Esimerkiksi teollisuuden energiatarpeet olisi otettava tarkasti huomioon kansallisissa verkon kehittämissuunnitelmissa, ja päinvastoin – teollisuuspolitiikassa on tärkeää ottaa huomioon infrastruktuurin suunnittelu, sillä vedyn ja hiilidioksidin kuljettamiseen tarvitaan verkko- ja putki-infrastruktuuria.

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1788, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä, direktiivin (EU) 2023/1791 muuttamisesta ja direktiivin 2009/73/EY kumoamisesta (uudelleenlaadittu).

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Tämä ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 172 artiklaan, jossa määrätään oikeusperustasta sellaisten suuntaviivojen vahvistamiseksi, jotka koskevat sopimuksen 171 artiklassa tarkoitettujen Euroopan laajuisia verkkoja varten suunniteltujen toimenpiteiden tavoitteita, painopisteitä ja pääperiaatteita. Näissä suuntaviivoissa yksilöidään yhteistä etua koskevat hankkeet, jotka ovat tarpeellisia sen varmistamiseksi, että Euroopan laajuinen energiaverkko on tarkoituksenmukainen, ja määritetään edellytykset, joiden perusteella EU voi tukea PCI-hankkeita taloudellisesti.

• Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)

Ehdotetut muutokset ovat **toissijaisuusperiaatteen** mukaisia, sillä unionin tasolla toteutettavilla toimilla unionin energiamarkkinoiden yhdentymistä voidaan edistää edelleen – Euroopan rajatylittävää energiaverkkoa nykyaikaistamalla ja kehittämällä – tehokkaammin kuin kansallisen tason toimilla.

EU:n toimien tarve

Energiansiirtoinfrastruktuureilla (kuten yhteenliitettyllä merellä sijaitsevalla sähköverkolla ja älykkäällä verkkoinfrastruktuurilla) on rajatylittävien vaikutusten vuoksi eurooppalaista lisäarvoa, ja ne ovat olennaisen tärkeitä ilmastoneutraalin energijärjestelmän saavuttamiseksi. TEN-E-asetus on edistänyt unionin energiamarkkinoiden yhdentymistä, kilpailua ja toimitusvarmuutta koskevien tulosten saavuttamista. Rajatylittävän energiainfrastruktuurin kehittäminen vaatii kehyksen jäsenvaltioiden välistä alueellista yhteistyötä varten. Energian sisämarkkinat tarvitsevat rajatylittävää infrastruktuuria, jonka kehittäminen edellyttää kahden tai useamman jäsenvaltion yhteistyötä, mutta niillä kaikilla on omat sääntelykehyksensä.

Kansallinen sääntely ja suunnittelu eivät riitä, koska yksittäisillä kansallisilla hallinnoilla ei ole toimivaltaa käsitellä rajatylittävää infrastruktuurisuunnittelua. Sisäiset verkkoelementit vaikuttavat merkittävästi rajatylittävän infrastruktuurin kehittämismahdollisuuksiin, millä on puolestaan merkitystä rajatylittävän kaupan kannalta. Euroopan verkko on niin tiheä, että kansallista ja Euroopan laajuista suunnittelua täytyy koordinoida tiiviimmin. Koordinointi on tarpeen myös energijärjestelmän tehostamiseksi.

EU:n tason lisäarvo

TEN-E-asetus on tuonut lisäarvoa verrattuna siihen, mitä olisi voitu saavuttaa pelkästään kansallisella tai alueellisella tasolla. PCI-aseman ansiosta vuosina 2013–2025 saatiin päätökseen yli 100 hanketta. Teollisuuden nopeutetun sähköistymisen, hiilestä irtautumisen ja digitalisaation sekä uusiutuvan energian käyttöönoton vuoksi energiainfrastruktuuria on vahvistettava ennennäkemättömällä vauhdilla, mikä ei onnistu pelkästään kansallisilla toimenpiteillä. Rajatylittävän suunnittelun tehostaminen parantaa puhtaiden energialähteiden integrointia ja auttaa täyttämään sähkömarkkinoiden tarpeet, mikä puolestaan auttaa EU:ta saavuttamaan energia- ja ilmastotavoitteensa. Yhdentyneemmät markkinat edistävät innovatiivisten teknologioiden kehittämistä ja käyttöönottoa energian siirrossa ja jakelussa sekä tukevat järjestelmän joustavuutta ja toimitusvarmuutta. Näin voidaan parantaa verkon tehokkuutta sekä rajatylittävää kauppaa ja sitä kautta energijärjestelmän kustannustehokkuutta ja turvallisuutta.

- **Suhteellisuusperiaate**

Aloite on suhteellisuusperiaatteen mukainen. Se kuuluu SEUT-sopimuksen 170 artiklassa määriteltyyn Euroopan laajuisten energiaverkkojen toiminta-alaan. Toimenpiteet ovat oikeassa suhteessa vaikutustenarvioinnissa yksilöityjen ongelmien laajuuteen ja luonteeseen sekä aloitteessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. TEN-E-asetuksen ehdotetussa tarkistuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen yleisen tavoitteen saavuttamiseksi eli häiriönsietokykyisen energiainfrastruktuurin ja uusiutuvan energian oikea-aikaisen ja tehokkaan kehittämisen, yhteentoimivuuden sekä joustavuuden varmistamiseksi kaikkialla EU:ssa, varastointi ja latausasemat mukaan lukien.

Ehdotetut toimenpiteet auttavat vastaamaan paremmin unionin energiainfrastruktuuritarpeisiin, varmistavat hankkeiden nopeamman etenemisen käyttöönottovaiheeseen ja parantavat EU:n energiaverkkoinfrastruktuurin häiriönsietokykyä aiheuttamatta merkittäviä kustannuksia siirtoverkonhaltijoille, hankkeiden toteuttajille, jäsenvaltioille, kansallisille sääntelyviranomaisille tai energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastolle (ACER).

Komissio arvioi täytäntöönpanokertomuksen tulosten pohjalta useita toimintavaihtoehtoja, jotka kattavat nykyisen TEN-E-kehityksen neljä vaikutusala eli infrastruktuurin suunnittelun ja hankkeiden toteuttamisen, kustannusten ja hyötyjen jakamisen, lupamenettelyt ja turvallisuuden. Vaihtoehtojen vertailun (ks. vaikutustenarvioinnin 6 ja 7 jakso) perusteella toimintavaihtoehto 2 on paras vaihtoehto aloitteen erityistavoitteen saavuttamiseksi ilman, että asianomaisille toimijoille aiheutuu kohtuutonta lisärasitusta. Tämä ehdotus perustuu toimintavaihtoehtoon 2, joka vaikuttaa olevan oikeassa suhteessa ongelman luonteeseen. Toimintavaihtoehdossa 2 keskitytään nykyisten prosessien virtaviivaistamiseen, ja siinä tarjotaan käyttöön merkittäviä uusia välineitä, joiden katsotaan olevan tehokkaita tämän aloitteen tavoitteiden saavuttamiseksi.

- **Toimintatavan valinta**

Nykyisen TEN-E-asetuksen täytäntöönpanosta saatujen yleisten myönteisten kokemusten ja edellisen asetuksen myönteisen arvioinnin perusteella välineeksi on valittu asetus, koska se on tehokas väline, jota sovelletaan sellaisenaan, joka on kaikilta osiltaan velvoittava ja jolla varmistetaan yhdenmukainen täytäntöönpano ja oikeusvarmuus.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Ehdotetun tarkistuksen laajuuden takia ja sen vuoksi, että TEN-E-asetusta muutettiin hiljattain (vuonna 2022), jälkiarviointia ei ollut mahdollista tehdä. Jälkiarvioinnin sijaan laadittiin täytäntöönpanokertomus, joka sisällytettiin osaksi vaikutustenarviointia. Täytäntöönpanokertomuksessa keskitytään TEN-E-asetuksen vuonna 2022 toteutetun tarkistuksen yhteydessä käyttöön otettujen ja tarkistettujen erityissäännösten täytäntöönpanoon. Täytäntöönpanokertomus korvaa perusteellisen arvioinnin, joka on odotettavissa vasta TEN-E-asetuksen vuonna 2027 toteutettavan tarkistuksen²² yhteydessä.

²² Ks. TEN-E-asetuksen 22 artikla.

TEN-E-asetuksen vuonna 2022 toteutetun tarkistuksen yhteydessä tehtiin arviointi²³ tammikuun 2019 ja syyskuun 2020 välisenä aikana.

Täytäntöönpanokertomuksessa esitetty näyttö osoittaa, että erityisesti skenaarioiden kehittämisen, infrastruktuuritarpeiden tunnistamisen ja siihen liittyvien kymmenvuotisten verkon kehittämissuunnitelmien, PCI-/PMI-hankkeiden valinnan ja arvioinnin sekä rajatylittävää kustannustenjakoa ja lupamenettelyjä koskevien kehysten osalta tarvitaan lisäparannuksia. Kertomuksessa todettiin, että skenaarioiden kehittämiseen ja infrastruktuurin aukkokohtien tunnistamiseen liittyvissä prosesseissa on puutteita, kuten viivästyksiä, joiden vuoksi nämä prosessit eivät edistä TEN-E-asetuksen tavoitteiden saavuttamista toivotulla tavalla. Komissiolla ja ACERilla ei ole juurikaan keinoja ohjata prosessia unionin keskeisten hankkeiden tunnistamiseen. Lisäksi vaikka TEN-E-asetuksen vuonna 2022 toteutetun tarkistuksen yhteydessä tehdyillä lupamenettelyihin liittyvillä muutoksilla saavutettiin yleisesti ottaen niille asetetut tavoitteet eli niillä selkeytettiin menettelyjä ja lisättiin niiden joustavuutta, menettelyjen nopeuttamiseksi voitaisiin tehdä lisäparannuksia, mikä lisäisi prosessin yleistä tehokkuutta. Rajatylittävän kustannustenjaon osalta TEN-E-asetuksen säännökset ovat helpottaneet PCI-/PMI-hankkeisiin liittyvien investointikustannusten jakamista ennen kaikkea Verkkojen Eurooppa - välineeseen liittyvien hakemusten yhteydessä. Ne maat, joissa hanketta ei toteuteta, ovat kuitenkin olleet mukana rajatylittävää kustannustenjakoa koskevissa päätöksissä vain hyvin harvoissa tapauksissa, joista yksikään ei ole liittynyt sähkösektoriin. Näin ollen säännöksillä ei ole juurikaan saatu liikkeelle lisäinvestointeja sellaisilta mailta, joissa hanketta ei toteuteta mutta jotka voivat hyötyä siitä merkittävästi.

Tällä ehdotuksella pyritään puuttumaan näihin ongelmiin, jotka on yksilöity vaikutustenarviointiin liitetystä täytäntöönpanokertomuksessa, tekemällä kohdennettuja muutoksia TEN-E-asetukseen.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Paremmen sääntelyn suuntaviivojen mukaisesti komissio järjesti 13. toukokuuta – 5. elokuuta 2025 kattavan julkisen verkkokuulemisen Kerro mielipiteesi - verkkosivustolla. Kuulemisessa käsiteltiin seuraavia aiheita: i) TEN-E-asetuksen yleinen toimivuus, ii) EU:n infrastruktuurin suunnittelu, iii) sähköverkkojen suunnittelu kansallisella tasolla, iv) sähköverkkojen vastaanottokapasiteetti, v) lupamenettelyt, vi) verkkoinfrastruktuuri-investoinnit, vii) toimitusketjut, viii) digitalisaatio ja häiriönsietokyky ja ix) yksinkertaistaminen.

Kuulemiseen saatiin yhteensä 197 vastausta. Lisäksi kuulemisen asiointisähköpostiosoitteeseen lähetettiin kaksi sähköpostia. Julkisen kuulemisen jokaiseen monivalintakysymykseen saatiin 197 vastausta, eli jokainen vastaaja vastasi kaikkiin kysymyksiin. Joissain kysymyksissä vastaajia pyydettiin ilmoittamaan asteikolla 1–5, missä määrin he olivat samaa tai eri mieltä väittämistä. Asteikko oli: i) täysin eri mieltä ii) jokseenkin eri mieltä, iii) ei samaa eikä eri mieltä, iv) jokseenkin samaa mieltä, v) täysin samaa mieltä. Valittavissa oli myös vaihtoehto ”en tiedä”.

²³ Euroopan komissio, Energian pääosasto, ECORYS, Ramboll, REKK, Shepherd and Wedderburn, Akkermans, F., Le Den, X., Heidecke, L., Jansen, L., Juárez, V., Kácsor, E., Mezösi, A., Nigohosyan, D., Nguyen, N., Rodger, S., Selei, A., Takácsné Tóth, B., Møller Thomsen, S., Til, H. v. & Yagafarova, A., ”Support to the evaluation of Regulation (EU) No 347/2013 on guidelines for trans-European energy infrastructure – Final report”, julkaisutoimisto, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/154438>.

Sidosryhmät olivat eri mieltä siitä, varmistavatko kymmenvuotiset verkon kehittämissuunnitelmat ja kansalliset siirtoverkkojen kehittämissuunnitelmat yhdenmukaisen suunnittelun EU:n ja kansallisella tasolla. Myös näkemykset siitä, tunnistetaanko kymmenvuotisissa verkon kehittämissuunnitelmissa kaikki rajatylittävät infrastruktuuritarpeet, vaihtelivat. Suurin osa (54 %) vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että kymmenvuotisten verkon kehittämissuunnitelmien nykyistä hallinnointikehystä, myös sidosryhmien rooleja, olisi tarkistettava, jotta kehitys olisi vaikuttavampi. Lisäksi noin puolet (44 %) vastaajista katsoi lainsäädäntöehdotuksen mukaisesti, ettei kymmenvuotisilla verkon kehittämissuunnitelmissa onnistuta korjaamaan kaikkia havaittuja infrastruktuuripuutteita, ja valtaosa (60 %) vastaajista oli samaa mieltä siitä, että kansallisten hankkeiden olisi tuettava selkeämmin koko EU:n laajuisia painopisteitä. Lisäksi suurin osa (61 %) vastaajista oli samaa mieltä siitä, että kansalliset siirtoverkkojen kehittämissuunnitelmat olisi sovitettava paremmin yhteen. Suurin osa (59 %) vastaajista suhtautui myönteisesti PCI-/PMI-hankkeiden hakemusprosessin virtaviivaistamiseen muuttamalla vaatimuksia, joiden mukaan PCI-/PMI-aseman saaneiden hankkeiden on haettava PCI-/PMI-asemaa uudelleen kussakin hakumenettelyssä, kuten tässä ehdotuksessa esitetään (joskin hanke voidaan vapauttaa tästä vaatimuksesta vain tietyin edellytyksin).

Kysyttäessä, pitäisikö infrastruktuurin suunnittelua lähestyä kymmenvuotisissa verkon kehittämissuunnitelmissa voimakkaammin ylhäältä alaspäin siten, että verkkoja pyrittäisiin kehittämään yhdenmukaisesti EU:n ja jäsenvaltioiden ilmasto- ja energiatavoitteiden kanssa, 41 prosenttia vastaajista (muun muassa monet verkonhaltijat) olivat eri mieltä tästä, kun taas 36 prosenttia vastaajista kannatti tätä. Vastaavasti 41 prosenttia vastaajista (muun muassa monet verkonhaltijat) olivat eri mieltä siitä, että tunnistettujen tarpeiden ja Euroopan yhteistä etua koskevien ensisijaisten hankkeiden välistä yhteyttä pitäisi parantaa kymmenvuotisissa verkon kehittämissuunnitelmissa ylhäältä alaspäin ja koko EU:n näkökulmasta, kun taas 36 prosenttia oli samaa mieltä tästä. Vaikka tällä lainsäädäntöehdotuksella vahvistetaan EU:n tason ohjausta infrastruktuurin suunnitteluprosessissa, kun komissio ottaa hoitaakseen keskeisen skenaarion kehittämisen ja se valtuutetaan käynnistämään ehdotuspyyntöjä infrastruktuuripuutteiden korjaamiseksi, ehdotuksessa säilytetään kuitenkin jäsenvaltioiden vahva rooli tässä prosessissa ja sen eri vaiheiden validoinnissa, jotta varmistetaan oikeanlainen tasapaino, mikä vastaa myös julkisen kuulemisen tuloksia. Prosessien toteuttamistiheyden osalta useimmat sidosryhmät (85 %) pitivät nykyistä kahden vuoden sykliä asianmukaisena. Tällä lainsäädäntöehdotuksella nykyistä kymmenvuotisten verkon kehittämissuunnitelmien kaksivuotista sykliä pidennetään neljään vuoteen, mutta samalla siinä säilytetään joustavuus, mikäli suunnitelmia on tarpeen päivittää.

Suurin osa vastaajista suhtautui myönteisesti siihen, että infrastruktuuritarpeiden tunnistamisessa otettaisiin huomioon verkon sisäinen vahvistaminen (72 % vastaajista kannatti tätä) ja johdottomat ratkaisut (54 %), mikä on huomioitu tässä lainsäädäntöehdotuksessa. Lisäksi suurin osa (62 %) sidosryhmistä oli samaa mieltä siitä, että digitaalisten, innovatiivisten ja verkkoa parantavien teknologioiden näkyvyyden ja määrällisten hyötyjen lisäämiseksi tarvitaan lisää EU:n tason toimia. Tätäkin useampi (76 % vastaajista) katsoi, että nykyisen verkon tehokkuuden parantamiseksi tarvitaan lisätoimenpiteitä.

Kustannusten jakamisen osalta 38 prosenttia²⁴ vastaajista totesi, että nykyinen kehitys ei ole tarkoituksenmukainen, ja 36 prosenttia²⁵ kannatti rajatylittävän kustannustenjakokehyksen

²⁴ Vastaajista 20 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä ja 35 prosenttia ei osannut sanoa mielipidettään (ks. vaikutustenenarvioinnin liite 2).

kehittämistä edelleen, jotta helpotetaan investointikustannusten jakamista niiden maiden kanssa, joissa hanketta ei toteuteta, suhteessa odotettuihin hyötyihin, kuten tässä lainsäädännön tarkistuksessa esitetään. Lisäksi 37 prosenttia²⁶ vastaajista katsoi, että rajatylittävän kustannustenjakokehyksen puitteissa esitettävään investointipyyntöön pitäisi voida niputtaa useita hankkeita, jotta helpotettaisiin kustannusten jakamista useamman jäsenvaltion edunsaajien kesken, kuten tässä ehdotuksessa esitetään.

Useimmat vastaajat pitivät **lupamenettelyjä** keskeisenä esteenä verkkoinfrastruktuurin kehittämiseksi energiasiirtymän edellyttämässä tahdissa, mikä viittaa siihen, että ne kannattavat TEN-E-kehityksen vahvistamista tältä osin. Lisäksi noin kolmasosa vastaajista oli sitä mieltä, että TEN-E-asetuksen lupamenettelyjä koskevat säännökset ovat epäselkeät tai vaikeita panna täytäntöön, kun taas 16 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä tästä väittämästä ja 34 prosenttia ei osannut sanoa mielipidettään. Suurin osa sidosryhmistä kannattaa ympäristöarviointien yksinkertaistamista ja virtaviivaistamista, lupamenettelyjen digitalisointia ja verkkojen lupamenettelyjä koskevien lakisäätöiden määräaikaisten lyhentämistä tämän lainsäädäntöehdotuksen mukaisesti.

Turvallisuuden liittyvien toimenpiteiden osalta yli kolmasosa sidosryhmistä oli samaa mieltä siitä, että EU:n oikeudellisessa kehityksessä ei oteta riittävästi huomioon uusia turvallisuusriskejä (38 %²⁷) ja että PCI- ja PMI-hankkeiden osalta olisi otettava huomioon myös muita turvallisuuskriteerejä, jotta parannetaan suojautumista fyysisiltä ja kyberriskeiltä (36 %²⁸), kuten lainsäädäntöehdotuksessa esitetään. Lisäksi vain 14 prosenttia oli sitä mieltä, että kehityksessä on otettu huomioon epäluotettavien toimijoiden sulkeminen kriittisten infrastruktuurihankkeiden ulkopuolelle, kun taas 19 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä tästä ja 45 prosenttia eli lähes puolet (yrityksistä 41 %, elinkeinoyhdistyksistä 48 %, kansalaisjärjestöistä 86 % ja viranomaisista 40 %) ei osannut sanoa mielipidettään.

Sidosryhmiltä kuulemisen yhteydessä saatu palaute on otettu tämän ehdotuksen laadinnassa huomioon. Näin ollen tässä lainsäädäntöehdotuksessa esitetyt toimenpiteet ovat yhdenmukaisia sidosryhmien näkemysten kanssa.

Yksityiskohtainen analyysi julkisen kuulemisen tuloksista esitetään tähän aloitteeseen liittyvän vaikutustenarvioinnin liitteessä 2.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Tämä ehdotus ja sen taustalla oleva vaikutustenarviointi perustuvat TEN-E-asetuksen täytäntöönpanokertomukseen sisältyvään näyttöön, asiaa koskevissa laajoissa kuulemisissa kerättyihin sidosryhmien näkemyksiin sekä kirjallisuuskatsaukseen, PCI-hankkeiden portfolioanalyysiin ja mallintamiseen.

Analyysissa otettiin huomioon myös Kööpenhaminan foorumin puitteissa vuosina 2023, 2024 ja 2025 annetut viralliset päätelmät. Kööpenhaminan foorumi kokoaa vuosittain EU:n toimielinten, siirtoverkonhaltijoiden, hankkeiden toteuttajien, sääntelyviranomaisten, energiayhtiöiden, kansalaisjärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan sekä rahoitusalan edustajia keskustelemaan Euroopan energiainfrastruktuurin kehittämiseen liittyvistä haasteista.

²⁵ Vastaajista 18 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä ja 31 prosenttia ei osannut sanoa mielipidettään (ks. vaikutustenarvioinnin liite 2).

²⁶ Vastaajista 25 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä ja 32 prosenttia ei osannut sanoa mielipidettään (ks. vaikutustenarvioinnin liite 2).

²⁷ Vastaajista 18 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä ja 32 prosenttia ei osannut sanoa mielipidettään (ks. vaikutustenarvioinnin liite 2).

²⁸ Vastaajista 14 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä ja 27 prosenttia ei osannut sanoa mielipidettään (ks. vaikutustenarvioinnin liite 2).

Lisäksi analyysissä otettiin huomioon ACERin vuotuiset konsolidoidut seurantakertomukset sähkö- ja kaasualan PCI-hankkeiden, kapasiteetin laajennushankkeiden ja virtuaalisten yhteenliittämispisteiden edistymisestä, sähkö- ja kaasumarkkinoiden kehityksestä, kapasiteetin jakamisesta ja ylikuormituksen hallinnasta sekä muut ajankohtaiset tiedot rajatylittävää kustannustenjakoa koskevista päätöksistä ja hankekohtaisista riskiperusteisista kannustimista.

Tämä ehdotus ja sen taustalla oleva vaikutustenarviointi perustuvat TEN-E-asetuksen täytäntöönpanokertomukseen sisältyvään näyttöön, asiaa koskeviin sidosryhmien kannanottoihin ja laajoihin kuulemisiin sekä kirjallisuuskatsaukseen, PCI-hankkeiden portfolioanalyysiin ja mallintamiseen. Lisäksi useilla taustaselvityksillä kerättiin lisätietoja toimintavaihtoehtojen laadintaa varten sekä infrastruktuuriin liittyvien investointitarpeiden, infrastruktuurin suunnittelun ja viivästysten aiheuttamien kustannusten arvioimiseksi.

• **Vaikutustenarviointi**

Paremmen sääntelyn suuntaviivojen mukaisesti komissio teki vaikutustenarvioinnin useista toimintavaihtoehdoista. Työn tukena oli komission sisäinen jäsenetty kuuleminen komission yksiköiden välisen ohjausryhmän kautta. Vaikutustenarviointi esitettiin sääntelyntarkastelulautakunnalle, ja siitä keskusteltiin lautakunnan kanssa. Sääntelyntarkastelulautakunnan 26. syyskuuta 2025 antama lausunto oli myönteinen, mutta se sisälsi varauksia, joiden perusteella toteutettiin erityisesti seuraavat toimet: i) ongelman aiheuttajia ja perimmäisiä syitä ja niiden yhteyttä ehdotettaviin toimenpiteisiin selkeytettiin entisestään, ii) toissijaisuusperiaatteeseen liittyvien näkökohtien arviointia täsmennettiin, iii) yleisiä ja erityistavoitteita tarkistettiin, 'tuloksellisuuden' määritelmää tässä yhteydessä täsmennettiin, toiminnallisia tavoitteita muokattiin SMART-periaatteen mukaisiksi, ja seurantajärjestelyjä täsmennettiin, iv) eri vaihtoehtojen kustannukset ja hyödyt perusteltiin paremmin ja niiden vertailua selkeytettiin, ja v) lupamenettelyihin liittyvien toimenpiteiden sisältö ja vaikutukset kuvattiin tarkemmin, ja vi) vaikutustenarvioinnissa tuotiin esille mahdolliset kompromissit EU:n muiden tavoitteiden kanssa (ks. vaikutustenarvioinnin liite 1).

Vaikutustenarvioinnissa yksilöitiin kolme keskeistä ongelmaa ja niiden keskeiset syyt. Vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin useita toimenpiteitä havaittujen ongelmien ratkaisemiseksi ja aloitteen yleisten ja erityistavoitteiden saavuttamiseksi. Nämä toimenpiteet jakautuivat neljään toiminta-alueeseen: i) infrastruktuurin suunnittelu ja hankkeiden toteuttaminen, ii) kustannusten ja hyötyjen jakaminen, iii) lupamenettelyt ja iv) turvallisuus. Kuhunkin toiminta-alueeseen kuuluvat toimenpiteet ryhmiteltiin kolmeen toimintavaihtoehtoon EU:n tason toimien ja koordinoinnin laajuuden mukaan sekä ottaen huomioon toimenpiteiden sisäinen yhteensopivuus ja johdonmukaisuus (ks. vaikutustenarvioinnin 5.2.2 jakso).

Toimintavaihtoehto 1 sisältää **tehostettuja alhaalta ylöspäin suuntautuvia toimia**. Siinä EU:n nykyiseen lainsäädäntö- ja politiikkakehykseen tehdään vain rajallinen määrä muutoksia nykytilanteeseen verrattuna ja uusien EU:n tason toimien määrä pidetään mahdollisimman pienenä. *Infrastruktuurin suunnittelun ja hankkeiden toteuttamisen* osalta siinä vahvistetaan nykyistä kehystä määrittelemällä tietyt vaatimukset paremmin sekä yksinkertaistamalla menettelyjä (muun muassa PCI-/PMI-hankkeiden valintamenettelyä ja komission ja ACERin hyväksyntäprosessia), tavoitteena yksinkertaisempi ja vankempi suunnitteluprosessi. Sillä myös yhdenmukaistetaan PCI-/PMI-hankeluokkien soveltamisalaa muun muassa vahvistamalla elektrolyytilaitteita koskevia vaatimuksia ja poistamalla älykkäiden kaasuverkkojen luokan. *Kustannusten ja hyötyjen jakamisen* osalta toimintavaihtoehto 1 lisää avoimuutta ja vahvistaa EU:n periaatteita sekä mahdollistaa paremmin pullonkaulatulojen käytön rajatylittävän sähköinfrastruktuurin rahoittamiseen ja kannustimena kustannusten jakamiseen. *Lupamenettelyjen* osalta toimintavaihtoehdossa 1 tuetaan voimassa olevan

lainsäädännön täytäntöönpanoa muun muassa antamalla ohjeita ympäristöarviointikehyksen tiettyjen näkökohtien täytäntöönpanosta. *Turvallisuusnäkökohtien* osalta PCI- ja PMI-hankkeiden seurantaan sisällytetään fyysisten ja kyberriskien sietokykyyn liittyviä näkökohtia.

Toimintavaihtoehdossa 2 siirrytään alhaalta ylöspäin suuntautuvista toimista kohti ylhäältä alaspäin suuntautuvia toimia siten, että EU:n tason ohjausta lisätään ja koordinointia nykyisten jäsenvaltiotason toimijoiden kanssa tehostetaan. Toimintavaihtoehdossa 2 EU:n nykyiseen lainsäädäntö- ja politiikkakehykseen tehdään merkittävämpiä muutoksia kuin toimintavaihtoehdossa 1 lisäämällä entisestään EU:n tason koordinointia ja jakamalla tietyt vastuut uudelleen asianomaisten sidosryhmien kesken. *Infrastruktuurisuunnittelun ja hankkeiden toteuttamisen* osalta siinä erityisesti vahvistetaan komission roolia antamalla sen tehtäväksi infrastruktuuritarpeiden tunnistamista varten laadittavan keskeisen skenaarion kehittäminen sekä otetaan käyttöön puutteiden paikkausmekanismi, jolla varmistetaan, että hanke-ehdotuksilla vastataan kaikkiin infrastruktuuritarpeisiin. Toimintavaihtoehdolla 2 myös laajennetaan PCI-hankkeiden sähköluokan soveltamisalaa siten, että se kattaa entistä selkeämmin johdottomat ratkaisut ja siinä kiinnitetään enemmän huomiota yksityisten liitännöiden rooliin. *Kustannusten ja hyötyjen jakamisen* osalta toimintavaihtoehdossa 2 otetaan käyttöön mahdollistava kehys rajatylittävien hankkeiden vapaaehtoista yhteen niputtamista varten. Tämän tarkoituksena on mahdollistaa keskustelut asianomaisten jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä ja kannustaa niitä käymään keskusteluja. *Lupamenettelyjen* osalta toimintavaihtoehdossa 2 tehdään kohdennettuja lainsäädäntömuutoksia TEN-E-asetuksen soveltamisalaan kuuluvan rajatylittävän infrastruktuurin lupamenettelyjen nopeuttamiseksi. *Turvallisuuden* osalta siinä otetaan käyttöön uusia avoimuusvaatimuksia, jotka koskevat ehdotettujen PCI-/PMI-hankkeiden todellisia omistajia ja edunsaajia sekä turvallisuuteen ja häiriönsietokykyyn liittyviä laitteita TEN-E-asetuksen soveltamisalaan kuuluvan olemassa olevan rajatylittävän sähköinfrastruktuurin parantamiseksi.

Toimintavaihtoehdossa 3 toteutetaan rajatylittävää infrastruktuuria koskevia **kattavia ylhäältä alaspäin suuntautuvia toimia**. Siinä tehdään merkittäviä rakenteellisia ja institutionaalisia muutoksia nykytilanteeseen sekä lisätään keskittämistä ja virtaviivaistamista EU:n tasolla muun muassa antamalla *infrastruktuurin suunnittelu* ja rajatylittävien infrastruktuurihankkeiden *lupamenettelyjen* koordinointi EU:n elinten tehtäväksi. *Kustannusten ja hyötyjen jakamisen* osalta toimintavaihtoehdo 3 perustuu toimintavaihtoehdossa 2 sisältyviin toimenpiteisiin, mutta lisäksi siinä otetaan käyttöön pakollinen aluesuunnittelu sekä kustannusten jakaminen merellä sijaitsevien rajatylittävien infrastruktuurihankkeiden osalta. *Turvallisuuden* osalta toimintavaihtoehdot 2 ja 3 vastaavat toisiaan.

Toimintavaihtoehdot verrattiin niiden **vaikuttavuuden, tehokkuuden, johdonmukaisuuden ja oikeasuhteisuuden** perusteella. Toimintavaihtoehdot 2 ja 3 pidetään vaikuttavampina, tehokkaampina ja johdonmukaisempina EU:n yleisen politiikkakehyksen kanssa kuin toimintavaihtoehdossa 1. Toimintavaihtoehdo 1 on hieman parempi vain toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden kannalta. Näin ollen toimintavaihtoehdossa 1 ei pidetä parhaana vaihtoehtona. Toimintavaihtoehdot 2 ja 3 ovat molemmat vaikuttavampia kuin toimintavaihtoehdo 1 erityistavoitteiden saavuttamisen kannalta, mutta toimintavaihtoehdo 2 vaikuttaa tässä vaiheessa yleisesti ottaen paremmalta vaihtoehdolta sen varmistamiseksi, että verkkosuunnitelmiin sisältyvät ja PCI-/PMI-hankkeiksi valitut hankkeet vastaavat tunnistettuja infrastruktuuritarpeita asianmukaisesti, ja myös paremmalta vaihtoehdolta lupamenettelyjen lyhentämiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Tehokkuuden osalta toimintavaihtoehdo 3 katsotaan vähemmän tehokkaaksi, koska kahden uuden yksikön

perustaminen EU:n tasolla infrastruktuurin suunnittelua ja lupamenettelyjen koordinoitua varten (tai olemassa olevien yksiköiden vahvistaminen tätä varten) edellyttäisi lisäresursseja ja nostaisi alkuvaiheen kustannuksia. Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen osalta toimintavaihtoehdossa 3 ehdotetut laajat EU:n tason toimenpiteet (infrastruktuurin suunnittelusta ja lupamenettelyistä sekä merellä sijaitsevan verkon pakollisesta suunnittelusta vastaavat EU:n yksiköt) vaikuttavat tässä vaiheessa suhteettomilta, koska ne eivät lisää vaikuttavuutta ja niiden odotetaan aiheuttavan huomattavasti suuremmat lisäkustannukset.

Toimintavaihtoehtojen vertailun perusteella **toimintavaihtoehto 2 arvioitiin parhaaksi**, sillä se on asianmukaisin vaihtoehto aloitteen yleisten ja erityistavoitteiden saavuttamiseksi oikeasuhteisesti. Toimintavaihtoehdolla 2 odotetaan olevan **myönteisiä taloudellisia, yhteiskunnallisia ja ympäristövaikutuksia**. Tärkeimmät kohderyhmät, joihin tämän aloitteen odotetaan vaikuttavan, ovat unionin kansalaiset ja kuluttajat, hankkeiden toteuttajat (mukaan lukien siirtoverkonhaltijat), eurooppalaiset siirtoverkonhaltijoiden järjestöt (Sähkö-ENTSO, Kaasu-ENTSO ja ENNOH), kansalliset toimivaltaiset viranomaiset ja niiden paikalliset ja alueelliset edustajat, kansalliset sääntelyviranomaiset, Euroopan unionin sääntelyviranomaiset, jakeluverkonhaltijat ja jakeluverkonhaltijoiden toimialajärjestöt sekä energiantuottajat/energiateollisuus.

Taloudellisten vaikutusten osalta toimintavaihtoehdon 2 odotetaan vähentävän merkittävästi energiajärjestelmän kustannuksia optimaalisen verkon skenaarion mukaisesti, sillä siinä varmistetaan, että määritetyt hankkeet vastaavat paremmin havaittuja tarpeita ja kattavat ne kaikilta osin. Kun tarkastellaan vuoteen 2040 mennessä aiheutuvia kustannuksia, 6 miljardin euron vuotuiset investoinnit optimaaliseen verkkoon vähentäisivät järjestelmäkustannuksia 14 miljardilla eurolla vuodessa, eli vuotuiset säästöt olisivat 8 miljardia euroa vuodessa. Toimintavaihtoehdolla 2 odotetaan myös olevan merkittävä vaikutus sähkön tukkuihin, sillä parantamalla yhteenliitäntäastetta se johtaisi hintojen lähentymiseen ja yleisesti ottaen vakaampiin ja alhaisempiin hintoihin kaikkialla EU:ssa. Kustannusten jakamista koskevan kehyksen parantamisen pitäisi helpottaa rajatylittävien hankkeiden toteuttamista ja nopeuttaa niiden täytäntöönpanoa, mikä toisi merkittäviä hyötyjä sosioekonomisen hyvinvoinnin kannalta. Myös lupamenettelyjen ja siten hankkeiden toteuttamisen nopeutumisen odotetaan tuottavan taloudellista hyötyä hankkeiden toteuttajille, jotka välttyvät viivästysten aiheuttamilta kustannuksilta. Lisäksi parantamalla energiainfrastruktuurin toimintavarmuutta parhaaksi arvioitu vaihtoehto voisi tuoda hyötyä myös siltä kannalta, että sen avulla vältettäisiin taloudellisen hyvinvoinnin heikkenemistä ja korjauskustannuksia.

Energiajärjestelmän kustannusten alenemisen odotetaan vaikuttavan myönteisesti *kilpailukykyyn*, sillä sen avulla vältetään kustannuksia ja loivennetaan kuluttajien, myös teollisuuden, maksamien verkkotariffien nousua. Parhaaksi arvioidulla vaihtoehdolla on myönteisiä vaikutuksia myös *digitalisaatioon*, sillä siinä painotetaan enemmän johdottomien ratkaisujen hyödyntämistä verkkojen suunnittelussa sekä lupamenettelyjen digitalisointia. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon odotetaan yleisesti *vähentävän* yrityksille (mukaan lukien energiantuottajille, hankkeiden toteuttajille, siirtoverkonhaltijoille ja siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisille verkostoille) aiheutuvia *hallinto- ja sopeutumiskustannuksia* virtaviivaistamalla infrastruktuurin suunnittelua, PCI/PMI-hankkeiden hakemus- ja arviointiprosesseja sekä lupamenettelyjä. Yritysten vuotuisia kustannussäästöjä ei ole mahdollista arvioida tarkasti, koska tarvittavia tietoja ei ollut saatavilla, mutta tältä osin voidaan kuitenkin päätellä, että parhaaksi arvioitu vaihtoehto johtaisi toistuviin kustannussäästöihin. Jäsenvaltioille ja kansallisille viranomaisille toimintavaihtoehto 2 aiheuttaisi lyhyellä aikavälillä lisää hallinnollisia kustannuksia, jotka liittyvät tarkistetun lainsäädäntökehyksen täytäntöönpanoon.

Aloitteella odotetaan olevan myönteisiä *yhteiskunnallisia vaikutuksia*, joskin määrällisiä ja jakaumavaikutuksia on vaikea arvioida. Kysynnän ja tarjonnan tulevaa kehitystä koskeviin tarkkoihin arvioihin perustuvan optimoidun verkkojen suunnittelun pitäisi ehkäistä arvottomien omaisuuserien syntymistä, minimoida kuluttajille aiheutuvat verkkokustannukset sekä mahdollistaa sähköistämisen lisääntyminen, jolloin verkon investointikustannukset jakautuisivat suuremman kilowattituntimäärän kesken.

Ympäristöhyötyjen osalta parhaaksi arvioidun toimintavaihtoehdon odotetaan johtavan hiilidioksidipäästöjen vähenemiseen (noin 27 miljoonalla tonnilla vuodessa) sen ansiosta, että se on yhdenmukainen optimaaliseen verkon skenaarion kanssa ja vähentää uusiutuvan energian hyödyntämättä jättämistä. Vuoden 2024 kymmenvuotisessa verkon kehittämissuunnitelmassa arvioitu vuoteen 2040 mennessä tarvittava 108 gigawatin rajatylittävä lisäkapasiteetti mahdollistaisi myös sen, että 65 terawattituntia kaasulla tuotettua sähköä voitaisiin korvata uusiutuvilla energialähteillä tuotetulla sähköllä, kun hiilidioksidipäästötön tuotanto integroitaisiin paremmin. Tämä vähentäisi Euroopan hiilidioksidipäästöjä merkittävästi, arviolta 27 miljoonaa tonnia²⁹ vuonna 2040. Lupamenettelyjen osalta ympäristövaikutukset riippuvat suuresti käytetystä teknologiasta ja omaisuuserien sijainnista sekä ympäröivän elämistön ja kasviston osalta määritetystä ympäristön tilasta. Mahdolliset vaikutukset on kuitenkin huomioitu ehdotetuissa toimenpiteissä, jotka sisältävät tätä varten suoja-toimia.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Tarkistetulla TEN-E-asetuksella odotetaan olevan myönteisiä vaikutuksia, jotka liittyvät yksinkertaistamiseen ja tehokkuuden paranemiseen. Tämän aloitteen odotetaan vähentävän siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisten verkostojen, siirtoverkonhaltijoiden ja hankkeiden toteuttajien hallinnollista raskautta erityisesti infrastruktuurin suunnittelun osalta, kun komissio ottaa hoitaakseen keskeisen skenaarion kehittämisen. Hallinnollisen raskautuksen odotetaan vähenevän myös yksinkertaistamisen ansiosta: esimerkiksi kymmenvuotisten verkon kehittämissuunnitelmien laadintasykliä pidennetään neljään vuoteen, ja kypsien PCI-hankkeiden hakemus- ja arviointiprosessia muutetaan. PCI- ja PMI-hankkeiden virtaviivaistetut, yksinkertaistetut ja digitalisoidut lupamenettelyt vähentäisivät myös yritysten hallinnollista raskautta. Yritysten vuotuisia kustannussäästöjä ei ole mahdollista arvioida tarkasti, koska tarvittavia tietoja ei ollut saatavilla, mutta tältä osin voidaan kuitenkin päätellä, että ehdotus johtaa toistuviin kustannussäästöihin.

Säännösten noudattamisesta tai hallinnosta pk- ja mikroyrityksille aiheutuviin kustannuksiin liittyviä välittömiä vaikutuksia ei ole havaittu. Ehdotuksella voi olla myönteisiä vaikutuksia pk-yritysten kilpailukykyyn, sille sen odotetaan alentavan energiajärjestelmän kustannuksia sekä parantavan kilpailukykyä niillä teknologia-aloilla, jotka sisältyvät ehdotukseen tai joita sillä vahvistetaan (esimerkiksi suurjännitetechnologiat).

Aloite läpäisee niin kutsutun digitaalisen tarkastuksen, ja se soveltuu internetiin sekä fyysiseen ja digitaaliseen ympäristöön. Ehdotus sisältää toimenpiteitä digitalisaation edistämiseksi (ks. säädösehdotukseen liittyvä rahoitusta ja digitaalisia vaikutuksia koskeva selvitys).

- **Perusoikeudet**

Aloitteella ei odoteta olevan vaikutusta perusoikeuksiin.

²⁹ Sähkö-ENTSON vuoden 2024 kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa koskeva raportti infrastruktuuripuutteista ("Infrastructure Gaps Report").

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotukseen liittyvät talousarviovaikutukset kohdistuvat Euroopan komission energian pääosaston ja yhteisen tutkimuskeskuksen sekä ACERin resursseihin. Komissio ottaa merkittävän lisävastuun keskeisen skenaarion kehittämisestä osana kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan kuuluvaa infrastruktuuritarpeiden tunnistamisprosessia. Tämän vastuun hoitaminen edellyttää lisäresursseja (ks. säädösehdotukseen liittyvä rahoitusta ja digitaalisia vaikutuksia koskeva selvitys).

ACERille annetaan hoidettavaksi kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman valvontaan sekä rajatylittävää kustannustenjakoa koskevaan kehykseen liittyviä lisätehtäviä. Myös näiden lisätehtävien hoitaminen edellyttää lisää resursseja (ks. säädösehdotukseen liittyvä rahoitusta ja digitaalisia vaikutuksia koskeva selvitys).

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Hankkeen toteuttajien ja kansallisten sääntelyviranomaisten säännöllisesti laatimista raporteista saatujen tietojen nykyisten seurantaprosessien pohjalta on kehitetty useita indikaattoreita, joilla mitataan tarkistetun TEN-E-asetuksen kunkin erityistavoitteen saavuttamista. Lainsäädännön tosiasiallisia vaikutuksia seurataan ja arvioidaan käyttämällä indikaattoreita, jotka on räätälöity lainsäädännön avulla saavutettaviin erityisiin poliittisiin tavoitteisiin.

Kaikkia tietoja seurataan hankkeen toteuttajien ja kansallisten sääntelyviranomaisten säännöllisten raporttien sekä ACERille asetettujen nykyisten seurantavaatimusten perusteella. ACER muun muassa seuraa koko unionin laajuisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman ja kansallisten verkon kehittämissuunnitelmien johdonmukaisuutta kahden vuoden välein sekä PCI- ja PMI-hankkeiden edistymistä ja lupamenettelyjä vuosittain, minkä lisäksi se laatii vuosittain seurantaraportin siirtorajoitusten hallinnasta ja kapasiteetin jakamisesta, seuraa johdottomien ratkaisujen ja verkkoa parantavien teknologioiden soveltamista Joint Allocation Officelta saatavilla olevien tietojen perusteella sekä seuraa vuosittain yhteenliitöntä tavoitteen edistymistä osana eurooppalaista ohjausjaksoa.

Komissio toteuttaa 30 päivään kesäkuuta 2033 mennessä tämän asetuksen uudelleentarkastelun tämän asetuksen 24 artiklassa säädettyjen raportoinnin ja arvioinnin tulosten sekä asetuksen (EU) 2021/1153 22 ja 23 artiklan nojalla toteutettujen seurannan ja raportoinnin sekä arvioinnin perusteella.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Asetuksen I luvussa esitetään yleiset säännökset, erityisesti asetuksen kohde, tavoitteet ja soveltamisala sekä sovellettavat määritelmät. Asetuksella otetaan käyttöön uusia infrastruktuuriluokkia, jotka eivät sisälly asetukseen (EU) 2022/869. Liitteessä II tarkemmin kuvattujen uusien luokkien avulla pyritään parantamaan nykyisten verkkojen turvallisuutta, toimintavarmuutta ja tehokkuutta. Tarkoituksena on erityisesti mahdollistaa nykyisten korkeajännitteisten verkkoelementtien turvallinen käyttö järjestelmissä seuranta-, valvonta- ja digitalisointilaitteisiin ja -laitteistoihin tehtävien investointien avulla sekä parantaa kriittisten verkkoelementtien suojaa ja häiriönsietokykyä sellaisiin laitteisiin tehtävien investointien avulla, jotka on suunniteltu erityisesti tätä tarkoitusta varten ja jotka on fyysisesti liitetty näihin elementteihin. Lisäksi hankeluokkia ja määritelmiä mukautetaan, jotta ne ovat yhdenmukaisia EU:n vuonna 2024 hyväksytyyn vety- ja kaasumarkkinoiden hiilestä irtautumista koskevan lainsäädäntöpakettin kanssa, jossa vahvistetaan yhteiset säännöt uusiutuviin ja vähähiilisiin kaasuihin siirtymiselle. Kyseisessä lainsäädäntöpakettissa asetetaan

etusijalle vedyn tuotanto ja käyttö sen puhtaassa muodossa ja sen kuljetus erityisessä vetyjärjestelmässä. Asetuksella otetaan käyttöön myös sähköverkon johdottomien ratkaisujen määrittelmä. Johdottomat ratkaisut on otettava tarkasti huomioon, sillä ne voivat olla verkon laajentamista edullisempi tapa varmistaa kustannusten kannalta optimaalinen verkkojen suunnittelu.

Asetuksen II luvussa annetaan säännökset, jotka koskevat PCI- ja PMI-hankkeista alueellisissa ryhmissä laadittavia unionin luetteloita sekä kriteerejä ryhmien suorittamalle hankkeiden arvioinnille ja hankkeiden toteutuksen seurannalle.

Asetuksen 3 artiklassa, jota täydennetään liitteellä III, vahvistetaan säännöt, jotka koskevat alueellisten ryhmien perustamista sekä menettelyä PCI- ja PMI-hankkeiden unionin luettelon laatimiseksi. Asetukseen (EU) 2022/869 verrattuna 3 artiklassa ja liitteessä III säädetään yksinkertaistetusta menettelystä unionin luettelossa jo olevien edistyneiden hankkeiden PCI- tai PMI-aseman säilyttämiseksi.

Asetuksen 4 artiklassa, jota täydennetään liitteellä IV, vahvistetaan kriteerit ryhmien suorittamalle hankkeiden arvioinnille. Asetukseen (EU) 2022/869 verrattuna siinä selvennetään, että PMI-hankkeet ulottuvat kolmannen maan ensimmäiseen liittymispisteeseen, sekä varmistetaan, että kolmansien maiden sisäistä infrastruktuuria kehitetään näiden hankkeiden edellyttämällä tavalla. Energiayhteisön sopimuspuolena olevien maiden osalta yksittäisten hankkeiden tuomia hyötyjä tarkastellaan sekä EU:n että energiayhteisön sopimuspuolena olevien maiden eikä pelkästään EU:n kannalta, kuten tähän mennessä.

Asetuksen 5 artiklassa vahvistetaan unionin luettelossa olevien hankkeiden täytäntöönpanoa ja seuranta koskevia säännöksiä fyysiseen ja kyberturvallisuuteen kohdistuvien riskien arviointeihin liittyvillä vaatimuksilla, jotka perustuvat kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä annettuun direktiiviin (EU) 2022/2557 sekä toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa annettuun direktiiviin (EU) 2022/2555. Asetuksen 6 artikla koskee eurooppalaisia koordinaattoreita, jotka voidaan nimetä, jos yhteistä etua koskevan hankkeen toteuttamisessa ilmenee merkittäviä vaikeuksia. Siinä säädetään, että ajanjaksoa, jona nimeäminen on voimassa, voidaan uusia.

Asetuksen III luvussa käsitellään PMI-hankkeiden lupamenettelyjä ja yleistä hyväksyntää. Asetukseen (EU) 2022/869 verrattuna tähän lukuun on lisätty tarkistuksen yhteydessä kolme päätavoitetta: 1) lupakehyksen päivittäminen sen varmistamiseksi, että PCI- ja PMI-hankkeet saavat strategisen merkityksensä ja erityisasemansa mukaisesti parhaan mahdollisen kohtelun erityisesti vety- ja kaasumarkkinoiden hiilestä irtautumista koskevassa lainsäädäntöpaketissa ja tarkistetussa uusiutuvan energian direktiivissä käyttöön otettujen lupatoimenpiteiden osalta, 2) lupajärjestelmän päivittäminen sähköverkkojen nopeutettujen lupamenettelyjen tukemiseksi Draghin raportissa määritettyjen tarpeiden ja direktiivillä (EU) 2019/944 tehtyjen muutosten mukaisesti, 3) lupajärjestelmän selkeyttäminen ja tehostaminen.

Asetuksen 7 artiklaa, joka koskee unionin luettelossa olevien hankkeiden ensisijaista asemaa, päivitetään sisällyttämällä siihen vaatimukset, joiden mukaan sähköverkkoja koskevien PCI- ja PMI-hankkeiden katsotaan automaattisesti olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia, ja silloin kun hanke sisältyy sellaiseen kansalliseen kehityssuunnitelmaan, josta on tehtävä strateginen ympäristöarviointi ja – mikäli on todennäköistä, että hankkeella on merkittäviä vaikutuksia Natura 2000 - alueisiin – asianmukainen direktiivissä 92/43/ETY edellytetty arviointi, hanke voidaan tietyin tiukoin edellytyksin vapauttaa tietyissä ympäristösäädöksissä säädettyistä arvioinneista.

Asetuksen 8 artikla koskee lupamenettelyjen järjestämistä, ja siinä selvennetään asetuksessa vahvistettuja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten velvollisuuksia, jotka määritetään eri lupamenettelyjen yhteydessä, erityisesti siltä osin kuin on kyse yhteistyöstä muiden viranomaisten kanssa ja yhteydenpidosta hankkeen toteuttajien kanssa. Asetuksen 8 artiklassa otetaan myös käyttöön uusia rajatylittävää yhteistyötä koskevia vaatimuksia sellaisten hankkeiden osalta, joihin osallistuu useita oikeudenkäyttöalueita.

Asetuksen 9 artikla koskee avoimuutta ja yleisön osallistumista, ja siinä selkeytetään ja yksinkertaistetaan menettelyä erityisesti yhdistämällä tämän artiklan raportointivelvoitteet yhteen raporttiin.

Asetuksen 10 artikla koskee lupamenettelyjen kestoa ja täytäntöönpanoa. Siinä säädetään lupamenettelyjen digitalisointia koskevasta vaatimuksesta, selvennetään lupamenettelyn aloittamispäivää, selvennetään, että hakemusta edeltävä menettely on vapaaehtoinen, sekä selostetaan sen sisältämät vaiheet (rajaus, seulonta, aikataulut, hakemustiedostojen tarkistaminen), selvennetään, lupamenettelyssä tarvittavia asiakirjoja määrittäessä olisi otettava huomioon olemassa olevat selvitykset ja luvat, jotta vältetään päällekkäisyyksiä, sekä mahdollistetaan asianomaisten kansallisten viranomaisten päätösten hiljainen hyväksyntä ympäristöä koskevia päätöksiä lukuun ottamatta.

Asetuksen IV luvussa esitetään monialaista infrastruktuurin suunnittelua koskevat säännökset, joita vahvistetaan asetukseen (EU) 2022/689 verrattuna, jotta suunnittelua voitaisiin ohjata paremmin. Näitä säännöksiä vahvistetaan erityisesti tulevien skenaarioiden määrittelyn sekä pitkän aikavälin energiainfrastruktuuritarpeiden ja pullonkaulojen tunnistamisen osalta sekä sen osalta, miten energiainfrastruktuuritarpeisiin voidaan vastata asianmukaisimmilla ratkaisuilla.

Asetuksen 11 artiklassa siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä, joilla vahvistetaan sähkö-, vety- ja kaasualoja koskeva keskeinen skenaario. Tätä keskeistä skenaariota käytetään unionin laajuisessa kymmenvuotisessa verkon kehittämissuunnitelmassa, infrastruktuuritarpeiden tunnistamisprosessissa, koko energiajärjestelmän laajuisessa kustannus-hyötyanalyysissä sekä energiainfrastruktuurihankkeiden rajatylittävän kustannustenjaon yhteydessä. Jotta varmistetaan, että keskitetyn skenaarion laadinnassa käytetään ajantasaisia tietoja, komissiolle on oikeus pyytää tarvittaessa tietoja jäsenvaltioilta, Sähkö-ENTSO:ilta, Kaasu-ENTSO:ilta ja ENNOH:ilta. Keskitetyn skenaarion olisi oltava monialainen. Tähän mennessä kymmenvuotisten verkon kehittämissuunnitelmien skenaarioiden kehittämisestä ovat vastanneet Sähkö-ENTSO, Kaasu-ENTSO ja ENNOH.

Asetuksen 12 artiklassa annetaan Sähkö-ENTSO:lle ja ENNOH:ille tehtäväksi laatia infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevat raportit sähkö- ja vetyinfrastruktuurin osalta. Näissä raporteissa olisi määritettävä infrastruktuurin puutteet, jotka vaikuttavat sähkön ja vetyyn liittyvien unionin tavoitteiden saavuttamiseen, erityisesti ACERin laatiman sitovan menetelmän ja 11 artiklan mukaisen keskeisen skenaarion perusteella. Artiklassa säädetään, että TEN-E-ryhmän – joka kokoaa yhteen kaikkien alueiden TEN-E-asetuksella perustetut ryhmät – päätöksentekojen on hyväksyttävä infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevat raportit. Erityisesti sähkön osalta raportissa on otettava huomioon johdottomat ratkaisut arvioitaessa tarpeita ja keinoja vastata niihin.

Asetuksen 13 artiklassa siirretään komissiolle valta käynnistää prosessi, jossa pyritään löytämään mahdollisia ratkaisuja sähköjärjestelmään liittyvien tarpeiden täyttämiseksi silloin, jos sähköinfrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevassa raportissa todetaan, että unionin laajuiseen kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan sisällytettäväksi esitetyillä hankkeilla ei täysin vastata 12 artiklan mukaisesti määritettyihin infrastruktuuritarpeisiin.

Tämän prosessin olisi perustuttava nykyiseen alueelliseen yhteistyöhön, komission olisi johdettava sitä, ja sen olisi oltava yhteydessä kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan liittyvään prosessiin.

Asetuksen 14 artiklassa säädetään, että Sähkö-ENTSO:n ja ENNOH:n on käytettävä yhdenmukaisia alakohtaisia menetelmiä koko energijärjestelmän laajuisen yhdenmukaistetun kustannus-hyötyanalyysin suorittamiseksi unionin tasolla, kun ne arvioivat unionin laajuisiin kymmenvuotisiin verkon kehittämissuunnitelmiin sisällytettäviä hankkeita (tämä vaatimus koskee kaikkia energiainfrastruktuuriluokkia lukuun ottamatta älykkäitä sähköverkoja ja hiilidioksidia). Menetelmät on toimitettava komissiolle hyväksyttäviksi. Sähkö-ENTSO:n ja ENNOH:n on laskettava ja julkaistava osana unionin laajuisista kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa kaikkien hankkeiden kustannus-hyötyanalyysien tulokset, joista käy ilmi, miten hyödyt jakautuvat maiden kesken. Asetuksen 14 artiklassa täsmennetään, että älykkäitä sähköverkoja ja hiilidioksidia koskevien hankkeiden osalta komissio vastaa menetelmien kehittämisestä koko energijärjestelmän laajuisen yhdenmukaistetun kustannus-hyötyanalyysin suorittamiseksi unionin tasolla, kuten nykyisinkin.

Asetuksen V luvun säännöksillä vastataan tarpeeseen kehittää verkko, jollaista merellä olevista uusiutuvista energialähteistä tuotettavan sähkön odotettavissa oleva merkittävä kasvu edellyttää. Luku tukee merellä ja maalla olevan infrastruktuurin koordinoitua pitkän aikavälin suunnittelua ja kehittämistä. Uutena vaatimuksena 15 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot harkitsevat osana ei-sitovia sopimuksiaan ja ensisijaisten offshore-verkkokäytävien puitteissa esimerkiksi hybridihankkeita tai radiaalisia rajatylittäviä vyöhykehankkeita koskevien erityisten rajatylittävien tavoitteiden asettamista. Tämän vaatimuksen tarkoituksena on auttaa saavuttamaan tavoitteet, joiden mukaan kullakin merialueella olisi otettava mahdollisimman tehokkaasti käyttöön merellä sijaitsevaa uusiutuvan energian tuotantoa.

Asetuksen VI luvussa vahvistetaan säännöksiä sellaisen sääntelykehyksen luomiseksi, jolla mahdollistetaan investoinnit, joilla on rajatylittävä vaikutus.

Ensinnäkin 17 artiklassa täsmennetään periaatteet, joita kansallisten sääntelyviranomaisten on sovellettava jaettaessa kustannuksia rajojen yli. Näissä periaatteissa muun muassa vahvistetaan, että investointivarmuuden takaamiseksi rajatylittävän kustannustenjaon on perustuttava kustannusten jakamista koskevaan etukäteen tehtyyn sopimukseen ja sitä on voitava mukauttaa jälkikäteen, edellyttäen, että tällaiset mukautukset on määritelty nimenomaisesti kustannusten jakamista koskevassa päätöksessä ja että ne on selkeästi rajattu. Tämä koskee muun muassa aikatauluja ja kustannuslajeja. Jäsenvaltioiden kesken kustannukset jaetaan tarvittaessa nettohyötyjen jakautumisen perusteella. Asetuksen 17 artiklassa säädetään myös, että jos vähintään 10 prosenttia hankkeen arvioiduista hyödyistä toteutuu jossakin jäsenvaltiossa, kyseisen jäsenvaltion ja asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on osallistuttava rajatylittävään kustannustenjakoprosessiin. ACERille annetaan tehtäväksi päivittää suositustaan, joka koskee hyvien käytäntöjen määrittämistä investointipyyntöjen käsittelyä varten edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti, sekä perustaa keskustietokanta, johon kootaan kaikki kansallisten sääntelyviranomaisten tekemät rajatylittävää kustannusten jakamista koskevat päätökset, ja isännöidä tätä tietokantaa verkkosivustollaan sekä asettaa käyttöön ei-sitova rajatylittävän kustannustenjaon malli kansallisten sääntelyvirastojen työn helpottamiseksi.

Luku VI myös sisältää uuden artiklan (18 artikla), jolla tuetaan prosessia kahden tai useamman PCI- tai PMI-hankkeen niputtamiseksi yhteen. Hankkeen toteuttajat voivat niputtaa hankkeita yhteen helpottaakseen keskusteluja kustannusten jakamisesta asianomaisten jäsenvaltioiden ja tapauksen mukaan kolmansien maiden kesken sekä rajatylittävää kustannustenjakoa koskevien päätösten tekemistä asianomaisten jäsenvaltioiden

toimivaltaisten viranomaisten tai jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja kolmansien maiden välillä. Lisäksi 18 artiklassa selvennetään yhteiseen kustannus-hyötyanalyysiin ja rajatylittävään kustannustenjakoon sovellettavia sääntöjä, joita sovelletaan tällaisiin yhteenniputettuihin hankkeisiin, mahdollisen Verkkojen Eurooppa - välineeseen osoitettavan hakemuksen helpottamiseksi.

Lukuun on lisätty uutena myös 19 artikla, jossa edellytetään, että siirtoverkonhaltijat varaavat 25 prosenttia pullonkaulatuloista, joita ei käytetä jaetun kapasiteetin tosiasiallisen käytettävyyden takaamiseen tai merellä sijaitsevien uusiutuvan sähkön tuotantolaitosten operaattoreiden korvauksiin, unionin luettelossa olevien rajayhdysjohtojen ylikuormituksen vähentämisen kannalta merkityksellisiin hankkeisiin liittyviin verkkoinvestointeihin. Uudessa 19 artiklassa täsmennetään varojen käyttöä koskevat edellytykset ja siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä, joissa täsmennetään edellytykset, joiden mukaisesti siirtoverkonhaltijat voivat käyttää näitä varoja, sekä edellytykset niiden vapauttamiselle. ACERin on päivitettävä nykyinen sähköasetuksen 19 artiklan 4 kohdan mukainen menetelmänsä, joka koskee pullonkaulatuloista saatujen tulojen käyttöä, jotta varmistetaan yhdenmukaisuus näiden uusien säännösten kanssa.

Asetuksen 20 artiklassa vahvistetaan edellytykset, joiden perusteella jäsenvaltiot ja kansalliset sääntelyviranomaiset voivat myöntää asianmukaisia kannustimia sellaisiin hankkeisiin, joiden kehittämiseen tai rakennus-, käyttö- tai kunnossapitovaiheeseen liittyy suurempia riskejä verrattuna vastaavan infrastruktuurihankkeen tavanomaisiin riskeihin.

Asetuksen VII luvussa vahvistetaan edellytykset, joiden täytyessä hanke voidaan lisätä Verkkojen Eurooppa - välineestä rahoitustukea saavien hankkeiden unionin luetteloon, myös uusien infrastruktuuriluokkien osalta. Kyseisen luvun 21 artiklassa vahvistetaan asetukseen (EU) 2022/689 verrattuna yksityiskohtaisemmat kriteerit, joita sovelletaan kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltaan kuuluviin muihin kuin energiainfrastruktuurihankkeisiin. Koska näihin hankkeisiin ei sovelleta rajatylittävää kustannustenjakoa, asianomaisen kansallisen viranomaisen on arvioitava ne, ja tässä säännöksessä määritetään tätä arviointia koskevat edellytykset. Asetuksen 22 artiklassa säädetään, että asetuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaisia erityisiä arviointiperusteita ja 4 artiklan 5 kohdan mukaisia parametreja on sovellettava vahvistettaessa Verkkojen Eurooppa -välineestä annetun asetuksen mukaisen unionin rahoitustuen myöntämisperusteita. Lisäksi artiklassa vahvistetaan asetuksen 27 artiklan mukaiset lisävaatimukset, jotka koskevat Kyproksen ja Maltan käynnissä olevia kaasuhankkeita.

Asetuksen VIII luvussa esitetään loppusäännökset, jotka koskevat delegoituja säädöksiä, raportointia ja arviointia muun muassa lupamenettelyjen digitalisoinnin osalta, rajatylittävän energiainfrastruktuurin fyysisen häiriönsietokyvyn ja kyberkestävyyden parantamista, johdottomien ratkaisujen käyttöönottoa, asetuksen tarkistamista sekä hankkeista tiedottamista ja niiden julkisuutta. Lisäksi siinä pidetään voimassa Maltan ja Kyproksen kaasuyhdysjohtoja koskevat voimassa olevat poikkeukset siihen saakka, että Kypros tai vastaavasti Malta on suoraan yhteenliitetty Euroopan laajuiseen kaasuverkkoon, tai 31 päivään joulukuuta 2029, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi. Lisäksi luvussa luetellaan asetukseen tehtävistä muutoksista johtuvat muutokset muuhun energialainsäädäntöön sekä vahvistetaan siirtymäsäännökset ja nykyisen TEN-E-asetuksen kumoamista koskevat säännökset. Siinä todetaan erityisesti, että tarkistettu asetus ei vaikuta Verkkojen Eurooppa -välineestä aiemmin myönnetyn rahoitustuen maksamiseen, jatkamiseen tai muuttamiseen ja että nykyinen PCI- ja PMI-hankkeiden unionin luettelo pysyy voimassa ja sillä on oikeusvaikutuksia siihen saakka, että tämän asetuksen mukaisesti laaditaan uusi PCI- ja PMI-hankkeiden unionin luettelo ja se tulee voimaan.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista, asetusten (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 ja (EU) 2024/1789 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 kumoamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 172 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Komission 26 päivänä helmikuuta 2025 antamassa tiedonannossa *Puhtaan teollisen kehityksen ohjelma*³ esitetään yhteinen etenemissuunnitelma kilpailukyvyyn parantamiseksi ja hiilestä irtautumiseksi. Kohtuuhintaisen energian varmistaminen on keskeinen edellytys unionin teollisuuden kilpailukyvyille erityisesti energiaintensiivisillä aloilla. Sen vuoksi kohtuuhintaisen energian saatavuus on sekä puhtaan teollisen kehityksen ohjelman että kohtuuhintaista energiaa koskevan toimintasuunnitelman⁴ kulmakivi. Hiilestä irtautumiseen tähtäävät toimenpiteet ovat myös voimakas kasvun vauhdittaja, kunhan ne on sovitettu hyvin yhteen teollisuus-, kilpailu-, talous- ja kauppapolitiikan kanssa, kuten 29 päivänä tammikuuta 2025 annetussa komission tiedonannossa *EU:n kilpailukykykompassi*⁵ todetaan. Euroopan

¹ EUVL C , , s. .

² EUVL C , , s. .

³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, *Puhtaan teollisen kehityksen ohjelma: kilpailukykyyn ja vähähiilistämiseen tähtäävä yhteinen etenemissuunnitelma* COM(2025) 85 final, 26.2.2025.

⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, *Kohtuuhintaista energiaa koskeva toimintasuunnitelma – Energiaunionimme todellisen arvon hyödyntäminen kohtuuhintaisen, tehokkaan ja puhtaan energian varmistamiseksi kaikille eurooppalaisille* COM(2025) 79 final, 26.2.2025.

⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, *EU:n kilpailukykykompassi* COM(2025) 30 final, 29.1.2025.

parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/1119⁶ vahvistetaan kunnianhimoinen unionin kehys EU:n talouden irrottamiseksi hiilestä vuoteen 2050 mennessä.

- (2) Osana asetuksen (EU) 2021/1119 yleistä pyrkimystä uusiutuvaa energiaa koskevaa unionin sitovaa tavoitetta on nostettu. Tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä unionissa tuotettavasta energiasta 42,5 prosenttia (ja mieluiten 45 prosenttia) on uusiutuvaa energiaa.⁷ Myös unionin sitovan energiatehokkuustavoitteen kunnianhimon tasoa on nostettu, ja tällä hetkellä tavoitteena on, että energian loppukulutusta unionissa vähennetään vuoteen 2030 mennessä 11,7 prosenttia vuoden 2020 ennusteisiin verrattuna.⁸ Kasvihuonekaasujen nettopäästöjen vähentämistä koskevassa välitavoitteessa (vuoteen 2030 mennessä vähintään 55 % vähemmän päästöjä vuoden 1990 tasoon verrattuna) on edetty hyvin, ja 2 päivänä heinäkuuta 2025 komissio ehdotti asetuksen (EU) 2021/1119⁹ muuttamista siten, että unionin vuoden 2040 ilmastotavoitteeksi asetettaisiin kasvihuonekaasujen nettopäästöjen vähentäminen 90 prosentilla vuoden 1990 tasoon verrattuna.
- (3) Näiden tavoitteiden mukaisen unionin energiasiirtymän tukemiseksi tarvitaan asianmukainen infrastruktuuri, joka tukee muun muassa nopeaa sähköistämistä, uusiutuvan ja fossiilittoman sähköntuotannon laajentamista, uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen käytön lisäämistä, energijärjestelmän integrointia ja innovatiivisten ratkaisujen käyttöönoton laajentamista. Nykyiset investoinnit rajatylittävään energiainfrastruktuuriin eivät selvästikään ole riittäviä energiainfrastruktuurin muuttamiseksi ja edellä kuvattujen tavoitteiden edellyttämän infrastruktuurin rakentamiseksi, ja Euroopan rajatylittävän sähköinfrastruktuurin tarpeiden ja infrastruktuurin kehittämisen nopeuden ja tason välillä on huomattava kuilu sekä siirto- että jakeluverkon tasolla.¹⁰ Rajatylittävästä sähköntarpeesta vuonna 2030 jää puuttumaan noin puolet (41 gigawattia 88 gigawatista), ja tämän vajeen odotetaan kasvavan seuraavan vuosikymmenen aikana. Vuoteen 2040 mennessä rajatylittävän sähkökapasiteetin tarve kasvaa 108 gigawattiin.¹¹ Energiainfrastruktuuriin on siis investoitava enemmän, ja Draghin raportissa¹² korostettiin erityisesti tarvetta lisätä nopeasti rajatylittävän energiainfrastruktuurin käyttöönottoa, jotta Euroopan teollisuus saadaan irrotettua hiilestä. Komissio korosti puhtaan teollisen kehityksen ohjelmassa¹³ ja siihen liittyvässä kohtuuhintaista energiaa

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1119, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2021, puitteiden vahvistamisesta ilmastonutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta (eurooppalainen ilmastolaki) (EUVL L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

⁷ Direktiivi (EU) 2023/2413, annettu 18 päivänä lokakuuta 2023, direktiivin (EU) 2018/2001, asetuksen (EU) 2018/1999 ja direktiivin 98/70/EY muuttamisesta uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisen osalta sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta (EUVL L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791, annettu 13 päivänä syyskuuta 2023, energiatehokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta (EUVL L 231, 20.9.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁹ COM(2025) 524 final, 2.7.2025.

¹⁰ ACER (2024): "Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system – 2024 Monitoring Report".

¹¹ ENTSO-E (2025), "TYNDP 2024. Opportunities for a more efficient European power system by 2050 – Infrastructure Gaps Report".

¹² M. Draghi (2025): "The future of European competitiveness".

¹³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, *Puhtaan teollisen kehityksen ohjelma: kilpailukyyn ja vähähiilistämiseen tähtäävä yhteinen etenemissuunnitelma* COM(2025) 85 final, 26.2.2025.

koskevassa toimintasuunnitelmassa¹⁴ sitä, miten tärkeää on saattaa energiaunioni valmiiksi investoimalla energiainfrastruktuuriin ja rajatylittäviin verkkoihin, jotta voidaan turvata unionin teollisuuden kilpailukyky, ihmisten hyvinvointi sekä energiansaannin kohtuuhintaisuus ja varmuus.

- (4) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2022/869¹⁵ vahvistetaan suuntaviivat sellaisten Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien ensisijaisten käytävien ja alueiden viiveetöntä kehittämistä ja yhteentoimivuutta varten, joiden avulla voidaan varmistaa ilmastonmuutoksen hillintä, erityisesti saavuttaa vuoteen 2030 ulottuvat unionin energia- ja ilmastotavoitteet samoin kuin sen ilmastoneutraaliustavoite viimeistään vuoteen 2050 mennessä, sekä varmistaa yhteenliitännät, energiavarmuus, markkinoiden yhdentyminen, järjestelmän integrointi, kaikkia jäsenvaltioita hyödyttävä kilpailu ja kohtuuhintainen energia. Erityisesti asetuksessa (EU) 2022/869 säädetään yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden määrittämisestä, sillä helpotetaan tällaisten hankkeiden toteuttamista ja siinä määritetään edellytykset, joiden täyttyessä kyseisille hankkeille voidaan myöntää unionin rahoitustukea. Yhteistä etua ja keskinäistä etua koskevat hankkeet tuottavat kuitenkin rajatylittävän luonteensa vuoksi paitsi merkittäviä myönteisiä ulkoisvaikutuksia ja edistävät yhteisvastuullisuutta myös tarjoavat toteuttajilleen erityisiä haasteita, jotka johtuvat hankkeiden ulottumisesta useille lainkäyttöalueille, koordinoinnin haasteista sekä kustannusten ja hyötyjen usein epäsymmetrisestä jakautumisesta. Sen vuoksi niitä varten tarvitaan jatkossakin unionin tason kehys.
- (5) Asetuksen (EU) 2022/869 tavoitteet pätevät suurelta osin edelleen, mutta nykyistä Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevaa kehystä olisi mukautettava siten, että siinä otetaan kaikilta osin huomioon energiajärjestelmään odotettavissa olevat muutokset, jotka johtuvat uudesta poliittisesta toimintaympäristöstä ja erityisesti vuotta 2050 koskevasta ilmastoneutraaliustavoitteesta ja vuodeksi 2040 ehdotetusta välitavoitteesta. Erityisesti verkkojen suunnittelu olisi toteutettava yhdennetymin, jotta sillä voidaan tukea energian sisämarkkinoita, joilla on yhä enemmän keskinäisiä riippuvuuksia ja jotka ovat yhä hajautetummat, ja jotta voidaan nopeuttaa lupamenettelyjä ja varmistaa rajatylittävän energiainfrastruktuurin turvallisuus ja häiriönsietokyky. Nämä näkökohdat ovat otettava asianmukaisesti huomioon myös tarkistetussa Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevassa kehyksessä. Uuden poliittisen toimintaympäristön ja uusien tavoitteiden lisäksi teknologian kehitys on viime vuosikymmenen aikana ollut nopeaa. Tämä kehitys olisi otettava huomioon tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa energiainfrastruktuuriluokissa, yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden valintakriteereissä sekä ensisijaisten käytävien ja alueiden yhteydessä. Tämän asetuksen säännökset eivät kuitenkaan saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden oikeuteen määrittellä energiavarojensa hyödyntämisen ehdot, jäsenvaltioiden eri energialähteiden

¹⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, *Kohtuuhintaista energiaa koskeva toimintasuunnitelma – Energiaunionimme todellisen arvon hyödyntäminen kohtuuhintaisen, tehokkaan ja puhtaan energian varmistamiseksi kaikille eurooppalaisille*, COM(2025 79 final, 26.2.2025.

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/869, annettu 30 päivänä toukokuuta 2022, Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista, asetusten (EY) N:o 715/2009, (EU) 2019/942 ja (EU) 2019/943 ja direktiivien 2009/73/EY ja (EU) 2019/944 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 347/2013 kumoamisesta (EUVL L 152, 3.6.2022, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

välillä tekemiin valintoihin eivätkä niiden energiahuollon yleiseen rakenteeseen, kuten Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 194 artiklassa määrätään.

- (6) Euroopan laajuisen energiainfrastruktuurin ensisijaisten käytävien ja alueiden (joita on määritetty yhteensä 13) toteuttaminen on olennaisen tärkeää unionin energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi eli muun muassa markkinoiden yhdentymisen edistämiseksi, energiavarmuuden takaamiseksi, vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamiseksi ja energian kohtuuhintaisuuden varmistamiseksi. Nämä ensisijaiset kohteet edellyttävät investointeja sähkön siirtoon ja varastointiin, uusiutuvan energian offshore-verkkoihin, älykkäisiin sähköverkkoihin, laitteisiin ja laitteistoihin, joiden tarkoituksena on varmistaa nykyisten kriittisten verkkoelementtien suojelu ja häiriönsietokyky, vedyn siirtoon ja varastointiin ja vetyterminaaleihin, elektrolyysilaitteisiin, hiilidioksidin kuljetukseen ja varastointiin sekä seuranta-, valvonta- ja digitalisointilaitteisiin ja -laitteistoihin, jotka ovat välttämättömiä nykyisten rajatylittävien suurjänniteverkkojen kannalta.
- (7) Unionin energiainfrastruktuuria olisi parannettava, jotta voidaan parantaa sen kykyä sietää häiriöitä, jotka johtuvat luonnonkatastrofeista ja ihmisen aiheuttamista katastrofeista, ilmastonmuutoksen haitallisista vaikutuksista, tahallisista vihamielisistä toimista ja sen turvallisuuteen kohdistuvista uhkista, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2022/2557¹⁶ mukaisen kriittisen eurooppalaisen infrastruktuurin osalta.
- (8) Nykyisessä geopoliittisessa toimintaympäristössä on tärkeää varmistaa sähkön keskeytymätön virtaus rajojen yli toimitusvarmuuden takaamiseksi. Tämä riippuu paitsi jäsenvaltioiden välisten rajayhdysjohtojen myös kriittisten verkkoelementtien häiriönsietokyvystä. Sen vuoksi tässä asetuksessa olisi otettava käyttöön uusi infrastruktuuriluokka sellaisiin laitteisiin ja laitteistoihin tehtäville investoinneille, jotka vaikuttavat suoraan kriittisten verkkoelementtien häiriönsietokykyyn ja suojaukseen ja jotka on suunniteltu parantamaan niitä. Tämän uuden infrastruktuuriluokan olisi katettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/943¹⁷ vahvistetut kriittiset verkkoelementit, jotka tukevat verkon turvallisuutta ja toimitusvarmuutta jäsenvaltioiden Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/941¹⁸ mukaisissa kriisiskenaarioissa ja riskeihinvarautumissuunnitelmissa.
- (9) Ulkomaiset investoinnit voivat olla hyödyllinen tapa saada lisää rahoitusvaihtoehtoja esimerkiksi pääomavaltaisia hankkeita varten, mutta samalla ne voivat lisätä unionin altistumista energiaturvallisuuteen liittyville riskeille, kuten häiriöille tai rajatylittävien virtojen luotettavuuden heikkenemiselle, erityisesti kun on kyse sellaisista kolmansista maista peräisin olevista ulkomaisista investoinneista, joiden geopoliittiset edut poikkeavat unionin eduista. Sen vuoksi avoimuus rajatylittävän energiainfrastruktuurin ja hankkeiden, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia, todellisista omistajista ja edunsaajista, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2557, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä ja direktiivin 2008/114/EY kumoamisesta (EUVL L 333, 27.12.2022, s. 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>).

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoista (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>).

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/941, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj>).

(EU) 2019/452¹⁹ edellytetyt tiedot tosiasiallisesta sijoittajasta ja osuus pääomasta, on ratkaisevan tärkeää, jotta vältetään se, että unioni tulee riippuvaiseksi ei-luotettavista kolmansista maista. Tämä olisi otettava huomioon myös valittaessa yhteistä etua koskevia hankkeita ja yhteistä etua koskevia hankkeita.

- (10) Kustannustehokkaan ja nopeutetun verkon kehittämisen ja verkkoihin pääsyn varmistamiseksi unionissa verkon fyysisen vahvistamisen lisäksi johdottomien ratkaisujen olisi oltava merkittävässä roolissa järjestelmän tarpeisiin vastattaessa, sillä ne voidaan ottaa käyttöön nopeammin ja alhaisemmin kustannuksin. Tällaisen teknologian käyttöönottoa olisi harkittava ennen verkkoinfrastruktuurin laajentamiseen tehtäviä investointeja. Tätä varten tarvitaan uusi infrastruktuuriluokka johdottomiin teknologioihin ja digitaalisiin ratkaisuihin, myös ohjelmistoratkaisuihin, tehtäviä investointeja varten. Tähän luokkaan olisi luokiteltava ratkaisut, jotka otetaan käyttöön nykyisissä rajatylittävän kaupan kannalta merkityksellisissä kriittisissä verkkoelementeissä ja jotka tuottavat määritetyjä hyötyjä markkinoiden yhdentymisen kannalta lisäämällä rajatylittävää kapasiteettia.
- (11) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2024/1789²⁰ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2024/1788²¹ hyväksyttiin vety- ja kaasumarkkinoiden hiilestä irtautumista koskeva lainsäädäntöpaketti, jossa vahvistetaan unionin tason yhteiset säännöt uusiutuviin vähähiilisiin kaasuihin siirtymää varten. Tässä asetuksessa vahvistettujen infrastruktuuriluokkien pitäisi olla täysin yhdenmukaiset kyseisen paketin tavoitteiden kanssa, ja niiden pitäisi varmistaa, että energiainfrastruktuurihankkeilla on merkittävä rajatylittävä vaikutus. Tällaisten hankkeiden kehittämisessä olisi otettava huomioon mahdollisuus muuttaa olemassa olevan infrastruktuurin ja laitteiston käyttötarkoitusta, jos se on teknisesti mahdollista ja tehokkain ratkaisu.
- (12) Yhteistä etua koskevia hankkeita ja keskinäistä etua koskevia hankkeita varten olisi perustettava alueellisia ryhmiä, jäljempänä 'ryhmät', joiden tehtävänä olisi ehdottaa ja tarkastella tällaisia hankkeita sekä laatia niitä koskevat alueelliset luettelot. Laajan yhteisymmärryksen saavuttamiseksi ryhmien olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden, kansallisten sääntelyviranomaisten, hankkeen toteuttajien ja asianomaisten sidosryhmien kanssa sekä varmistettava näiden eri tahojen välinen tiivis yhteistyö. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi osana kyseistä yhteistyötä annettava ryhmille tarvittaessa neuvoja, jotka koskevat muun muassa ehdotettujen hankkeiden kansalliseen sääntelyyn liittyvien seikkojen ja lakisääteisen hyväksynnän ehdotetun aikataulun toteutettavuutta.
- (13) Verkon suunnitteluun ja hankkeiden kehittämiseen liittyvien prosessien tehostamiseksi on vahvistettava ryhmien välistä yhteistyötä. Komissiolla on oltava tärkeä rooli

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/452, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2019, unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan tarkoitettujen puiteiden perustamisesta (EUVL L 79I, 21.3.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1789, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoista, asetusten (EU) N:o 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 ja (EU) 2022/869 sekä päätöksen (EU) 2017/684 muuttamisesta sekä asetuksen (EY) N:o 715/2009 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1789, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1788, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä, direktiivin (EU) 2023/1791 muuttamisesta ja direktiivin 2009/73/EY kumoamisesta (EUVL L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

tällaisen yhteistyön helpottamisessa, jotta voidaan tarkastella jollakin alueella kehitettyjen hankkeiden mahdollista vaikutusta muihin alueisiin.

- (14) Komission tuella on perustettu useita alueellisia yhteistyöfoorumeita ryhmien täydentämiseksi. Foorumien ja ryhmien välinen alueellinen yhteistyö on keskeinen väline, jolla varmistetaan Euroopan energiajärjestelmän syvempi integrointi. Euroopan eri alueet kattaa seuraavat neljä korkean tason ryhmää, joihin osallistuu myös kolmansiä maita: Itämeren energiämarkkinoiden yhteenliitännäsuunnitelma (BEMIP), Pohjanmeren energiayhteistyö (NSEC), Lounais-Euroopan kaasuyhteenliitännöjen korkean tason työryhmä (SWE) ja keskisen Itä-Euroopan ja Kaakkois-Euroopan energiayhteenliitännöjen korkean tason ryhmä (CESEC). Näillä foorumeilla tehdyn alueellisen yhteistyön avulla on onnistuttu tukemaan keskeisten alueellisen ulottuvuuden energiainfrastruktuurihankkeiden ja markkinoiden yhdyntymistä koskevien toimien seurantaä ja nopeuttamista. Siksi näitä alueellisia yhteistyöfoorumeita olisi hyödynnettävä yhä enemmän tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamisen tukemiseen.
- (15) Yhteistä etua koskevista hankkeista ja keskinäistä etua koskevista hankkeista olisi laadittava joka toinen vuosi uusi unionin luettelo, jäljempänä 'unionin luettelo'. Seuraavassa unionin luettelossa ei saisi olla sellaisia yhteistä etua koskevia hankkeita tai keskinäistä etua koskevia hankkeita, jotka on jo saatu päätökseen tai jotka eivät enää täytä tässä asetuksessa säädettyjä asiaankuuluvia kriteerejä ja vaatimuksia.
- (16) Nykyisiin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin ja nykyisiin keskinäistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka on määrä sisällyttää seuraavaan unionin luetteloon, olisi alueellisten luettelöjen ja unionin luettelon vahvistamisessa sovellettava samaa valintaprosessia kuin ehdotettuihin hankkeisiin, paitsi jos ne ovat saaneet toimivaltaiselta kansalliselta sääntelyviranomaiselta hyväksynnän tai lopullisen investointipäätöksen, joka antaa riittävän varmuuden hankkeiden rakentamisesta, tai niiden rakentaminen on käynnissä ja niiden vuosikertomuksessa osoitetaan, että ne edistyvät riittävästi, jolloin ne olisi säilytettävä unionin luettelossa.
- (17) Jos nykyisiin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin ja nykyisiin keskinäistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka on määrä sisällyttää seuraavaan unionin luetteloon, sovelletaan samaa valintaprosessia kuin alueellisten luettelöiden ja ehdotettuihin hankkeisiin sovellettavan unionin luettelon vahvistamisessa, hallinnollista rasitusta olisi mahdollisuuksien mukaan vähennettävä esimerkiksi käyttämällä aiemmin arvioinnin yhteydessä toimitettuja hanketietoja, jos ne ovat vielä ajan tasalla.
- (18) Yhteistä etua koskevissa hankkeissa ja keskinäistä etua koskevissa hankkeissa olisi noudatettava yhteisiä, läpinäkyviä ja puolueettomia yleisiä ja erityisiä kriteerejä, joissa otetaan huomioon hankkeiden vaikutus energiäpoliittisten tavoitteiden saavuttamiseen. Jotta ehdotetut sähköhankkeet, lukuun ottamatta älykkäitä verkkoja ja hankkeita, jotka on erityisesti suunniteltu nykyisten kriittisten verkkoelementtien suojelun ja häiriönsietokyvyn varmistamiseen, voidaan sisällyttää unionin luetteloon, niiden olisi oltava osa viimeisintä saatavilla olevaa unionin laajuista kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa. Myös ehdotettujen vety- ja elektrolyysihankkeiden olisi oltava osa viimeisintä saatavilla olevaa unionin laajuista kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa.
- (19) Kestävyys tarkasteltuna uusiutuvien energiälähteiden verkkoon integroinnin tai tapauksen mukaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen kautta on keskeinen kriteeri sen varmistamiseksi, että Euroopan laajuisia energiäverkkoja koskeva politiikka on yhdenmukaista unionin energiä- ja ilmastotavoitteiden ja vuoteen 2050

ulottuvien ilmastoneutraaliustavoitteiden kanssa, ottaen huomioon kunkin jäsenvaltion erityispiirteet ilmastoneutraaliustavoitteeseen pyrittäessä. Tämän vuoksi kestävyys on yksi arviointikriteereistä, joita sovelletaan kaikkiin hankeluokkiin.

- (20) Unionin ja Euroopan talousalueen (ETA) ja energiayhteisön markkinoiden yhdentymisen ja verkkojen yhteenliittämisen vahvistaminen on yhä tärkeämpää. Siksi jäsenvaltion ja ETA-maan tai energiayhteisön sopimuspuolen välisten keskinäistä etua koskevien hankkeiden hyötyjä ja kustannuksia olisi tarkasteltava kumulatiivisesti unionin ja asianomaisen maan osalta ETA-alueella tai asianomaisen sopimuspuolen osalta energiayhteisössä.
- (21) Unionin olisi helpotettava infrastruktuurihankkeita, joilla unionin verkot yhdistetään kolmansien maiden verkkoihin ja jotka ovat kumpaakin osapuolta hyödyttäviä ja välttämättömiä energiasiirtymän ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta sekä täyttävät tämän asetuksen mukaiset asianomaisten infrastruktuuriluokkien erityiskriteerit. Jotta voidaan vahvistaa keskittymistä rajatylittäviin hankkeisiin ja säilyttää täydentävyys unionin ulkopoliittikan kanssa keskinäistä etua koskevissa hankkeissa, hankkeiden olisi kytkettävä jäsenvaltio suoraan ensimmäiseen sähköverkon liittymispisteeseen tai ensimmäiseen vedyn tai hiilidioksidin liittymispisteeseen kolmannessa maassa.
- (22) Sähköverkkoihin liittyvistä keskinäistä etua koskevista hankkeista tukikelpoisia olisivat ainoastaan yhteenliittämishankkeet, jotka yhdistävät energiaverkkoja, edellyttäen, että niiden koko siirtokapasiteetti voitaisiin hyödyntää markkinoilla. Siirtoverkonhaltijoiden vastuulla on arvioida etukäteen mahdollisten hankkeiden vaikutukset verkon turvallisuuteen ja vakauteen sen varmistamiseksi, että hanke voidaan integroida täysimääräisesti asianomaisten maiden sähköverkkoihin.
- (23) On tarpeen varmistaa, että etusijalle asetettavat keskinäistä etua koskevat hankkeet edistävät aidosti unionin sisämarkkinoita, toimitusvarmuutta ja ilmastoneutraaliutta koskevia tavoitteita. Siksi keskinäistä etua koskevat hankkeet olisi voitava sisällyttää unionin luetteloon vain, jos asianomaisen kolmannen maan toimintakehyksessä on toteutunut pitkälle menevä lähentyminen ja sitä tuetaan täytäntöönpanomekanismeilla ja jos nämä hankkeet edistävät unionin ja kolmansien maiden yleisiä energia- ja ilmastotavoitteita toimitusvarmuuden ja hiilestä irtautumisen osalta.
- (24) Toimintakehyksen pitkälle menevän lähentymisen olisi oletettava toteutuneen silloin, kun kyseessä on ETAn tai energiayhteisön sopimuspuoli, tai se voidaan muiden kolmansien maiden tapauksessa osoittaa kahdenvälisillä sopimuksilla, joihin sisältyy asiaan liittyviä määräyksiä hiilestä irtautumista koskevista ilmasto- ja energiavoitteilta, ja arvioida lähemmin asianmukaisessa ryhmässä komission tuella. Kolmannen maan, jonka kanssa unioni tekee yhteistyötä keskinäistä etua koskevien hankkeiden kehittämisessä, olisi myös helpotettava samankaltaisen aikataulun käyttö kuin tässä asetuksessa säädetään nopeutetussa toteutuksessa ja muissa toimintapoliittisissa tukitoimenpiteissä.
- (25) Asianomaisen kolmannen maan olisi varmistettava, että kolmannessa maassa sijaitsevan keskinäistä etua koskevan hankkeen osa ja mahdolliset lisäinvestoinnit, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan saavuttaa toteutettavan keskinäistä etua koskevan hankkeen kokonaisuhyödyt, kuten sisäisen verkon vahvistukset, asetetaan myös etusijalle ja että ne otetaan käyttöön hyvissä ajoin hankkeen täysimääräisen käytön varmistamiseksi.

- (26) Sen varmistamiseksi, että hiilidioksidin varastointihankkeet, joihin osallistuu kolmansia maita, edistävät hiilidioksidin rajatylittävää kuljetusta ja varastointia unionin ilmasto- ja ympäristövaatimusten mukaisesti, tällaisten hankkeiden olisi oltava tukikelpoisia vain, jos ne ovat hiilidioksidin rajatylittävän kuljetuksen ja varastoinnin toiminnan kannalta välttämättömiä ja jos kolmas maa pitää yllä asianmukaista oikeudellista kehystä ja valvoo sen toimeenpanoa tehokkaasti. Tällä kolmannessa maassa sovellettavalla oikeudellisella kehyksellä olisi varmistettava sellaisten vaatimusten ja takeiden soveltaminen, joilla ehkäistään hiilidioksidivuotoja ja taataan hiilidioksidin pysyvän varastoinnin turvallisuus ja tehokkuus ilmaston, ihmisten terveyden ja ekosysteemien suojelemiseksi. Kyseisillä vaatimuksilla ja takeilla olisi taattava vähintään unionin oikeudessa vahvistettua tasoa vastaava suojan taso. ETAn tai energiayhteisön sopimuspuolten olisi oletettava täyttävän kyseiset vaatimukset ja takeet.
- (27) Yhteistä etua koskevat hankkeet ja keskinäistä etua koskevat hankkeet olisi toteutettava mahdollisimman nopeasti, ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten, viraston ja ryhmien olisi seurattava ja arvioitava niitä tiiviisti noudattaen samalla asianmukaisesti sidosryhmien osallistumista koskevia vaatimuksia ja ympäristölainsäädäntöä ja pitäen hankkeen toteuttajille aiheutuvan hallinnollisen rasitteen mahdollisimman vähäisenä. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä riskien arviointiin ilmastomuutokseen sopeutumisen sekä fyysisen ja kyberturvallisuuden osalta soveltuvin osin kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan direktiivin (EU) 2022/2557 vaatimusten ja kyberturvallisuuden korkean tason varmistamista koskevia toimenpiteitä kaikkialla unionissa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2022/2555²² vaatimusten pohjalta, ja hankkeen toteuttajien olisi raportoitava kansallisille toimivaltaisille viranomaisille arvioitujen riskien vuoksi toteutetuista toimenpiteistä. Hankkeen toteuttajien olisi myös raportoitava ympäristölainsäädännön noudattamisesta ja osoitettava, että hankkeista ei aiheudu ”merkittävää haittaa” ympäristölle Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852²³ 17 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Jos nykyiset yhteistä etua koskevat hankkeet ovat saavuttaneet riittävän kypsyyden, ryhmät ottavat nämä seikat huomioon valittaessa myöhemmin hankkeita unionin luetteloon.
- (28) Jos hankkeissa ilmenee erityisiä vaikeuksia tai viivästyksiä, komissiolla olisi oltava mahdollisuus helpottaa niiden toteutusta nimeämällä niille eurooppalaiset koordinaattorit.
- (29) Lupaprosessi ei saisi aiheuttaa hankkeen kokoon tai monimutkaisuuteen nähden suhteetonta hallinnollista rasitetta eikä luoda esteitä Euroopan laajuisten verkkojen kehittämiselle ja markkinoille pääsylle.
- (30) Yhteistä etua koskeville hankkeille ja keskinäistä etua koskeville hankkeille olisi annettava ensisijainen asema kansallisella tasolla, jotta varmistetaan nopea

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2555, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa, asetuksen (EU) N:o 910/2014 ja direktiivin (EU) 2018/1972 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2016/1148 kumoamisesta (NIS 2 - direktiivi) (EUVL L 333, 27.12.2022, s. 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

²³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

hallinnollinen käsittely ja kiireellinen käsittely kaikissa niihin liittyvissä oikeudellisissa menettelyissä ja riitojenratkaisumenettelyissä.

- (31) Jäsenvaltioita, jotka eivät tällä hetkellä anna energiainfrastruktuurihankkeille suurinta mahdollista kansallista merkitystä lupaprosessissa, kannustetaan harkitsemaan tällaisen kansallisesti merkittävän hankkeen aseman käyttöönottoa erityisesti silloin, kun se voisi nopeuttaa lupaprosessia.
- (32) Jäsenvaltioita, joilla ei tällä hetkellä ole energiainfrastruktuurihankkeisiin sovellettavia nopeutettuja tai kiireellisiä oikeudellisia menettelyjä, olisi kannustettava harkitsemaan tällaisten menettelyjen käyttöönottoa erityisesti arvioimalla, voisiko se nopeuttaa kyseisten hankkeiden toteuttamista.
- (33) Vetykäyttöön tarkoitettuja rakenteita, elektrolyysilaitteistoja ja hiilidioksidikäyttöön tarkoitettuja rakenteita koskevilla hankkeilla edistetään energia- ja ilmastotavoitteita, myös siltä osin kuin on tarpeen nopeuttaa uusiutuvan energian käyttöönottoa ja sen sisällyttämistä niiden energiavalikoimaan. Siksi kaikkien vetyä, elektrolyysilaitteistoja ja hiilidioksidikäyttöön tarkoitettuja rakenteita koskevien yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden olisi energiapolitiikan näkökulmasta katsottava olevan yleisen edun mukaisia, ja jäsenvaltioiden olisi voitava katsoa niiden olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia. Tämä ei koske kulttuuriperintöä eikä tapauksia, joissa on selvää näyttöä siitä, että kyseisillä hankkeilla on merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, joita ei voida lieventää tai korvata.
- (34) Uusiutuvan energian käyttöön tarkoitettujen rakenteiden, joustoratkaisujen, energian varastoinnin ja yleisesti sähköistymisen integroinnin vuoksi sähköinfrastruktuurihankkeita pidetään ilmastoneutraaliuden saavuttamisen kannalta välttämättöminä. Siksi siihen asti, kunnes unionin ilmastoneutraaliustavoite on saavutettu, tällaisten hankkeiden olisi katsottava olevan yleisen edun kannalta erittäin tärkeitä ja palvelevan kansanterveyttä ja turvallisuutta, jos ne tasapainottavat kilpailevia oikeudellisia etuja, lukuun ottamatta kulttuuriperintöä, ja tapauksia, joissa on selvää näyttöä siitä, että kyseisillä hankkeilla on merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, joita ei voida lieventää tai korvata Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944²⁴ mukaisesti.
- (35) Koska yhteistä etua koskevat hankkeet ja keskinäistä etua koskevat hankkeet ovat ilmastoneutraaliuden saavuttamisen kannalta tärkeitä ja niillä on strateginen merkitys unionin luettelossa olevina hankkeina, jäsenvaltioiden olisi voitava sallia, että niistä ne sähköä koskevat hankkeet²⁵, jotka on nimenomaisesti sisällytetty kansalliseen kehityssuunnitelmaan, josta on tehtävä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/42/EY²⁶ mukainen strateginen ympäristöarviointi ja – mikäli on todennäköistä, että hankkeella on merkittäviä vaikutuksia Natura 2000 -alueisiin – direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointi, vapautetaan direktiivin

²⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (EUVL L 26, 28.1.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj> <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/93/oj>).

²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2001, tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (EYVL L 197, 21.7.2001, s. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

2011/92/EU mukaisista ympäristövaikutusten arvioinneista, direktiivin 92/43/ETY 12 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2009/147/EY 5 artiklan mukaisista lajien suojeluun kohdistuvia vaikutuksia koskevista arvioinneista sekä Natura 2000 -alueisiin kohdistuvia vaikutuksia koskevista arvioinneista. Tällaisten vapautusten olisi oltava mahdollisia siihen asti, kunnes ilmastoneutraalius on saavutettu.

- (36) Tällaisten vapautusten mahdollisten vaikutusten lieventämiseksi jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi seulonnan jälkeen varmistettava, että sovelletaan asianmukaisia ja oikeasuhteisia lieventäviä toimenpiteitä, ja harkittava parhaan käytettävissä olevan teknologian käyttöä. Jos tällaisia lieventäviä toimenpiteitä ei voida soveltaa, toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että hankkeen toteuttaja toteuttaa kyseisiin vaikutuksiin puuttumiseksi asianmukaisia korvaavia toimenpiteitä, jotka voivat olla rahallisia korvauksia lajien suojeluohjelmiin, jos muita oikeasuhteisia korvaavia toimenpiteitä ei ole käytettävissä. Lisäksi jos hankkeella on todennäköisesti merkittäviä kielteisiä ympäristövaikutuksia toisessa jäsenvaltiossa, kansallisten toimivaltaisten viranomaisten olisi varmistettava, että asianomaiset jäsenvaltiot ovat tehneet yhteistyötä yksilöidäkseen toimenpiteitä, joilla vältetään merkittävät vaikutukset tai tarvittaessa lievennetään niitä tai kompensoidaan niitä.
- (37) Euroopan laajuisen energiaverkon käyttöönoton nopeuttamiseksi unionin ympäristölainsäädännössä vahvistettujen erityisten poikkeusten soveltamisedellytysten olisi oltava selkeät. Kun arvioidaan erityisesti sitä, onko energiahankkeille tyydyttäviä vaihtoehtoisia ratkaisuja, tällaisen arvioinnin soveltamisala olisi rajoitettava vaihtoehtoisiin ratkaisuihin, joilla varmistetaan saman tavoitteen saavuttaminen samassa tai samanlaisessa aikataulussa aiheuttamatta kuitenkaan merkittävästi suurempia kustannuksia. Vertaillessaan aikataulua ja tyydyttävien vaihtoehtoisten ratkaisujen kustannuksia asianomaisten viranomaisten olisi voitava ottaa huomioon tarve ottaa käyttöön yhteistä etua koskevia hankkeita ja keskinäistä etua koskevia hankkeita nopeutetusti ja kustannustehokkaasti niiden prioriteettien mukaisesti, jotka on vahvistettu komissiolle asetuksen (EU) 2018/1999 mukaisesti toimitetuissa yhdennetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa ja niiden päivityksissä.
- (38) Vastaavasti sovellettaessa direktiivissä 92/43/ETY säädettyä asiaankuuluvaa poikkeusta on asianmukaista, että asianomaiset viranomaiset voivat perustelluissa tapauksissa ja jos voidaan kohtuudella osoittaa, että suunnitelma tai hanke ei ennen toimenpiteiden käyttöönottoa vaikuta peruuttamattomasti Natura 2000 -verkoston yleisen kokonaisuuden yhtenäisyyteen, että säilytetään alueen ympäristön koskemattomuus ja että varmistetaan Natura 2000 -alueiden suojelun korkea taso, sallia korvaavien toimenpiteiden toteuttamisen samanaikaisesti suunnitelman tai hankkeen täytäntöönpanon kanssa.
- (39) Monimutkaisuuden vähentämiseksi, tehokkuuden ja avoimuuden lisäämiseksi ja jäsenvaltioiden välisen yhteistyön tehostamiseksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että yksi ainoa toimivaltainen viranomainen vastaa kaikkien lupaprosessien helpottamisesta ja koordinoinnista kattavan päätöksen antamiseksi, tekee yhteistyötä muiden asianomaisten viranomaisten ja muiden jäsenvaltioiden kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa, toimii ainoana yhteyspisteenä hankkeiden toteuttajien yhteydenpidossa muiden viranomaisten kanssa ja seuraa unionin luettelossa olevien hankkeiden kehitystä ja viivästyksiä.
- (40) Menettelyjen tehostamiseksi kansallisten toimivaltaisten viranomaisten olisi vastattava myös sen varmistamisesta, että lupa-aikataulu sovitetaan hybridisiirto- ja

tuotantohankkeiden osalta yhteen hankkeen kaikkien rakenteiden kanssa tavalla, joka nopeuttaa tuotanto- ja siirtorakenteiden lupaprosessia.

- (41) Unionin luettelossa olevien, kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sijaitsevien hankkeiden lupaprosessin yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi asianomaisten jäsenvaltioiden olisi yhdessä nimettävä yksi kansallisista toimivaltaisista viranomaisista hankkeen yhteyspisteeksi. Sen, että on vain yksi viranomainen, joka helpottaa prosessia ja tekee lopullisen kattavan päätöksen, tarkoituksena olisi keventää hankkeiden toteuttajien hallinnollista rasitetta ja vähentää monimutkaisuutta, lisätä tehokkuutta ja nopeuttaa lupaprosessia erityisesti silloin, kun jäsenvaltiot säätävät yhteisistä menettelyistä, joilla on yhdenmukaistetut aikataulut ja arvioinnit. Jotta voidaan varmistaa tehokas rajat ylittävä yhteistyö, komission olisi keskityttävä määritettyihin ensisijaisiin yhteenliitäntähankkeisiin tehostamalla niiden toteutuksen ja lupaprosessin koordinoitua ja seuranta. Tätä varten komission olisi tuettava jäsenvaltioita sellaisten yhteisten menettelyjen määrittämisessä, jotka mahdollistavat tehokkaan ja vaikuttavan lupaprosessin.
- (42) Jäsenvaltioiden olisi voitava tapauksen mukaan sisällyttää kattaviin päätöksiin päätöksiä, jotka tehdään yksittäisten maanomistajien kanssa käydyissä neuvotteluissa kiinteistön käyttöoikeuden myöntämisestä, kiinteistön omistuksesta tai oikeudesta hallita kiinteistöä osana alueidenkäytön suunnittelua, jolla määritetään tietyn alueen, mukaan lukien muut rakennuskohteet, kuten moottoritiet, rautatiet, rakennukset ja luonnonsuojelualueet, yleinen maankäyttö ja jota ei toteuteta nimenomaisesti suunniteltua hanketta ja toimintalupien myöntämistä varten. Yhteistä etua koskevan hankkeen olisi voitava lupaprosessin yhteydessä käsittää siihen liittyvä infrastruktuuri, siltä osin kuin se on olennaista hankkeen rakentamisen tai toimivuuden kannalta.
- (43) Tätä asetusta ja erityisesti sen lupien myöntämistä, yleisön osallistumista ja yhteistä etua koskevien hankkeiden toteuttamista koskevia säännöksiä olisi sovellettava rajoittamatta unionin ja kansainvälisen oikeuden, mukaan lukien määräykset ja säännökset ympäristön ja ihmisten terveyden suojelemiseksi, sekä yhteisen kalastuspolitiikan ja yhdenmukaisen meripolitiikan nojalla annettujen säännösten, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/89/EU²⁷, soveltamista.
- (44) On olennaisen tärkeää antaa sidosryhmille, myös kansalaisyhteiskunnalle, tietoa ja kuulla niitä, jotta voidaan varmistaa hankkeiden onnistuminen ja vähentää vastustusta niitä kohtaan. Vaikka on olemassa vakiintuneita vaatimuksia, joilla varmistetaan yleisön osallistuminen ympäristöalan päätöksentekomenettelyihin ja joita sovelletaan kaikilta osin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, olisi edellytettävä lisätoimenpiteitä, jotta voidaan varmistaa korkeimpien mahdollisten avoimuutta ja yleisön osallistumista koskevien vaatimusten soveltaminen kaikissa yhteistä etua koskevien hankkeiden lupaprosessiin liittyvissä merkityksellisissä kysymyksissä. Jos kansallisiin sääntöihin sisältyy jo sitä koskevia samoja tai tiukempia vaatimuksia kuin tässä asetuksessa, lupaprosessia edeltävän kuulemisen olisi oltava valinnainen ja olisi vältettävä oikeudellisten vaatimusten päällekkäisyys.
- (45) Ympäristö- ja ilmastovaikutusten arvioinnin pääperiaatteiden yhdenmukaistaminen, myös rajatylittävissä tapauksissa, olisi varmistettava panemalla asianmukaisesti ja koordinoitusti täytäntöön direktiivit 2001/42/EY ja 2011/92/EU sekä soveltuvin osin Århusissa 25 päivänä kesäkuuta 1998 allekirjoitettu Yhdistyneiden kansakuntien

²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/89/EU, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, merten aluesuunnittelun puitteista (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 135, <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj>).

Euroopan talouskomission yleissopimus tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa²⁸, jäljempänä 'Århusin yleissopimus', ja Espoossa 25 päivänä helmikuuta 1991 allekirjoitettu yleissopimus valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista²⁹, jäljempänä 'Espoon yleissopimus'. Komissio on antanut ohjeistusta jäsenvaltioiden tukemiseksi energiainfrastruktuurien ympäristöarviointimenettelyjen yksinkertaistamisessa ja unionin lainsäädännössä edellytettyjen ympäristöarviointimenettelyjen yhdenmukaisen soveltamisen varmistamisessa yhteistä etua koskevista hankkeista.

- (46) On tärkeää yksinkertaistaa ja parantaa lupaprosessia siten, että samalla kunnioitetaan mahdollisuuksien mukaan ja toissijaisuusperiaate asiaankuuluvasti huomioon ottaen uusien energiainfrastruktuurien rakentamista koskevia kansallisia toimivaltuuksia ja menettelyjä. Koska energiainfrastruktuureja on kiireellisesti kehitettävä, lupaprosessin yksinkertaistamisen yhteydessä olisi asetettava selkeä määräaika asianomaisten viranomaisten päätökselle hankkeen rakentamisesta. Määräajan olisi edistettävä menettelyjen tehokasta määrittelyä ja käsittelyä. Tässä asetuksessa olisi vahvistettava enimmäismääräajat. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin pyrkiä lyhentämään määräaikoja, jos tämä on toteutettavissa, erityisesti älykkäiden verkkojen kaltaisissa hankkeissa, jotka eivät välttämättä edellytä yhtä monimutkaista lupaprosessia kuin siirtoinfrastruktuurit.
- (47) Lupaviranomaisten resurssien puute sekä lupaprosessien digitalisoinnin ja tiedon saatavuuden puute ovat lupaprosesseja hidastavia pullonkauloja. Digitalisaation ja tekoälyominaisuuksien asianmukaisen käytön odotetaan nopeuttavan menettelyjä ja tehostavan prosesseja, koska ne mahdollistavat hakemusten nopeamman käsittelyn ja lisäävät avoimuutta parantamalla menettelyvaiheita ja vaatimuksia koskevien tietojen saatavuutta. Lupaprosessien digitalisointi on kuitenkin viivästynyt, ja tiedot ovat usein hajallaan eri toimivaltaisilla viranomaisilla, joilla ei ole yhtenäisiä digitaalisia prosesseja tai alustoja, eikä tietojen yhteentoimivuutta ole varmistettu. Tämän seurauksena hakemusten tilanteesta on epäselvyyksiä ja pullonkaulojen tunnistaminen on vaikeaa. Jäsenvaltioiden olisi näin ollen perustettava kansallisen tason digitaalinen alusta uusiutuvan energian hankkeiden sekä varastointi- ja verkkohankkeiden lupaprosessien kaikkia vaiheita varten, jotta menettelyjen digitalisointi olisi yhdenmukaista, yhteentoimivaa ja avointa ja auttaisi nopeuttamaan lupaprosessia mahdollisimman paljon. Hankkeen toteuttajien täytyisi voida jättää näiden alustojen kautta hakemuksia, tarkistaa niiden tilanne ja osoittaa ne toimivaltaisille viranomaisille niin, että viranomaisilla olisi niiden käsittelyä varten pääsy kaikkiin asiaankuuluviin tietoihin ilman paperipohjaisia välivaiheita. Lisäksi tällaisella alustalla olisi voitava kerätä tilastoja lupaprosessien yleisestä edistymisestä jäsenvaltioissa. Tällaisten digitaalisten alustojen olisi tukeuduttava turvallisiin ja yhteentoimiviin keinoihin, joita tarjotaan luonnollisten henkilöiden osalta eurooppalaisten digitaalisen identiteetin lompakoiden kautta asetuksen (EU) N:o 910/2014 vaatimusten mukaisesti ja yritysten osalta tulevaisuudessa eurooppalaisten yrityslompakoiden kautta [asetuksen (EU) N:o XXX/20YY] mukaisesti sähköisen tunnistamisen ja todentamisen, asiakirjojen allekirjoittamisen tai leimaamisen mahdollistamiseksi, asiakirjojen toimittamiseksi sekä ilmoitusten lähettämiseksi tai vastaanottamiseksi toimivaltaisten viranomaisten ja talouden toimijoiden välillä.

²⁸ EUVL L 124, 17.5.2005, s. 4.

²⁹ EYVL C 104, 24.4.1992, s. 7.

- (48) Toimivaltaisten viranomaisten tehtävänä olisi oltava varmistaa, että tässä asetuksessa vahvistettuja määräaikoja noudatetaan. Energiainfrastruktuurien käyttöönoton kiireellisyyden ja yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden strategisen merkityksen vuoksi unionin energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja siltä osin kuin hiljaisen hyväksynnän käsite sisältyy kansalliseen lainsäädäntöön jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kansallisten toimivaltaisten viranomaisten vastauksen puuttuminen tässä asetuksessa asetetussa määräajassa tai asianomaisen viranomaisen vastauksen puuttuminen kansallisen toimivaltaisen viranomaisen asettamassa määräajassa tarkoittaa sitä, että kyseinen lausunto, valtuutus tai lupa on hyväksytty hiljaisesti tai vastaus on myönteinen, lukuun ottamatta ympäristöasioita koskevia päätöksiä, ja että tämä lopputulos on julkinen.
- (49) Lupaprosessissa olisi oltava kaksi menettelyä: hakemusta edeltävä valinnainen menettely, jossa kansallinen toimivaltainen viranomainen toimittaa ja hyväksyy täydellisiä hakemusasiakirjoja varten tehdyn työn, ja pakollinen lakisäätäinen lupamenettely, joka ulottuu hakemusasiakirjojen hyväksymisestä viranomaisten kattavan päätöksen tekemiseen. Hakemusta edeltävässä vaiheessa kansallisten toimivaltaisten viranomaisten olisi suoritettava useita tehtäviä. Niiden olisi seulottava hanke ja ilmoitettava hankkeen toteuttajalle, mitä valtuutuksia, selvityksiä, lupia ja arviointeja lupaprosessin loppuun saattaminen edellyttää, mukaan lukien käyttöön otettavat ympäristöarvioinnit ja lieventävät tai korvaavat toimenpiteet. Niiden olisi määriteltävä seulontapäätelmissä yksilöityjen asiakirjojen laajuus ja yksityiskohtaisuus ja varmistettava, että hankkeen toteuttajalta ei pyydetä myöhemmin lisää asiakirjoja, ellei hankkeessa tai sen ympäristössä ole tapahtunut olennaista muutosta, jonka vuoksi laajuuden määrittämisessä käytetyt ehdot ja oletukset eivät ole sovellettavissa. Niiden olisi laadittava lupaprosessille yksityiskohtainen aikataulu. Saatuaan hakemusasiakirjojen luonnoksen, mukaan lukien kaikki valmistelevat asiakirjat, niiden olisi päätettävä, ovatko hakemusasiakirjat täydellisiä vai puuttuuko niistä tietoja sen mukaan, mitä hakemusta edeltävässä menettelyssä todettiin.
- (50) Jos sen katsotaan olevan tehokasta, kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat suunnitella lupaprosessia koskevat lupavaatimukset ja tietyn hankkeen julkiset kuulemiset vaiheittaisiksi edellyttäen, että lupaprosessia yksinkertaistetaan ja nopeutetaan.
- (51) Tätä asetusta olisi sovellettava ainoastaan lupien myöntämiseen yhteistä etua koskeville hankkeille ja keskinäistä etua koskeville hankkeille, yleisön osallistumiseen tällaisiin hankkeisiin ja hankkeiden sääntelykohteluun. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava antaa kansallisia säännöksiä, joiden nojalla samoja tai vastaavia sääntöjä sovelletaan muihin hankkeisiin, joilla ei ole tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvan yhteistä etua koskevan hankkeen tai keskinäistä etua koskevan hankkeen asemaa.
- (52) Unionin laajuinen kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelmaprosessi tarjoaa vankan perustan yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden määrittämiselle. Vaikka sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisella verkostolla, jäljempänä 'Sähkö-ENTSO', kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisella verkostolla, jäljempänä 'Kaasu-ENTSO', vetyverkonhaltijoiden eurooppalaisella verkostolla, jäljempänä 'ENNOH', ja siirtoverkonhaltijoilla on edelleen tärkeä rooli prosessissa, tarvitaan lisää virtaviivaistamista ja ohjausta erityisesti tulevien skenaarioiden määrittelyssä, pitkän aikavälin infrastruktuuripuutteiden ja energiainfrastruktuurin pullonkaulojen tunnistamisessa ja näiden puutteiden korjaamisessa asianmukaisimmilla ratkaisuilla, jotta voidaan lisätä

prosessin poliittista painoarvoa, pysyvyyttä ja luotettavuutta. Siksi virastolla ja komissiolla olisi oltava entistä suurempi rooli asetusten (EU) 2019/943 ja (EU) 2024/1789 mukaisten unionin laajuisten kymmenvuotisten verkon kehittämissuunnitelmien laadintaprosessissa.

- (53) Koska valitulla skenaariolla ja sen taustalla olevilla olettamuksilla on suuri merkitys unionin laajuisessa verkon kehittämisen suunnitteluprosessissa, komissiolla olisi oltava keskeinen rooli sen määrittelyssä. Tämän pitäisi auttaa virtaviivaistamaan panoksia ja varmistamaan unionin poliittisten tavoitteiden parempi täyttyminen. On myös tarkoituksenmukaista, että unionin laajuiset kymmenvuotiset verkon kehittämissuunnitelmat perustuvat yhteen keskeiseen skenaarioon ja että skenaariota koskevia mahdollisia herkkyysanalyysyjä voidaan laatia ulkoisten olosuhteiden muuttuessa, koska skenaarion päätarkoituksena on muodostaa yhteinen perusta ehdolla olevien yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden infrastruktuuripuutteiden ja hyötyjen arvioinnille. Keskeisen skenaarion kasvava merkitys edellyttää Sähkö-ENTSON, ENNOHin ja Kaasu-ENTSON, jäsenvaltioiden ja viraston tiivistä osallistumista sen varmistamiseksi, että asiaankuuluvat tiedot toimitetaan ja skenaario on yhdenmukainen kansallisen kehityksen kanssa. Sidosryhmien vertailuryhmän olisi edelleen annettava sidosryhmille koordinoitusti palautetta ja neuvontaa skenaarioiden kehittämisestä.
- (54) Infrastruktuuritarpeiden tunnistamisprosessilla olisi oltava suurempi osuus suunniteltujen infrastruktuuri-investointien ohjaamisessa. Nykyiseen käytäntöön verrattuna prosessin olisi oltava laajempi ja siinä olisi tarkasteltava perusteellisemmin monialaisia yhteyksiä ja johdottomia ratkaisuja, jotta voidaan selkeästi määrittää energiajärjestelmää koskevat ratkaisut, jotka auttavat parhaiten saavuttamaan energia- ja ilmastotavoitteet. Puutteiden korjaamiseen tarvittavien myöhempien ratkaisujen hyväksynnän lisäämiseksi viraston olisi osallistuttava enemmän prosessin puitteiden luomiseen ja sen todentamiseen. Viraston olisi kehitettävä Sähkö-ENTSON ja ENNOHin infrastruktuuritarpeiden tunnistamisprosessia varten menetelmä, jolla varmistetaan, että tulokset ovat riittävän luotettavia ja tässä asetuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisia. Sen, että TEN-E-ryhmän päätöksentekoeelin antaa viime kädessä tukensa tarpeiden tunnistamista koskevalle raportille, pitäisi olla hankkeen toteuttajille voimakas viesti siitä, että mahdollisia hankkeita tarvitaan.
- (55) Infrastruktuuritarpeiden tunnistamisprosessista olisi tehtävä kattavampi ja yksityiskohtaisempi, jotta suunnitellut hankkeet voidaan sovittaa paremmin yhteen siirtokapasiteetin laajentamista koskevien tarpeiden kanssa. Sen olisi myös mahdollistettava seurantaprosessi, joka johtaa sellaisten uusien ratkaisujen löytämiseen, joilla voitaisiin vastata täyttymättä jääneisiin tarpeisiin. Siirtoverkonhaltijoiden olisi oltava ensisijainen taho, joka ehdottaa mahdollisia hankkeita puutteiden korjaamiseksi, mutta olisi harkittava myös muiden sidosryhmien tarjoamia vaihtoehtoisia ratkaisuja. Siksi tarpeisiin vastaamista koskevan prosessin olisi oltava alueellisen yhteistyön tulos, ja asiaankuuluvat sidosryhmät olisi otettava mukaan keskusteluihin. Komissiolle prosessissa annetun keskeisen roolin olisi lisättävä jäsenvaltioiden, kansallisten sääntelyviranomaisten, hankkeen toteuttajien ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien alueellista yhteistyötä ja osallistumista sopivimpien hankkeiden etsimiseen, olipa sitten kyse johdottomista ratkaisuisista tai infrastruktuuriratkaisuisista, joilla vastataan mahdollisiin täyttymättä jääneisiin tarpeisiin. Komissiolla olisi oltava viimeisenä keinona oikeus käynnistää ehdotuspyyntö niiden puutteiden korjaamiseksi, joiden suhteen ei ole edistytty. Olisi varmistettava, että tukikelpoiset hankkeet sisällytetään mahdollisimman pian

myöhempiin kansallisiin kehityssuunnitelmiin, unionin laajuiseen kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan ja unionin luetteloon.

- (56) Energiajärjestelmän laajuinen kustannus-hyötyanalyysi on tehtävä sen varmistamiseksi, että infrastruktuurisuunnittelu vastaa integroidun ja vähähiilisen järjestelmän muuttuvia tarpeita. Siinä arvioidaan johdonmukaisesti kaikki asiaankuuluvat kustannukset ja hyödyt, jotta voidaan määrittää tehokkaimmat ratkaisut unionin energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Johdottomilla ratkaisulla, kuten dynaamisella kuormitus- ja muuntajamitoituksella, kehittyneillä virransäätelyjärjestelmillä tai digitaalisen kaksosen alustoilla, olisi oltava sekä toiminnan että laajentumisen kannalta suurempi osuus verkkotarpeiden täyttämässä, ja siksi energiajärjestelmän laajuisen kustannus-hyötyanalyysin olisi katettava myös ne.
- (57) Unionin laajuudessa kymmenvuotisessa verkon kehittämissuunnitelmassa olisi esitettävä kattava yleiskatsaus suunnitelluista infrastruktuurihankkeista, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia unionissa. Johdottomien ratkaisujen ja joustoratkaisujen olisi oltava olennainen osa suunnitelmaa, jotta se antaa täydellisen kuvan sähkö- ja vetyverkkojen optimaalisen toiminnan kannalta välttämättömistä tulevista investoinneista. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä myös verkon turvallisuutta ja häiriönsietokykyä parantaviin hankkeisiin.
- (58) Sähkö-ENTSON ja ENNOHin, viraston ja komission olisi unionin laajuisten kymmenvuotisten verkon kehittämissuunnitelmien hyväksymistä edeltäviä tehtäviään hoitaessaan toteutettava laaja kuulemisprosessi, jossa ovat mukana kaikki asianomaiset sidosryhmät. Näihin sidosryhmiin olisi kuuluttava Euroopan unionin sähköjakeluverkonhaltijoiden eurooppalainen yhteistyöelin, sähkö-, maakaasu- ja vetymarkkinoilla toimivat yhteenliittymät, lämmityksen ja jäädytyksen, hiilidioksidin talteenoton ja varastoinnin sekä hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen alan sidosryhmät, riippumattomat aggregaattorit, kulutusjoustoalan toimijat, energiatehokkuusratkaisuihin liittyvät organisaatiot, teollisuuden alat, kuten liikenne, digitalisaatio ja data, sekä energia-alan kuluttajajärjestöt, ilmastonmuutosta käsittelevä eurooppalainen tieteellinen neuvottelukunta ja kansalaisyhteiskunnan edustajat tapauksen mukaan. Sidosryhmien vertailuryhmä on osoittautunut tehokkaaksi sidosryhmäyhteistyön foorumiksi, ja sen osallistumista edelleen unionin laajuiseen kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan olisi tuettava. Kuulemisen olisi oltava avoin ja läpinäkyvä, ja se olisi järjestettävä hyvissä ajoin niin, että sidosryhmiltä voidaan saada palautetta unionin laajuisten kymmenvuotisten verkon kehittämissuunnitelmien keskeisten vaiheiden valmisteluun, kuten infrastruktuuripuutteiden tunnistamiseen ja kustannus-hyötyanalyysin menetelmien laatimiseen hankkeiden arviointia varten. Sähkö-ENTSON ja ENNOHin olisi tarkasteltava asianmukaisesti sidosryhmiltä kuulemisten aikana saatua palautetta ja selitettävä, miten ne ovat ottaneet kyseisen palautteen huomioon toimittaessaan lopullisia ehdotuksia.
- (59) Energiainfrastruktuurin suunnittelussa olisi otettava asianmukaisesti huomioon alojen yhteenliittäminen ja energiankantajien keskinäiset yhteydet. Skenaarioiden kehittämisen, infrastruktuuritarpeiden tunnistamisprosessin ja kustannus-hyötyanalyysin menetelmien olisi perustuttava integroituun, pitkällä aikavälillä toteutettavaan ja optimoituun yhden energiajärjestelmän lähestymistapaan ja mallinnukseen, jossa käytetään yhteisiä oletuksia ja yhdenmukaisia menetelmiä. Infrastruktuurin suunnittelun parempi koordinointi eri aloilla auttaisi priorisoimaan ja ottamaan käyttöön uusia infrastruktuuriratkaisuja optimaalisemmin.

- (60) On tärkeää varmistaa, että vain infrastruktuurihankkeet, joille ei ole olemassa järkeviä vaihtoehtoisia ratkaisuja, voivat saada yhteistä etua koskevan hankkeen tai keskinäistä etua koskevan hankkeen aseman, mikä tarkoittaa myös sitä, että energiainfrastruktuurin suunnittelussa ja alueellisten ryhmien työssä ehdotettujen hankkeiden alueellisten luetteloiden laatimisessa olisi otettava huomioon energiatehokkuus etusijalle -periaate. Tulevien infrastruktuuritarpeiden turvaamiseksi olisi energiatehokkuus etusijalle -periaatteen mukaisesti harkittava uusille infrastruktuureille kaikkia asiaankuuluvia vaihtoehtoja. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä johdottomiin tai digitaalisiin ratkaisuihin, kulutusjouston käyttöön ja fossiilittomaan joustavuuteen, mikä voisi lisätä verkkojen yleistä tehokkuutta. Tätä varten verkon ylläpitäjien olisi järjestelmien laajentamishankkeita arvioidessaan harkittava ensisijaisesti näitä ratkaisuja. Myös verkkojen kustannustehokkaaseen käyttöön olisi kannustettava erityisesti hyödyntämällä verkkomaksuissa ja tukijärjestelmissä sijainnin ja käyttöajan mukaan määräytyviä tariffeja.
- (61) Unionin vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamiseksi unionin on lisättävä merkittävästi uusiutuvan sähkön tuotantoa. Investointeja merellä tuotettavaan uusiutuvaan energiaan olisi lisättävä niin, että tavoitteena olisi tuottaa avomerellä vähintään 350 gigawattia uusiutuvaa energiaa, joka on asennettu joulukuussa 2024 päivitettyjen ja 24 päivänä lokakuuta 2023 annettua komission tiedonannossa *EU:n merienergiatavoitteiden saavuttaminen*³⁰ esitettyjen kumulatiivisten ei-sitovien jäsenvaltioiden merellä tuotettavaa uusiutuvaa energiaa koskevien alueellisten tavoitteiden mukaisesti. Sähkö-ENTSON tammikuussa 2024 julkaisemat ensimmäiset offshore-verkon kehittämissuunnitelmat (Offshore Network Development Plans, ONDP) olivat merkittävä edistysaskel, koska ne kytkivät jäsenvaltioiden merellä tuotettavaa energiaa koskevat tavoitteet offshore-verkon suunnitteluun. Tarkoituksena olisi tukea rajatylittävien merellä toteutettavien uusiutuvia energialähteitä koskevien hankkeiden, mukaan lukien hybridihankkeet ja radiaaliset rajatylittävät vyöhykehankkeet, määrittämistä, jotta voidaan varmistaa offshore-verkkojen optimoitu ja kustannustehokas kehittäminen merialueiden tasolla. Offshore-verkon kehittämissuunnitelmien strateginen pitkän aikavälin toimintalogiikka olisi laajennettava koskemaan maalla sijaitsevia sähköverkkoja ja vetyverkkoja.
- (62) Uusiutuvan energian ensisijaisten offshore-verkkokäytävien hyötyjen ja kustannusten arvioinnin olisi autettava jäsenvaltioita tekemään alustava kustannusten jakamista koskeva analyysi ensisijaisten offshore-verkkokäytävien tasolla, jotta voidaan tukea myöhempiä yhteisiä poliittisia sitoumuksia, jotka koskevat rajatylittäviä offshore-verkkohankkeita. Komission 27 päivänä kesäkuuta 2024 laatimissa merienergiatavoitteiden yhteistoiminnallisia investointikehyksiä koskevissa ohjeissa annetaan tietoja uusiutuvan energian ensisijaisten offshore-verkkokäytävien hyötyjen ja kustannusten arvioinnista. Komissio voi tarvittaessa päivittää niitä jäsenvaltioiden, asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden, viraston ja kansallisten sääntelyviranomaisten osallistuessa työhön.
- (63) Infrastruktuurin käyttäjien olisi pääsääntöisesti vastattava yhteistä etua koskevien hankkeiden kehittämis-, rakentamis-, toiminta- ja ylläpitokustannuksista. Kustannustenjaossa olisi varmistettava, ettei loppukäyttäjille aiheudu kohtuutonta rasitetta, erityisesti jos se saattaisi johtaa energiaköyhyyteen. Yhteistä etua koskeviin hankkeisiin olisi voitava soveltaa rajatylittävää kustannustenjakoa, kun kustannuksia

³⁰ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, *EU:n merienergiatavoitteiden saavuttaminen*, COM(2023) 668 final, 24.10.2023.

ei markkinoiden kysyntää tai tariffeihin kohdistuvia odotettuja vaikutuksia koskevan arvion perusteella voida odottaa katettavan infrastruktuurin käyttäjien maksamilla tariffeilla.

- (64) Entistä yhteenliitetymmällä energian sisämarkkinoilla tarvitaan rajatylittävää kustannustenjakoa koskevia selkeitä ja läpinäkyviä sääntöjä, jotta voidaan nopeuttaa investointeja rajatylittäviin infrastruktuureihin ja hankkeisiin, joilla on rajatylittävä vaikutus. Rajatylittävän energiainfrastruktuurin integraation lisääntyessä useammista hankkeista saadaan hyötyä myös niiden alueiden ulkopuolella, joille ne on rakennettu. Näin ollen on olennaisen tärkeää jakaa kustannukset oikeudenmukaisesti ja avoimesti, jotta paikallisille kuluttajille ei aiheudu kohtuutonta rasitetta. Asianmukaisesta kustannusten jakamisesta käytävien keskustelujen olisi perustuttava infrastruktuurihankkeen kustannusten ja hyötyjen analyysiin, joka tehdään koko energiajärjestelmän kattavaa analyysia varten laaditun yhdenmukaistetun menetelmän pohjalta käyttäen keskeistä skenaariota ja mahdollisia herkkyysoanalyysijä, jotka on vahvistettu asetusten (EU) 2019/943 ja (EU) 2024/1789 nojalla laadittuja unionin laajuisia kymmenvuotisia verkon kehittämissuunnitelmia varten, jotta voidaan laatia luotettava analyysi yhteistä etua koskevan hankkeen tai keskinäistä etua koskevan hankkeen vaikutuksesta hiilestä irtautumista, markkinoiden yhdentymistä, kilpailua, kestävyyttä ja toimitusvarmuutta koskeviin unionin energiapolitiikkoihin. Jäsenvaltioiden, joissa sijaitsee vähintään 10 prosenttia hankkeen hyödyistä, ja niiden kansallisten sääntelyviranomaisten olisi osallistuttava kustannusten kohdentamista koskeviin keskusteluihin sen varmistamiseksi, että hanke voidaan panna täytäntöön ja sen hyödyt voidaan tuottaa. Lisäksi rajatylittävää kustannustenjakoa koskevissa sopimuksissa olisi harkittava jälkikäteen toteutettavia järjestelyjä, joilla varmistetaan niiden maiden, joissa hanketta ei toteuteta, oikeudenmukainen ja oikeasuhteinen osallistuminen edellyttäen, että tällaiset mukautukset on määritelty ja jäsennelty selkeästi investointivarmuuden turvaavalla tavalla.
- (65) On olennaisen tärkeää varmistaa vakaa rahoituskehys yhteistä etua koskevien hankkeiden kehittämiseksi siten, että samalla minimoidaan rahoitustuen tarve, ja rohkaista kiinnostuneita sijoittajia asianmukaisilla kannustimilla ja rahoitusmekanismeilla. Päätöksessään rajatylittävästä kustannustenjaosta kansallisten sääntelyviranomaisten olisi jaettava tosiasiallisesti aiheutuneet investointikustannukset, jotka ovat samankaltaista infrastruktuuria koskevien kansallisten lähestymistapojen ja menetelmien kannalta merkityksellisiä, rajojen yli kokonaisuudessaan ja sisällytettävä ne kansallisiin tariffeihin. Sen jälkeen kansallisten sääntelyviranomaisten olisi tarvittaessa määritettävä, voisiko niiden vaikutus oman jäsenvaltion kansallisiin tariffeihin aiheuttaa kohtuutonta rasitetta kuluttajille. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi vältettävä hankkeiden päällekkäiseen tukeen liittyvät riskit ottamalla huomioon todelliset tai arvioidut maksut ja tulot. Kyseiset maksut ja tulot olisi otettava huomioon ainoastaan siltä osin kuin ne liittyvät hankkeisiin ja niiden tarkoituksena on kattaa kyseiset kustannukset.
- (66) Kustannustenjaosta asianomaisten jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä käytävien keskustelujen helpottamiseksi olisi säädettävä mahdollisuudesta niputtaa yhteen useampia yhteistä etua koskevia hankkeita tai keskinäistä etua koskevia hankkeita. Jos mahdollistetaan se, että jäsenvaltioiden ryhmät käsittelevät yhteenniputettua hanketta keskinäisen edun mukaisena, voidaan edistää kaikkia osapuolia hyödyttäviä ratkaisuja, vähentää neuvottelujen riskejä ja transaktiokustannuksia sekä lisätä toteutumisen todennäköisyyttä. Lisätuki, joka annetaan unionin tasolla esimerkiksi Verkkojen Eurooppa -välineen kautta tai

alueellisella tasolla käyttämällä pullonkaulatuloja, voisi myös helpottaa tällaisia sopimuksia ja edistää ensisijaisten infrastruktuurien oikea-aikaista toteuttamista.

- (67) Asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 2 kohdassa vahvistetaan alueiden välisen kapasiteetin jakamisesta saatavien tulojen käytölle kolme ensisijaista tavoitetta: a) jaetun kapasiteetin tosiasiallisen käytettävyyden takaaminen, mukaan lukien korvaus sitovuuden takaamisesta, b) alueiden välisen kapasiteetin ylläpitäminen tai lisääminen optimoimalla nykyisiä rajayhdysjohtoja tai rajayhdysjohtojen siirtorajoituksen vähentämisen kannalta merkityksellisistä verkkoinvestoinneista aiheutuvien kustannusten kattaminen ja c) korvauksen maksaminen uusiutuvan sähkön offshore-tuotantolaitosten operaattoreille siinä mainituissa tilanteissa. Siirtoverkonhaltijoiden olisi varmistettava, että saavutetaan kaikki kolme ensisijaista tavoitetta, mukaan lukien b alakohdassa mainittu tavoite. Jotta voidaan helpottaa sellaisten yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden rahoittamista, jotka vähentävät rajayhdysjohtojen siirtorajoituksia, ja lisätä ennakoitavuutta ja avoimuutta keskusteluissa rajatylittävää kustannustenjakoa koskevista päätöksistä tämän asetuksen 16 artiklan mukaisesti, on aiheellista edellyttää, että siirtoverkonhaltijat varaavat pienen osan pullonkaulatuloista tällaisiin investointeihin. Tämä vaatimus ei rajoita siirtoverkonhaltijoiden vastuuta päättää rahoitusprioriteeteista sääntelyviranomaisten valvonnassa ja asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 4 kohdan nojalla hyväksytyyn menetelmän mukaisesti. Tätä vaatimusta ei tulisi soveltaa, jos voidaan osoittaa, ettei kyseisen jäsenvaltion rajoille tarvitse rakentaa lisää rajatylittävää kapasiteettia.
- (68) Jos jäsenvaltiossa ei ole siirtoverkonhaltijaa, tässä asetuksessa olevia viittauksia siirtoverkonhaltijoihin olisi soveltuvin osin pidettävä viittauksina jakeluverkonhaltijoihin.
- (69) Energian sisämarkkinoita koskevassa lainsäädännössä edellytetään, että verkkoihin pääsystä perittävät tariffit tarjoavat asianmukaisia kannustimia investointeihin. Usean tyyppisillä yhteistä etua koskevilla hankkeilla on kuitenkin todennäköisesti ulkoisvaikutuksia, joita ei välttämättä voida ottaa kaikilta osin huomioon ja kattaa tavanomaisella tariffijärjestelmällä. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi energian sisämarkkinoita koskevaa lainsäädäntöä soveltaessaan varmistettava vakaa ja ennustettava sääntely- ja rahoituskehys, jossa tarjotaan yhteistä etua koskeville hankkeille kannustimia, myös pitkän aikavälin kannustimia, jotka ovat oikeassa suhteessa hankkeen riskeihin. Kyseistä kehystä olisi sovellettava erityisesti rajatylittäviin hankkeisiin, innovatiivisiin sähkönsiirtoteknologioihin, jotka mahdollistavat uusiutuvan energian, hajautettujen energiaresurssien tai kulutusjouoston laaja-alaisen integroinnin yhteenliitettyihin verkkoihin, sekä energiateknologia- ja digitalisointihankkeisiin, joista joko aiheutuu todennäköisesti suurempia riskejä kuin yhden jäsenvaltion alueella sijaitsevista vastaavista hankkeista tai joista voi koitua unionille suurempia hyötyjä. Myös hankkeissa, joiden toimintamenot ovat suuret, olisi oltava mahdollisuus asianmukaisiin investointikannustimiin. Erityisesti uusiutuvan energian offshore-verkoista, jotka toisaalta toimivat sähkön rajayhdysjohtoina ja toisaalta yhdistävät uusiutuvan energian offshore-tuotantohankkeita, aiheutuu todennäköisesti suurempia riskejä kuin vastaavista maalla toteutettavista infrastruktuurihankkeista, koska niillä oleva yhteys tuotantorakenteisiin aiheuttaa sääntelyriskejä, rahoitusriskejä, kuten ennakoivien investointien tarvetta, markkinariskejä ja uusien innovatiivisten teknologioiden käyttöön liittyviä riskejä.
- (70) Asetus (EU) 2022/869 on osoittanut, millainen lisäarvo saadaan hankkimalla merkittävän unionin rahoitustuen avulla yksityistä rahoitusta unionin kannalta

merkittävien hankkeiden toteuttamiseksi. Talous- ja rahoitustilanne sekä talousarviorajoitukset huomioon ottaen monivuotisessa rahoituskehyksessä olisi jatkossakin annettava kohdennettua tukea, myös hankkeiden riskien vähentämiseksi ja yksityisten investointien houkuttelemiseksi, jotta voidaan maksimoida julkisen rahoituksen vaikutus ja siitä unionin kansalaisille koituvat hyödyt ja houkutella uusia sijoittajia investoimaan tämän asetuksen liitteessä I esitettyihin energiainfrastruktuurien ensisijaisiin käytäviin ja alueisiin samalla, kun unionin rahoitusosuus pidetään mahdollisimman pienenä.

- (71) Yhteistä etua koskevien hankkeiden olisi voitava saada unionin rahoitustukea selvityksiin ja tietyin edellytyksin töihin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1153³¹ nojalla avustusten tai innovatiivisten rahoitusvälineiden muodossa sen varmistamiseksi, että voidaan antaa räätälöityä tukea niille yhteistä etua koskeville hankkeille, jotka eivät ole kannattavia nykyisessä sääntelykehyksessä ja nykyisissä markkinaolosuhteissa. On tärkeää välttää kilpailun vääristyminen erityisesti sellaisten hankkeiden välillä, jotka edistävät unionin saman ensisijaisen käytävän toteuttamista. Tällaisella rahoitustuella olisi varmistettava tarvittavat synergiat unionin muiden sellaisten rahastojen kanssa, joista voi saada rahoitusta älykkäisiin energian jakeluverkkoihin, ja komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2020/1294³² perustetun unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismin kanssa.
- (72) Yhteistä etua koskeviin hankkeisiin tehtävissä investoinneissa olisi sovellettava kolmivaiheista harkintaa. Ensiksikin investoinneissa olisi annettava etusija markkinoille. Toiseksi, jos investoinnit eivät toteudu markkinaehtoisesti, olisi tarkasteltava sääntelyratkaisuja, mukautettava tarvittaessa asianomaista sääntelykehystä ja varmistettava asianomaisen sääntelykehysten asianmukainen soveltaminen. Kolmanneksi, jos kahden ensimmäisen vaiheen perusteella ei pystytä varmistamaan tarvittavia investointeja yhteistä etua koskevaan hankkeeseen, siihen olisi voitava myöntää unionin rahoitustukea, jos se täyttää sovellettavat tukikelpoisuusperusteet.
- (73) Yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden ei pitäisi voida saada unionin rahoitustukea, jos hankkeen toteuttajat, verkonhaltijat tai sijoittajat ovat jossakin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509³³ 138 artiklassa tarkoitetuista poissulkemistilanteista, kuten silloin, kun heidät on tuomittu petoksesta, lahjuksen ottamisesta tai antamisesta taikka rikollisjärjestykseen liittyvästä menettelystä. Yhteistä etua koskeva hanke olisi voitava poistaa unionin luettelosta, jos sen sisällyttäminen kyseiseen luetteloon perustui väärin tietoihin, joilla oli ratkaiseva vaikutus kyseiseen sisällyttämiseen, tai jos hanke ei ole unionin lainsäädännön mukainen. Kun yhteistä etua koskeva hanke sijaitsee jäsenvaltioissa, joihin sovelletaan jotakin tämän asetuksen mukaista vapautusta, kyseisten jäsenvaltioiden olisi varmistettava tällaisille hankkeille asetuksen (EU) 2022/869 nojalla myönnettävää rahoitusta koskevia hakemuksia tukiessaan, että

³¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1153, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, Verkkojen Eurooppa -välineestä ja asetusten (EU) N:o 1316/2013 ja (EU) N:o 283/2014 kumoamisesta (EUVL L 249, 14.7.2021, s. 38, <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

³² Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2020/1294, annettu 15 päivänä syyskuuta 2020, unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismista (EUVL L 303, 17.9.2020, s. 1, http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1294/oj).

³³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

hankkeet eivät hyödytä suoraan tai välillisesti henkilöitä tai yhteisöjä, jotka ovat jossakin asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 138 artiklassa tarkoitetuista poissulkemistilanteista.

- (74) Keskinäistä etua koskeviin hankkeisiin liittyviin töihin olisi voitava myöntää avustuksia samoin ehdoin kuin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jos ne edistävät unionin yleisten energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista ja jos kolmannen maan hiilestä irtautumista koskevat tavoitteet ovat johdonmukaisia Pariisin sopimuksen kanssa.
- (75) Unionin olisi helpotettava energiahankkeita heikommassa asemassa olevilla tai yhteyksiltään heikommilla alueilla, syrjäseutualueilla tai syrjäisimmillä tai eristyneillä alueilla, jotta voitaisiin mahdollistaa niiden pääsy Euroopan laajuisiin energiaverkkoihin ja siten vauhdittaa hiilestä irtautumista ja vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista.
- (76) Eurooppa-neuvoston 4 päivänä helmikuuta 2011 antamissa päätelmissä todetaan, että vuoden 2015 jälkeen mikään jäsenvaltio ei saisi olla eristyksissä Euroopan kaasu- ja sähköverkoista eikä minkään jäsenvaltion energiavarmuus saisi vaarantua asianmukaisten yhteenliitöntöjen puuttumisen vuoksi, ja kyseisten päätelmien mukaisesti tämän asetuksen tarkoituksena on varmistaa pääsy Euroopan laajuisiin energiaverkkoihin lopettamalla energiaeristyneisyys Kyproksessa ja Maltassa, joita ei vielä ole liitetty Euroopan laajuiseen kaasuverkkoon. Tämä tavoite olisi saavutettava sallimalla, että kehitteillä tai suunnitteilla olevat hankkeet, joille on myönnetty asetuksen (EU) 2022/869 mukainen yhteistä etua koskevan hankkeen asema, säilyttävät asemansa siihen saakka, että Kypros ja Malta liitetään Euroopan laajuiseen kaasuverkkoon, tai 31 päivään joulukuuta 2029 saakka sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi. Sen lisäksi, että tällaisilla hankkeilla edistetään uusiutuvan energian markkinoiden kehittämistä, energijärjestelmän joustavuutta ja häiriönsietokykyä sekä toimitusvarmuutta, niillä varmistetaan pääsy tuleville energiemarkkinoille, myös vetymarkkinoille, ja edistetään unionin yleisten energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista.
- (77) Jotta varmistetaan tämän asetuksen nojalla ehdotettujen muutosten johdonmukaisuus sähkö-, kaasu- ja vetymarkkinoita koskevan unionin kehyksen kanssa, ehdotetaan vastaavia muutoksia Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/942³⁴ 3 ja 11 artiklaan, asetuksen (EU) 2019/943 48 artiklaan sekä asetuksen (EU) 2024/1789 60 ja 61 artiklaan. Nämä muutokset liittyvät keskeisen skenaarion käyttöön unionin laajuisessa kymmenvuotisessa verkon kehittämissuunnitelmassa, johdottomien ratkaisujen ja järjestelmän laajentamisen muiden vaihtoehtojen huomioon ottamiseen ja suunnitelmien aikataulun selkeyttämiseen. Sen vuoksi kyseisiä asetuksia olisi muutettava.
- (78) Jotta voitaisiin varmistaa unionin kannalta olennaisten energiainfrastruktuurihankkeiden viiveetön kehittäminen, kolmannen yhteistä etua koskevista hankkeista ja keskinäistä etua koskevista hankkeista laaditun unionin luettelon olisi pysyttävä voimassa siihen saakka, että ensimmäinen tämän asetuksen nojalla vahvistettu unionin luettelo yhteistä etua koskevista hankkeista ja keskinäistä

³⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/942, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/942/oj>).

etua koskevista hankkeista tulee voimaan. Lisäksi, jotta voitaisiin mahdollistaa kolmannessa unionin luettelossa olevien yhteistä etua koskevien hankkeiden kehittäminen, seuranta ja rahoitus asetuksen (EU) 2022/869 mukaisesti, tiettyjen asetuksen (EU) 2022/869 säännösten olisi pysyttävä voimassa ja niillä olisi oltava oikeusvaikutuksia siihen saakka, kunnes ensimmäinen tämän asetuksen nojalla vahvistettu unionin luettelo yhteistä etua koskevista hankkeista ja keskinäistä etua koskevista hankkeista tulee voimaan.

- (79) Jotta voitaisiin varmistaa, että unionin luettelo rajoitetaan hankkeisiin, jotka edistävät eniten tämän asetuksen liitteessä I esitettyjen strategisten energiainfrastruktuurien ensisijaisten käytävien ja alueiden toteuttamista, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä, joilla muutetaan tämän asetuksen liitteitä unionin luettelon vahvistamiseksi ja tarkistamiseksi, kunnioittaen samalla jäsenvaltioiden oikeutta hyväksyä niiden alueisiin liittyviä unionin luettelossa olevia hankkeita.
- (80) Komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä unionin tason verkkosuunnittelun perustana olevan keskeisen skenaarion kehittämiseksi.
- (81) Komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä, joilla täsmennetään edellytykset, joiden täytyessä siirtoverkonhaltijat voivat käyttää pullonkaulatuloja, sekä edellytykset, joiden täytyessä asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 2 kohdan b alakohdan tavoite katsotaan asianmukaisesti saavutetun.
- (82) On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että ne toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa³⁵ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (83) Ryhmissä käytävät keskustelut ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta komissio voi antaa delegoidut säädökset, joilla vahvistetaan unionin luettelo. Sen vuoksi on aiheellista, siinä määrin kuin se on mahdollista, että Euroopan parlamentille ja neuvostolle tiedotetaan tuloksista ja ne voivat lähettää alueellisten ryhmien kokouksiin asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen mukaisesti. Kun otetaan huomioon tarve varmistaa tämän asetuksen tavoitteiden saavuttaminen sekä unionin luetteloissa tähän mennessä olevien hankkeiden lukumäärä, unionin luettelossa olevien hankkeiden kokonaismäärän olisi edelleen oltava hallittavissa eikä se näin ollen saisi olla merkittävästi suurempi kuin 220.

³⁵ Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välinen toimielinten sopimus paremmasta lainsäädännöstä (EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj).

- (84) Sen vuoksi asetuksia (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 ja (EU) 2024/1789 olisi muutettava vastaavasti ja asetus (EU) 2022/869 olisi kumottava.
- (85) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, joita ovat Euroopan laajuisten energiaverkkojen ja tällaisten verkkojen liitännöiden kehittäminen ja yhteentoimivuus, joiden avulla voidaan varmistaa ilmastonmuutoksen hillintä, erityisesti unionin energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen ja sen ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttaminen viimeistään vuoteen 2050 mennessä, sekä varmistaa yhteenliitännät, energiavarmuus, markkinoiden yhdentyminen, järjestelmän integrointi, kaikkia jäsenvaltioita hyödyttävä kilpailu ja kohtuuhintainen energia, vaan ne voidaan ehdotetun toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

Yleiset määräykset

1 artikla

Sisältö ja soveltamisala

1. Tässä asetuksessa vahvistetaan suuntaviivat sellaisten liitteessä I esitettyjen Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien ensisijaisien käytävien ja alueiden, jäljempänä 'energiainfrastruktuurien ensisijaiset käytävät ja alueet', viiveetöntä kehittämistä ja yhteentoimivuutta varten, joiden avulla voidaan varmistaa ilmastonmuutoksen hillintä, erityisesti saavuttaa unionin energia- ja ilmastotavoitteet samoin kuin sen ilmastoneutraaliustavoite viimeistään vuoteen 2050 mennessä, sekä varmistaa yhteenliitännät, energiavarmuus, markkinoiden yhdentyminen, järjestelmän integrointi, kaikkia jäsenvaltioita hyödyttävä kilpailu ja kohtuuhintainen energia.
2. Erityisesti tässä asetuksessa
 - a) säädetään unionin luetteloon sisällytettävien yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden määrittämisestä;
 - b) helpotetaan unionin luettelossa olevien hankkeiden viiveetöntä toteuttamista yksinkertaistamalla, koordinoimalla entistä tiiviimmin ja nopeuttamalla lupaprosesseja ja parantamalla avoimuutta ja yleisön osallistumista;
 - c) annetaan säännöt, jotka koskevat rajatylittävää kustannusten jakamista ja riskeihin liittyviä kannustimia unionin luettelossa olevissa hankkeissa;
 - d) määritetään edellytykset, joiden täytyessä unionin luettelossa olevat hankkeet voivat saada unionin rahoitustukea.

Määritelmät

Tässä asetuksessa sovelletaan asetusten (EU) 2018/1999, (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 ja (EU) 2024/1789 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001³⁶ ja direktiivien (EU) 2019/944 ja (EU) 2024/1788 määritelmien lisäksi seuraavia määritelmiä:

- 1) 'energiainfrastruktuurilla' tarkoitetaan mitä tahansa liitteessä II esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvaa fyysistä laitetta tai laitosta, joka sijaitsee unionin alueella tai muodostaa yhteyden unionin ja kolmannen maan välille;
- 2) 'energiainfrastruktuurin pullonkaulalla' tarkoitetaan energijärjestelmän fyysisten virtojen rajoitusta, jonka syynä on riittämätön siirtokapasiteetti, mukaan lukien infrastruktuurin puuttuminen;
- 3) 'kattavalla päätöksellä' tarkoitetaan sitovaa asiakirjaa, joka on hankkeen toteuttajien saatavilla kirjallisessa tai sähköisessä muodossa ja joka koostuu jäsenvaltion yhden tai useamman muun viranomaisen kuin tuomioistuimen tekemästä päätöksestä tai tekemien päätösten sarjasta tai sisältää sellaisen tai sellaiset, jolla tai joilla määritetään, onko hankkeen toteuttajalla lupa energiainfrastruktuurin rakentamiseen yhteistä etua koskevan hankkeen tai keskinäistä etua koskevan hankkeen toteuttamiseksi siten, että sillä on mahdollisuus aloittaa tai tilata alihankintana ja aloittaa tarvittavat rakennustyöt (rakennusvalmiusvaihe), sanotun kuitenkin rajoittamatta hallinnollisessa muutoksenhakumenettelyssä tehtävien päätösten soveltamista;
- 4) 'hankkeella' tarkoitetaan yhtä tai useampaa liitteessä II esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvaa johtoa, putkijohtoa, laitosta, laitetta tai laitteistoa;
- 5) 'yhteistä etua koskevalla hankkeella' tarkoitetaan hanketta, joka on välttämätön liitteessä I esitettyjen energiainfrastruktuurien ensisijaisten käytävien ja alueiden toteuttamiseksi ja joka on unionin luettelossa;
- 6) 'keskinäistä etua koskevalla hankkeella' tarkoitetaan hanketta, jota unioni edistää yhteistyössä kolmannen maan kanssa, jota suoraan vaikutuspiiriin kuuluvien maiden hallitukset tukevat ja joka edistää unionin vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitetta, on unionin luettelossa ja kuuluu johonkin liitteessä II olevan 1 kohdan a, d tai h alakohdassa säädettyyn sähkön infrastruktuuriluokkaan ja liittää unionin sähköjärjestelmän kolmannen maan sähköverkkoon tai joka kuuluu johonkin liitteessä II olevan 2 kohdan mukaiseen vedyn infrastruktuuriluokkaan tai johonkin mainitun liitteen 4 kohdan a tai c alakohdassa vahvistettuun hiilidioksidin infrastruktuuriluokkaan;
- 7) 'kilpailevilla hankkeilla' tarkoitetaan hankkeita, joilla puututaan täysin tai osittain samaan määritettyyn infrastruktuuritarpeeseen;

³⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

- 8) 'hankkeen toteuttajalla' tarkoitetaan yhtä seuraavista:
- a) siirtoverkonhaltijaa, jakeluverkonhaltijaa, vetyverkonhaltijaa tai muuta verkonhaltijaa tai sijoittajaa, joka kehittää unionin luettelossa olevaa hanketta;
 - b) tapauksessa, jossa on useampi kuin yksi tällainen siirtoverkonhaltija, jakeluverkonhaltija, vetyverkonhaltija, muu verkonhaltija tai sijoittaja taikka niiden ryhmä, näiden välisessä sopimusjärjestelyssä nimettyä oikeussubjektia, jolla on oikeushenkilöllisyys sovellettavan kansallisen lainsäädännön nojalla ja jolla on valtuudet tehdä oikeudellisia sitoumuksia ja ottaa rahoitusvastuu sopimusjärjestelyn osapuolten puolesta;
- 9) 'älykkäällä sähköverkolla' tarkoitetaan sellaista sähköverkkoa, myös sellaisilla saarilla, jotka eivät ole yhteenliitettyjä tai eivät ole riittävän liitettyjä Euroopan laajuisiin energiaverkkoihin, joka mahdollistaa kaikkien siihen liitettyjen käyttäjien, mukaan lukien tuottajat, kuluttajat ja tuottajakuluttajat, käyttötottumusten ja toimien kustannustehokkaan integroinnin ja aktiivisen valvonnan, jotta voidaan varmistaa taloudellisesti tehokas ja kestävä energiapuhtausjärjestelmä, jossa hävikki on vähäistä, sekä korkeatasoinen uusiutuvien energialähteiden integrointi, toimitusvarmuus ja turvallisuus, ja jossa kantaverkonhaltija voi digitaalisesti seurata siihen liitettyjen käyttäjien toimia, sekä tieto- ja viestintätekniikkaa, jonka avulla voidaan viestiä tähän liittyvien kantaverkonhaltijoiden, tuottajien, energiavarastojen sekä kuluttajien tai tuottajakuluttajien kanssa siten, että sähköä voidaan siirtää ja jakaa kestävästi, kustannustehokkaasti ja varmasti;
- 10) 'kansallisella sääntelyviranomaisella' tarkoitetaan direktiivin (EU) 2024/1788 76 artiklan 1 kohdan mukaisesti nimettyä kansallista sääntelyviranomaista tai direktiivin (EU) 2019/944 57 artiklan mukaisesti kansallisella tasolla nimettyä sääntelyviranomaista;
- 11) 'asianomaisella kansallisella sääntelyviranomaisella' tarkoitetaan kansallista sääntelyviranomaista jäsenvaltioissa, joissa hankkeet toteutetaan, ja jäsenvaltioissa, joihin hankkeella on merkittävä myönteinen vaikutus;
- 12) 'asianomaisella viranomaisella' tarkoitetaan viranomaista, jolla on kansallisen lainsäädännön nojalla toimivalta myöntää hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättömiä erilaisia kiinteiden rakenteiden, mukaan lukien energiainfrastruktuuri itsessään, kaavoitukseen, suunnitteluun ja rakentamiseen liittyviä lupia ja valtuutuksia, sekä viranomaista, jolla on toimivalta myöntää hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättömiä töitä koskevia lupia ja valtuutuksia;
- 13) 'toilla' tarkoitetaan osien, järjestelmien ja palvelujen, mukaan lukien ohjelmistot, ostoa, toimittamista ja käyttöönottoa sekä hankkeeseen liittyvien kehittämis-, käyttötarkoituksen muuttamis-, rakennus- ja asennustöiden toteuttamista, laitteistojen vastaanottoa ja hankkeen käynnistämistä;
- 14) 'selvityksillä' tarkoitetaan hankkeen toteuttamisen valmisteleminen tarvittavia toimia, kuten valmistelevat tutkimukset, toteutettavuustutkimukset, arvioinnit, testit ja validointitutkimukset, mukaan lukien ohjelmistot, sekä muut tekniset tukitoimenpiteet, kuten ennakolta toteutettavat toimet, joita tarvitaan hankkeen määrittelyssä ja kehittämisessä ja hankkeen rahoitusta koskevien

päätösten tekemisessä; näitä ovat esimerkiksi asianomaisten kohteiden tutkiminen ja rahoitusjärjestelyn valmistelu;

- 15) 'käyttönotolla' tarkoitetaan prosessia, jossa hanke saatetaan käyttökuntoon sen jälkeen, kun se on rakennettu;
- 16) 'vetykäyttöön tarkoitetuilla rakenteilla' tarkoitetaan vetyinfrastruktuureja, jotka on suunniteltu yksinomaisesti puhtaan vedyn käyttöön tai siirtoon ilman, että tarvitaan muita mukautustöitä, mukaan lukien putkistot tai varastot, jotka on vasta rakennettu tai joiden käyttötarkoitus on muutettu maakaasukäyttöön tarkoitetuista rakenteista, tai molemmat;
- 17) 'käyttötarkoituksen muuttamisella' tarkoitetaan olemassa olevan maakaasuinfrastruktuurin teknistä parantamista tai muuttamista, jotta voidaan varmistaa, että se varataan yksinomaan vedyn käyttöä varten;
- 18) 'ilmastonmuutokseen sopeutumisella' tarkoitetaan prosessia, jossa varmistetaan energiainfrastruktuurin kyky sietää ilmastonmuutoksen mahdollisia haitallisia vaikutuksia tekemällä ilmastoon liittyvän haavoittuvuuden ja riskin arviointi, asiaankuuluvien sopeutumistoimenpiteiden toteuttaminen mukaan lukien;
- 19) 'johdottomilla ratkaisuilla' tarkoitetaan sähköön liittyvään energiainfrastruktuuriin tehtäviä investointeja, joilla voidaan lisätä käytettävissä olevaa verkkokapasiteettia tai tehostaa verkon käyttöä ottamalla käyttöön verkkoa tehostavia teknologioita, myös digitaalisia ratkaisuja.

II LUKU

Yhteistä etua koskevat hankkeet ja keskinäistä etua koskevat hankkeet

3 artikla

Unionin luettelo yhteistä etua koskevista hankkeista ja keskinäistä etua koskevista hankkeista

1. Perustetaan alueellisia ryhmiä, jäljempänä 'ryhmät', liitteessä III olevassa 1 jaksossa esitettyä menettelyä noudattaen. Kunkin ryhmän jäsenyys määritetään kunkin liitteessä I vahvistetun ensisijaisen käytävän ja alueen ja niiden maantieteellisen kattavuuden pohjalta. Ryhmät voivat yhdistyä tai kokoontua eri kokoonpanoissa tarpeen mukaan. Kaikkien ryhmien alueiden välinen kokouskokoonpano on TEN-E-ryhmä. Päätösvalta ryhmissä rajoittuu jäsenvaltioihin ja komissioon, jäljempänä yhdessä 'päätöksentekoelin', ja perustuu yksimielisyyteen.
2. TEN-E-ryhmä hyväksyy työjärjestyksen ottaen huomioon liitteen III säännökset. Tätä työjärjestystä sovelletaan kaikkiin ryhmiin.
3. Kunkin ryhmän päätöksentekoelin hyväksyy alueellisen hankeluettelon, jonka laadinta perustuu liitteessä III olevassa 2 jaksossa vahvistettuun prosessiin, kunkin hankkeen osuuteen liitteessä I määriteltyjen energiainfrastruktuurien ensisijaisten käytävien ja alueiden toteuttamisessa ja 4 artiklassa säädettyjen perusteiden täyttämiseen.

Kun ryhmän päätöksentekoelein laatii alueellisen luettelon,

- a) jokaiselle yksittäiselle hanke-ehdotukselle on saatava sen jäsenvaltion hyväksyntä, jonka alueeseen hanke liittyy; jos jäsenvaltio ei anna hyväksyntäänsä, sen on esitettävä päätöksentekoelelimelle perustellut syyt;
- b) sen on otettava huomioon komission neuvot, joiden tarkoituksena on varmistaa, että unionin luettelossa olevien hankkeiden kokonaismäärä on hallittavissa.

4. Komissiolle siirretään valta antaa tämän asetuksen täydentämiseksi 23 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla vahvistetaan unionin luettelo, jollei Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 172 artiklan toisesta kohdasta muuta johdu.

Unionin luettelo vahvistetaan joka toinen vuosi ryhmien päätöksentekoeleinten liitteessä III olevan 1 jakson 1 kohdan nojalla hyväksymien alueellisten luetteloiden perusteella tämän artiklan 3 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.

Komissio antaa delegoidun säädöksen, jolla vahvistetaan ensimmäinen tämän asetuksen mukainen unionin luettelo, viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2029.

Jos komission tämän kohdan nojalla antama delegoitu säädös ei voi tulla voimaan joko Euroopan parlamentin tai neuvoston 23 artiklan 6 kohdan nojalla ilmaiseman vastustuksen vuoksi, komissio kutsuu ryhmät välittömästi koolle uusien alueellisten luetteloiden laatimiseksi ottaen huomioon vastustuksen syyt. Komissio antaa mahdollisimman pian uuden delegoidun säädöksen, jolla vahvistetaan unionin luettelo.

5. Vahvistaessaan unionin luettelon yhdistämällä 3 kohdassa tarkoitettua alueellisia luettelot komissio, ottaen asianmukaisesti huomioon ryhmien keskustelut,
 - a) varmistaa, että siihen sisällytetään ainoastaan 4 artiklassa tarkoitettua kriteerit täyttäviä hankkeita;
 - b) varmistaa alueiden välisen johdonmukaisuuden;
 - c) ottaa huomioon liitteessä III olevan 2 jakson 10 kohdassa tarkoitettua jäsenvaltioiden lausunnot;
 - d) pyrkii varmistamaan, että unionin luettelossa olevien hankkeiden kokonaismäärä on hallittavissa.

6. Tapauksen mukaan liitteessä II olevan 1 kohdan a, b, c, d, f ja h alakohdassa esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvista yhteistä etua koskevista hankkeista ja keskinäistä etua koskevista hankkeista tulee erottamaton osa asetuksen (EU) 2019/943 34 artiklan mukaisesti hyväksytyjä alueellisia investointisuunnitelmia ja direktiivin (EU) 2019/944 51 artiklan mukaisesti hyväksytyjä kansallisia kymmenvuotisia verkon kehittämissuunnitelmia. Tapauksen mukaan liitteessä II olevassa 2 kohdassa esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvista yhteistä etua koskevista hankkeista ja keskinäistä etua koskevista hankkeista tulee erottamaton osa direktiivin (EU) 2024/1788 55 artiklan mukaista vetyä koskevaa kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa ja tarvittaessa muita kansallisia infrastruktuurisuunnitelmia. Kyseiset yhteistä etua koskevat hankkeet ja keskinäistä etua koskevat hankkeet on asetettava kussakin näistä kansallisista suunnitelmista mahdollisimman ensisijaiseen asemaan. Tätä kohtaa ei sovelleta kilpaileviin hankkeisiin tai hankkeisiin, jotka eivät ole saavuttaneet riittävää

kypsyyttä liitteessä III olevan 2 jakson 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetun hankekohtaisen kustannus-hyötyanalyysin esittämiseksi.

7. Tapauksen mukaan liitteessä II olevan 1 kohdan a, b, c, d, f ja h alakohdassa ja 2 kohdassa esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvia yhteistä etua koskevia hankkeita ja keskinäistä etua koskevia hankkeita, jotka ovat kilpailevia hankkeita tai hankkeita, jotka eivät ole saavuttaneet riittävää kypsyyttä liitteessä III olevan 2 jakson 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetun hankekohtaisen kustannus-hyötyanalyysin esittämiseksi, voidaan sisällyttää tarkasteltavina olevina hankkeina asianomaisiin alueellisiin investointisuunnitelmiin, kansallisiin kymmenvuotisiin verkon kehittämissuunnitelmiin ja tapauksen mukaan muihin kansallisiin infrastruktuurisuunnitelmiin.

4 artikla

Kriteerit ryhmien suorittamalle hankkeiden arvioinnille

1. Yhteistä etua koskevan hankkeen on täytettävä seuraavat yleiset kriteerit:
 - a) hanke on välttämätön vähintään yhden liitteessä I esitetyn energiainfrastruktuurien ensisijaisen käytävän tai alueen kannalta;
 - b) hankkeen mahdolliset kokonaishyödyt, jotka on arvioitu 3 kohdassa säädettyjen asianomaisten erityisten kriteerien mukaisesti, ovat suuremmat kuin sen kustannukset, myös pidemmällä aikavälillä;
 - c) hanke täyttää jommankumman seuraavista kriteereistä:
 - i) se koskee vähintään kahta jäsenvaltiota suoraan tai välillisesti, jonkin kolmannen maan kanssa toteutetun yhteenliitännän kautta, ylittämällä kahden tai useamman jäsenvaltion rajan;
 - ii) se sijaitsee yhden jäsenvaltion alueella, joko sisämaassa tai merellä, mukaan lukien saaret, ja sillä on liitteessä IV olevan 1 kohdan mukainen merkittävä rajatylittävä vaikutus.
2. Keskinäistä etua koskevan hankkeen on täytettävä kaikki seuraavat yleiset kriteerit:
 - a) hanke edistää merkittävästi 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tavoitteita ja kolmannen maan tavoitteita erityisesti siten, ettei se estä kolmatta maata luopumasta asteittain kotimaisen fossiilisten polttoaineiden tuotantorakenteista sen kotimaisessa kulutuksessa, sekä kestävyyttä;
 - b) hankkeen mahdolliset kokonaishyödyt, jotka on arvioitu koituvan 3 kohdassa säädettyjen asianomaisten erityisten kriteerien mukaisesti unionille tai kumulatiivisesti unionille ja energiayhteisön sopimuspuolelle tai hankkeeseen suoraan osallistuvalla ETA-maalle, ovat suuremmat kuin sen unionille tai kumulatiivisesti unionille ja energiayhteisön sopimuspuolelle tai ETA-maalle mahdollisesti aiheutuvat kustannukset, myös pidemmällä aikavälillä;
 - c) hanke yhdistää suoraan vähintään yhden jäsenvaltion alueen kolmannen maan alueeseen liittämällä asianomaisen jäsenvaltion suoraan kolmannen maan sähköverkon ensimmäiseen liittymispisteeseen tai kolmannen maan ensimmäiseen vedyn tai hiilidioksidin liittymispisteeseen, ja sillä on liitteessä IV olevan 2 kohdan mukainen merkittävä rajatylittävä vaikutus;

- d) siltä osin kuin hankkeen osa sijaitsee jäsenvaltion alueella, hanke on direktiivien (EU) 2019/944 ja (EU) 2024/1788 mukainen, kun se kuuluu tämän asetuksen liitteessä II olevissa 1 ja 2 kohdassa esitettyihin infrastruktuuriluokkiin;
- e) asianomaisen kolmannen maan toimintakehyksessä on toteutettu pitkälle menevä lähentyminen ja siihen sisältyy oikeudellisia täytäntöönpanomekanismeja unionin toimintapoliittisten tavoitteiden tukemiseksi, jotta voidaan erityisesti varmistaa
 - i) hyvin toimivat energian sisämarkkinat unionissa;
 - ii) muun muassa erilaisiin lähteisiin, yhteistyöhön ja solidaarisuuteen perustuva verkon käyttövarmuus ja toimitusvarmuus unionissa;
 - iii) energiajärjestelmä, mukaan lukien tuotanto, siirto ja jakelu, jossa edetään kohti ilmastoneutraaliuden tavoitetta, Pariisin sopimuksen ja unionin energia- ja ilmastotavoitteiden ja sen vuotta 2050 koskevan ilmastoneutraaliustavoitteen mukaisesti, erityisesti hiilivuotoa välttämällä;
- f) asianomainen kolmas maa tukee 7 artiklassa säädettyä hankkeen ensisijaista asemaa ja muita kolmannessa maassa tehtäviä investointeja, jotka ovat tarpeen hankkeen hyötyjen toteutumiseksi tämän kohdan b alakohdan mukaisesti, ja sitoutuu nimenomaisesti noudattamaan samankaltaista aikataulua nopeutetussa toteutuksessa ja muissa toimintapolitiikoissa ja sääntelyyn liittyvissä tukitoimenpiteissä kuin se, jota sovelletaan yhteistä etua koskeviin hankkeisiin unionissa.

Kun on kyse liitteessä II olevan 4 kohdan c alakohdassa esitettyyn energiainfrastruktuuriluokkaan kuuluvista hiilidioksidin varastointia koskevista hankkeista, hankkeen on oltava välttämätön hiilidioksidin rajatylittävän kuljetuksen ja varastoinnin kannalta ja kolmannella maalla, jossa hanke sijaitsee, on oltava asianmukainen oikeudellinen kehys, joka perustuu toimiviksi osoitettuihin täytäntöönpanomekanismeihin, joilla varmistetaan, että hankkeeseen sovelletaan vaatimuksia ja takeita mahdollisten hiilivuotojen estämiseksi. Ilmaston, ihmisten terveyden ja ekosysteemien vuoksi on varmistettava hiilidioksidin pysyvän varastoinnin turvallisuus ja tehokkuus, ja niiden on oltava vähintään saman tasoisia kuin unionin lainsäädännössä säädetyt.

3. Eri energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluviin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin ja keskinäistä etua koskeviin hankkeisiin sovelletaan tarpeen mukaan seuraavia erityisiä kriteerejä:

- a) kun on kyse liitteessä II olevan 1 kohdan a, b, c, d, f ja h alakohdassa esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvista sähkön siirto-, jakelu- ja varastointihankkeista, hanke edistää merkittävästi kestävyyttä edistämällä uusiutuvan energian integrointia verkkoon, uusiutuvista lähteistä tuotetun energian siirtoa tai jakelua suuriin kulutuskeskuksiin ja varastointipaikkoihin ja soveltuvin osin energian hyödyntämättä jättämisen vähentämistä sekä edistää vähintään yhtä seuraavista erityisistä kriteereistä:
 - i) markkinoiden yhdentyminen, esimerkiksi edistämällä vähintään yhden jäsenvaltion energiaeristyneisyyden poistamista ja energiainfrastruktuurien pullonkaulojen vähentämistä sekä kilpailua, yhteentoimivuutta ja järjestelmän joustavuutta;

- ii) toimitusvarmuus, esimerkiksi edistämällä yhteentoimivuutta, järjestelmän joustavuutta, kyberturvallisuutta, asianmukaisia yhteenliitäntöjä ja järjestelmän varmaa ja luotettavaa toimintaa;
- b) kun on kyse liitteessä II olevan 1 kohdan g alakohdassa esitettyyn energiainfrastruktuuriluokkaan kuuluvista älykkäitä sähköverkkoja koskevista hankkeista, hanke edistää merkittävästi kestävyyttä edistämällä uusiutuvan energian integrointia verkkoon sekä edistää vähintään kahta seuraavista erityisistä kriteereistä:
- i) toimitusvarmuus, esimerkiksi edistämällä sähkön siirron ja jakelun tehokkuutta ja yhteentoimivuutta verkon päivittäisessä toiminnassa, siirtorajoitusten välttämistä sekä verkonkäyttäjien integrointia ja osallistamista;
 - ii) markkinoiden yhdentyminen, esimerkiksi edistämällä järjestelmän tehokasta toimintaa ja rajayhdysjohtojen käyttöä;
 - iii) verkon varmuus, joustavuus ja toimitusten laatu, esimerkiksi edistämällä tasehallintaa koskevien innovaatioiden laajempaa käyttöönottoa, joustomarkkinoita, kyberturvallisuutta, seuranta- ja verkonohjausta ja virheenkorjausta;
 - iv) alojen älykäs integrointi, joko energiajärjestelmässä yhdistämällä eri energiankantajia ja energia-aloja tai laajemmin edistämällä synergioita ja koordinoitua energia-, liikenne- ja televiestintäalojen välillä;
- c) kun on kyse liitteessä II olevassa 1 kohdan e alakohdassa esitettyyn infrastruktuuriluokkaan kuuluvista hankkeista, hanke edistää seuraavia erityisiä kriteereitä:
- i) toimitusvarmuus muun muassa suojaamalla rakenteita riskeiltä ja edistämällä riskeihin varautumisesta sähköalalla annetun asetuksen (EU) 2019/941 7 ja 11 artiklan mukaisesti määriteltyjä toimenpiteitä;
 - ii) verkon varmuus muun muassa fyysisen turvallisuuden ja kyberturvallisuuden, seurannan ja verkonohjausta parantamista edistävillä toimenpiteillä;
- d) kun on kyse liitteessä II olevassa 4 kohdassa esitettyyn energiainfrastruktuuriluokkaan kuuluvista hiilidioksidin kuljetus- ja varastointihankkeista, hanke edistää merkittävästi kestävyyttä vähentämällä hiilidioksidipäästöjä verkkoon liitetyissä teollisuuslaitoksissa sekä edistää kaikkia seuraavista erityisistä kriteereistä:
- i) hiilidioksidipäästöjen välttäminen sekä toimitusvarmuuden ylläpitäminen;
 - ii) hiilidioksidin kuljetuksen ja varastoinnin häiriönsietokyvyn ja varmuuden lisääminen;
 - iii) resurssien tehokas käyttö mahdollistamalla useiden hiilidioksidilähteiden ja varastointipaikkojen liittäminen yhteisen infrastruktuurin kautta ja minimoimalla ympäristöön kohdistuva rasite ja ympäristöriskit;
- e) kun on kyse liitteessä II olevassa 2 kohdassa esitettyyn energiainfrastruktuuriluokkaan kuuluvista vetyhankkeista, hanke edistää merkittävästi kestävyyttä, esimerkiksi vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä,

tehostamalla uusiutuvan tai vähähiilisen vedyn käyttöönottoa, painottaen uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa vetyä erityisesti loppukäyttökohteissa, kuten aloilla, joilla päästöjä on vaikea vähentää ja joilla energiatehokkaammat ratkaisut eivät ole toteutettavissa, ja tukemalla vaihtelevaa uusiutuvan energian tuotantoa tarjoamalla jousto- tai varastointiratkaisuja tai molempia, sekä edistää merkittävästi vähintään yhtä seuraavista erityisistä kriteereistä:

- i) markkinoiden yhdentyminen, esimerkiksi liittämällä jäsenvaltioiden olemassa tai kehitteillä olevia vetyverkkoja tai muuten edistämällä vedyn siirtoa ja varastointia koskevan unionin laajuisen verkon syntymistä ja varmistamalla yhteenliitettujen järjestelmien yhteentoimivuus;
 - ii) toimitusvarmuus ja joustavuus, esimerkiksi edistämällä asianmukaisia yhteenliitäntöjä ja helpottamalla järjestelmän varmaa ja luotettavaa toimintaa;
 - iii) kilpailu, esimerkiksi sallimalla pääsy useisiin toimituslähteisiin ja useille verkkokäyttäjille läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein;
- f) kun on kyse liitteessä II olevassa 3 kohdassa esitettyyn energiainfrastruktuuriluokkaan kuuluvista elektrolyysilaitteista, hanke edistää merkittävästi kaikkia seuraavista erityisistä kriteereistä:
- i) kestävyys, esimerkiksi vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä ja tehostamalla uusiutuvan tai vähähiilisen, erityisesti uusiutuvista lähteistä peräisin olevan, vedyn sekä kyseisistä lähteistä saatavien synteettisten polttoaineiden käyttöönottoa;
 - ii) toimitusvarmuus, esimerkiksi edistämällä järjestelmän varmaa, tehokasta ja luotettavaa toimintaa tai tarjoamalla varastointi- tai joustoratkaisuja tai molempia, kuten kulutusjousto- ja tasehallintapalveluja;
 - iii) joustopalvelujen, kuten kulutusjouston tai varastoinnin, mahdollistaminen siten, että helpotetaan energia-alojen älykästä integrointia luomalla yhteyksiä muihin energiankantajiin ja energia-aloihin.

4. Liitteessä II esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvissa hankkeissa arvioidaan tämän artiklan 3 kohdassa esitettyjen kriteerien täyttymistä liitteessä IV olevissa 3–8 kohdassa säädettyjen indikaattorien mukaisesti.

5. Jotta voidaan helpottaa kaikkien niiden hankkeiden arviointia, joita voitaisiin pitää yhteistä etua koskevinä hankkeina ja jotka voitaisiin sisällyttää alueelliseen luetteloon, kukin ryhmä arvioi läpinäkyvästi ja objektiivisesti, miten kukin hanke vaikuttaa saman energiainfrastruktuurien ensisijaisen käytävän tai alueen toteuttamiseen. Kukin ryhmä määrittää arviointimenetelmänsä sen perusteella, mikä on hankkeen kokonaisvaikutus 3 kohdassa tarkoitettuihin kriteereihin. Hankkeet asetetaan arvioinnissa paremmuusjärjestykseen ryhmän sisäistä käyttöä varten. Alueelliseen luetteloon tai unionin luetteloon ei saa sisältyä minkäänlaista paremmuusjärjестystä, eikä paremmuusjärjестystä saa käyttää myöhempään tarkoituksiin lukuun ottamatta liitteessä III olevan 2 jakson 15 kohdassa tarkoitettuja tarkoituksia.

Jotta arvioinnissa voidaan varmistaa ryhmien kesken johdonmukainen toimintatapa, kukin ryhmä tarkastelee hankkeita arvioidessaan asianmukaisesti seuraavia seikkoja:

- a) kunkin ehdotetun hankkeen kiireellisyys ja sen vaikutus unionin energia- ja ilmastotavoitteiden ja sen vuotta 2050 koskevan ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamisen sekä markkinoiden yhdentymisen, kilpailun, kestävyuden ja toimitusvarmuuden kannalta;
- b) kunkin ehdotetun hankkeen täydentävyys muiden ehdotettujen hankkeiden, myös kilpailevien tai mahdollisesti kilpailevien hankkeiden, kanssa;
- c) mahdolliset synergiat Euroopan laajuisten liikenne- ja televiestintäverkkojen yhteydessä määritettyjen ensisijaisten käytävien ja alueiden kanssa;
- d) niissä ehdotetuissa hankkeissa, jotka ovat arvioinnin ajankohtana unionin luettelossa olevia hankkeita, niiden toteuttamisen edistyminen sekä se, missä määrin niissä on noudatettu tässä asetuksessa säädettyjä raportointi- ja avoimuusvelvoitteita;
- e) kolmannen maan suora tai välillinen omistus edunsaajana, osakkeenomistajana tai lopullisena edunsaajana hankkeen toteuttajana missä tahansa ehdotetuista hankkeista.

Kun on kyse liitteessä II olevassa 1 kohdan g alakohdassa esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvista älykkäistä sähköverkoista ja liitteessä II olevan 1 kohdan e alakohdassa esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvista hankkeista, paremmuusjärjestykseen on asetettava ne hankkeet, jotka vaikuttavat kahteen samaan jäsenvaltioon, ja on otettava asianmukaisesti huomioon myös niiden käyttäjien määrä, joihin hanke vaikuttaa, vuotuinen energiankulutus sekä sellaisista energiavaroista peräisin olevan tuotannon osuus näiden käyttäjien kattamalla alueella, joita ei voida säätää kysynnän mukaan.

5 artikla

Unionin luettelossa olevien hankkeiden toteuttaminen ja seuranta

1. Hankkeen toteuttajien on laadittava unionin luettelossa oleville hankkeille kahden kuukauden kuluessa niiden sisällyttämisestä unionin luetteloon toteuttamissuunnitelma ja aikataulu, jotka kattavat kaikki seuraavat:
 - a) toteutettavuus- ja suunnittelututkimukset, mukaan lukien ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä fyysistä ja kyberturvallisuutta koskevat riskinarviointitutkimukset, jotka perustuvat soveltuvin osin direktiivien (EU) 2022/2557 ja (EU) 2022/2555 vaatimuksiin sekä ympäristölainsäädännön ja ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen noudattamiseen;
 - b) kansallisen sääntelyviranomaisen tai muun asianomaisen viranomaisen hyväksyntä;
 - c) rakentaminen ja käyttöönotto;
 - d) 10 artiklan 9 kohdan c alakohdassa tarkoitettu lupaprosessi.
2. Siirtoverkonhaltijoiden, jakeluverkonhaltijoiden, vetyverkonhaltijoiden ja muiden verkonhaltijoiden on tehtävä keskenään yhteistyötä helpottaakseen unionin luettelossa olevien hankkeiden kehittämistä alueellaan.
3. Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston, jäljempänä ’virasto’, ja asianomaisten ryhmien on seurattava edistymistä unionin luettelossa olevien hankkeiden toteuttamisessa ja tarvittaessa annettava suosituksia helpottaakseen

niiden toteuttamista. Ryhmät voivat pyytää lisätietoja 4, 5 ja 6 kohdan mukaisesti, kutsua koolle kokouksia asianomaisten osapuolten kanssa ja pyytää komissiota varmentamaan annetut tiedot paikan päällä.

4. Hankkeen toteuttajien on toimitettava 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle kertomus kustakin yhteistä etua koskevasta hankkeesta ja keskinäistä etua koskevasta hankkeesta viimeistään sen vuoden joulukuun 31 päivänä, jona hankkeen sisältävä unionin luettelo tulee voimaan ja sen vaikutukset alkavat, ja joka vuosi sen jälkeen.

Kertomuksessa on oltava yksityiskohtaiset tiedot seuraavista:

- a) edistyminen hankkeen kehittämisessä, rakentamisessa ja käyttöönotossa tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa toteuttamissuunnitelmassa esitetyn mukaisesti, erityisesti kun on kyse lupaprosessista ja kuulemismenettelystä, sekä ympäristölainsäädännön ja sen periaatteen noudattamisessa, että hanke ei aiheuta merkittävää haittaa ympäristölle, toteutettavissa ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevissa toimenpiteissä ja lieventävissä toimenpiteissä, jotka on toteutettu hankkeen arvioitujen riskien vuoksi 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti tapauksen mukaan sekä soveltuvin osin noudattaen direktiivien (EU) 2022/2557 ja (EU) 2022/2555 vaatimuksia;
 - b) tapauksen mukaan viivästyksistä toteuttamissuunnitelmaan verrattuna, tällaisten viivästysten syyt ja muut ilmenneet vaikeudet;
 - c) tapauksen mukaan tarkistettu toteuttamissuunnitelma viivästysten ratkaisemiseksi.
5. Jäljempänä 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten on viimeistään kunkin sitä vuotta seuraavan vuoden helmikuun 28 päivänä, jona hankkeen toteuttaja on toimittanut tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettun kertomuksen, toimitettava virastolle ja asianomaiselle ryhmälle tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettu kertomus täydennettynä tiedoilla, jotka koskevat edistymistä ja tapauksen mukaan viivästyksiä niiden alueella sijaitsevien unionin luettelossa olevien hankkeiden toteuttamisessa ja lupaprosesseissa sekä tällaisten viivästysten syitä. Toimivaltaisten viranomaisten kertomukseen lisäämät tiedot on merkittävä selvästi ja esitettävä niin, ettei hankkeen toteuttajien toimittaman kertomuksen tekstiä muuteta.
 6. Virasto toimittaa viimeistään kunkin sellaisen vuoden huhtikuun 30 päivänä, jona uusi unionin luettelo olisi hyväksyttävä, ryhmille kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltaan kuuluvista unionin luettelossa olevista hankkeista yhteenvetokertomuksen, jossa arvioidaan saavutettua edistymistä ja hankkeiden kustannuksiin odotettavissa olevia muutoksia, ja antaa tapauksen mukaan suosituksia viivästysten ja ilmenneiden vaikeuksien ratkaisemiseksi. Tässä yhteenvetokertomuksessa arvioidaan myös 3 artiklan 6 ja 7 kohdan täytäntöönpanoa yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden osalta.
Virasto voi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa pyytää toimivaltaisilta viranomaisilta lisätietoja, jotka ovat tarpeen sen tässä kohdassa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.
 7. Jos unionin luettelossa olevan hankkeen käyttöönotto viivästyy toteuttamissuunnitelmaan verrattuna sellaisista muista kuin pakottavista syistä, joihin hankkeen toteuttaja ei voi vaikuttaa, sovelletaan seuraavia toimenpiteitä:

- a) siltä osin kuin direktiivin (EU) 2024/1788 55 artiklan 7 kohdan a, b tai c alakohdassa ja direktiivin (EU) 2019/944 51 artiklan 7 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti, kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että investointi toteutetaan;
 - b) jos tämän kohdan a alakohdan mukaisia kansallisten sääntelyviranomaisten toimenpiteitä ei sovelleta, hankkeen toteuttajan on 12 kuukauden kuluessa toteuttamissuunnitelman mukaisesta käyttöönottopäivästä valittava kolmas osapuoli rahoittamaan tai rakentamaan hanke kokonaan tai osittain;
 - c) jos kolmatta osapuolta ei valita b alakohdan mukaisesti, jäsenvaltio tai, kun jäsenvaltio on niin säätänyt, kansallinen sääntelyviranomainen voi kahden kuukauden kuluessa b alakohdassa tarkoitettua määräajan päättymisestä nimetä kolmannen osapuolen rahoittamaan tai rakentamaan hankkeen, ja hankkeen toteuttajan on hyväksyttävä tämä;
 - d) jos viivästys toteuttamissuunnitelman mukaiseen käyttöönottopäivään verrattuna on yli 26 kuukautta, komissio voi asianomaisten jäsenvaltioiden suostumuksella ja näiden toimiessa kaikilta osin yhteistyössä julkaista kaikille sellaisille kolmansille osapuolille, joista voi tulla hankkeen toteuttaja, avoimen ehdotuspyynnön hankkeen rakentamiseksi sovitun aikataulun mukaisesti;
 - e) jos sovelletaan c tai d alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, verkonhaltijan, jonka alueella investointi sijaitsee, on annettava toteuttaville verkonhaltijoille tai sijoittajille tai kolmannelle osapuolelle kaikki investoinnin toteuttamiseksi tarvittavat tiedot, liitettävä uudet rakenteet siirtoverkkoon tai tapauksen mukaan jakeluverkkoon ja pyrittävä yleensäkin parhaansa mukaan helpottamaan investoinnin toteuttamista sekä unionin luettelossa olevan hankkeen varmaa, luotettavaa ja tehokasta toimintaa ja ylläpitoa.
8. Unionin luettelossa oleva hanke voidaan poistaa unionin luettelosta 3 artiklan 4 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen, jos sen sisällyttäminen kyseiseen luetteloon perustui väärin tietoihin, joilla oli ratkaiseva vaikutus kyseiseen sisällyttämiseen, tai jos hanke ei ole unionin lainsäädännön mukainen.
9. Hankkeet, jotka eivät enää ole unionin luettelossa, menettävät kaikki tässä asetuksessa säädettyyn yhteistä etua koskevan hankkeen tai keskinäistä etua koskevan hankkeen asemaan liittyvät oikeudet ja velvoitteet.
- Hanke, joka ei enää ole unionin luettelossa mutta jota koskevat hakemusasiakirjat toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt tarkastelua varten, säilyttää kuitenkin III luvussa säädettyt oikeudet ja velvoitteet, paitsi jos hanke on poistettu unionin luettelosta tämän artiklan 8 kohdassa säädettyistä syistä.
10. Tämä artikla ei vaikuta sellaiseen unionin luettelossa olevalle hankkeelle myönnettyyn unionin rahoitustukeen, joka on myönnetty ennen hankkeen poistamista unionin luettelosta.

6 artikla

Eurooppalaiset koordinaattorit

1. Kun yhteistä etua koskevan hankkeen tai keskinäistä etua koskevan hankkeen toteuttamisessa ilmenee merkittäviä vaikeuksia, komissio voi asianomaisten

jäsenvaltioiden suostumuksella nimetä eurooppalaisen koordinaattorin enintään yhden vuoden kaudeksi, joka voidaan uusida kahdesti.

2. Eurooppalainen koordinaattori
 - a) edistää hankkeita, joita varten hänet on nimetty eurooppalaiseksi koordinaattoriksi, sekä rajatylittävää vuoropuhelua hankkeen toteuttajien ja kaikkien asianomaisten sidosryhmien välillä;
 - b) avustaa ja koordinoi tarpeen mukaan kaikkia osapuolia asianomaisten sidosryhmien kuulemisessa, tapauksen mukaan vaihtoehtoista reititystä koskevilla keskusteluilla ja tarvittavien lupien saamisessa hankkeille;
 - c) antaa tapauksen mukaan hankkeen toteuttajille neuvoja hankkeen rahoituksesta;
 - d) varmistaa, että asianomaiset jäsenvaltiot antavat asianmukaista tukea ja strategista ohjausta hankkeiden valmistelua ja toteuttamista varten;
 - e) antaa nimeämispäivästään alkaen komissiolle vuosittain ja tapauksen mukaan toimeksiantonsa päättyessä kertomuksen hankkeiden edistymisestä sekä kaikista vaikeuksista ja esteistä, jotka todennäköisesti viivästyttävät merkittävästi hankkeiden käyttöönottopäivää; kertomuksessa annetaan tarpeen mukaan suosituksia siitä, miten esteet ja vaikeudet voidaan poistaa.

Komissio toimittaa ensimmäisen alakohdan e alakohdassa tarkoitettua eurooppalaisen koordinaattorin kertomuksen Euroopan parlamentille ja asianomaisille ryhmille.

3. Eurooppalainen koordinaattori valitaan avoimen, syrjimättömän ja läpinäkyvän menettelyn jälkeen sen mukaan, miten paljon kokemusta ehdokkaalla on hänelle kyseessä olevissa hankkeissa annettavista erityistehtävistä.
4. Eurooppalaisen koordinaattorin nimeämispäätöksessä esitetään tehtävämääritys, johon sisältyvät toimeksianton kesto, erityistehtävät ja niihin liittyvät määräajat, sekä noudatettavat menetelmät. Koordinointitoimien on oltava oikeassa suhteessa hankkeiden monimutkaisuuteen ja arvioituihin kustannuksiin.
5. Asianomaisten jäsenvaltioiden on toimittava täysin yhteistyössä eurooppalaisen koordinaattorin kanssa hänen toteuttaessaan 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä.

III LUKU

Lupien myöntäminen ja yleisön osallistuminen

7 artikla

Unionin luettelossa olevien hankkeiden ensisijainen asema

1. Unionin luettelolla vahvistetaan lupaprosessissa annettavia päätöksiä varten, että unionin luettelossa olevat hankkeet ovat välttämättömiä energiapolitiikan ja ilmaston kannalta, sanotun kuitenkin rajoittamatta hankkeen täsmällistä sijaintia, reititystä tai teknologiaa.

Ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta kilpaileviin hankkeisiin tai hankkeisiin, jotka eivät ole saavuttaneet riittävää kypsyyttä liitteessä III olevan 2 jakson 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettua hankekohtaisen kustannus-hyötyanalyysin esittämiseksi.

2. Unionin luettelossa oleviin hankkeisiin liittyvien hakemusasiakirjojen tehokkaan hallinnollisen käsittelyn varmistamiseksi hankkeen toteuttajien ja kaikkien asianomaisten viranomaisten on varmistettava, että nämä asiakirjat käsitellään mahdollisimman nopeasti unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
3. Unionin luettelossa olevilla hankkeilla on oltava korkein mahdollinen asema kansallisessa tärkeysjärjestyksessä, jos tällainen asema on olemassa kansallisessa lainsäädännössä, ja niitä on käsiteltävä sen mukaisesti lupaprosessissa, mukaan lukien ympäristöarviointeihin, alueiden käytön suunnitteluun ja tarvittavan maa-alueen tienkäyttö- ja pakkolunastusoikeuksien hankkimiseen liittyvät prosessit.
4. Kaikki unionin luettelossa oleviin hankkeisiin liittyvät riitojenratkaisumenettelyt, oikeustoimet, muutoksenhaut ja oikeussuojakeinot kansallisissa tuomioistuimissa tai paneeleissa, mukaan lukien sovittelut tai välimiesmenettelyt, jos tällaisia on olemassa kansallisessa lainsäädännössä, on katsottava kiireellisiksi, jos ja siinä määrin kuin tällaisista kiireellisistä menettelyistä säädetään kansallisessa lainsäädännössä.
5. Direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 4 kohdan ja direktiivin 2000/60/EY 4 artiklan 7 kohdan mukaisten ympäristövaikutusten osalta unionin luettelossa olevien hankkeiden, jotka kuuluvat tämän asetuksen liitteessä II olevissa 2, 3 ja 4 kohdassa esitettyihin infrastruktuuriluokkiin, on katsottava olevan yleisen edun mukaisia energiapolitiikan kannalta ja niiden voidaan katsoa olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia edellyttäen, että kaikki kyseisissä direktiiveissä säädetty edellytykset täyttyvät.

Jos direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti vaaditaan komission lausunto, komissio ja tämän asetuksen 8 artiklassa tarkoitettu kansallinen toimivaltainen viranomainen varmistavat, että hankkeeseen liittyvää erittäin tärkeää yleistä etua koskeva päätös tehdään tämän asetuksen 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyissä määräajoissa.

Ensimmäistä ja toista alakohtaa ei sovelleta kilpaileviin hankkeisiin tai hankkeisiin, jotka eivät ole saavuttaneet riittävää kypsyyttä liitteessä III olevan 2 jakson 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen hankekohtaisen kustannus-hyötyanalyysin esittämiseksi.

6. Siihen asti, kunnes ilmastoneutraalius saavutetaan unionin tasolla, lupamenettelyssä sovelletaan liitteessä II olevassa 1 kohdassa esitettyyn infrastruktuuriluokkaan kuuluvien hankkeiden suunnitteluun, rakentamiseen ja käyttöön direktiivin (EU) 2019/944 8 artiklan 8 kohdan säännöksiä, ja niiden katsotaan olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia ja palvelevan kansanterveyttä ja turvallisuutta, kun oikeudellisia etuja punnitaan yksittäistapauksissa direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 4 kohdan ja 16 artiklan 1 kohdan c alakohdan, direktiivin 2000/60/EY 4 artiklan 7 kohdan ja direktiivin 2009/147/EY 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamiseksi. Jäsenvaltiot voivat asianmukaisesti perustelluissa ja erityisissä olosuhteissa rajoittaa tämän oletettaman soveltamisen tiettyihin alueensa osiin, tietyyntyyppiseen teknologiaan tai hankkeisiin, joilla on tiettyjä teknisiä ominaisuuksia.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että liitteessä II olevassa 1 kohdassa esitettyyn infrastruktuuriluokkaan kuuluvien hankkeiden rakentaminen ja käyttö asetetaan suunnittelu- ja lupaprosessissa etusijalle, kun oikeudellisia etuja punnitaan yksittäistapauksissa sovellettaessa muuta kuin ensimmäistä alakohtaa, kulttuuriperintöä lukuun ottamatta, oikeusperustan mukaisesti yhdenmukaisen toteutuksen varmistamiseksi.

Ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta kilpaileviin hankkeisiin tai hankkeisiin, jotka eivät ole saavuttaneet riittävää kypsyyttä liitteessä III olevan 2 jakson 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetun hankekohtaisen kustannus-hyötyanalyysin esittämiseksi.

7. Siihen asti, kunnes unionin tasolla saavutetaan ilmastoneutraalius, niiden tämän asetuksen liitteessä II olevassa 1 kohdassa tarkoitettuihin infrastruktuuriluokkiin kuuluvien unionin luettelossa olevien hankkeiden osalta, jotka on nimenomaisesti sisällytetty kansalliseen kehityssuunnitelmaan, josta on tehtävä direktiivin 2001/42 mukainen strateginen ympäristöarviointi ja – mikäli on todennäköistä, että hankkeella on merkittävä vaikutus Natura 2000 -alueisiin – direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointi, jäsenvaltiot voivat, sikäli kun hanke on arvioidun kansallisen kehityssuunnitelman mukainen eikä mene sitä pidemmälle:
- a) vapauttaa kyseiset hankkeet direktiivin 2011/92/EU 2 artiklan 1 kohdan mukaisesta ympäristövaikutusten arvioinnista, ja
 - b) vapauttaa kyseiset hankkeet arvioinnista, joka koskee niiden vaikutuksia Natura 2000 -alueisiin direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti, sekä arvioinnista, joka koskee niiden vaikutuksia lajien suojeluun direktiivin 92/43/ETY 12 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2009/147/EY 5 artiklan mukaisesti.

Natura 2000 -alueilla ja luonnonsuojelua ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä koskevien kansallisten suojelujärjestelmien mukaisesti nimetyillä alueilla sijaitseviin tai niiden kanssa risteäviin hankkeisiin voidaan soveltaa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja vapautuksia ainoastaan, jos tällaisten hankkeiden käyttöönotolle ei ole oikeasuhteisia vaihtoehtoja, ottaen huomioon alueen tavoitteet. Liitteessä II olevan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuista hankkeista on suljettava pois Natura 2000 -alueet ja kansallisissa suojelujärjestelmissä nimetyt alueet.

8. Jos jäsenvaltiot soveltavat 7 kohdan mukaisia vapautuksia, niiden on varmistettava, että säännöt, jotka koskevat liitteessä II olevassa 1 kohdassa tarkoitettuihin infrastruktuuriluokkiin kuuluvia unionin luettelossa olevia hankkeita koskevia tehokkaita lieventäviä toimenpiteitä, määritellään kansallisen kehityssuunnitelman perusteella, jotta vältetään mahdolliset haitalliset ympäristövaikutukset tai, jos se ei ole mahdollista, lievennetään niitä merkittävästi. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asianmukaisia lieventäviä toimenpiteitä toteutetaan oikea-aikaisesti direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 2 kohdassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdassa säädettyjen velvoitteiden noudattamisen varmistamiseksi ja tilan huononemisen välttämiseksi sekä hyvän ekologisen tilan tai hyvän ekologisen potentiaalin saavuttamiseksi direktiivin 2000/60/EY 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen sääntöjen noudattaminen ja asianmukaisten lieventävien toimenpiteiden toteuttaminen yksittäisissä hankkeissa johtavat oletamaan siitä, että hankkeet eivät ole kyseisessä alakohdassa mainittujen säännösten vastaisia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 10 kohdan soveltamista.

9. Jäsenvaltioiden on varmistettava kansallisen kehityssuunnitelman osalta direktiivin 2001/42/EY 6 ja 7 artiklan mukainen yleisön osallistuminen, mukaan lukien niiden kansalaisten tunnistaminen, joihin suunnitelma vaikuttaa tai todennäköisesti vaikuttaa, sekä niiden jäsenvaltioiden tunnistaminen, joihin suunnitelman täytäntöönpano ja siihen sisältyvät tämän asetuksen liitteessä II olevassa 1 kohdassa

tarkoitettuihin infrastruktuuriluokkiin kuuluvat unionin luettelossa olevat hankkeet voivat vaikuttaa.

10. Toimivaltaisten viranomaisten on niiden hankkeiden osalta, joihin jäsenvaltiot päättävät soveltaa 7 kohdan mukaisia vapautuksia, tehtävä seulpta, jossa määritetään
 - a) onko hankkeella todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia, joita ei ole havaittu direktiivin 2001/42/EY ja tarvittaessa direktiivin 92/43/ETY nojalla toteutetun kansallisen kehityssuunnitelman ympäristöarvioinnissa;
 - b) kuuluuko hanke direktiivin 2011/92/EU 7 artiklan ja valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn yleissopimuksen 2 artiklan soveltamisalaan sen vuoksi, että sillä on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia toisessa jäsenvaltiossa, tai koska jäsenvaltio, johon merkittäviä vaikutuksia todennäköisesti kohdistuu, pyytää arviointia.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu seulpta on saatettava päätökseen 45 päivän kuluessa 10 artiklan 5 kohdassa tarkoitettusta hankkeen toteuttajan ilmoituksesta.

11. Jos jäsenvaltion alueella toteutettava hanke aiheuttaa todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia muissa jäsenvaltioissa, sen jäsenvaltion, jossa hanke sijaitsee, on varmistettava direktiivin 2011/92/EU 7 artiklan ja valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn yleissopimuksen 2–7 artiklan soveltaminen.
12. Jos seulptaprosessissa todetaan, että hankkeella on erittäin todennäköisesti merkittäviä ennakoimattomia haitallisia vaikutuksia tämän artiklan 10 kohdassa tarkoitettulla tavalla, toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava hankkeen toteuttajalle, että tämän artiklan 7 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettut arvioinnit ovat tarpeen, ja varmistettava, että näihin hankkeisiin sovelletaan olemassa olevien tietojen perusteella asianmukaisia ja oikeasuhteisia lieventäviä toimenpiteitä direktiivin 92/43/ETY 12 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2009/147/EY 5 artiklan noudattamisen varmistamiseksi. Jos tällaisia lieventäviä toimenpiteitä ei voida soveltaa, toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että hankkeen toteuttaja toteuttaa kyseisiin vaikutuksiin puuttumiseksi asianmukaisia kompensoivia toimenpiteitä, jotka voivat olla rahallisia korvauksia lajien suojeleuohjelmiin, jos muita oikeasuhteisia kompensoivia toimenpiteitä ei ole käytettävissä, jotta varmistetaan kyseisten lajien suojeleuun taso tai parannetaan sitä.
13. Kun direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 4 kohdan ja 16 artiklan 1 kohdan, direktiivin 2000/60/EY 4 artiklan 7 kohdan d alakohdan ja direktiivin 2009/147/EY 9 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi arvioidaan, onko tämän asetuksen liitteessä II olevassa 2, 3 ja 4 kohdassa esitettyihin infrastruktuuriluokkiin kuuluville unionin luettelossa oleville hankkeille olemassa tyydyttäviä vaihtoehtoisia ratkaisuja, tyydyttävien vaihtoehtojen puuttumista koskeva edellytys täyttyy, jos ei ole olemassa tyydyttäviä vaihtoehtoisia ratkaisuja, joilla voitaisiin saavuttaa sama kyseisen hankkeen tavoite saman teknologian avulla samassa tai samankaltaisessa aikataulussa ja aiheuttamatta merkittävästi suurempia kustannuksia.
14. Kun jäsenvaltiot toteuttavat tämän asetuksen liitteessä II olevassa 2, 3 ja 4 kohdassa esitettyihin infrastruktuuriluokkiin kuuluviin unionin luettelossa oleviin hankkeisiin liittyviä korvaavia toimenpiteitä direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 4 kohdan soveltamiseksi, ne voivat perustelluissa tapauksissa ja jos voidaan kohtuudella osoittaa, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta peruuttamattomasti alueen rakenteen ja

toimintojen säilyttämisen kannalta välttämättömiin ekologisiin prosesseihin eikä vaarana Natura 2000 -verkoston yleisen kokonaisuuden yhtenäisyyttä ennen korvaavien toimenpiteiden käyttöönottoa, sallia tällaisten korvaavien toimenpiteiden toteuttamisen samanaikaisesti hankkeen täytäntöönpanon kanssa. Jäsenvaltiot voivat ennalta varautumisen periaatteen mukaisesti sallia näiden korvaavien toimenpiteiden mukauttamisen ajan mittaan sen mukaan, odotetaanko, että lyhyellä, keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä ilmenee merkittäviä kielteisiä vaikutuksia.

15. Kun arvioidaan tyydyttäviä vaihtoehtoisia ratkaisuja tämän asetuksen liitteessä II olevassa 1 kohdassa esitettyyn infrastruktuuriluokkaan kuuluville hankkeille ja toteutetaan kyseisiä hankkeita koskevia korvaavia toimenpiteitä, sovelletaan direktiivin (EU) 2019/944 8 a artiklaa.

8 artikla

Lupaprosessin järjestäminen

1. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että yksi ainoa kansallinen toimivaltainen viranomainen vastaa
- a) hankkeen toteuttajien ainoana yhteyspisteenä toimimisesta lupaprosessissa, heidän tiedusteluihinsa vastaamisesta, kaikesta yhteydenpidosta asianomaisten viranomaisten kanssa ja hankkeen toteuttajien tukemisesta tietämyksellä ja tiedoilla, jotta prosessi olisi mahdollisimman nopea;
 - b) unionin luettelossa olevien hankkeiden toteuttajien lupahakemusten ja kaikkien asiaankuuluvien asiakirjojen vastaanottamisesta sähköisessä muodossa ja niiden välittämisestä asianomaisille viranomaisille;
 - c) unionin luettelossa olevien hankkeiden lupaprosessin helpottamisesta ja koordinoimisesta alueellaan muiden asianomaisten viranomaisten kanssa sekä yhteistyöstä niiden kanssa sen määrittämiseksi, mitä valtuutuksia, lupia ja arviointeja tarvitaan lupaprosessin toteuttamiseksi ja kattavan päätöksen tekemiseksi 3 kohdan mukaisesti. Tähän sisältyy niiden selvitysten, arvioinnin ja asiakirjojen laajuus ja yksityiskohtaisuus, jotka hankkeen toteuttajien odotetaan laativan;
 - d) yhteistyöstä ja viestinnästä muiden jäsenvaltioiden kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa unionin luettelossa olevien hankkeiden lupaprosessin helpottamiseksi ja koordinoimiseksi niiden alueella sekä kolmansien maiden lupaviranomaisten kanssa keskinäistä etua koskevien hankkeiden osalta, mukaan lukien rajatylittäviä hankkeita koskevien julkisten kuulemisten yhdenmukaistaminen 9 artiklan 5 kohdan mukaisesti, tietojen jakaminen todennäköisistä merkittävistä rajatylittävistä vaikutuksista 9 artiklan 6 kohdan mukaisesti, selvitysten, lupien tai valtuutuksien toteuttamisen aikataulun ja vaatimusten yhdenmukaistaminen ja 10 artiklan 9 kohdan mukaisen hakemusta edeltävän menettelyn järjestäminen;
 - e) unionin luettelossa olevien hankkeiden kehityksen ja viivästysten seuraamisesta vastuualueellaan muun muassa vastaanottamalla ja hyväksymällä hankkeen toteuttajien 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti toimittamat kertomukset ja raportoimalla virastolle ja asianomaisille ryhmille alueellaan sijaitsevien unionin luettelossa olevien hankkeiden kehityksestä ja viivästyksistä 5 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Jos tehdään nimettyä kansallista toimivaltaista viranomaista koskevia päivityksiä tai muutoksia, jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle heti, kun muutoksista on päätetty, ja ilmoitettava, milloin näiden muutosten vaikutukset alkavat.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun kansallisen toimivaltaisen viranomaisen vastuut ja siihen liittyvät tehtävät voidaan siirtää toiselle viranomaiselle tietyn unionin luettelossa olevan hankkeen tai tietyn unionin luettelossa olevien hankkeiden luokan tai maantieteellisen alueen osalta edellyttäen, että
 - a) kansallinen toimivaltainen viranomainen ilmoittaa siirrosta komissiolle ja sitä koskevat tiedot ovat helposti yleisesti saatavilla muun muassa 9 artiklan 7 kohdassa tarkoitetulla verkkosivustolla;
 - b) vain yksi viranomainen on vastuussa kustakin unionin luettelossa olevasta hankkeesta tai hankeluokasta ja toimii hankkeen toteuttajien ainoana yhteyspisteenä, joka vastaa kaikista kattavaan päätökseen johtavaan prosessiin liittyvistä vastuista 10 artiklan 2 kohdassa säädetyssä lakisääteisessä määräajassa ja koordinoi kaikkien asiaankuuluvien asiakirjojen ja tietojen toimittamista myös muille asianomaisille viranomaisille;
 - c) siirrosta riippumatta kansallinen toimivaltainen viranomainen vastaa edelleen hankkeen toteuttajien 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti toimittamien kertomusten kokoamisesta ja virastolle ja asianomaisille ryhmille 5 artiklan 5 kohdan mukaisesti annettavasta kertomuksesta.

Kansallinen toimivaltainen viranomainen voi myös säilyttää itsellään vastuun määräaikojen vahvistamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjen määräaikojen soveltamista.

3. Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava kattavan päätöksen antaminen 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyissä määräajoissa.

Jäsenvaltioiden on valittava jokin seuraavista järjestelmistä ottaen huomioon, mikä järjestelmä on kansallisen lainsäädännön ja kansallisen suunnittelun ja lupaprosessin erityispiirteiden kannalta tehokkain ja voidaanko se panna täytäntöön tavalla, joka edistää kattavan päätöksen antamista mahdollisimman tehokkaasti ja viiveettä:

- a) Integroitu järjestelmä:
 - i) Kansallinen toimivaltainen viranomainen antaa kattavan päätöksen, ja se on ainoa lakisääteisestä lupaprosessista seuraava oikeudellisesti sitova päätös.
 - ii) Jos hankkeeseen liittyy muita viranomaisia, ne voivat kansallisen lainsäädännön mukaisesti antaa menettelyn yhteydessä lausuntonsa, joka kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on otettava huomioon.
- b) Koordinoitu järjestelmä:
 - i) Kattava päätös sisältää useita eri asianomaisten viranomaisten antamia yksittäisiä oikeudellisesti sitovia päätöksiä, ja kansallinen toimivaltainen viranomainen koordinoi keskitetysti niiden antamista.
 - ii) Kansallinen toimivaltainen viranomainen voi perustaa työryhmän, jossa ovat edustettuina kaikki asianomaiset viranomaiset, suunnitellakseen lupaprosessille seulonnan tai laatiakseen sille yksityiskohtaisen aikataulun 10 artiklan 9 kohdan b alakohdan mukaisesti sekä seuratakseen ja koordinoidakseen sen täytäntöönpanoa.

- iii) Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on muita asianomaisia viranomaisia kuultuaan asetettava tapauskohtaisesti kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa yksittäiset päätökset on annettava prosessin keston minimoimiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjen määräaikojen soveltamista.
 - iv) Kansallinen toimivaltainen viranomainen voi tehdä yksittäisen päätöksen toisen asianomaisen viranomaisen puolesta, jos mainittu viranomainen ei ole antanut päätöstään asetetussa määräajassa eikä viivästykselle ole riittäviä perusteita. Kansallinen toimivaltainen viranomainen voi myös jättää toisen asianomaisen viranomaisen yksittäisen päätöksen huomiotta, jos se katsoo, ettei kyseinen viranomainen ole esittänyt riittävää näyttöä päätöksen perusteluiksi.
- c) Yhteistyöhön perustuva järjestelmä:
- i) Kattavaan päätökseen on sisällyttävä useita eri asianomaisten viranomaisten antamia yksittäisiä oikeudellisesti sitovia päätöksiä, ja kansallinen toimivaltainen viranomainen koordinoi niiden antamista.
 - ii) Kansallinen toimivaltainen viranomainen voi perustaa työryhmän, jossa ovat edustettuina kaikki asianomaiset viranomaiset, suunnitellakseen lupaprosessin seulonnan ja laatiakseen sille yksityiskohtaisen aikataulun 10 artiklan 9 kohdan mukaisesti sekä seuratakseen ja koordinoidakseen sen täytäntöönpanoa.
 - iii) Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on muita asianomaisia viranomaisia kuultuaan asetettava tapauskohtaisesti kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa yksittäiset päätökset on annettava prosessin keston minimoimiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjen määräaikojen soveltamista.
 - iv) Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on valvottava, että asianomaiset viranomaiset noudattavat määräaikoja, ja viivästysten tapauksessa toteutettava toimenpiteitä prosessin keston minimoimiseksi.
 - v) Jos jäsenvaltio valitsee yhteistyöhön perustuvan järjestelmän, sen on ilmoitettava komissiolle päätöksensä perustelut.

Asianomaisten viranomaisten on jäsenvaltioiden valitseman lupajärjestelmän mukaisesti joko siirrettävä tarvittavat valtuudet kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle tai helpotettava yhteistyötä ja yhteistoimintaa kansallisen toimivaltaisen viranomaisen kanssa sen varmistamiseksi, että kattava päätös annetaan 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyissä määräajoissa.

Jos jokin asianomainen viranomainen ei usko voivansa antaa yksittäistä päätöstä asetetussa määräajassa, kyseisen viranomaisen on ilmoitettava asiasta välittömästi kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle ja perusteltava viivästys asianmukaisesti. Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on tämän jälkeen asetettava uusi määräaika, jonka kuluessa kyseinen yksittäinen päätös on annettava, noudattaen 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjä yleisiä määräaikoja.

4. Jäsenvaltiot voivat soveltaa 3 kohdassa säädettyjä järjestelmiä maalla ja merellä toteutettaviin unionin luettelossa oleviin hankkeisiin.

Kun on kyse unionin luettelossa olevista hankkeista, jotka liittyvät olennaisesti tuotantorakenteisiin, kuten liitteessä II olevassa 1 kohdan b tai h alakohdassa

esitettyihin infrastruktuuriluokkiin kuuluvat hankkeet, kansallinen toimivaltainen viranomaisen vastaa kyseisen unionin luettelossa olevan hankkeen lupaprosessin ja tuotantorakenteille myönnettävien lupien koordinoinnista, jotta aikataulut ovat yhtenäiset ja niillä pyritään yhdessä mahdollisimman tehokkaaseen ja oikea-aikaiseen lupien myöntämiseen kaikille hankkeeseen liittyville rakenteille.

5. Jos unionin luettelossa oleva hanke sijaitsee kahden tai useamman jäsenvaltion alueella, niiden kansallisten toimivaltaisten viranomaisten on yhdessä nimettävä keskuudestaan yksi toimivaltainen viranomaisen toimimaan ainoana yhteyspisteenä, joka vastaa lupaprosessia koskevan tietojenvaihdon helpottamisesta kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ja muiden asianomaisten viranomaisten välillä sekä lopullisten kattavien päätösten tekemisestä yhteistyössä muiden asianomaisten kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

Jäsenvaltioiden on pyrittävä luomaan yhteinen menettely, jolla helpotetaan asianomaisten kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välistä yhteistyötä, luodaan menettelyllisiä synergioita ja yhdenmukaistetaan aikataulut hankkeiden lupaprosessin helpottamiseksi erityisesti ympäristövaikutusten arvioinnin ja 9 artiklassa edellytettyjen julkisten kuulemisten osalta.

Komissio toimii jäsenvaltioiden pyynnöstä välittäjänä tukeakseen asianomaisten kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välistä yhteistyötä. Komissio helpottaa yhtenäisestä yhteisestä menettelystä sopimista antamalla lausunnon ja suosituksia menettelyihin liittyvistä näkökohdista.

9 artikla

Avoimuus ja yleisön osallistuminen

1. Jäsenvaltion tai kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on viimeistään 24 päivänä lokakuuta 2027, soveltuvin osin yhteistyössä muiden asianomaisten viranomaisten kanssa, julkaistava unionin luettelossa oleviin hankkeisiin sovellettavaa lupaprosessia käsittelevä päivitetty menettelykäsikirja, joka sisältää vähintään liitteessä VI olevassa 1 kohdassa esitetyt tiedot. Käsikirja ei ole oikeudellisesti sitova, mutta siinä on viitattava asiaa koskeviin säännöksiin tai siinä on oltava lainauksia niistä. Kansallisten toimivaltaisten viranomaisten on tapauksen mukaan tehtävä yhteistyötä ja haettava synergioita naapurimaiden viranomaisten kanssa hankkeiden aikataulujen yhdenmukaistamiseksi ja lupaprosessin helpottamiseksi, muun muassa menettelykäsikirjan laatimista varten.
2. Kaikkien lupaprosessiin osallistuvien osapuolten on noudatettava liitteessä VI olevassa 3 kohdassa esitettyjä yleisön osallistumista koskevia periaatteita, sanotun kuitenkin rajoittamatta ympäristölainsäädännön mukaisten yleisön osallistumista koskevien vaatimusten sekä Århusin yleissopimuksen, Espoon yleissopimuksen ja asiaa koskevan unionin oikeuden mukaisten vaatimusten soveltamista.
3. Hankkeen toteuttajan on laadittava yleisön osallistumista koskeva toimintamalli ja toimitettava se kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle kolmen kuukauden ohjeellisen ajanjakson kuluessa 10 artiklan 5 kohdan mukaisesta lupaprosessin alkamisajankohdasta tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa käsikirjassa kuvattua menettelyä noudattaen ja liitteessä VI esitettyjen suuntaviivojen mukaisesti.

4. Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on hyväksyttävä yleisön osallistumista koskeva toimintamalli tai pyydettyä tekemään siihen mukautuksia kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta ottaen huomioon, ilman, että niitä on tarpeen toistaa, kaikki lupaprosessin aloittamista edeltäneet yleisön osallistumisen ja kuulemisen muodot, siltä osin kuin tällaisessa yleisön osallistumisessa ja kuulemisessa on täytetty tämän artiklan vaatimukset.

Jos hankkeen toteuttaja aikoo tehdä merkittäviä muutoksia yleisön osallistumista koskevaan hyväksytyyn toimintamalliin, sen on ilmoitettava asiasta kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle. Kansallinen toimivaltainen viranomainen voi tässä tapauksessa pyytää lisämukautuksia.

5. Jos sitä ei jo edellytetä kansallisessa lainsäädännössä, hankkeen toteuttajan on järjestettävä vähintään yksi varhaisen vaiheen julkinen kuuleminen ennen lopullisen ja täydellisen lupahakemuksen toimittamista kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle 10 artiklan 10 kohdan mukaisesti. Julkinen kuuleminen voidaan toteuttaa yhdessä minkä tahansa julkisen kuulemisen kanssa sen jälkeen, kun on toimitettu direktiivin 2011/92/EU 6 artiklan 2 kohdan mukainen lupahakemus.

6. Edellisessä kohdassa vaaditun julkisen kuulemisen on täytettävä liitteessä VI olevassa 5 kohdassa asetetut vähimmäisvaatimukset, ja siinä on tiedotettava liitteessä VI olevan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetuille sidosryhmille hankkeesta varhaisessa vaiheessa ja autettava määrittämään sopivin sijainti, reititys tai teknologia, tapauksen mukaan myös hankkeeseen liittyvien riittävää ilmastonmuutokseen sopeutumista ja turvallisuutta koskevien näkökohtien kannalta, kaikki unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti merkitykselliset vaikutukset sekä hakemusasiakirjoissa käsiteltävät asiaan liittyvät kysymykset.

7. Hankkeen toteuttajien on julkaistava 10 kohdassa tarkoitettulla verkkosivustolla kertomus, jossa esitetään yhteenveto hankkeeseen liittyvien yleisön osallistumiseen liittyvien toimien tuloksista, mukaan lukien varhaista julkista kuulemistä edeltävät toimet, ja selvitetään, miten julkisissa kuulemisissa esitetyt näkemykset on otettu huomioon, osoittamalla hankkeen sijaintiin, reititykseen ja suunnitteluun tehdyt muutokset tai perustelemalla, miksi tällaisia näkemyksiä ei ole otettu huomioon, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden menettely- ja avoimuussääntöjen soveltamista.

Hankkeen toteuttajan on toimitettava kertomus yhdessä hakemusasiakirjojen kanssa kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle. Kertomuksen tulos on otettava asianmukaisesti huomioon kattavassa päätöksessä.

8. Rajatylittävissä hankkeissa, joihin osallistuu vähintään kaksi jäsenvaltiota, 5 kohdan nojalla toteutettavat julkiset kuulemiset on järjestettävä kussakin asianomaisessa jäsenvaltiossa, siinä määrin kuin se on mahdollista, enintään kahden kuukauden välein ja mahdollisuuksien mukaan yhdistettynä.

9. Hankkeissa, joilla on todennäköisesti merkittävä rajatylittävä vaikutus yhdessä tai useammassa naapurijäsenvaltiossa ja joihin sovelletaan direktiivin 2011/92/EU 7 artiklaa ja Espoon yleissopimusta, asiaa koskevat tiedot on asetettava kyseisten naapurijäsenvaltioiden kansallisten toimivaltaiten viranomaisten saataville. Kyseisten naapurijäsenvaltioiden kansallisten toimivaltaiten viranomaisten on ilmoitettava tapauksen mukaan ilmoitusmenettelyssä, haluavatko ne tai muut asianomaiset viranomaiset osallistua asiaa koskeviin julkisiin kuulemismenettelyihin.

10. Hankkeen toteuttajan on perustettava hankkeelle erityinen verkkosivusto, jolla on tietoja yhteistä etua koskevasta hankkeesta, jolta on linkki komission verkkosivustolle ja 26 artiklassa tarkoitettulle avoimuusfoorumille ja joka täyttää liitteessä VI olevassa 6 kohdassa esitetyt vaatimukset, ja päivitettävä sitä säännöllisesti. Kansallisten toimivaltaisten viranomaisten on tarkastettava, että hankkeen toteuttajat täyttävät tämän velvoitteen, ja toteutettava tarvittaessa toimenpiteitä, joilla varmistetaan sen noudattaminen.

10 artikla

Lupaprosessin kesto ja täytäntöönpano

1. Lupaprosessiin on kuuluttava seuraavat kaksi menettelyä:
- a) valinnainen hakemusta edeltävä menettely, joka kattaa ajanjakson lupaprosessin alkamisesta siihen, kun kansallinen toimivaltainen viranomainen hyväksyy jätetyt täydelliset hakemusasikirjat, ja joka toteutetaan enintään 24 kuukauden ajanjakson kuluessa; ja
 - b) pakollinen lakisääteinen lupamenettely, joka kattaa ajanjakson jätettyjen täydellisten hakemusasikirjojen hyväksymispäivästä kattavan päätöksen tekopäivään asti ja joka saa kestää enintään 18 kuukautta.
- Sovellettaessa ensimmäisen alakohdan b alakohtaa jäsenvaltiot voivat mahdollisuuksien mukaan säätää lakisääteisestä lupamenettelystä, joka on lyhyempi kuin 18 kuukautta.
2. Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että edellä 1 kohdassa tarkoitettujen kahden menettelyn yhteenlaskettu kesto on enintään 42 kuukautta.
- Jos kansallinen toimivaltainen viranomainen kuitenkin katsoo, että jompaakumpaa tai kumpaakaan menettelyistä ei saada päätökseen 1 kohdassa säädetyissä määräajoissa, se voi ennen määräaikojen päättymistä ja tapauskohtaisesti jatkaa jompaakumpaa tai kumpaakin kyseisistä määräajoista. Kansallinen toimivaltainen viranomainen voi jatkaa näiden kahden menettelyn yhteenlaskettua kestoja enintään kuudella kuukaudella, paitsi poikkeuksellisissa olosuhteissa.
- Jos kansallinen toimivaltainen viranomainen jatkaa määräaikoja, sen on ilmoitettava keston jatkamisen syyt asianomaiselle ryhmälle ja esitettävä sille toimenpiteet, jotka on toteutettu tai toteutetaan, jotta lupaprosessi saadaan päätökseen mahdollisimman vähäisellä viiveellä. Ryhmä voi pyytää, että kansallinen toimivaltainen viranomainen raportoi säännöllisesti asiassa saavutetusta edistymisestä ja esittää mahdollisten viivästysten syyt.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuilla kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla on riittävät tekniset ja taloudelliset resurssit sekä henkilöresurssit kattavan päätöksen tekemiseen 10 artiklan 2 kohdassa säädetyssä määräajassa.
4. Jäsenvaltioiden on varmistettava 1 kohdassa tarkoitettussa lupamenettelyssä seuraavat seikat:
- a) Jos kansalliset toimivaltaiset viranomaiset eivät anna vastausta 2 kohdassa vahvistetussa määräajassa, kattava päätös katsotaan hyväksytyksi.

- b) Jos muut asianomaiset viranomaiset eivät anna vastausta kansallisen toimivaltaisen viranomaisen 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti asettamassa kohtuullisessa määräajassa, kyseessä oleva lausunto, valtuutus tai lupa katsotaan myönnettyksi tai niiden katsotaan vastanneen myönteisesti.

Tämä kohta ei vaikuta ympäristöasioita koskeviin päätöksiin eikä silloin, jos asianomaisen jäsenvaltion oikeusjärjestelmässä ei ole hallinnollisen hiljaisen hyväksynnän periaatetta.

Kaikki päätökset on asetettava julkisesti saataville, mukaan lukien lopulliset päätökset, jotka on tehty hiljaisesti asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten tai asianomaisten viranomaisten vastauksen puuttuessa.

5. Hankkeen toteuttajien on lupaprosessin aloittamista pyytäessään ilmoitettava hankkeesta kaikkien niiden jäsenvaltioiden, joissa hanke sijaitsee, mukaan lukien jäsenvaltiot, joiden talousvyöhykkeen hanke ylittää, kansallisille toimivaltaisille viranomaisille kirjallisessa tai sähköisessä muodossa ja liitettävä ilmoitukseen kohtuullisen yksityiskohtainen kuvaus hankkeesta.

Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, sähköisessä muodossa, joko

- a) annettava vastaanottovahvistus; tai
b) jos hanketta ei pidetä riittävän kypsänä lupaprosessiin, hylättävä ilmoitus ja perusteltava päätöksensä myös muiden asianomaisten viranomaisten puolesta.

Lupaprosessin alkamisajankohta on vastaanottovahvistuksen päivä. Jos hanke koskee kahta tai useampaa jäsenvaltiota, lupaprosessin alkamisajankohta on päivä, jona asianomainen kansallinen toimivaltainen viranomainen hyväksyy viimeisen ilmoituksen.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että perustetaan erityisiä digitaalisia alustoja lupahakemusten, luvan myöntämisprosessien, vireillä olevien lupapäätösten ja annettujen päätösten hallinnoimiseksi helposti saatavilla olevassa muodossa.

Näillä alustoilla on tarjottava pääsy asiaankuuluviin ympäristötietoihin ja geologisiin tietoihin sekä päätöksiin, jotka ovat saatavilla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen [xxxxx]³⁷ 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa keskitetyssä verkkoportaalissa.

6. Kansallisten toimivaltaisen viranomaisten on varmistettava, että lupaprosessia nopeutetaan tämän luvun mukaisesti kussakin yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden luokassa. Kansallisten toimivaltaisen viranomaisten on tätä varten mukautettava lupaprosessin alkamista sekä täydellisten hakemusasiakirjojen hyväksymistä koskevia vaatimuksiaan asiaankuuluvan hankeluokan, hankkeen luonteen tai mittakaavan mukaisesti tai ympäristöarviointia koskevan vaatimuksen tai minkä tahansa muun kansallisen lainsäädännön mukaisen arvioinnin puuttumisen vuoksi tai siksi, että hanke saattaa edellyttää vähemmän valtuutuksia ja hyväksyntöjä rakennusvalmiusvaiheeseen pääsemiseksi.

Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat näin ollen päättää, että tämän artiklan 1 ja 6 kohdassa tarkoitettu hakemusta edeltävä menettely ei ole tarpeen, jos hankkeen

³⁷ [viittaus ympäristöarviointien nopeuttamisesta annettuun asetukseen]

toteuttaja ei tarvitse tätä aikaa selvitysten ja arviointien tekemiseksi ja tietojen keräämiseksi lupahakemusasiakirjan valmiiksi laatimista varten.

7. Kansallisten toimivaltaisten viranomaisten on otettava lupaprosessia koskevien vaatimusten vahvistamiseksi tehtävässä seulonnassa huomioon kaikki ennen tämän artiklan mukaisen lupaprosessin alkamista laaditut selvitykset ja myönnettyt luvat tai valtuutukset, mukaan lukien merkitykselliset arvioinnit, jotka on tehty muiden hankkeiden toteuttamiseksi ja joita voidaan käyttää uudelleen, eivätkä ne saa vaatia tarpeettomia tai päällekkäisiä selvityksiä, arviointeja, lupia tai valtuutuksia.
8. Jäsenvaltioissa, joissa yksinomaan suunniteltua hanketta varten toteutettua reitin tai sijainnin määrittystä, mukaan lukien verkkoinfrastruktuurien tiettyjen käytävien suunnittelu, ei voida sisällyttää lupaprosessiin, jossa annetaan kattava päätös, vastaava päätös on tehtävä erillisen kuuden kuukauden ajanjakson kuluessa alkaen päivästä, jona hankkeen toteuttaja jättää lopulliset ja täydelliset hakemusasiakirjat.
9. Hakemusta edeltävään menettelyyn on sisällyttävä hankkeen toteuttajalta edellytettävien selvitysten, raporttien ja asiakirjojen seulonta ja rajaus, yksityiskohtaisen aikataulun laatiminen ja hakemusasiakirjojen luonnoksen varmentaminen seuraavien vaiheiden mukaisesti:

- a) Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisimman pian ja viimeistään kolmen kuukauden kuluttua 5 kohdassa tarkoitettua hankkeen toteuttajan ilmoituksesta määritettävä ja ilmoitettava hankkeen toteuttajalle lupaprosessin loppuun saattamiseksi tarvittavat valtuutukset, luvat ja arvioinnit.

Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen tekemään ilmoitukseen on sisällyttävä liitteessä VI olevan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettu tarkistuslista, ja sen sisältö on tarvittaessa laadittava yhteistyössä muiden asianomaisten viranomaisten ja niiden muiden jäsenvaltioiden kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa, joissa hanke sijaitsee, myös silloin, kun hanke ylittää niiden talousvyöhykkeen.

Ilmoituksessa on tarvittaessa esitettävä yksityiskohtaisesti edellytykset, joiden täyttyessä hankkeeseen voidaan soveltaa 7 artiklan 7 kohdassa säädettyä vapautusta, ja määritettävä

- i) aiheuttaako hanke sen sijaintipaikaksi suunnitellun maantieteellisen alueen ympäristön herkkyyden vuoksi erittäin todennäköisesti merkittäviä ennakoimattomia haitallisia vaikutuksia, joita ei havaittu direktiivin 2001/42/EY ja tapauksen mukaan direktiivin 92/43/ETY mukaisesti tehdyssä kansallisten kehityssuunnitelmien ympäristövaikutusten arvioinnissa;
- ii) hankkeeseen 7 artiklan 8 kohdan mukaisesti sovellettavat asianmukaiset ja oikeasuhteiset lieventävät toimenpiteet tai lajien suojeluohjelmien rahallinen korvaus;
- iii) onko jollakin hankkeen osalla todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia toisessa jäsenvaltiossa; tällöin sen jäsenvaltion kansallisen toimivaltaisen viranomaisen, jossa hanke sijaitsee, on varmistettava direktiivin 2011/92/EU 7 artiklan ja valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn yleissopimuksen 2–7 artiklan soveltaminen.

- b) Ilmoituksessa on myös ilmoitettava, hyväksyykö kansallinen toimivaltainen viranomainen hankkeen toteuttajan 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimittaman yleisön osallistumista koskevan toimintamallin vai muuttaako se sitä. Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on seulontajakson aikana yhteistyössä muiden asianomaisten viranomaisten kanssa määritettävä niiden selvitysten, raporttien ja asiakirjojen laajuus ja yksityiskohtaisuus, mukaan lukien hankkeen ympäristölupaan vaadittavat arvioinnit, jotka hankkeen toteuttajan odotetaan laativan ja toimittavan osana täydellisiä hakemusasiakirjoja.

Kansallinen toimivaltainen viranomainen tai mikään asianomainen viranomainen ei saa pyytää myöhemmin muita tietoja, selvityksiä, raportteja tai arviointeja kuin tässä alustavassa seulontaprosessissa määritetyt, paitsi jos hankkeessa tai sen ympäristössä on tapahtunut olennainen muutos. Jos tällainen olennainen muutos tapahtuu, kansallinen toimivaltainen viranomainen voi pyytää hankkeen toteuttajalta lisätietoja perustelluin syin.

- c) Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on laadittava lupaprosessille yksityiskohtainen aikataulu liitteessä VI olevassa 2 kohdassa vahvistettujen suuntaviivojen mukaisesti tiiviissä yhteistyössä hankkeen toteuttajan ja muiden asianomaisten viranomaisten sekä niiden muiden jäsenvaltioiden kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa, joissa hanke sijaitsee, myös silloin, jos hanke ylittää niiden talousvyöhykkeen, ja ottaen huomioon tämän kohdan a alakohdan mukaisesti toteutettujen toimien tulokset.
- d) Saatuaan hakemusasiakirjojen luonnoksen kansallinen toimivaltainen viranomainen voi omasta puolestaan tai muiden asianomaisten viranomaisten puolesta pyytää hankkeen toteuttajaa toimittamaan puuttuvat tiedot a alakohdassa tarkoitetuista pyydetyistä seikoista yhden kuukauden määräajassa.

Hakemusta edeltävän menettelyn on sisällettävä hankkeen toteuttajien tarvittaessa laatimien ympäristöraporttien, mukaan lukien ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä kyberturvallisuutta ja fyysistä turvallisuutta koskevat asiakirjat ja arvioinnit, valmistelun.

Kansallinen toimivaltainen viranomainen voi yhteistyössä hankkeen toteuttajan ja tarvittaessa muiden asianomaisten viranomaisten tai muiden sellaisten jäsenvaltioiden muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, joissa hanke sijaitsee, myös silloin, jos hanke ylittää niiden talousvyöhykkeen, suunnitella tietyn hankkeen lupaprosessia ja liitteessä VI olevassa 4 kohdassa vahvistettua julkisen kuulemisen aikataulua koskevat vaatimukset vaiheittaisiksi edellyttäen, että se ei viivytä hankkeen yleistä kehittämistä ja varmistaa, että lupaprosessia yksinkertaistetaan ja nopeutetaan. Kuhunkin vaiheeseen sovelletaan 1 ja 2 kohdassa säädettyjä enimmäismääräaikoja.

Toimivaltaisen viranomaisen on kuukauden kuluessa ensimmäisen alakohdan d alakohdassa tarkoitettujen puuttuvien tietojen toimittamisesta hyväksyttävä tarkastelua varten täydellinen hakemus kirjallisessa tai sähköisessä muodossa tai erityisillä digitaalisilla alustoilla, jolloin alkaa 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu lakisäätöinen lupamenettely.

10. Hankkeen toteuttajan on tehtävä vilpittömässä mielessä yhteistyötä kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ja kaikkien asianomaisten viranomaisten kanssa ja

annettava niille täydelliset ja oikeat tiedot erityisesti seulontaprosessissa yksilöityjen tietojen osalta.

Hankkeen toteuttajan on varmistettava, että hakemusasiakirjat ovat täydelliset ja asianmukaiset, ja pyydyttävä kansallisen toimivaltaisen viranomaisen lausunto mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lupaprosessia.

Hankkeen toteuttajan on toimittava kaikilta osin yhteistyössä kansallisen toimivaltaisen viranomaisen kanssa tässä asetuksessa säädettyjen määräaikojen noudattamiseksi. Viivästyksiä, jotka johtuvat hankkeen toteuttajan tässä suhteessa vilpittömässä mielessä aiheuttamasta virheestä, ei lasketa mukaan lupaprosessin enimmäiskeston.

11. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että mahdolliset kansalliseen lainsäädäntöön tehdyt muutokset eivät pitkitä ennen kyseisten muutosten voimaantuloa aloitettuja lupaprosesseja. Nopeutetun lupaprosessin ylläpitämiseksi unionin luettelossa olevissa hankkeissa kansallisten toimivaltaisen viranomaisten on mukautettava asianmukaisesti tämän artiklan 6 kohdan b alakohdan mukaisesti vahvistettua aikataulua, jotta voidaan varmistaa mahdollisuuksien mukaan, että lupaprosessille tässä artiklassa säädettyjä määräaikoja ei ylitetä.
12. Tässä artiklassa säädetyt määräajat eivät rajoita unionin ja kansainvälisestä oikeudesta johtuvien velvoitteiden eivätkä hallinnollisten muutoksenhakumenettelyjen ja tuomioistuimissa toteutettavien oikeussuojakeinojen soveltamista.

Tässä artiklassa lupamenettelyille säädetyt määräajat eivät rajoita jäsenvaltioiden mahdollisesti asettamien lyhyempien määräaikojen soveltamista.

IV LUKU

Monialainen infrastruktuurien suunnittelu

11 artikla

Keskeinen skenaario kymmenvuotisia verkon kehittämissuunnitelmia varten

1. Komissio laatii viimeistään [kahden vuoden kuluttua voimaantulosta] ja sen jälkeen vähintään neljän vuoden välein sähkö-, vety- ja kaasualoille keskeisen skenaarion käytettäväksi unionin laajuisissa kymmenvuotisissa verkon kehittämissuunnitelmissa, joita tarkoitetaan asetuksen (EU) 2019/943 48 artiklassa ja asetuksen (EU) 2024/1789 59 artiklassa, tämän asetuksen 12 artiklassa tarkoitetussa infrastruktuuritarpeiden tunnistamisprosessissa, tämän asetuksen 14 artiklassa tarkoitetussa energiajärjestelmän laajuisessa kustannus-hyötyanalyysissä ja tämän asetuksen 17 artiklassa tarkoitetussa rajatylittävässä kustannustenjaossa.
2. Keskeisen skenaarion on
 - a) oltava johdonmukainen unionin energia- ja ilmastotavoitteiden kanssa ja sisällettävä pitkän aikavälin näkökulma vähintään vuoteen 2050 asti unionin ilmastoneutraaliustavoitteen mukaisesti;

- a) oltava lähestymistavaltaan monialainen, jotta varmistetaan sähkö-, vety- ja kaasualojen välinen johdonmukaisuus, ja optimoitava järjestelmän tehokkuus;
 - b) sisällettävä tarvittaessa herkkyysanalyysit.
3. Sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston, jäljempänä 'Sähkö-ENTSO', vetyverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston, jäljempänä 'ENNOH', kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston, jäljempänä 'Kaasu-ENTSO', ja jäsenvaltioiden on komission pyynnöstä toimitettava tiedot, jotka tarvitaan 1 kohdassa tarkoitettujen keskeisten skenaarion kehittämiseksi. Tähän sisältyvät muun muassa markkina- ja verkkotiedot, kuten kysyntä- ja tarjontaennusteet, sähköntuotannon, vedyn tuotannon ja verkkojen ominaispiirteet, joustolähteet, tuontioletukset sekä ilmastovuosia koskevat tiedot. Komissio vahvistaa kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa tiedot on toimitettava, ottaen huomioon vaadittujen tietojen monimutkaisuuden ja kiireellisyyden. Jos vastaanottaja ei anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai se antaa puutteellisia tietoja, komissio voi vaatia tietojen antamista päätöksellään. Komissio voi pyytää virastoa tarkistamaan komissiolle toimitetut tiedot ja tarpeen mukaan tarkistamaan myös kansalliset tiedot asiaankuuluvilta kansallisilta sääntelyviranomaisilta.
 4. Komissio kuulee virastoa, kansallisia sääntelyviranomaisia, Sähkö-ENTSOa, ENNOHia, Kaasu-ENTSOa, Euroopan unionin sähköjakeluverkonhaltijoiden eurooppalaista elintä, jäljempänä 'EU DSO -elin', jäsenvaltioita ja muita asiaankuuluvia sidosryhmiä keskeisten skenaarion kehittämisprosessia varten kerätyistä tiedoista, mukaan lukien oletukset ja niiden käyttö keskeisten skenaarion kehittämisessä.
 5. Komissio toimittaa TEN-E-ryhmälle keskeisten skenaarion luonnoksen sekä tiedot siitä, miten 4 kohdassa tarkoitettussa kuulemisessa saadut huomautukset on otettu huomioon. TEN-E-ryhmän jäsenten on esitettävä mahdolliset huomautuksensa kuukauden kuluessa keskeisten skenaarion luonnoksen vastaanottamisesta.
 6. Siirretään komissiolle valta antaa 23 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta vahvistamalla keskeiset skenaariot tämän artiklan nojalla. Komissio hyväksyy keskeisten skenaarion ottaen huomioon TEN-E-ryhmän huomautukset.
 7. Sen jälkeen kun keskeistä skenaariota koskeva delegoitu säädös on julkaistu, komissio julkaisee keskeisten skenaarion perustana olevat syöttö- ja tuotostiedot kansallisen lainsäädännön ja asiaankuuluvien salassapitosopimusten asettamien rajoitusten mukaisesti.
 8. Komissio voi viraston, jäsenvaltioiden, kansallisten sääntelyviranomaisten ja asiaankuuluvien sidosryhmien näkemykset huomioon ottaen laatia keskeistä skenaariota koskevia herkkyysanalyysijä, jos se on markkinoiden tai politiikan kehityksen perusteella tarpeen. Komissio voi muuttaa tämän artiklan 6 kohdassa tarkoitettua delegoitua säädöstä tällaisten herkkyysanalyysien sisällyttämiseksi siihen.

Infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskeva raportti

1. Sekä sähkö-ENTSO:n että ENNOH:n on laadittava infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskeva raportti, jotta voidaan tunnistaa infrastruktuuripuutteet, jotka vaikuttavat sähköä ja vetyä koskeviin unionin tavoitteisiin.
2. Infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevien raporttien on
 - a) perustuttava komission 11 artiklan mukaisesti laatimaan keskeiseen skenaarioon ja sen herkkyysanalyysiin;
 - b) oltava viraston 11 kohdan mukaisesti kehitettävien menetelmien mukaisia;
 - c) oltava tämän asetuksen liitteessä VII vahvistettujen periaatteiden mukaisia;
 - d) varmistettava monialainen lähestymistapa, jolla varmistetaan sähkö- ja vetyalojen sekä tarvittaessa kaasu-, kaukolämpö- ja hiilidioksidialojen välinen johdonmukaisuus.
3. Sähkö-ENTSO:n ja ENNOH:n on kuultava asianomaisia sidosryhmiä lisätiedoista, oletuksista ja niiden käytöstä infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevan raportin laatimista varten.
4. Sähkö-ENTSO:n ja ENNOH:n on toimitettava TEN-E-ryhmälle kuuden kuukauden kuluessa 11 artiklan mukaisen keskeisen skenaarion julkaisemisesta, paitsi jos julkaiseminen rajoittuu herkkyysanalyysin lisäämiseen, infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevan raporttinsa luonnos, johon sisältyy arviointi siitä, miten unionin laajuiseen kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan sisällytettävät hankkeet vastaavat tunnistettuja tarpeita. Jos julkaiseminen rajoittuu herkkyysanalyysin lisäämiseen, komissio voi pyytää Sähkö-ENTSO:ta ja ENNOH:ta laatimaan uuden infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevan raportin tässä artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.
5. Kahden kuukauden kuluessa siitä, kun virasto on vastaanottanut TEN-E-ryhmän laatimat infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevien raporttien luonnokset, se arvioi 12 kohdassa tarkoitetun menetelmän ja liitteessä VII vahvistettujen periaatteiden mukaisesti niiden vaatimustenmukaisuutta, myös sitä, missä määrin unionin laajuiseen kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan sisällytettävät hankkeet vastaavat tunnistettuja tarpeita, ja ilmoittaa siitä TEN-E-ryhmälle.
6. Kuukauden kuluessa siitä, kun virasto on ilmoittanut infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevien raporttien luonnosten vaatimustenmukaisuudesta, TEN-E-ryhmän jäsenet voivat esittää huomautuksensa ja ilmoittaa niistä Sähkö-ENTSO:lle ja ENNOH:ille ottaen huomioon viraston vaatimustenmukaisuudesta antaman palautteen.
7. Kahden kuukauden kuluessa siitä, kun Sähkö-ENTSO ja ENNOH ovat saaneet huomautukset TEN-E-ryhmän jäseniltä, niiden on mukautettava infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevien raporttien luonnoksia ottaen huomioon TEN-E-ryhmän ja viraston huomautukset, jotta varmistetaan kaikkien 2 kohdan vaatimusten noudattaminen, ja toimitettava lopullinen infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskeva raportti komissiolle.
8. Komissio toimittaa lopullisen infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevan raportin luonnoksen TEN-E-ryhmän päätöksentekokeilimelle hyväksyttäväksi. Ennen

lopullisen infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevan raportin luonnoksen toimittamista TEN-E-ryhmän päätöksentekoaikavälille komissio voi pyytää päivityksiä ja parannuksia asianmukaisesti perustellusti ja kohtuullisessa aikataulussa, jos se toteaa, että lopullisessa infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevan raportin luonnoksessa ei oteta asianmukaisesti huomioon TEN-E-ryhmän jäsenten huomautuksia, ja jotta varmistetaan kaikkien liitteessä VII esitettyjen periaatteiden noudattaminen. Sähkö-ENTSO:n ja ENNOH:n on käsiteltävä tällaiset pyynnöt kokonaisuudessaan kuukauden kuluessa ja toimitettava tarkistettujen lopullisten infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevien raporttien luonnokset uudelleen komissiolle.

9. TEN-E-ryhmän päätöksentekoaikavälillä on hyväksyttävä lopulliset infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevat raportit kuukauden kuluessa niiden vastaanottamisesta.
10. Sähkö-ENTSO:n ja ENNOH:n on julkaistava infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevat raportit verkkosivustoillaan kahden viikon kuluessa siitä, kun ne on hyväksytty 8 kohdan mukaisesti. Sähkö-ENTSO:n ja ENNOH:n on tarvittaessa päivitettävä infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevat raportit 11 artiklan 8 kohdan nojalla hyväksytyjen herkkyyksianalyysien mukaisesti komission pyynnöstä.
11. Virasto julkaisee viimeistään [9 kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta] komission, Sähkö-ENTSO:n, Kaasu-ENTSO:n, ENNOH:n, EU DSO-elimen ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien laajan kuulemisen jälkeen sitovan menetelmän infrastruktuuritarpeiden tunnistamiseksi.
12. Menetelmällä on varmistettava, että infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskeva raportti on liitteessä VII vahvistettujen periaatteiden mukainen.
13. Virasto päivittää menetelmää tarvittaessa omasta aloitteestaan tai komission pyynnöstä.
14. Tätä artiklaa sovelletaan 1 päivään tammikuuta 2027, jollei asetuksen (EU) 2024/1789 61 artiklassa säädetyistä siirtymäsäännöksistä muuta johdu.

13 artikla

Sähköjärjestelmän tarpeisiin vastaamista koskeva prosessi

1. Jos sähköä koskevassa infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevassa raportissa todetaan, että unionin laajuiseen kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan sisällytettävät hankkeet eivät täysin vastaa 12 artiklan nojalla tunnistettuja infrastruktuuritarpeita, komissio voi käynnistää menettelyn, jolla pyritään löytämään mahdollisia ratkaisuja vastaamaan täyttämättä jääneisiin tarpeisiin.
2. Komissio kehottaa yhteistyössä Sähkö-ENTSO:n, jäsenvaltioiden ja viraston kanssa asianomaisten ryhmien verkonhaltijoita ehdottamaan kuuden kuukauden kuluessa kehotuksesta hankkeita, joilla voidaan vastata täyttämättä jääneisiin tarpeisiin. Komissio toimittaa ehdotetut hankkeet 3 artiklan mukaisesti perustettujen asianomaisten ryhmien käsiteltäviksi. Komissio voi ottaa mukaan muita asiaankuuluvia sidosryhmiä ja muita alueellisia yhteistyöfoorumeita. Hankkeen toteuttajien, jotka voivat vastata täyttämättä jääneisiin tarpeisiin, on toimitettava tukikelpoiset hankkeet mahdollisimman pian, jotta ne voidaan sisällyttää

myöhempisiin kansallisiin kehityssuunnitelmiin, unionin laajuiseen kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan ja unionin luetteloon.

3. Jos 2 kohdan mukaisessa menettelyssä ei yksilöidä hankkeita, joilla voidaan vastata täyttämättä jääneisiin tarpeisiin, komissio voi julkaista kaikille sellaisille kolmansille osapuolille, joista voi tulla hankkeen toteuttaja, avoimen ehdotuspyynnön sellaisten hankkeiden ehdottamiseksi, joilla voidaan vastata täyttämättä jääneisiin tarpeisiin. Hankkeen toteuttajien, jotka voivat vastata täyttämättä jääneisiin tarpeisiin, on toimitettava tukikelpoiset hankkeet mahdollisimman pian, jotta ne voidaan sisällyttää myöhempisiin kansallisiin kehityssuunnitelmiin, unionin laajuiseen kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan ja unionin luetteloon.
4. Komissio seuraa menettelyn tuloksia ja 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen hankkeiden edistymistä ja ottaa 3 artiklan mukaisesti perustetut asianomaiset ryhmät ja muut asiaankuuluvat alueelliset yhteistyöfoorumit tiiviisti mukaan seurantaan.

14 artikla

Energiajärjestelmän laajuinen kustannus-hyötyanalyysi

1. Liitteessä II olevissa 1 kohdan a, b, c, d, e, f ja h alakohdassa sekä 2 ja 3 kohdassa esitettyihin infrastruktuuriluokkiin kuuluvien hankkeiden osalta Sähkö-ENTSON ja ENNOHin on käytettävä johdonmukaisia alakohtaisia menetelmiä unionin tasolla yhdenmukaistetulle energiajärjestelmän laajuiselle kustannus-hyötyanalyysille arvioidessaan hankkeiden sisällyttämistä niiden unionin laajuisiin kymmenvuotisiin verkon kehittämissuunnitelmiin.
2. Menetelmiä koskevat seuraavat seikat:
 - a) ne on laadittava liitteessä V vahvistettuja periaatteita noudattaen;
 - b) niiden on perustuttava yhteisiin oletuksiin, jotka mahdollistavat hankkeiden vertailun;
 - c) niiden on oltava johdonmukaisia unionin energia- ja ilmastotavoitteiden ja sen vuotta 2050 koskevan ilmastoneutraaliustavoitteen ja 11 artiklassa tarkoitettun keskeisen skenaarion sekä liitteessä IV esitettyjen sääntöjen ja indikaattoreiden kanssa;
 - d) niiden on mahdollistettava 18 artiklan mukaisten yhteenniputettujen hankkeiden arviointi ja sähköalalla johdottomien ratkaisujen huomioon ottaminen;
 - e) niihin on sovellettava monialaista lähestymistapaa.
3. Sähkö-ENTSON ja ENNOHin on laadittava ja julkaistava menetelmiensä alustavat luonnokset EU DSO -elimen ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kuulemista varten. Kuulemisprosessin on oltava avoin, viiveetön ja läpinäkyvä. Sähkö-ENTSON ja ENNOHin on laadittava ja julkistettava kertomus kuulemisprosessista.
4. Sähkö-ENTSON ja ENNOHin on julkaistava ja toimitettava jäsenvaltioille, komissiolle ja virastolle menetelmiensä luonnokset. Sähkö-ENTSON ja ENNOHin on perusteltava tapaukset, joissa ne eivät ole ottaneet huomioon jäsenvaltioilta, kansallisilta viranomaisilta tai muilta sidosryhmiltä saatuja huomautuksia tai ovat ottaneet ne vain osittain huomioon. Sähkö-ENTSON ja ENNOHin on julkaistava ja

toimitettava jäsenvaltioille, komissiolle ja virastolle ensimmäiset johdonmukaiset alakohtaisten menetelmiensä luonnokset joulukuuhun 2027 mennessä.

5. Virasto ja jäsenvaltiot voivat toimittaa lausuntonsa Sähkö-ENTSOlle ja ENNOHille sekä komissiolle kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun ne ovat vastaanottaneet menetelmien luonnokset. Komissio voi järjestää ryhmien erityisiä kokouksia, joissa keskustellaan menetelmien luonnoksista.
6. Sähkö-ENTSON ja ENNOHin on kolmen kuukauden kuluessa viraston ja jäsenvaltioiden lausuntojen vastaanottamisesta muutettava menetelmiään siten, että niissä otetaan kaikilta osin huomioon viraston ja jäsenvaltioiden lausunnot, ja toimitettava ne komissiolle sen hyväksyntää varten.
7. Komissio antaa päätöksensä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun kyseiset menetelmät on vastaanotettu.
8. Jos komissio hylkää menetelmän luonnoksen, sen on perusteltava päätös. Sähkö-ENTSON ja ENNOHin on tarkistettava menetelmän luonnos ja toimitettava se uudelleen komissiolle hyväksyntää varten.
9. Sähkö-ENTSON ja ENNOHin on julkaistava omat menetelmänsä verkkosivustoillaan kahden viikon kuluessa komission hyväksynnästä.
10. Komissio ja virasto voivat pyytää tapauksen mukaan Sähkö-ENTSOa ja ENNOHia saattamaan menetelmänsä ajan tasalle ja vahvistaa aikataulun. Virasto voi toimia omasta aloitteestaan tai kansallisten sääntelyviranomaisten tai sidosryhmien asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä. Virasto julkaisee vastaanottamansa pyynnöt ja kaikki asiaa koskevat muut kuin kaupallisesti arkaluonteiset asiakirjat, joihin sen pyyntö perustuu.
11. Sähkö-ENTSON ja ENNOHin on viraston tai komission pyynnöstä saatettava johdonmukaiset alakohtaiset kustannus-hyötyanalyysin menetelmät ajan tasalle 3–9 kohdan mukaista hyväksymismenettelyä noudattaen.
12. Sähkö-ENTSON ja ENNOHin on julkaistava kunkin unionin laajuisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman yhteydessä ajan tasalle saatetut syöttötiedot, jotka ovat merkityksellisiä menetelmien soveltamisen kannalta, mukaan lukien laskentamenetelmät, verkkomallit ja merkitykselliset kuormitus- ja markkinatiedot. Nämä tiedot on julkaistava riittävän tarkassa muodossa, jollei kansallisen lainsäädännön mukaisista rajoituksista ja asiaa koskevista salassapitosopimuksista muuta johdu. Komissio ja virasto varmistavat, että ne ja mahdolliset muut osapuolet, jotka tekevät niiden puolesta analyyseja kyseisten tietojen pohjalta, käsittelevät saamiaan tietoja luottamuksellisina.
13. Sähkö-ENTSON ja ENNOHin on laskettava ja julkaistava osana unionin laajuista kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa kaikkien hankkeiden kustannus-hyötyanalyysien tulokset, joista käy ilmi, miten hyödyt jakautuvat maiden kesken. Tähän sisältyvät hyödyt sekä maille, joissa hanke toteutetaan, että maille, joissa hanketta ei toteuteta, mutta jotka hyötyvät kyseisestä hankkeesta.
14. Komissio varmistaa menetelmien kehittämisen unionin tasolla yhdenmukaistetulle energiajärjestelmän laajuiselle kustannus-hyötyanalyysille, joka tehdään liitteessä II olevissa 1 kohdan g alakohdassa sekä 4 kohdassa esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvista hankkeista. Kyseisten menetelmien on oltava kustannusten ja hyötyjen suhteen yhteensopivia Sähkö-ENTSON ja ENNOHin kehittämien menetelmien kanssa. Menetelmät on kehitettävä läpinäkyvästi, myös

toteuttamalla viraston, jäsenvaltioiden ja kaikkien asianomaisten sidosryhmien laaja kuuleminen.

15. Virasto vahvistaa ja julkaisee [huhtikuusta 2028] alkaen joka toinen vuosi indikaattorit ja vastaavat viitearvot liitteeseen II sisältyviin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvien vertailukelpoisten hankkeiden yksikkökohtaisten investointikustannusten vertailua varten. Hankkeen toteuttajien on toimitettava pyydetty tiedot kansallisille sääntelyviranomaisille ja virastolle. Sähkö-ENTSO ja ENNOH voivat käyttää kyseisiä viitearvoja kustannus-hyötyanalyyseissa, jotka tehdään myöhempiä unionin laajuisia kymmenvuotisia verkon kehittämissuunnitelmia varten.

V LUKU

Offshore-verkot uusiutuvan energian integrointia varten

15 artikla

Offshore-verkkojen suunnittelu

1. Jäsenvaltioiden on [6 kuukauden kuluessa voimaantulosta] komission tuella sekä niiden liitteessä I olevassa 2 jaksossa esitettyjen ensisijaisten offshore-verkkokäytävien puitteissa, kunkin alueen erityispiirteet ja kehityksen huomioon ottaen, saatettava ajan tasalle ei-sitova sopimus yhteistyöstä, joka koskee tavoitteita kullakin merialueella vuoteen 2030, 2040 ja 2050 mennessä käyttöön otettavalle uusiutuvan energian offshore-tuotannolle, niiden kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien ja kullakin merialueella olevan uusiutuvan energian offshore-tuotantopotentiaalin mukaisesti. Sopimukseen on soveltuvin osin sisällyttävä uusiutuvan energian offshore-vetyä koskevat tavoitteet.

Jäsenvaltioiden on osana ei-sitovia sopimuksia komission tuella sekä niiden liitteessä I olevassa 2 jaksossa esitettyjen ensisijaisten offshore-verkkokäytävien puitteissa harkittava myös, olisiko kahden tai useamman jäsenvaltion välille asetettava niiden omissa kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa erityisiä rajatylittäviä tavoitteita esimerkiksi koskemaan hybridihankkeita tai radiaalisia rajatylittäviä vyöhykehankkeita, joiden tarkoituksena on saavuttaa mahdollisimman tehokkaasti tavoitteet, jotka koskevat kullakin merialueella käyttöön otettavaa uusiutuvan energian offshore-tuotantoa.

Tällainen ei-sitova sopimus tehdään kirjallisesti kustakin jäsenvaltioiden alueeseen liittyvästä merialueesta, eikä se vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen kehittää hankkeita niiden aluemerellä ja talousvyöhykkeellä. Komissio antaa ohjeistusta kyseisten ei-sitovien sopimusten tekemiseksi ryhmissä.

2. Sähkö-ENTSO on viimeistään [12 kuukauden kuluessa voimaantulosta] ja sen jälkeen joka neljäs vuosi osana seuraavaa kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa, asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden, kansallisten sääntelyviranomaisten, jäsenvaltioiden ja komission osallistuessa työhön sekä tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettun ei-sitovan sopimuksen mukaisesti, laadittava ja julkaistava erillisenä kertomuksena, joka on osa unionin laajuisista kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa, korkean tason strategisia ja integroituja offshore-

verkon kehittämissuunnitelmia kullekin merialueelle liitteessä I tarkoitettujen ensisijaisten offshore-verkkokäytävien mukaisesti ottaen huomioon ympäristönsuojelun ja meren muut käyttötarkoitukset.

Kehitettäessä korkean tason strategisia ja integroituja offshore-verkon kehittämissuunnitelmia 1 kohdassa säädettyssä määräajassa Sähkö-ENTSON on otettava huomioon 1 kohdassa tarkoitettujen ei-sitovien sopimusten unionin laajuisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman keskeisen skenaarion kehittämistä varten.

Kyseisissä korkean tason strategisissa ja integroiduissa offshore-verkon kehittämissuunnitelmissa on esitettävä offshore-tuotantokapasiteettien potentiaalia koskeva yleiskatsaus ja niistä aiheutuvat offshore-verkkojen tarpeet, mukaan lukien mahdolliset rajayhdysjohtoja, hybridihankkeita, radiaalisia yhteyksiä, vahvistuksia ja vetyinfrastruktuuria koskevat tarpeet.

3. Korkean tason strategisten ja integroitujen offshore-verkon kehittämissuunnitelmien on oltava johdonmukaisia asetuksen (EU) 2019/943 34 artiklan 1 kohdan nojalla julkaistujen alueellisten investointisuunnitelmien kanssa, ja ne on integroitava unionin laajuisiin kymmenvuotisiin verkon kehittämissuunnitelmiin, jotta voidaan varmistaa maalla ja merellä sijaitsevien verkkojen suunnittelun yhtenäinen kehittäminen sekä tarvittavat vahvistukset.
4. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ei-sitovien sopimusten ajan tasalle viimeistään joka neljäs vuosi sen jälkeen, kun 1 kohdan mukainen ei-sitova sopimus on hyväksytty, myös ottaen huomioon tulokset, jotka on saatu viimeisimmän kustannus-hyötyanalyysin ja kustannustenjaon soveltamisesta ensisijaisiin offshore-verkkokäytäviin.
5. Sähkö-ENTSON on jokaisen kullekin merialueelle tehdyn ei-sitovien sopimusten 4 kohdan mukaisen päivityksen jälkeen päivitettävä korkean tason strategiset ja integroidut offshore-verkon kehittämissuunnitelmat seuraavan unionin laajuisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman yhteydessä 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

16 artikla

Merienergiähankkeiden yhteistoiminnallisia investointikehyksiä koskevat ohjeet

1. Komissio tarkastelee yhdessä jäsenvaltioiden, asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden, viraston ja kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, onko tarpeen päivittää merienergiähankkeiden yhteistoiminnallisia investointikehyksiä koskevat ohjeet, joissa säädetään erityisesti kustannus-hyötyanalyysistä ja kustannustenjaosta 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen merialueisiin integroidun offshore-verkon kehittämissuunnitelmien käyttöönottoa varten 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ei-sitovien sopimusten mukaisesti, ja tarvittaessa julkaista ohjeista päivitetty versio. Näiden ohjeiden on oltava yhteensopivia 17 artiklan 1 kohdan kanssa. Komissio päivittää ohjeensa tapauksen mukaan ottaen huomioon sen täytäntöönpanon tulokset.
2. Sähkö-ENTSON on asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden, viraston, kansallisten sääntelyviranomaisten ja komission osallistuessa työhön saatettava ajan tasalle tulokset, jotka on saatu kustannus-hyötyanalyysin ja kustannustenjaon soveltamisesta ensisijaisiin offshore-verkkokäytäviin, myös silloin, kun komissio julkaisee päivityksen ohjeisiin, joissa säädetään erityisesti kustannus-hyötyanalyysistä ja

kustannustenjaosta 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun merialueisiin integroidun offshore-verkon kehittämissuunnitelmien käyttöönottoa varten 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ei-sitovien sopimusten mukaisesti.

VI LUKU

Säätelykehys

17 artikla

Investointien, joilla on rajatylittävä vaikutus, mahdollistaminen

1. Tosiasiallisesti aiheutuneista investointikustannuksista, lukuun ottamatta ylläpitokustannuksia, jotka liittyvät liitteessä II olevan 1 kohdan a, b, c, d, e f ja h alakohdassa esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluviin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin sekä liitteessä II olevassa 2 kohdassa esitettyyn energiainfrastruktuuriluokkaan kuuluviin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, kun ne kuuluvat kansallisten säätelyviranomaisten toimivaltaan kussakin asianomaisessa jäsenvaltiossa, vastaavat niiden jäsenvaltioiden asianomaiset siirtoverkonhaltijat, vetyverkonhaltijat, muut verkonhaltijat tai siirtoinfrastruktuuria koskevan hankkeen toteuttajat, joissa hanke aiheuttaa myönteisen nettovaikutuksen, ja siltä osin kuin näitä kustannuksia ei ole katettu siirto rajoitusmaksuilla tai muilla maksuilla, verkonkäyttäjät maksavat ne verkkoon pääsystä kyseisessä jäsenvaltiossa tai kyseisissä jäsenvaltioissa veloittavina tariffeina.
2. Tämän artiklan säännöksiä sovelletaan 27 artiklassa ja liitteessä II olevissa 1 kohdan a, b, c, d, e, f ja h alakohdassa ja 2 kohdassa esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluviin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jos vähintään yksi hankkeen toteuttaja pyytää asianomaisilta kansallisilta viranomaisilta, että säännöksiä sovelletaan hankkeen kustannuksiin.

Tämän artiklan säännöksiä voidaan soveltaa liitteessä II olevassa 1 kohdan g alakohdassa esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluviin hankkeisiin, jos vähintään yksi hankkeen toteuttaja pyytää asianomaisilta kansallisilta viranomaisilta niiden soveltamista.

Jos hankkeella on useita hankkeen toteuttajia, asianomaisten kansallisten säätelyviranomaisten on viipymättä pyydettävä kaikkia hankkeen toteuttajia esittämään investointipyynnön yhdessä 4 kohdan mukaisesti.
3. Jos yhteistä etua koskevaan hankkeeseen sovelletaan 1 kohtaa, hankkeen toteuttajien on tiedotettava kaikille asianomaisille kansallisille säätelyviranomaisille säännöllisesti vähintään kerran vuodessa, alkaen hankkeen sisällyttämisestä unionin luetteloon ja hankkeen käyttöönottoon saakka, hankkeen edistymisestä sekä siihen liittyvien kustannusten ja vaikutusten määrittämisestä.
4. Niin pian kuin tällainen yhteistä etua koskeva hanke on saavuttanut riittävän kypsyyden ja sen arvioidaan olevan valmiina aloittamaan rakennusvaihe seuraavien 36 kuukauden aikana, hankkeen toteuttajien on esitettävä investointipyynnön kuultuaan niiden jäsenvaltioiden siirtoverkonhaltijoita, jotka saavat hankkeesta merkittävän myönteisen nettovaikutuksen. Investointipyynnön on sisällyttävä rajatylittävää kustannustenjakoa koskeva pyyntö, ja se on toimitettava kaikille asianomaisille kansallisille säätelyviranomaisille seuraavien lisäksi:

- a) ajantasainen hankekohtainen kustannus-hyötyanalyysi, joka on 11 artiklassa tarkoitetun keskeisen skenaarion ja mahdollisten 11 artiklassa tarkoitettujen herkkyystekijöiden sekä 14 artiklassa tarkoitetun yhdenmukaistetun energiajärjestelmän laajuisen kustannus-hyötyanalyysin menetelmien mukainen ja jossa otetaan huomioon hyödyt myös niiden jäsenvaltioiden rajojen ulkopuolella, joiden alueella hanke sijaitsee
- b) liiketoimintasuunnitelma, jossa arvioidaan hankkeen taloudellinen kannattavuus, mukaan lukien valittu rahoitusratkaisu sekä liitteessä II olevassa 3 kohdassa tarkoitettuun energiainfrastruktuuriluokkaan kuuluvan yhteistä etua koskevan hankkeen osalta markkinatestauksen tulokset
- c) rajatylittävää kustannustenjakoa koskeva perusteltu ehdotus, jos hankkeen toteuttajat pääsevät asiasta yhteisymmärrykseen.

Jos hanketta toteuttavat useat hankkeen toteuttajat, niiden on esitettävä investointipyynnönsä yhdessä.

Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on viipymättä toimitettava virastolle tiedoksi jäljennös jokaisesta investointipyynnöstä, kun pyyntö on vastaanotettu.

Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten ja viraston on käsiteltävä kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.

5. Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona viimeinen kyseisistä viranomaisista vastaanotti investointipyynnön, asianomaisia hankkeen toteuttajia kuultuaan tehtävä yhteisiä koordinoituja päätöksiä hankkeessa tosiasiallisesti aiheutuneiden investointikustannusten jakamisesta kullekin verkonhaltijalle sekä niiden sisällyttämisestä tariffeihin tai investointipyynnön hylkäämisestä kokonaan tai osittain, jos asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten yhteisessä analyysissä todetaan, että hanke tai sen osa ei pysty tuottamaan merkittävää nettohyötyä missään asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten jäsenvaltioista.

Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on sisällytettävä tariffeihin asiaankuuluvat tosiasiallisesti aiheutuneet investointikustannukset, sellaisina kuin ne määritellään 14 kohdassa tarkoitetussa suosituksessa, sen mukaisesti, miten investointikustannukset on jaettu hankkeessa kullekin verkonhaltijalle.

Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on sen jälkeen niiden jäsenvaltioiden alueilla sijaitsevien hankkeiden osalta arvioitava tapauksen mukaan, voisiko investointikustannusten sisällyttäminen tariffeihin aiheuttaa kohtuuhintaisuuteen liittyviä ongelmia.

6. Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on kustannuksia jakaessaan otettava huomioon seuraavat seikat:
- a) todelliset tai arvioidut siirtorajoitusmaksut tai muut maksut
 - b) todelliset tai arvioidut tulot, jotka saadaan asetuksen (EU) 2019/943 49 artiklan nojalla perustetusta siirtoverkonhaltijoiden välisestä korvausmekanismista.

Yli rajojen tapahtuvassa kustannusten jakamisessa on otettava huomioon hankkeiden taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät kustannukset ja hyödyt asianomaisissa jäsenvaltioissa sekä tarve varmistaa vakaa rahoituskehys yhteistä etua koskevien hankkeiden kehittämiseksi samalla, kun minimoidaan rahoitustuen

tarve. Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on kustannuksia yli rajojen jakaessaan pyrittävä asianomaisia siirtoverkonhaltijoita kuultuaan yhteisymmärrykseen muun muassa tämän artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen tietojen perusteella. Niiden arvioinnin on perustuttava 11 artiklassa tarkoitettuun keskeiseen skenaarioon ja mahdollisiin herkkyystekijöihin, jotta voidaan tehdä luotettava analyysi siitä, miten yhteistä etua koskeva hanke edistää hiilestä irtautumista, markkinoiden yhdentymistä, kilpailua, kestävyyttä ja toimitusvarmuutta koskevia unionin energiapolitiikan tavoitteita.

7. Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on kustannuksia jakaessaan sovellettava seuraavia yleisiä peruseriaatteita:
- a) jos vähintään 10 prosenttia hankkeen arvioituista hyödyistä toteutuu jäsenvaltiossa, kyseisen jäsenvaltion ja asianomaisen kansallisen sääntelyviranomaisen on osallistuttava rajatylittävään kustannustenjakoprosessiin;
 - b) kustannusten jakautumisen jäsenvaltioiden kesken on tarvittaessa perustuttava nettohyötyjen jakautumiseen, jolloin on varmistettava, että kustannusten jakoperuste kuvastaa kyseistä jakautumista;
 - c) rajatylittävän kustannustenjaon on perustuttava investointivarmuuden varmistamiseksi etukäteen tehtyyn kustannusten jakamista koskevaan sopimukseen, jolloin sopimuksen on oltava avoin ja ennakoitavissa ja rajatylittävässä kustannustenjaossa voidaan mahdollistaa jälkikäteen tehtävät mukautukset edellyttäen, että tällaiset mukautukset on määritelty yksiselitteisesti kustannustenjakoa koskevassa päätöksessä ja rajattu selkeästi myös aikataulujen ja katettujen kustannusluokkien osalta.

Jos yhteistä etua koskeva hanke vähentää kielteisiä ulkoisvaikutuksia, kuten kiertovirtoja, ja kyseinen yhteistä etua koskeva hanke toteutetaan kielteisen ulkoisvaikutuksen aiheuttavassa jäsenvaltiossa, tällaista vähentämistä ei saa pitää rajatylittävänä hyötynä eikä se sen vuoksi saa olla perusteena kustannusten jakamiselle sellaisten jäsenvaltioiden siirtoverkonhaltijoille, joihin kyseiset kielteiset ulkoisvaikutukset kohdistuvat.

8. Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on tämän artiklan 5 kohdassa tarkoitetun rajatylittävän kustannustenjaon perusteella otettava huomioon todelliset kustannukset, joita siirtoverkonhaltijalle, vetyverkonhaltijalle tai muulle hankkeen toteuttajalle on aiheutunut investoinneista, niiden vahvistaessa tai hyväksyessä tariffeja direktiivin 2024/1788 78 artiklan 1 kohdan ja direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti, siltä osin kuin nämä kustannukset ovat verrattavissa tehokkaan ja rakenteeltaan vastaavan verkonhaltijan kustannuksiin.
9. Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on viipymättä annettava virastolle tiedoksi kustannustenjakopäätöksensä sekä kaikki mainittua päätöstä koskevat olennaiset tiedot. Kustannustenjakopäätöksessä on erityisesti esitettävä yksityiskohtaiset perustelut kustannusten jakamiselle jäsenvaltioiden kesken, mukaan lukien seuraavat:
- a) kuhunkin asianomaiseen jäsenvaltioon kohdistuvan määritetyn vaikutuksen arviointi, myös verkkotariffien osalta;
 - b) 4 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetun liiketoimintasuunnitelman arviointi;

- c) alueelliset tai unionin laajuiset myönteiset ulkoisvaikutukset, joita hankkeesta aiheutuisi esimerkiksi toimitusvarmuudelle, järjestelmän joustavuudelle, yhteisvastuulle tai innovoinnille;
- d) asianomaisten hankkeen toteuttajien kuulemisen tulokset.

Kustannustenjakopäätös on julkaistava asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten verkkosivustoilla ja jaettava viraston ja komission kanssa.

Virasto perustaa [6 kuukauden kuluessa voimaantulosta] keskusrekisterin, johon kirjataan kaikki kansallisten sääntelyviranomaisten tekemät rajatylittävät kustannustenjakopäätökset, ja isännöi sitä verkkosivustollaan.

10. Jos asianomaiset kansalliset sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet yhteisymmärrykseen investointipyynnöstä kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona viimeinen asianomaisista kansallisista sääntelyviranomaisista vastaanotti pyynnön, niiden on ilmoitettava asiasta viipymättä virastolle.

Tällaisessa tapauksessa tai asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten yhteisestä pyynnöstä virasto tekee kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona asia siirrettiin sen käsiteltäväksi, päätöksen kyseisestä investointipyynnöstä, mukaan lukien 5 kohdassa tarkoitettu rajatylittävä kustannustenjako.

Virasto kuulee ennen tällaisen päätöksen tekemistä asianomaisia kansallisia sääntelyviranomaisia ja hankkeen toteuttajia. Toisessa alakohdassa tarkoitettua kolmen kuukauden määräaikaa voidaan jatkaa kahdella kuukaudella, jos virasto pyytää lisätietoja. Kyseinen lisämääräaika alkaa kaikkien tietojen vastaanottamista seuraavasta päivästä.

Viraston arvioinnin on perustuttava 11 artiklassa vahvistettuun keskeiseen skenaarioon ja mahdollisiin herkkyystekijöihin, jotta voidaan tehdä luotettava analyysi siitä, miten yhteistä etua koskeva hanke edistää hiilestä irtautumista, markkinoiden yhdentymistä, kilpailua, kestävyyttä ja toimitusvarmuutta koskevia unionin energiapolitiikan tavoitteita.

Virasto jättää päätöksessään investointipyynnöstä, mukaan lukien rajatylittävä kustannustenjako, tavan, jolla investointikustannukset sisällytetään tariffeihin sovitun rajatylittävän kustannustenjaon mukaisesti, asianomaisten kansallisten viranomaisten päätettäväksi sillä hetkellä, kun mainittu päätös pannaan täytäntöön kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Investointipyynnöstä koskeva päätös, mukaan lukien rajatylittävä kustannustenjako, on julkaistava. Asetuksen (EU) 2019/942 25 artiklan 3 kohtaa sekä 28 ja 29 artiklaa sovelletaan.

11. Virasto toimittaa viipymättä komissiolle jäljennöksen kaikista kustannustenjakopäätöksistä sekä kaikki kutakin päätöstä koskevat olennaiset tiedot. Virasto julkaisee verkkosivustollaan kaikkien päätösten ei-luottamukselliset versiot. Tiedot voidaan toimittaa kootusti. Virasto ja komissio käsittelevät kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.
12. Kustannustenjakopäätökset eivät vaikuta siirtoverkonhaltijoiden oikeuteen soveltaa ja kansallisten sääntelyviranomaisten oikeuteen hyväksyä verkkoon pääsystä veloitettavia maksuja asetusten (EU) 2019/943 ja (EU) 2024/1789 sekä direktiivin 2019/944 ja (EU) 2024/1788 mukaisesti.

13. Tätä artiklaa ei sovelleta yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, joihin sovelletaan yhtä tai useampaa seuraavista:
- 31, 32, ja 33 artiklan ja 78 artiklan 7 kohdan sekä direktiivin (EU) 2024/1788 mukaista poikkeusta asetuksen (EU) 2024/1789 78 artiklan nojalla;
 - asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 2 ja 3 kohdan tai direktiivin (EU) 2019/944 6 artiklan, 59 artiklan 7 kohdan ja 60 artiklan 1 kohdan mukaista poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 63 artiklan nojalla;
 - poikkeusta eriyttämistä tai kolmannen osapuolen pääsyä koskevien sääntöjen soveltamiseen Euroopan parlamentin ja neuvoston³⁸ asetuksen (EY) N:o 714/2009 17 artiklan tai asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan ja direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan nojalla.
14. Virasto hyväksyy viimeistään [kuuden kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta] suosituksen hyvien käytäntöjen määrittämiseksi yhteistä etua koskevien hankkeiden investointityyppien käsittelyä varten tämän artiklan 7 kohdassa tarkoitettujen periaatteiden mukaisesti.
- Virasto päivittää kyseistä suositusta tarvittaessa säännöllisesti. Siinä on otettava huomioon alakohtaiset erityispiirteet ja varmistettava johdonmukaisuus 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua uusiutuvan energian offshore-verkkojen rajatylittävää kustannustenjakoa koskevien periaatteiden kanssa. Virasto toteuttaa suositusta hyväksyessään tai päivittäessään laajan kuulemisprosessin, jossa ovat mukana kaikki asianomaiset sidosryhmät. Suositukseen on sisällyttävä myös ei- sitova rajatylittävän kustannustenjaon malli kansallisten sääntelyvirastojen työn helpottamiseksi.
15. Keskinäistä etua koskeville hankkeille on myönnettävä rajatylittävä kustannustenjako noudattaen samoja tässä artiklassa tarkoitettuja sääntöjä ja ehtoja niiden unionille tuottamien hyötyjen osalta. Hyötyvien jäsenvaltioiden asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on annettava se koordinoitusti.
16. Tätä artiklaa sovelletaan soveltuvin osin 18 artiklan mukaisiin yhteenniputettuihin hankkeisiin.

18 artikla

Energiainfrastruktuurihankkeiden niputtamisen mahdollistaminen kustannustenjakoa varten

- Hankkeen toteuttajat voivat niputtaa yhteen vähintään kaksi unionin luettelossa olevaa hanketta ja helpottaa siten tarvittaessa kustannustenjaosta asianomaisten jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä käytäviä keskusteluja ja tarvittaessa jäsenvaltioiden asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten välisiä tai jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja kolmansien maiden välisiä rajatylittäviä kustannustenjakopäätöksiä.
- Komissio voi kehottaa hankkeen toteuttajia esittämään ehdotuksen yhdestä tai useammasta kahden tai useamman unionin luettelossa olevan hankkeen yhdistelmästä asianomaisten ryhmien keskusteltavaksi. Tällainen yhdistelmä voi

³⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 714/2009 verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/714/oj>).

sisältää eri kypsyysvaiheissa olevia hankkeita edellyttäen, että niiden niputtaminen yhteen ei viivästytä kaikkein kypsimpien hankkeiden toteuttamista.

3. Ryhmissä käytyjen keskustelujen jälkeen komissio voi pyytää Sähkö-ENTSOa tai ENNOHia laatimaan yhteisen kustannus-hyötyanalyysin kahdesta tai useammasta unionin luettelossa olevasta hankkeesta, jotka on ehdotettu niputettavaksi yhteen. Yhteisen kustannus-hyötyanalyysin on oltava 11 artiklassa tarkoitettujen keskeisten skenaarion ja herkkyystekijöiden sekä 15 artiklan nojalla laaditun menetelmän mukainen. Sähkö-ENTSO:n tai ENNOH:n on toimitettava yhteinen kustannus-hyötyanalyysi komissiolle kahden kuukauden kuluessa pyynnöstä.
4. Asianomaisten jäsenvaltioiden on asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten osallistuessa työhön ja komission tuella sovittava yhteenniputetuista hankkeista ja tarvittaessa kehotettava hankkeen toteuttajia lisäämään yhdistelmään hankkeita tai poistamaan siitä hankkeita, jos tämä helpottaa kustannustenjaosta käytäviä keskusteluja edellyttäen, että yhdistelmään sisältyvien unionin luettelossa olevien hankkeiden määrä on edelleen hallittavissa.
5. Asianomaiset jäsenvaltiot voivat päättää hyväksyä yhteenniputetut hankkeet ja kehottaa hankkeen toteuttajia esittämään yhteisen investointipyynnön 17 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Päätös jaetaan asianomaisille ryhmille ja komissiolle. Tämän asetuksen 17 artiklan 4 kohdan soveltamista varten investointipyynnöön on sisällytettävä vain yksi ajantasainen kustannus-hyötyanalyysi ja yksi ehdotus rajatylittävästä kustannustenjaosta, jotta voidaan helpottaa unionin rahoitustuen mahdollista hakemista 21 artiklan mukaisesti.

19 artikla

Unionin luettelossa olevien hankkeiden erillään pidettävät pullonkaulatulot

1. Siirtoverkonhaltijoiden on varattava 25 prosenttia siirtorajoitusmaksuista, joita ei käytetä asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaiseen jaetun kapasiteetin tosiasiallisen käytettävyyden takaamiseen ja asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisiin uusiutuvan sähkön offshore-tuotantolaitosten operaattoreiden korvauksiin, unionin luettelossa olevien hankkeiden asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisiin rajayhdysjohtojen siirtorajoituksen vähentämisen kannalta merkityksellisiin verkkoinvestointeihin.
2. Siirtoverkonhaltijoiden on talletettava tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen varojen erilliselle tilille, kunnes ne voidaan käyttää unionin luettelossa olevien rajayhdysjohtojen siirtorajoituksen vähentämisen kannalta merkityksellisten hankkeiden rahoittamiseen tai kunnes ne ovat osoittaneet, että asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetyt ensisijaiset tavoitteet on riittävässä määrin saavutettu eikä kyseisten jäsenvaltioiden rajoille tarvitse rakentaa lisää rajatylittävää kapasiteettia rajayhdysjohtojen siirtorajoituksen vähentämiseksi.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen varojen käyttöön liittyvät seuraavat seikat:
 - a) sillä on puututtava sellaisten unionin luettelossa olevien hankkeiden rahoitusvajeeseen, joista on merkittävää hyötyä myös muille maille kuin niille, joissa hanke toteutetaan, ottaen asianmukaisesti huomioon odotettavissa oleva tariffirahoitus;

- b) se on tehtävä läpinäkyviksi tämän asetuksen 17 artiklan mukaisissa pyynnöissä rajatylittävää kustannustenjakoa koskevan päätöksen tekemiseksi;
 - c) sillä on vältettävä päällekkäistä rahoitusta ja varmistettava oikeasuhteisuus, avoimuus ja syrjimättömyys;
 - d) se ei saa vaarantaa asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 2 kohdan mukaisten ensisijaisten tavoitteiden saavuttamista.
4. Siirretään komissiolle valta antaa tämän asetuksen 23 artiklan mukaisia delegoituja säädöksiä tämän asetuksen täydentämiseksi täsmentämällä edellytykset, joiden täyttyessä siirtoverkonhaltijat voivat käyttää tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja varoja, sekä edellytykset, joiden täyttyessä asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 2 kohdan b alakohdan tavoite katsotaan riittävässä määrin saavutetuksi.
5. Virasto päivittää [kuuden kuukauden] kuluessa 4 kohdassa tarkoitettujen delegoitujen säädösten voimaantulosta menetelmän, joka koskee asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 4 kohdan mukaista pullonkaulatuloista saatujen tulojen käyttöä. Päivitetyt menetelmän on oltava tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan sekä tämän artiklan 4 kohdan nojalla annettujen delegoitujen säädösten mukainen.

20 artikla

Sääntelykannustimet

1. Jos hankkeen toteuttajalle aiheutuu kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltaan kuuluvan yhteistä etua koskevan hankkeen kehittämisestä, rakentamisesta, toiminnasta tai ylläpidosta suurempia riskejä kuin vastaavasta infrastruktuurihankkeesta tavallisesti aiheutuu, kansalliset sääntelyviranomaiset voivat myöntää kyseiselle hankkeelle asianmukaisia kannustimia asetuksen (EU) 2019/943 ja 2024/1789 sekä direktiivin (EU) 2019/944 ja (EU) 2024/1788 mukaisesti.
- Ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta, jos yhteistä etua koskeva hanke hyötyy yhdestä tai useammasta seuraavista:
- a) direktiivin (EU) 2024/1788 31, 32 ja 33 artiklan ja 78 artiklan 7 kohdan ja 9 kohdan mukaisesta poikkeuksesta asetuksen (EU) 2024/1789 78 artiklan nojalla;
 - b) asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 2 ja 3 kohdan tai direktiivin (EU) 2019/944 6 artiklan, 59 artiklan 7 kohdan ja 60 artiklan 1 kohdan mukaisesta poikkeuksesta asetuksen (EU) 2019/943 63 artiklan nojalla;
 - c) direktiivin 2009/73/EY 36 artiklan mukaisesta poikkeuksesta;
 - d) asetuksen (EC) N:o 714/2009 17 artiklan mukaisesta poikkeuksesta.
2. Jos tehdään päätös tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kannustimien myöntämisestä, kansallisten sääntelyviranomaisten on tarkasteltava 14 artiklan nojalla laaditun menetelmän mukaisesti tehdyn kustannus-hyötyanalyysin tuloksia ja erityisesti hankkeen aiheuttamia alueellisia tai unionin laajuisia myönteisiä ulkoisvaikutuksia. Kansallisten sääntelyviranomaisten on myös analysoitava hankkeen toteuttajille aiheuttavia erityisiä riskejä, toteutettuja riskinhallintatoimenpiteitä sekä sitä, onko riskiprofiili perusteltu hankkeen

myönteiseen nettovaikutukseen nähden, kun hanketta verrataan vähäriskisempään vaihtoehtoon. Hyväksyttäviä riskejä ovat erityisesti uusiin siirtoteknologioihin sekä maalla että merellä liittyvät riskit, kustannusten vajaan kattamiseen liittyvät riskit ja kehittämiskit.

3. Päätöksessä kannustimien myöntämisestä on otettava huomioon aiheutuneen riskin erityisluonne, ja siinä voidaan myöntää kannustimia, jotka kattavat muun muassa yhden tai useamman seuraavista toimenpiteistä:
 - a) ennakoivaa investointia koskevat säännöt;
 - b) ennen hankkeen käyttöönottoa tosiasiallisesti aiheutuneiden kustannusten huomioon ottamista koskevat säännöt;
 - c) säännöt, jotka koskevat lisätuoton saamista hankkeeseen investoidusta pääomasta;
 - d) kaikki muut tarpeellisiksi ja aiheellisiksi katsotut toimenpiteet.

VII LUKU

Rahoitus

21 artikla

Hankkeiden kelpoisuus unionin rahoitustukeen asetuksen (EU) 2021/1153 nojalla

1. Jäljempänä 27 artiklassa ja liitteessä II esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvat yhteistä etua koskevat hankkeet voivat saada unionin rahoitustukea selvityksiin annettavien avustusten ja rahoitusvälineiden muodossa.
2. Jäljempänä 27 artiklassa ja liitteessä II olevissa 1 kohdan a, b, c, d, e, f ja h alakohdassa ja 2 kohdassa esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvat yhteistä etua koskevat ja kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltaan kuuluvat hankkeet voivat saada unionin rahoitustukea myös töihin annettavien avustusten muodossa, jos ne täyttävät kaikki seuraavat kriteerit:
 - a) 17 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaisesti laadittu hankekohtainen kustannus-hyötyanalyysi antaa näyttöä merkittävistä myönteisistä ulkoisvaikutuksista esimerkiksi toimitusvarmuudelle, järjestelmän joustavuudelle, yhteisvastuulle tai innovoinnille;
 - b) hanke on saanut 17 artiklan nojalla rajatylittävää kustannustenjakoa koskevan päätöksen;
 - c) hanketta ei voida rahoittaa markkinaehtoisesti tai sääntelykehyksen kautta liiketoimintasuunnitelman ja muiden, erityisesti mahdollisten sijoittajien, luotonantajien tai kansallisen sääntelyviranomaisen tekemien, arviointien mukaisesti, ottaen huomioon mahdollinen 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu päätös kannustimista ja sen perustelut arvioitaessa hankkeen tarvetta unionin rahoitustukeen.
3. Myös 5 artiklan 7 kohdan d alakohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen toteutettavat yhteistä etua koskevat hankkeet voivat saada unionin rahoitustukea

töihin annettavien avustusten muodossa, jos ne täyttävät tämän artiklan 2 kohdassa säädetyt kriteerit.

4. Liitteessä II esitettyihin energiainfrastruktuuriluokkiin kuuluvat muut kuin 2 kohdassa tarkoitetut yhteistä etua koskevat hankkeet, lukuun ottamatta mainitun liitteen 3 kohdassa esitettyä infrastruktuuriluokkaa, voivat saada unionin rahoitustukea töihin annettavien avustusten muodossa, jos ne täyttävät kaikki seuraavat kriteerit:

- a) hankkeen toteuttajan 11 artiklan mukaisesti kehitettyä kustannus-hyötyanalyysin menetelmää soveltamalla laatima hankekohtainen kustannus-hyötyanalyysi antaa näyttöä merkittävistä myönteisistä ulkoisvaikutuksista esimerkiksi toimitusvarmuudelle, järjestelmän joustavuudelle, yhteisvastuulle tai innovoinnille;
- b) hanketta ei voida rahoittaa markkinaehtoisesti hankkeen toteuttajan laatiman liiketoimintasuunnitelman ja muiden, erityisesti mahdollisten sijoittajien, luotonantajien tai kansallisen sääntelyviranomaisen, tekemien, arviointien mukaisesti;
- c) hanke on saanut asianomaisen kansallisen viranomaisen tai tapauksen mukaan kansallisen sääntelyviranomaisen yhteistyössä niiden jäsenvaltioiden siirtoverkonhaltijoiden tai asianomaisten jakeluverkonhaltijoiden kanssa, joihin hankkeella on merkittävä myönteinen nettovaikutus, tekemän arvioinnin, joka osoittaa selvästi, että hankkeella on merkittäviä myönteisiä ulkoisvaikutuksia esimerkiksi toimitusvarmuudelle, järjestelmän joustavuudelle, yhteisvastuulle tai innovoinnille, ja joka sisältää arvioinnin niistä ja selkeää näyttöä siitä, että hankkeet ovat kaupallisesti kannattamattomia kustannus-hyötyanalyysin, liiketoimintasuunnitelman sekä hankkeen toteuttajan, mahdollisten sijoittajien tai luotonantajien taikka tapauksen mukaan kansallinen sääntelyviranomaisen tekemien arviointien mukaisesti.

5. Tämän artiklan 4 kohdan c alakohdassa tarkoitetun arvioinnin on perustuttava 11 artiklassa vahvistettuun skenaarioon ja siihen liittyviin mahdollisiin herkkyyksianalyysihin, ja siihen on sisällyttävä tarkka arviointi tosiasiallisesti aiheutuneista kustannuksista, tarkka kuvaus hankkeen hyödyistä, myös niiden jakautumisesta rajojen yli yksittäisille jäsenvaltioille tai kolmansille maille, mukaan lukien maat, joissa hanketta ei toteuteta, sekä kuvaus kustannusten jakautumisesta rajojen yli ja kaikista hankkeen kannalta merkityksellisistä ja jo varmoista rahoituslähteistä.

6. Tätä artiklaa sovelletaan soveltuvin osin keskinäistä etua koskeviin hankkeisiin ja 18 artiklan mukaisesti yhteenniputettuihin hankkeisiin.

Keskinäistä etua koskevat hankkeet voivat saada unionin rahoitustukea asetuksessa (EU) 2021/1153 säädetyin edellytyksin. Kun on kyse töihin annettavista avustuksista, keskinäistä etua koskevat hankkeet voivat saada unionin rahoitustukea edellyttäen, että ne täyttävät soveltuvin osin tämän artiklan 2 tai 4 kohdassa säädetyt kriteerit ja että hanke edistää unionin yleisten energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Unionin rahoitustuen myöntämisperusteita koskeva ohjeistus

Tämän asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa säädettyjä erityisiä kriteerejä ja tämän asetuksen 4 artiklan 5 kohdassa säädettyjä parametreja sovelletaan vahvistettaessa asetuksen (EU) 2021/1153 mukaisen unionin rahoitustuen myöntämisperusteita. Sellaisiin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka kuuluvat tämän asetuksen 27 artiklan soveltamisalaan, sovelletaan 21 artiklan 2 kohdassa säädettyjen vaatimusten lisäksi markkinoiden yhdentymistä, toimitusvarmuutta, kilpailua ja kestävyyttä koskevia kriteerejä.

VIII LUKU

Loppusäännökset

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle 23 päivästä kesäkuuta 2027 seitsemän vuoden ajaksi 3 artiklan 4 kohdassa, 11 artiklan 6 kohdassa ja 19 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä. Komissio laatii siirrettyä säädösvaltaa koskevan kertomuksen viimeistään yhdeksän kuukautta ennen tämän seitsemän vuoden kauden päättymistä. Säädösvallan siirtoa jatketaan ilman eri toimenpiteitä samanpituisiksi kausiksi, jollei Euroopan parlamentti tai neuvosto vastusta tällaista jatkamista viimeistään kolme kuukautta ennen kunkin kauden päättymistä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 3 artiklan 4 kohdassa, 11 artiklan 6 kohdassa ja 19 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, tai jonakin myöhempanä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
6. Edellä 3 artiklan 4 kohdan, 11 artiklan 6 kohdan ja 19 artiklan 4 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, ellei Euroopan parlamentti tai neuvosto ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai kun sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaä jatketaan kahdella kuukaudella.

Raportointi ja arviointi

Komissio julkaisee viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2032 kertomuksen unionin luettelossa olevien hankkeiden toteuttamisesta ja toimittaa sen Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Kertomuksessa arvioidaan seuraavia seikkoja:

- a) edistyminen unionin luettelossa olevien hankkeiden suunnittelussa, kehittämisessä, rakentamisessa ja käyttöönotossa ja tapauksen mukaan viivästyksset toteuttamisessa ja muut ilmenneet vaikeudet;
- b) varat, jotka unioni on sitonut ja maksanut unionin luettelossa oleviin hankkeisiin, verrattuna unionin luettelossa olevien rahoitettujen hankkeiden kokonaisarvoon;
- c) edistyminen uusiutuvien energialähteiden, mukaan lukien merellä tuotettavat uusiutuvat energialähteet, integroinnissa ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä unionin luettelossa olevien hankkeiden suunnittelun, kehittämisen, rakentamisen ja käyttöönoton avulla;
- d) sähkö- ja vetyalan osalta jäsenvaltioiden välisen yhteenliittämäästeen kehitys ja vastaava energian hintojen kehitys;
- e) lupaprosessi ja yleisön osallistuminen, erityisesti
 - i) unionin luettelossa olevien hankkeiden lupaprosessin keskimääräinen ja pisin kokonaiskesto, mukaan lukien hakemusta edeltävän menettelyn kunkin vaiheen kesto, verrattuna 10 artiklan 9 kohdassa tarkoitettujen alustavien merkittävien välitavoitteiden aikatauluun;
 - ii) parhaat ja innovatiiviset käytännöt sidosryhmien osallistumisessa;
 - iii) parhaat ja innovatiiviset käytännöt ympäristövaikutusten hillitsemisessä, mukaan lukien ilmastonmuutokseen sopeutuminen, lupaprosessien ja hankkeiden toteuttamisen aikana;
 - iv) 8 artiklan 3 kohdassa säädettyjen järjestelmien toimivuus 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjen määräaikojen noudattamisen kannalta;
 - v) lupamenettelyiden digitalisaation aste;
- f) sääntelykohtelu, erityisesti
 - i) niiden yhteistä etua koskevien hankkeiden tai yhteenniputettujen hankkeiden lukumäärä, joista on annettu rajatylittävää kustannustenjakoa koskeva päätös 17 artiklan nojalla;
 - ii) niiden yhteistä etua koskevien hankkeiden lukumäärä ja tyyppi, joille on myönnetty erityisiä kannustimia 20 artiklan nojalla;
- g) tämän asetuksen vaikuttavuus edistettäessä unionin energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä ilmastoneutraaliuden saavuttamista viimeistään vuoteen 2050 mennessä;
- h) rajatylittävän energiainfrastruktuurin fyysisen häiriönsietokyvyn ja kyberkestävyyden parantuminen;
- i) sellaisten hankkeiden lukumäärä ja verkkokapasiteetin lisäys, joissa on otettu käyttöön muita johdottomia ratkaisuja.

25 artikla

Uudelleentarkastelu

Komissio toteuttaa 30 päivään kesäkuuta 2033 mennessä tämän asetuksen uudelleentarkastelun tämän asetuksen 24 artiklassa säädettyjen raportoinnin ja arvioinnin tulosten sekä asetuksen (EU) 2021/1153 22 ja 23 artiklan nojalla toteutettujen seurannan ja raportoinnin sekä arvioinnin perusteella.

26 artikla

Tiedottaminen ja julkisuus

Komissio perustaa avoimuusfoorumin, joka on helposti yleisön käytettävissä internetin kautta, ja ylläpitää sitä. Foorumille päivitetään säännöllisesti tietoa edellä 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista kertomuksista; edellä 9 artiklan 7 kohdassa tarkoitettulta verkkosivustolta; ja suoraan hankkeen toteuttajilta saatuja tietoja hankkeista, jotka eivät enää ole unionin luettelossa. Foorumi sisältää seuraavat tiedot:

- a) yleiset, päivitettyt tiedot, mukaan lukien maantieteelliset tiedot, kustakin unionin luettelossa olevasta hankkeesta;
- b) 5 artiklan 1 kohdan mukainen toteuttamissuunnitelma kustakin unionin luettelossa olevasta hankkeesta esitettynä siten, että toteuttamisen edistymistä voidaan arvioida milloin tahansa;
- c) tärkeimmät odotettavissa olevat hyödyt ja vaikutus 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tavoitteisiin sekä hankkeiden kustannukset kaupallisesti arkaluonteisia tietoja lukuun ottamatta;
- d) unionin luettelo;
- e) varat, jotka unioni on jakanut ja maksanut kuhunkin unionin luettelossa olevaan hankkeeseen;
- f) linkit 9 artiklassa tarkoitettuihin kansallisiin menettelykäsikirjoihin;
- g) tiedot ja tilapäivitykset hankkeista, jotka ovat olleet unionin luettelossa, mutta eivät enää sisälly luetteloon.

27 artikla

Kyprosta ja Maltaa koskeva poikkeus yhteenliitäntöjen osalta

1. Kyprosta ja Maltaa, joita ei ole liitetty Euroopan laajuiseen kaasuverkkoon, koskee poikkeus 3 artiklasta, 4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdasta, 4 artiklan 5 kohdasta sekä liitteistä I, II ja III. Yksi yhteenliitäntä kummassakin kyseisistä jäsenvaltioista säilyttää tämän asetuksen mukaisen yhteistä etua koskevan hankkeen asemansa sekä kaikki asiaankuuluvat oikeudet ja velvoitteet, kun kyseinen yhteenliitäntä
 - a) oli kehitteillä tai suunnitteilla 23 päivänä kesäkuuta 2022;

- b) on saanut Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 347/2013 mukaisen yhteistä etua koskevan hankkeen aseman³⁹;
- c) on välttämätön, jotta voidaan turvata kyseisten jäsenvaltioiden pysyvä yhteenliitännä Euroopan laajuiseen kaasuverkkoon.

Kyseisissä hankkeissa on varmistettava tuleva kyky päästä uusille energiamarkkinoille, mukaan lukien vetymarkkinat.

- 2. Hankkeen toteuttajien on esitettävä asianomaisille ryhmille riittävää näyttöä siitä, miten 1 kohdassa tarkoitettut yhteenliitännät mahdollistavat pääsyn uusille energiamarkkinoille, mukaan lukien vetymarkkinat unionin yleisten energia- ja ilmastotavoitteiden mukaisesti. Tällaiseen näyttöön on sisällyttävä arvio uusiutuvan tai vähähiilisen vedyn tarjonnasta ja kysynnästä sekä laskelma hankkeen mahdollistamasta kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksestä.

Komissio todentaa säännöllisesti kyseisen arvion ja kyseisen laskelman sekä hankkeen viiveettömän toteuttamisen.

- 3. Sen lisäksi, että sovelletaan 21 artiklassa säädettyjä unionin rahoitustukea koskevia erityisiä kriteerejä, 1 kohdassa tarkoitettut yhteenliitännät on suunniteltava siten, että niillä varmistetaan pääsy tuleville energiamarkkinoille, mukaan lukien vetymarkkinat, ne eivät saa johtaa maakaasurakenteiden elinkaaren pidentämiseen ja niillä on varmistettava naapurimaiden verkkojen yhteentoimivuus yli rajojen. Kelpoisuus 21 artiklan mukaiseen unionin rahoitustukeen päättyy 31 päivänä joulukuuta 2027.
- 4. Töihin myönnettävää unionin rahoitustukea koskevassa pyynnössä on selkeästi osoitettava tavoite, joka koskee rakenteen muuntamista vetykäyttöön tarkoitetuksi rakenteeksi vuoteen 2036 mennessä, jos markkinaolosuhteet sen sallivat, esittämällä etenemissuunnitelma, johon sisältyy täsmällinen aikataulu.
- 5. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan siihen saakka, kunnes Kypros tai vastaavasti Malta on suoraan yhteenliitetty Euroopan laajuiseen kaasuverkkoon, tai 31 päivään joulukuuta 2029, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi.

28 artikla

Asetuksen (EU) 2019/942 muuttaminen

Muutetaan asetus (EU) 2019/942 seuraavasti:

1) korvataan 3 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”ACERin pyynnöstä sääntelyviranomaisten, Sähkö-ENTSON, Kaasu-ENTSON, ENNOHin, alueellisten koordinoitikeskusten, EU DSO -elimen, siirtoverkonhaltijoiden, vetyverkonhaltijoiden, nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden ja sellaisten yksikköjen, jotka ovat maakaasun siirtoverkonhaltijoiden, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijoiden,

³⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 347/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, Euroopan laajuisen energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/347/oj>).

maakaasun varastointilaitteiston haltijoiden tai vetyvarastonhaltijoiden tai vetyterminaalinhaltijoiden perustamia, on annettava ACERille sen tämän asetuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi tarvittavat riittävän yksityiskohtaiset tiedot, paitsi jos ACER on jo pyytänyt tällaisia tietoja ja saanut ne.”

2) Korvataan 11 artiklan c ja d alakohta seuraavasti:

”c) huolehtii Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) .../...* [*asiakirjalla COM(2025)xxxx tehdyn ehdotuksen mukaisesti annettavan TEN-E asetuksen*] 5, 11, 12, 14, 17 artiklassa sekä kyseisen asetuksen liitteessä III olevan 2 jakson 8 alakohdassa säädetyistä velvoitteista;

d) tekee päätöksiä investointipyynnöistä, mukaan lukien rajatylittävä kustannustenjakso, asetuksen (EU) .../... [*asiakirjalla COM(2025)xxxx tehdyn ehdotuksen mukaisesti annettavan TEN-E asetuksen*] 17 artiklan 9 kohdan nojalla.

* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) .../... [*asiakirjalla COM(2025)xxxx tehdyn ehdotuksen mukaisesti annettava TEN-E asetus*] (EUVL..., ELI: ...)”

29 artikla

Asetuksen (EU) 2019/943 muuttaminen

Korvataan asetuksen (EU) 2019/943 48 artikla seuraavasti:

”48 artikla

Kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma

1. Tämän asetuksen 30 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman on perustuttava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) .../...* [*asiakirjalla COM(2025)xxxx tehdyn ehdotuksen mukaisesti annettavan TEN-E asetuksen*] 11 ja 12 artiklan mukaiseen keskeiseen skenaarioon ja verkon tarpeiden tunnistamista koskevaan raporttiin, ja siihen on sisällyttävä integroidun verkon mallinnus ja verkon häiriönsietokyvyn arviointi. Keskeisen skenaarion mallinnuksessa käytettävien asiaankuuluvien syöttöparametrien, kuten polttoaineen ja hiilen hintoja tai uusiutuvien energiajärjestelmien asennusta ja 23 artiklan nojalla laadittua eurooppalaista resurssien riittävyysarviointia koskevien oletusten on oltava mahdollisimman johdonmukaisia.

Unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman on erityisesti täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) sen on perustuttava kansallisiin kymmenvuotisiin verkon kehittämissuunnitelmiin ja kansallisiin investointisuunnitelmiin sisältyviin hankkeisiin, joilla on rajatylittävää merkitystä, ja siinä on otettava huomioon tämän asetuksen 34 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua alueelliset investointisuunnitelmat, ja sen on perustuttava asetuksessa (EU) [*asiakirjalla COM(2025)xxxx tehdyn ehdotuksen mukaisesti annettavan TEN-E asetuksen*] vahvistettuihin verkkosuunnittelun unioniin liittyviin näkökohtiin; siitä on tehtävä kustannus-hyötyanalyysi kyseisen asetuksen 14 artiklassa säädettyä menetelmää käyttäen;
- b) siinä on tarkasteltava ensisijaisesti vaihtoehtoja verkon laajentamiselle, kuten asetuksen (EU) .../... [*asiakirjalla COM(2025) xxxx tehdyn ehdotuksen*

mukaisesti annettavan TEN-E asetuksen] mukaisia johdottomia ratkaisuja tai fossiilitonta joustavuutta;

- c) sen on rajat ylittävien yhteenliittäntöjen osalta perustuttava myös verkon eri käyttäjien kohtuullisiin tarpeisiin, ja siihen on sisällytettävä direktiivin (EU) 2019/944 44 ja 51 artiklassa tarkoitettujen investoijien pitkäaikaisia sitoumuksia;
- d) siinä on määritettävä investointivajeet erityisesti rajat ylittävän kapasiteetin osalta.

Toisen alakohdan d alakohdan osalta unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelmaan voidaan liittää katsaus esteistä, joita aiheutuu erilaisista lupamenettelyistä tai -käytännöistä verkon rajat ylittävän kapasiteetin lisäämiselle.

- 2. ACER antaa lausunnon kansallisista kymmenvuotisista verkon kehittämissuunnitelmista, jotta voidaan arvioida, ovatko ne yhdenmukaisia unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman kanssa, mukaan lukien asetuksen (EU) .../... [*asiakirjalla COM(2025) xxxx tehdyn ehdotuksen mukaisesti annettavan TEN-E-asetuksen]* 3 artiklan 6 ja 7 kohdassa vahvistettujen vaatimusten noudattaminen. Jos ACER havaitsee kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman ja unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman välillä epä johdonmukaisuuksia, se suosittelee tapauksen mukaan kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman tai unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman muuttamista kahden kuukauden kuluessa siitä, kun se on vastaanotettu. Jos tällainen kansallinen kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma on laadittu direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan a kohdan mukaisesti, ACER suosittelee, että asiaankuuluva sääntelyviranomaisen muuttaa kansallista kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa kyseisen direktiivin 40 a artiklan 7 kohdan mukaisesti, ja ilmoittaa asiasta komissiolle.

* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) .../... [*asiakirjalla COM(2025) xxxx tehdyn ehdotuksen mukaisesti annettava TEN-E asetus]* (EUVL..., ELI: ...)”

30 artikla

Asetuksen (EU) 2024/1789 muuttaminen

Muutetaan asetus (EU) 2024/1789 seuraavasti:

- 1) korvataan 60 artikla seuraavasti:

”60 artikla

Vetyä koskeva unionin laajuinen verkon kehittämissuunnitelma

- 1. Vetyä koskevan unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman on perustuttava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) .../...* [*asiakirjalla COM(2025) xxxx tehdyn ehdotuksen mukaisesti annettavan TEN-E asetuksen]* 11 ja 12 artiklan mukaiseen keskeiseen skenaarioon ja verkon tarpeiden tunnistamista koskevaan raporttiin, ja siihen on sisällytettävä integroidun vetyverkon mallinnus, Euroopan toimitusten riittävyysnäkökulmat ja verkon häiriönsietokyvyn arviointi.

Vetyä koskevan unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman on erityisesti

- a) perustuttava kansallisiin vedyn siirtoverkon kehittämissuunnitelmiin, joista säädetään direktiivin (EU) 2024/1788 55 artiklassa, ja perustuttava asetuksen (EU) .../... [Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskeva asetus, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjassa COM(2025)] mukaisesti vahvistettuihin verkkosuunnittelun unioniin liittyviin näkökohtiin;
- b) rajat ylittävien yhteenliittäntöjen osalta perustuttava verkon eri käyttäjien kohtuullisiin tarpeisiin ja sisällettävä direktiivin (EU) 2024/1788 55 artiklan 7 kohdassa tarkoitettujen investoijien pitkäaikaiset sitoumukset;
- c) määriteltävä puuttuvat investoinnit erityisesti tarvittavan rajat ylittävän kapasiteetin osalta, jotta voidaan panna täytäntöön asetuksen (EU) .../... [asiakirjalla COM(2025) xxxx tehdyn ehdotuksen mukaisesti annettavan TEN-E-asetuksen] liitteessä I olevassa 3 kohdassa tarkoitettujen ensisijaiset käytävät vetyä ja elektrolyysilaitteita varten.

Toisen alakohdan c alakohdan osalta vetyä koskevaan unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelmaan voidaan liittää katsaus esteistä, joita aiheutuu erilaisista lupamenettelyistä tai -käytännöistä verkon rajat ylittävän kapasiteetin lisäämiselle. Tällaiseen katsaukseen voidaan tarvittaessa liittää kattava suunnitelma tällaisten esteiden poistamiseksi sekä vetyä ja elektrolyysilaitteita koskevien ensisijaisten käytävien täytäntöönpanon nopeuttamiseksi.

2. ACER antaa lausunnon kansallisista vedyn siirtoverkon kehittämissuunnitelmista, kun tämä on tarpeen, jotta voidaan arvioida, ovatko ne yhdenmukaisia vetyä koskevan unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman kanssa, mukaan lukien asetuksen (EU) .../... [asiakirjalla COM(2025) xxxx tehdyn ehdotuksen mukaisesti annettavan TEN-E-asetuksen] 3 artiklan 6 ja 7 kohdassa vahvistettujen vaatimusten noudattaminen. Jos ACER havaitsee kansallisen vedyn siirtoverkon kehittämissuunnitelman ja vetyä koskevan unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman välillä epä johdonmukaisuuksia, se suosittelee tapauksen mukaan kansallisen vedyn siirtoverkon kehittämissuunnitelman tai vetyä koskevan unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman muuttamista viimeistään kahden kuukauden kuluttua sen jälkeen, kun kansallinen vedyn siirtoverkon kehittämissuunnitelma on vastaanotettu.
3. Laatiessaan vetyä koskevaa unionin laajuista verkon kehittämissuunnitelmaa ENNOHin on tehtävä yhteistyötä Sähkö-ENTSON ja Kaasu-ENTSON kanssa erityisesti asetuksen (EU) .../... [asiakirjalla COM(2025) xxxx tehdyn ehdotuksen mukaisesti annettavan TEN-E-asetuksen] 14 artiklassa tarkoitettujen energijärjestelmän laajuisten kustannus-hyötyanalyysien kehittämiseksi ja mainitun asetuksen 13 artiklassa tarkoitettujen infrastruktuuripuutteiden määrittämiseksi.

* Euroopan parlamentin ja neuvoston ... asetus (EU) .../... [asiakirjalla COM(2025) xxxx tehdyn ehdotuksen mukaisesti annettava TEN-E asetus] (EUVL..., ELI: ...)"

2) korvataan 61 artikla seuraavasti:

”61 artikla

Unionin tason integroidun verkon suunnittelu

1. Kaasu-ENTSO on laadittava 1 päivään tammikuuta 2027 ulottuvan siirtymäkauden aikana vuoden 2026 vetyä koskeva unionin laajuinen verkon kehittämissuunnitelma siten, että vedyn siirtoverkonhaltijat osallistuvat siihen täysimittaisesti, ja yhdessä ENNOHin kanssa heti, kun se on perustettu. Vuoden 2026 vetyä koskevan unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman on koostuttava kahdesta erillisestä luvusta, joista toinen koskee vetyä ja toinen maakaasua. Kaasu-ENTSO on siirrettävä viipymättä ENNOHille kaikki tiedot, mukaan lukien tiedot ja analyysit, jotka se on kerännyt vetyä koskevien unionin laajuisten verkon kehittämissuunnitelmien valmistelun aikana 1 päivään tammikuuta 2027 mennessä.
2. ENNOH on laadittava vuoden 2028 vetyä koskeva unionin laajuinen verkon kehittämissuunnitelma tämän artiklan ja 60 artiklan nojalla.
3. ENNOH on tehtävä tiivistä yhteistyötä Sähkö-ENTSO ja Kaasu-ENTSO kanssa integroitujen unionin laajuisten verkon kehittämissuunnitelmien laatimiseksi tämän asetuksen 32 ja 60 artiklan ja asetuksen (EU) 2019/943 30 artiklan nojalla.
4. Jos on tehtävä päätöksiä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 4 alakohdassa määritellyn järjestelmän tehokkuuden varmistamiseksi energiankantajissa, komissio varmistaa, että Sähkö-ENTSO, Kaasu-ENTSO ja ENNOH tekevät tiivistä yhteistyötä.
5. ENNOH, Sähkö-ENTSO ja Kaasu-ENTSO on tehtävä yhteistyötä tehokkaalla, osallistavalla ja läpinäkyvällä tavalla, helpotettava päätösten tekemistä yksimielisesti ja kehitettävä tarvittavat työjärjestelyt tällaisen yhteistyön mahdollistamiseksi ja niiden oikeudenmukaisen edustuksen varmistamiseksi.

ENNOH voi yhdessä Sähkö-ENTSO ja Kaasu-ENTSO kanssa perustaa työryhmiä täyttääkseen ensimmäisen alakohdan a, b ja d alakohdan mukaiset velvoitteensa, ja sen on varmistettava vety-, sähkö- ja kaasualojen oikeudenmukainen ja tasapuolinen edustus työryhmissä.

31 Artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tämä asetus ei vaikuta komission Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1316/2013⁴⁰ ja asetuksen (EU) 2021/1153 nojalla myöntämien rahoitustuen myöntämiseen, jatkamiseen tai muuttamiseen.
2. Kustannus- hyötyanalyysin menetelmän kehittämisprosessia, jonka Sähkö- ENTSO tai ENNOH on käynnistänyt asetuksen (EU) 2022/869 11 artiklan mukaisesti ennen [tämän asetuksen voimaantulopäivä / soveltamisen alkamispäivä], jatketaan tämän asetuksen 14 artiklan mukaisesti.

Asetuksen (EU) 2022/869 11 artiklan mukaisesti toteutettuja toimenpiteitä pidetään tämän asetuksen 14 artiklan vastaavien säännösten mukaisesti toteutettuina.

Kaikki komission asetuksen (EU) 2022/869 11 artiklan 4 kohdan mukaisesti hyväksymät energiajärjestelmän laajuiset kustannus- hyötyanalyysin menetelmät

⁴⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1316/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, Verkkojen Eurooppa - välineen perustamisesta sekä asetuksen (EU) N:o 913/2010 muuttamisesta ja asetusten (EY) N:o 680/2007 ja (EY) N:o 67/2010 kumoamisesta (EUVL L 348, 20.12.2013, s. 129, <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj>).

katsotaan hyväksytyiksi tämän asetuksen 14 artiklan 7 kohdan nojalla, ja ne pysyvät voimassa, kunnes ne korvataan uudella energiajärjestelmän laajuisella kustannus- hyötöanalyysin menetelmällä, joka on kehitetty tämän asetuksen 14 artiklan mukaisesti.

3. Sähkö- ENTSO, Kaasu- ENTSO ja ENNOH kehittävät edelleen asetuksen (EU) 2022/869 12 artiklan mukaisia yhteisiä skenaarioita ja komissio hyväksyy ne kyseisessä artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen. Kun komissio on hyväksynyt nämä yhteiset skenaariot, niiden katsotaan olevan tämän asetuksen 11 artiklan mukaisia keskeisiä vertailuskenaarioita, ja ne pysyvät voimassa, kunnes ne korvataan tämän asetuksen 11 artiklan mukaisesti kehitetyillä uusilla keskeisillä vertailuskenaarioilla.
4. Asetuksen (EU) 2022/869 liitettä VII, jossa vahvistetaan [] unionin luettelo yhteistä etua koskevista hankkeista ja keskinäistä etua koskevista hankkeista, sekä asetuksen (EU) 2022/869 artikloja [] ja kyseisen asetuksen liitteitä [] sovelletaan edelleen [] unionin luetteloon sisällytettyihin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin ja keskinäistä etua koskeviin hankkeisiin, kunnes tämän asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua delegoitua säädöstä, jossa vahvistetaan ensimmäinen unionin luettelo, aletaan soveltaa.

32 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetus (EU) 2022/869. Viittauksia asetukseen (EU) 2022/869 on pidettävä viittauksina tähän asetukseen.

33 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puheenjohtaja

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

**SÄÄDÖSEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSTA JA DIGITAALISIA
VAIKUTUKSIA KOSKEVA SELVITYS**

1.	PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA	3
1.1.	Ehdotuksen/aloitteen nimi.....	3
1.2.	Toimintalohko(t)	3
1.3.	Tavoite (Tavoitteet).....	3
1.3.1.	Yleistavoite (Yleistavoitteet)	3
1.3.2.	Erityistavoite (Erityistavoitteet)	3
1.3.3.	Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset	4
1.3.4.	Tulosindikaattorit	4
1.4.	Ehdotus/aloite liittyy	5
1.5.	Ehdotuksen/aloitteen perustelut	5
1.5.1.	Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä, sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu	5
1.5.2.	EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla.	8
1.5.3.	Vastaavista toimista saadut kokemukset.....	8
1.5.4.	Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehityksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin	9
1.5.5.	Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleen kohdentamiseen	9
1.6.	Ehdotetun toimen/aloitteen ja sen rahoitusvaikutusten kesto	11
1.7.	Suunniteltu talousarvion toteuttamistapa / Suunnitellut talousarvion toteuttamistavat	11
2.	HALLINNOINTI	12
2.1.	Seuranta- ja raportointisäännöt	12
2.2.	Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t)	12
2.2.1.	Perustelut ehdotetu(i)lle talousarvion toteuttamistavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle	12
2.2.2.	Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä.....	13
2.2.3.	Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisaikajankohdan odotetuista virheriskitasoista	13
2.3.	Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi.....	13

3.	EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET	15
3.1.	Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehysten otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat.....	15
3.2.	Arvioidut vaikutukset määrärahoihin.....	16
3.2.1.	Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista toimintamäärärahoihin.....	16
3.2.1.1.	Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat.....	16
3.2.2.	Arvioidut toimintamäärärahoista rahoitetut tuotokset	19
3.2.3.	Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista hallintomäärärahoihin.....	21
3.2.3.1.	Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat.....	21
3.2.3.2.	Määrärahat yhteensä.....	21
3.2.4.	Henkilöresurssien arvioitu tarve	21
3.2.4.1.	Hyväksytystä talousarviosta katettavat	22
3.2.4.2.	Henkilöresurssien kokonaistarve	22
3.2.5.	Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista digitaalitekologiaan liittyviin investointeihin	24
3.2.6.	Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehysten kanssa	24
3.2.7.	Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet.....	25
3.3.	Arvioidut vaikutukset tuloihin	27
4.	DIGITAALISET ULOTTUVUUDET	27
4.1.	Vaatimukset, joilla on merkitystä digitalisaation kannalta	27
4.2.	Data	28
4.3.	Digitaaliset ratkaisut.....	29
4.4.	Yhteentoimivuusarviointi.....	29
4.5.	Toimenpiteet digitaalisen täytäntöönpanon tukemiseksi	30

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA

1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista, asetusten (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 ja (EU) 2024/1789 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 kumoamisesta.

1.2. Toimintalohko(t)

Lohko: Energia

Toiminta: Puhtaan teollisen kehityksen ohjelma

1.3. Tavoite (Tavoitteet)

1.3.1. Yleistavoite (Yleistavoitteet)

Yleistavoitteena on häiriönsietokykyisen energiainfrastruktuurin, uusiutuvan energian ja joustavuuden, myös varasto- ja latausasemien, oikea- aikainen ja tehokas kehittäminen ja yhteentoimivuus kaikkialla EU:ssa. Näin EU voi saavuttaa energia- ja ilmastotavoitteensa, joihin kuuluu muun muassa energian kohtuuhintaisuuden varmistaminen parantamalla sähköverkkojen yhteenliittämistä, mikä johtaa hintojen lähentymiseen, alhaisempiin sähkön tukkuhintoihin, sähkön hintavaihtelujen pienenemiseen sekä tuotannon ja kysynnän nopeampaan yhteen liittämiseen.

1.3.2. Erityistavoite (Erityistavoitteet)

Yleistavoitteen saavuttamiseksi aloitteella pyritään neljään erityistavoitteeseen:

i) Erityistavoite 1: Varmistetaan, että verkon kehittämissuunnitelmiin sisältyvillä hankkeilla, jotka on valittu yhteistä etua koskeviksi hankkeiksi tai keskinäistä etua koskeviksi hankkeiksi, vastataan asianmukaisesti ja tehokkaasti tunnistettuihin infrastruktuuritarpeisiin ja varmistetaan energiainfrastruktuurin oikea- aikainen ja tehokas kehittäminen.

ii) Erityistavoite 2: Helpotetaan kustannustenjakovälineiden käyttöä rajatylittävien infrastruktuurihankkeiden käyttöönoton nopeuttamiseksi, mikä lisää kustannustenjakovälineiden käyttöä ja vähentää hankkeiden käyttöönottoon kuluva aikaa.

iii) Erityistavoite 3: Lyhennetään ja yksinkertaistetaan energiainfrastruktuuria, varastointia ja latausasemia koskevien hankkeiden lupamenettelyjä, ja lyhennetään näin tarvittavien lupien hankkimiseen kuluva aikaa ja mahdollistetaan nykyisissä määräajoissa pysyminen sekä yksinkertaistaan lupavaatimuksia.

iv) Erityistavoite 4: Parannetaan rajatylittävän energiainfrastruktuurin (yhteistä etua koskevat hankkeet / keskinäistä etua koskevat hankkeet) fyysistä ja kyberturvallisuutta sekä sen häiriönsietokykyä lisäämällä kriittisten verkkoelementtien suojelun ja häiriönsietokyvyn varmistavien laitteiden ja laitteistojen määrää.

Ehdotuksessa asetetaan **komissiolle uusi vaatimus**, joka liittyy erityistavoitteeseen 1:

- Vaatimus 1 (liittyy erityistavoitteeseen 1): Komission tehtävänä on laatia tarpeen mukaan vähintään neljän vuoden välein sähkö-, vety- ja kaasualoille kattava keskeinen skenaario ja herkkyyssanalyysit, joita käytetään unionin laajuisissa kymmenvuotisissa verkon kehittämissuunnitelmissa (11 artikla).

Ehdotuksessa asetetaan ACERille uusia vaatimuksia, jotka liittyvät erityistavoitteisiin 1 ja 2:

- Vaatimus 2 (liittyy erityistavoitteeseen 1): Keskeisen skenaarion kehittämistä varten ACERin tehtävänä on tukea komission tiedonkeruuta ja todentaa kerätyt tiedot (11 artikla). Lisäksi ACERin on kehitettävä ja julkaistava sitova menetelmäkehys infrastruktuuritarpeiden tunnistamiseksi (ENTSO ja ENNOH vastaavat toteutuksesta).
- Vaatimus 3 (liittyy erityistavoitteeseen 2): ACERin on päivitettävä rajatylittävän kustannustenjaon suositustaan ja perustettava keskusrekisteri, johon kirjataan kaikki rajatylittävään kustannustenjakoon liittyvät päätökset (17 artikla).

1.3.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset

Selvitys siitä, miten ehdotuksella/aloitteella on tarkoitus vaikuttaa edunsaajien/kohderyhmien tilanteeseen.

Lisäresurssit antavat komissiolle ja ACERille mahdollisuuden hoitaa EU:n lainsäädännön mukaiset tehtävänsä tämän ehdotuksen vaatimusten mukaisesti. Ehdotuksella odotetaan olevan seuraavat vaikutukset tuensaajiin ja kohderyhmiin:

- **Vaatimus 1:** Komissiolle tehtäväksi annetulla keskeisen skenaarion kehitystyöllä pyritään varmistamaan verkon suunnittelussa käytettävien panosten suurempi avoimuus, valvonta ja johdonmukaisuus sekä Euroopan tasolla että kansallisella tasolla. Lopullisena tavoitteena on varmistaa, että infrastruktuuritarpeet tunnistetaan ja niihin vastataan entistä tehokkaammin. Tämä johtaa siihen, että kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan sisällytettyjen infrastruktuurihankkeiden ja tunnistettujen rajatylittävää infrastruktuuria koskevien tarpeiden välinen kuilu kapenee ajan mittaan, mikä osaltaan nopeuttaa optimaalisen verkon rakentamista ja hyödyttää näin kaikkia verkko- operaattoreita ja verkon käyttäjiä.
- **Vaatimus 2:** Osoittamalla keskeisen skenaarion kehittämiseen ja infrastruktuuritarpeiden tunnistamiseen liittyvät tehtävät ACERille varmistetaan, että prosessi ja sen tulokset ovat vakaita ja uskottavia ja että niillä on samanlaisia hyötyjä kuin vaatimuksella 1.
- **Vaatimus 3:** Antamalla ACERille tehtäväksi päivittää rajatylittävän kustannustenjaon suosituksensa luodaan yhdenmukaisempi kustannustenjakoa koskeva kehys, jolla parannetaan jäsenvaltioiden välistä ja rajatylittävään kustannustenjakoon liittyvien päätösten johdonmukaisuutta ja kannustetaan muita kuin niitä jäsenvaltioita, joissa hankkeet toteutetaan, osallistumaan toimintaan aktiivisemmin, jotta kustannustenjakovälineiden käyttöä voidaan helpottaa rajatylittävien infrastruktuurihankkeiden käyttöönoton nopeuttamiseksi.

1.3.4. Tulosindikaattorit

Selvitys siitä, millaisin indikaattorein ehdotuksen/aloitteen etenemistä ja tuloksia seurataan.

Aloitteen etenemistä ja tuloksia seuraavat indikaattorit on lueteltu verkkopakettiin liittyvän vaikutustenarvioinnin liitteessä 8. Indikaattoreilla seurataan erityisesti muun muassa:

- missä määrin verkon kehittämiseen sisältyvillä hankkeilla, jotka on valittu yhteistä etua koskeviksi hankkeiksi tai keskinäistä etua koskeviksi hankkeiksi, vastataan asianmukaisesti ja tehokkaasti tunnistettuihin infrastruktuuritarpeisiin;
- kustannustenjakovälineiden tehokasta ja lisääntyntä käyttöä;
- lupamenettelyjen yksinkertaistamista, lupien myöntämiseen kuluvan ajan lyhentymistä ja nykyisten määräaikojen noudattamista;
- fyysisen ja kyberturvallisuuden sekä energiainfrastruktuurin häiriönsietokyvyn parantamista.

Erytistavoitteita, joihin vaatimukset 1–3 liittyvät, seurataan seuraavilla indikaattoreilla:

- **Vaatimusten 1 ja 2 indikaattorit (liittyvät erityistavoitteeseen 1):** Hyväksytyjen/toteutettujen uusien rajayhdysjohtojen lukumäärä ja kokonaiskapasiteetti; missä määrin kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan sisällytetyillä (suunnitelluilla, rakenteilla olevilla tai käyttöönotetuilla) infrastruktuurihankkeilla (kapasiteetti) tai muilla johdottomilla ratkaisulla vastataan tunnistettuihin infrastruktuuritarpeisiin (tarpeiden ja hankkeiden välinen kuilu ja sen kurominen umpeen); johdottomien ratkaisujen käyttöönotto hankkeiden lukumääränä ja verkkokapasiteetin lisäyksenä tarkasteltuna.
- **Vaatimuksen 3 indikaattorit (liittyvät erityistavoitteeseen 2):** Rajatylittävien hankkeiden toteuttamisen mahdollistavien sitovien kustannusten jakamista koskevien sopimusten lukumäärä; kustannusten jakamista koskevan sopimuksen solmimisen keskimääräinen kesto; sellaisten kustannusten jakamista koskeviin sopimuksiin osallistuvien maiden lukumäärä, joissa hanketta ei toteuteta; niiden hankkeiden lukumäärä, jotka ovat osa yhteenniputettua hanketta, jolle haetaan yhteistä etua koskevan hankkeen tai keskinäistä etua koskevan hankkeen asemaa.

1.4. Ehdotus/aloite liittyy

uuteen toimeen

uuteen toimeen, joka perustuu pilottihankkeeseen tai valmistelutoimeen⁷⁰

X käynnissä olevan toimen jatkamiseen

yhden tai useamman toimen sulauttamiseen tai uudelleen suuntaamiseen johonkin toiseen/uuteen toimeen

1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut

1.5.1. *Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä, sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu*

Vaatus 1:

⁷⁰

Sellaisina kuin nämä on määritelty varainhoitoasetuksen 58 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa.

Otetaan käyttöön uusi säännös, jonka mukaan komission on laadittava keskeinen skenaario, jota hyödynnetään unionin laajuisessa kymmenvuotisessa verkon kehittämissuunnitelmassa, asetuksen voimaantulon jälkeen ja vähintään joka neljäs vuosi sen jälkeen (11 artikla). Komission on myös kehitettävä menetelmä tietojen keräämiseksi Sähkö- ENTSoilta, ENNOHilta ja Kaasu- ENTSoilta sekä kuultava asianomaisia toimijoita kerätyistä tiedoista. Komission on myös toimitettava keskeisen skenaarion luonnos TEN- E- ryhmälle kommentoitavaksi ja hyväksyttävä ja julkaistava lopullinen keskeinen skenaario. Komissio voi myös tarvittaessa laatia keskeistä skenaariota koskevia herkkyyksianalyyskejä, jos se on markkinoiden tai politiikan kehityksen perusteella tarpeen. Komission on myös ryhdyttävä toimiin vastatakseen tunnistettuihin tarpeisiin asiaankuuluvilla alueellisilla foorumeilla. Nämä tehtävät olisi annettava komissiossa energian pääosastolle ja yhteiselle tutkimuskeskukselle.

Keskeisen skenaarion kehittämiseen liittyvän uuden vaatimuksen täyttäminen edellyttäisi **energian pääosastolta** lisäresursseja skenaarion kehittämisprosessin hallinnointiin, mikä puolestaan edellyttää aktiivista vuorovaikutusta esimerkiksi sidosryhmien, jäsenvaltioiden, tukipalvelujen ja kumppaneiden kanssa. Tämän ehdotukseen liitteenä olevan vaikutustenarvioinnin mukaan näiden tehtävien suorittaminen lisää energian pääosaston työmäärää siinä määrin, että energian pääosaston henkilöstötarve kasvaa yhteensä kuudella kokoaikaisella työntekijällä. Tällaisilla lisäresursseilla katettaisiin seuraavat tarpeet:

Prosessin ohjaus:

- Yleisen prosessin koordinointi ENTSON/jakeluverkonhaltijoiden, komission ja ACERin välillä TEN- E- lainsäädännön mukaisesti; sidosryhmien ja jäsenvaltioiden kuuleminen prosessin eri vaiheissa (mukaan lukien työpajojen ja tapaamisten järjestäminen) ja asianmukaiset jatkotoimet (kuten 11–13 artiklassa on kuvattu).
- Verkkoskenaarioiden ja yleisen politiikkarakenteen yhteensopivuuden varmistaminen; skenaarioiden laatiminen siten, että niissä otetaan huomioon ajankohtainen politiikkaskenaario (esimerkiksi vuoden 2040 tavoitteet, uusiutuvan energian direktiivi, energiatehokkuus ja päästökauppajärjestelmä); yhdenmukaisuuden varmistaminen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien ja eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin kanssa; infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevan raportin luonnoksen ja lopullisen version arviointiprosessin hallinnointi (ENTSOt vastaavat toteutuksesta).
- Tarpeisiin vastaamista koskevan prosessin koordinointi (infrastruktuuritarpeiden arvioinnin hyväksymisen jälkeen) Sähkö- ENTSON, jakeluverkonhaltijoiden, jäsenvaltioiden, kansallisten sääntelyviranomaisten ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa ja prosessin ohjaus asiaankuuluvien alueellisten ryhmien kanssa; energiajärjestelmän laajuisen kustannus- hyötyanalyysin seuraaminen tiiviisti ENTSOjen kanssa ja asianmukaisen täytäntöönpanon varmistaminen, mukaan lukien asiaankuuluvien sidosryhmien osallistaminen.
- Säädösten valmistelu ja laatiminen sekä hyväksymisprosessin hallinnointi.

Skenaarioiden kehittäminen ja koordinointi:

- Tiedonkeruu jäsenvaltioilta, Sähkö- ENTSOlta, Kaasu- ENTSOlta, ENNOHilta, kansallisilta sääntelyviranomaisilta ja muilta sidosryhmiltä; tietovarastojen ylläpito ja tietojen laatuprosessin varmistaminen.
- Arviointityön koordinointi: kaikki mallinnusprosessin vaiheet eli tietojen saatavuuden varmistaminen, keskeisten oletusten määrittäminen, mallinnusluonnosten tarkistaminen ja laadunvalvonta, työsuunnitelman jatkotoimet ja mallintajien/analyytikkojen ja asiaankuuluvien sidosryhmien välisen vuorovaikutuksen suunnittelu.
- Mallintamisen eri vaiheiden dokumentointi ja raporttien ja tietoaineistojen levittäminen. Dokumentointiin sisältyy eri julkaisumuodoissa esitettyjen (raportit, tiedostot, verkkosivustot) menetelmien, tietojen, keskeisten oletusten ja tulosten kirjaaminen.

Yhteisen tutkimuskeskuksen tehtävänä olisi tukea energian pääosastoa keskeisen skenaarion kehittämisessä ja mallintamisessa. Energian pääosasto kerää jäsenvaltioilta ja jakeluverkonhaltijoilta tarvittavat tiedot sähkön, kaasun ja vedyn mallinnusta varten ja yhteinen tutkimuskeskus tukee sitä tässä työssä. Vaikutustenarvioinnin mukaan tämän odotetaan lisäävään yhteisen tutkimuskeskuksen työmäärää siten, että henkilöstötarve kasvaa yhteensä kahdellatoista kokoaikaisella työntekijällä.

- Yhteistyö energian pääosaston kanssa ja teknisen ja poliittisen asiantuntemuksen tarjoaminen keskeisen skenaarion mallintamismenetelmän kehittämiseksi sekä energian pääosaston tukeminen tarvittavien tietojen keräämiseksi Sähkö- ENTSOlta, ENNOHilta ja Kaasu- ENTSOlta.
- Energiajärjestelmän mallintaminen: skenaarioiden ja herkkyysien tunnistaminen; energiajärjestelmän mallintamisessa tarvittava tiedonhallinta.
- Sähkönkäytön mallintaminen: skenaarioiden sähkönjakelun mallintaminen; sähkönsiirtolaskelmat; sähkönkäytön mallintamisessa tarvittava tiedonhallinta.
- Kaasun ja vedyn käytön mallintaminen: kaasua ja vetyä koskevien pitkän aikavälin odotusten päivittäminen; skenaarioiden kaasumarkkinoiden ja -verkkojen mallintaminen; kaasun -/vetyvirtausten mallintaminen; kaasun ja vedyn käytön mallintamiseen sisältyvä tietojen mallintaminen; kaasun ja vedyn käytön mallintamisessa tarvittava tiedonhallinta.

Kaiken kaikkiaan on arvioitu, että ehdotuksesta komissiolle aiheutuva lisätyömäärä vastaa yhteensä **18 kokoaikaista työntekijää** (kuusi kokoaikaista työntekijää energian pääosastossa ja kaksitoista kokoaikaista työntekijää yhteisessä tutkimuskeskuksessa, joista neljä siirretään sen nykyisistä resursseista ja yhdeksän rahoitetaan hallinnollisella sopimuksella). Lisäksi sähkön, kaasun ja vedyn käytön mallien teknisiin päivityksiin, laajennuksiin ja ylläpitoon, tavoitteiden, kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien ja energialähdevalikoiman mallintamiseen sekä työpajojen ja virkamattojen järjestämiseen tarvittaisiin miljoona euroa kertaluonteisina toimintakustannuksina ja 500 000 euroa toistuvina vuotuisina toimintakustannuksina.

ACER

Vaatimus 2:

ACERin tehtävänä on tukea komission tiedonkeruuta ja todentaa kerätyt syöttötiedot osana keskeisen skenaarion kehittämistä (11 artikla). Lisäksi ACERin tehtävänä on

kehittää sitova menetelmäkehys infrastruktuuritarpeiden tunnistamiseksi (12 artikla) ja arvioida, vastaako Sähkö- ENTSON ja ENNOH:n laatima ja toimittama infrastruktuuritarpeiden tunnistamista koskevan raportin luonnos sen kehittämää menetelmäkehystä, ja ilmoittaa siitä TEN- E- ryhmälle. ACERin on myös päivitettävä menetelmäkehystä tarvittaessa omasta aloitteestaan tai komission pyynnöstä.

ACERille näistä uusista tehtävistä aiheutuvan ylimääräisen työmäärän arvioidaan vastaavan yhteensä kahden kokoaikaisen työntekijän työpanosta. Lisäksi ACERille syntyisi toimintakustannuksia, jotka liittyisivät esimerkiksi infrastruktuuritarpeiden tunnistamisen menetelmän kehittämisessä käytettäviin konsulttipalveluihin ja tietojen varmentamista helpottavan tietoteknisen välineen kehittämiseen, sekä yleiskustannuksia. Kustannukset muodostuisivat arviolta 130 000 euron kertaluonteisista kustannuksista sekä 100 000 euron toistuvista vuosittaisista toimintakustannuksista.

Vaatus 3:

ACERin on hyväksyttävä rajatylittävän kustannustenjaon suositus, johon sisältyy suosituksia hyvistä käytännöistä yhteistä etua koskeviin hankkeisiin liittyvien investointipyynnöiden käsittelyä varten, ottaen huomioon TEN- E- asetuksessa säädetyt periaatteet (17 artikla). Suositusta on päivitettävä säännöllisesti tarpeen mukaan. ACER toteuttaa suositusta hyväksyessään tai muuttaessaan laajan kuulemisprosessin, jossa ovat mukana kaikki asianomaiset sidosryhmät. Suositukseen on sisällyttävä myös ei- sitova rajatylittävän kustannustenjaon malli kansallisten sääntelyvirastojen työn helpottamiseksi.

ACERille aiheutuu rajatylittävän kustannustenjaon suosituksen laatimisesta ja hyväksymisestä sekä rajatylittävään kustannustenjakoon liittyvien päätösten rekisterin ylläpitämisestä lisätyötä, jonka määrä vastaa arviolta yhden kokoaikaisen työntekijän työpanosta, sekä noin 70 000 euron kertaluonteiset kustannukset rajatylittävään kustannustenjakoon liittyvien päätösten rekisterin ylläpitämiseen tarkoitettua tietoteknisen välineen kehittämisestä.

Edellä mainitut lainsäädäntöehdotuksen täytäntöönpanoa koskevat vaatimukset, jotka on asetettu energian pääosastolle, yhteiselle tutkimuskeskukselle ja ACERille, ulottuvat nykyistä vuosien 2021–2027 monivuotista rahoituskehystä pidemmälle.

- 1.5.2. *EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla.*

Ks. toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita koskevat perustelut.

- 1.5.3. *Vastaavista toimista saadut kokemukset*

Edellisen TEN- E- asetuksen arviointi osoitti, että se tosiasiallisesti paransi jäsenvaltioiden verkkojen integroitumista, edisti energiakauppaa ja paransi siten unionin kilpailukykyä. Yhteistä etua koskevat hankkeet ovat myös edistäneet merkittävästi toimitusvarmuutta TEN- E- asetuksen suunnittelun keskeisenä taustatekijänä. Vuonna 2020 tehdyn arvioinnin jälkeen TEN- E- asetusta tarkistettiin vuonna 2022. Vaikutustenarviointiin liitettyssä täytäntöönpanokertomuksessa analysoidaan tarkistetun TEN- E- asetuksen täytäntöönpanosta saatuja kokemuksia.

Täytäntöönpanokertomuksessa osoitetaan tarve tehdä lisäparannuksia. Tarve koskee erityisesti skenaarioiden kehittämistä, infrastruktuuritarpeiden tunnistamista, kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa, yhteistä/keskinäistä etua koskevien hankkeiden valintaa ja arviointia sekä rajatylittävää kustannustenjakoa ja lupakehyksiä.

1.5.4. Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehityksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin

Tämä verkkopaketti on puhtaan teollisen kehityksen ohjelman ja kohtuuhintaista energiaa koskevan toimintasuunnitelman, jotka ovat osa komission vuoden 2025 työohjelmaa, keskeinen tuotos. Ehdotus täydentää muita aloitteita, joilla pyritään luomaan entistä yhdenmuisia eurooppalaiset energiamarkkinat ja alentamaan kotitalouksien ja teollisuuden energiakustannuksia. Energiainfrastruktuuri on myös ratkaisevan tärkeä tekijä, jonka avulla voidaan varmistaa ehdotetun EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen saavuttaminen ja sen ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttaminen viimeistään vuoteen 2050 mennessä.

Komission ehdotuksessa vuosien 2028–2034 monivuotiseksi rahoituskehitykseksi korostetaan todellisen energiaunionin ja pitkälle integroitujen EU:n infrastruktuuriverkkojen äärimmäistä tärkeyttä, mikä näkyy Verkkojen Eurooppa - välineen energiaosiolle ehdotetussa aiempaa huomattavasti suuremmassa talousarviossa. TEN- E- asetus muodostaa perustan Verkkojen Eurooppa - välineestä rahoitettaville energiainfrastruktuurihankkeille.

1.5.5. Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleenkohdentamiseen

Tämän ehdotuksen liitteenä olevassa vaikutustenarvioinnissa on analysoitu erilaisia toimintavaihtoehtoja, joilla edistetään aloitteen yleisen tavoitteen ja erityistavoitteiden saavuttamista. Parhaaksi arvioitua toimintavaihtoehtoa, joka pyritään toteuttamaan tällä lainsäädäntöehdotuksella, pidettiin kaikista vaikuttavimpana ja kustannustehokkaimpana toimintamallina ja sen todettiin olevan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen.

Energian pääosaston, yhteisen tutkimuskeskuksen ja ACERin katsotaan pystyvän parhaiten panemaan täytäntöön lainsäädäntöehdotuksesta johtuvat lisävaatimukset, koska niillä on aiempaa kokemusta infrastruktuurin suunnitteluprosessista ja energiajärjestelmien mallintamisesta.

Energian pääosasto on hankkinut merkittävää kokemusta infrastruktuurin suunnittelu- ja koordinoitiprosessista sen jälkeen, kun TEN- E- asetus alun perin annettiin vuonna 2013. Siksi se soveltuu parhaiten koordinoimaan infrastruktuuritarpeiden tunnistamista ja infrastruktuurin aukkokohtien paikkaamista puolueettomasti EU:n tasolla. Yhteinen tutkimuskeskus omaa merkittävää teknistä osaamista energiajärjestelmien mallintamisesta, ja se on kehittänyt omia mallinnustyökalujaan. Näin ollen sen todettiin olevan pätevin toteuttamaan keskeisen skenaarion kehittämiseen liittyvät mallinnustehtävät.

ACERilla on toimeksiantonsa vuoksi parhaat edellytykset panna täytäntöön vaatimukset 1 ja 2. Sillä on merkittävää teknistä kokemusta keskeisenä toimijana toimimisesta ja virallinen rooli sekä infrastruktuurin suunnitteluprosessissa että rajatylittävän kustannustenjaon kehityksessä EU:n tasolla nykyisen TEN- E- kehityksen puitteissa.

Tämän lainsäädäntöehdotuksen mukaisten uusien tehtävien suorittamiseen ja vaatimusten täyttämiseen tarvitaan lisää kokoaikaisia työntekijäresursseja, eivätkä näiden toimijoiden nykyisetkään tehtävät tule vähenemään lähitulevaisuudessa.

1.6. Ehdotetun toimen/aloitteen ja sen rahoitusvaikutusten kesto

kesto on rajattu

- Toiminta alkaa [PP/KK]VVVV ja päättyy [PP/KK]VVVV.
- Maksusitoumusmäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset koskevat vuosia VVVV–VVVV ja maksumäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset vuosia VVVV–VVVV.

kesto ei ole rajattu

- Käynnistysvaihe alkaa vuonna VVVV ja päättyy vuonna VVVV,
- minkä jälkeen toteutus täydessä laajuudessa.

1.7. Suunniteltu talousarvion toteuttamistapa / Suunnitellut talousarvion toteuttamistavat

Suora hallinnointi, jonka komissio toteuttaa käyttämällä

- yksiköitään, myös unionin edustustoissa olevaa henkilöstöään
- toimeenpanovirastoja

Hallinnointi yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa

Välillinen hallinnointi, jossa täytäntöönpanotehtäviä on siirretty

- kolmansille maille tai niiden nimeämille elimille
- kansainvälisille järjestöille ja niiden erityisjärjestöille (tarkennettava)
- Euroopan investointipankille ja Euroopan investointirahastolle
- varainhoitoasetuksen 70 ja 71 artiklassa tarkoitetuille elimille
- julkisoikeudellisille yhteisöille
- sellaisille julkisen palvelun tehtäviä hoitaville yksityisoikeudellisille elimille, joille annetaan riittävät rahoitustakuut
- sellaisille jäsenvaltion yksityisoikeuden mukaisille elimille, joille on annettu tehtäväksi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden täytäntöönpano ja joille annetaan riittävät rahoitustakuut
- sellaisille elimille tai henkilöille, joille on annettu tehtäväksi toteuttaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston mukaisia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan erityistoimia ja jotka nimetään asiaa koskevassa perussäädöksessä
- jäsenvaltioon sijoittautuneille jäsenvaltion yksityisoikeuden tai unionin oikeuden mukaisille elimille, joille voidaan alakohtaisten sääntöjen mukaisesti antaa tehtäväksi unionin varojen tai talousarviotakuiden hoitaminen, siltä osin kuin tällaiset elimet ovat julkisoikeudellisten elinten tai julkisen palvelun tehtäviä hoitavien yksityisoikeudellisten elinten määräysvallassa ja niillä on asianomaisten määräysvaltaa käyttävien elinten yhteisvastuullisten vakuuksien muodossa antamat riittävät rahoitustakuut tai vastaavat rahoitustakuut, jotka voidaan kunkin toimen osalta rajoittaa unionin tuen enimmäismäärään.

Huomautukset:

Ei

aiheellinen

2. HALLINNOINTI

2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt

Energian pääosasto ja yhteinen tutkimuskeskus

Energian pääosaston suoraan toteuttamat tehtävät seuraavat vuotuista suunnittelu- ja seurantajaksoa, jota komissio ja toimeenpanovirastot toteuttavat, mukaan lukien tulosten raportointi energian pääosaston vuotuisessa toimintakertomuksessa ja yhteisen tutkimuskeskuksen vuotuisessa toimintakertomuksessa.

ACER

Varainhoitoasetuksensa mukaan ACERin on toimitettava ohjelma- asiakirjansa yhteydessä vuotuinen työohjelma, joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot sekä taloudellisista resursseista että henkilöresursseista kunkin toteutetun toimen osalta.

ACER raportoi kuukausittain energian pääosastolle talousarvion toteuttamisesta, myös sitoumuksista, ja maksuista talousarvion osastoittain sekä avointen virkojen määrästä henkilöstötyypeittäin.

Lisäksi energian pääosasto on suoraan edustettuna ACERin hallintoelimissä. Energian pääosasto saa johtokunnassa olevien edustajiensa kautta tiedon talousarvion käytöstä ja henkilöstötaulukosta jokaisessa sen vuoden aikana pidettävässä kokouksessa.

Lisäksi ACERiin sovelletaan varainhoitosääntöjen mukaisesti vuotuisia vaatimuksia raportoida toiminnasta ja resurssien käytöstä johtokunnan ja sen vuotuisen toimintakertomuksen kautta.

2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t)

2.2.1. *Perustelut ehdotetu(i)lle talousarvion toteuttamistavalle(-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle*

Vaatus 1:

Tämän vaatimuksen mukaiset tehtävät annetaan komissiolle.

Jollei toteutuksen aikana tehtävästä päätöksestä muuta johdu, kyseiset tehtävät voidaan suorittaa sisäisesti tai ulkoistaa palveluntarjoajalle julkista hankintamenettelyä noudattaen. Jos tehtävät ulkoistetaan, palvelujen hankinta toteutetaan suoralla hallinnoinnilla noudattaen kaikilta osin varainhoitoasetuksen säännöksiä. Energian pääosaston ja yhteisen tutkimuskeskuksen hankintojen valvontastrategiaan sisältyy erityinen oikeudellinen sekä toimintaan ja varainhoitoon liittyvä ennakovalvonta hankintamenettelylle (hankintoja ja sopimuksia käsittelevän neuvoa- antavan komitean suorittama tarkastus) ja sopimusten allekirjoittamiselle. Lisäksi tavaroiden ja palvelujen hankinnasta aiheutuviin menoihin sovelletaan ennakkotarkastuksia ja tarvittaessa jälkitarkastuksia ja varainhoidon valvontaa.

Vaatimukset 2 ja 3:

ACERilla on toimeksiantonsa vuoksi parhaat edellytykset hankkia asiantuntemusta, jota tarvitaan vaatimusten 4 ja 3 täytäntöön panemiseksi.

Energian pääosasto laati valvontastrategian, jonka avulla se hallinnoi suhteitaan ACERiin osana komission vuoden 2017 sisäisen valvonnan kehystä. Virasto tarkisti ja hyväksyi oman sisäisen valvonnan kehüksensä joulukuussa 2018.

2.2.2. *Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä*

Energian pääosasto

Energian pääosaston suoraan hallinnoimiin osiin voi kohdistua tavanomaisia julkisia hankintamenettelyjä koskevia riskejä. Menojen laillisuuteen ja sääntöjenmukaisuuteen liittyviä riskejä pidetään vähäisinä. Yritysten ja pääosaston tasolla suoritetaan asianmukaista ja tehokasta valvontaa.

Ehdotuksessa toimijoille annetaan uusia tehtäviä, joten merkittävin tuloksellisuuteen kohdistuva riski liittyy virheellisiin arvioihin ehdotuksen aiheuttamasta työmäärästä. Tämä riski on hyväksyttävä, sillä kuten kokemus on osoittanut, jos alkuperäiseen ehdotukseen ei sisälly lisäresurssitarpeita, tilannetta on hyvin vaikea korjata myöhemmin.

Yhteinen tutkimuskeskus

Osana tutkimustoimintansa riskinarviointiprosessia yhteinen tutkimuskeskus tunnistaa mahdolliset riskit, arvioi niiden tasoa ja suunnittelee tarvittavat riskien hallintatoimet ja selvittää olemassa olevat valvontatoimet. Tässä yhteydessä keskeisiä tunnistettuja riskejä ovat a) tähän ehdotukseen liittyvien uusien tehtävien työmäärän arviointiin liittyvä riski (joidenkin tehtävien aiheuttama työmäärä saatetaan aliarvioida) ja b) uusien tehtävien tueksi kerättävän tiedon puutteellinen määrä tai laatu. Tapauksessa a) riski on hyväksyttävä. Jatkuva huolellinen henkilöstösuunnittelu on yksi tämän riskin hallintakeinoista ja sillä varmistetaan asianmukaisen asiantuntemuksen saatavuus. Tapauksessa b) riskiä hallitaan muun muassa osallistamalla jo varhaisessa vaiheessa tiedonkeruuprosessien suunnitteluun ja rajaamiseen sekä tunnistamalla hyvissä ajoin kussakin dataintensiivisessä tehtävässä mahdollisesti vastaan tulevat esteet, jotta tarvittaviin tietoihin päästään käsiksi, ja ottamalla tietojen saatavuuteen liittyvät ongelmat varhain esiin energian pääosaston ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa.

ACER

Ehdotukseen sisältyy useita uusia ACERille osoitettavia tehtäviä, mikä vähentää tätä riskiä, sillä vaikka joidenkin tulevien tehtävien työmäärä voidaan aliarvioida, toiset voidaan yliarvioida, jolloin tehtäviä voidaan tarvittaessa järjestellä uudelleen.

2.2.3. *Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisaikajankohdan odotetuista virheriskitasoista*

Energian pääosasto

Energian pääosastolle osoitetut tehtävät pannaan täytäntöön olemassa olevan valvontajärjestelmän mukaisesti, ja valvontakustannusten suhteen odotetaan pysyvän vakaana (5–6 prosenttia viimeaikaisten toimien perusteella hallinnoituista varoista).

ACER

Lisätehtävien osoittamisen ACERin nykyiseen toimeksiantoon ei odoteta aiheuttavan erityistä virastotason lisävalvontaa, joten valvontakustannusten ja hallinnoitujen varojen arvon välinen suhde säilyy muuttumattomana.

2.3. **Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi**

Energian pääosasto

Energian pääosasto hyväksyi tarkistetun petostentorjuntastrategian vuonna 2020 ja vuosien 2023–2025 tarkistetun toimintasuunnitelman vuonna 2023. Energian pääosasto tarkistaa parhaillaan vuosien 2026–2028 petostentorjuntastrategiaansa OLAFin menetelmän mukaisesti. Energian pääosaston petostentorjuntastrategia perustuu komission petostentorjuntastrategiaan ja sisäisesti tehtyyn erityiseen riskinarviointiin, jonka tarkoituksena on tunnistaa petoksille altteimmat alat, jo käytössä olevat valvontatoimet sekä tarvittavat toimet, joilla parannetaan energian pääosaston valmiuksia ehkäistä, havaita ja korjata petoksia.

Yhteinen tutkimuskeskus

Yhteisen tutkimuskeskuksen petostentorjuntastrategia ja siihen liittyvä toimintasuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2020 ja niitä muutettiin vuonna 2024 suunnitelman tarkistamiseksi ja päivittämiseksi kaudelle 2025–2027. Päivitetty suunnitelma sisältää kolme uutta toimea: vuoden 2025 ensimmäisellä puoliskolla käynnistetty komission eettisiin kysymyksiin ja petostentorjuntatoimenpiteisiin keskittyvä tiedotuskampanja, joka sisältää yhteisen tutkimuskeskuksen tutkimushenkilöstölle kohdistettuja esimerkkejä, laajennettu koulutusohjelma, joka sisältää muun muassa eturistiriitoihin, tekijänoikeuksiin, tekoälyn käyttöön, väärinkäytösten paljastamiseen ja ilmoituskanaviin keskittyviä aihekohtaisia koulutustilaisuuksia, ja eettisiä kysymyksiä ja petostentorjuntatoimenpiteitä käsittelevien SharePoint- sivujen päivitys. Näillä uusilla toimilla täydennetään vuosien 2021–2024 toimintasuunnitelman mukaisia käynnissä olevia toimia ja lisätään yhteisen tutkimuskeskuksen osallistumista komission petostentorjuntastrategian toimintasuunnitelmaan. Yhteistyö OLAFin, sisäisen valvontaryhmän ja muiden sidosryhmien kanssa on arvokas osa yhteisen tutkimuskeskuksen petostentorjuntapyrkimyksiä.

ACER

ACER soveltaa EU:n erillisvirastojen petostentorjuntaperiaatteita komission toimintamallin ja OLAFin erillisvirastoille ja yhteisyrityksille vuonna 2024 antamien suuntaviivojen mukaisesti. Virasto hyväksyi joulukuussa 2024 uuden petostentorjuntastrategian, jolla kumottiin viraston johtokunnan päätös 15/2021. Vuosia 2025–2027 koskeva uusi strategia perustuu seuraaviin strategisiin tavoitteisiin: nykyisten petostentorjuntatoimenpiteiden optimointi, nykyisten havaitsemisjärjestelmien oikea- aikaisuuden ja tarkkuuden parantaminen, tutkintamenettelyiden vahvistaminen ja korjaavien toimien optimointi nopeaa takaisinperintää varten.

3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET ⁷¹

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehityksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat

- Talousarviossa jo olevat budjettikohdat

Monivuotisen rahoituskehityksen otsakkeiden ja budjettikohtien mukaisessa järjestyksessä.

Monivuotisen rahoituskehityksen otsake	Budjettikohta	Menolaji	Rahoitusosuudet			
	Numero	JM/EI-JM ⁷²	EFTA-mailta ⁷³	ehdokasmailta ja mahdollisilta ehdokasmailta ⁷⁴	muilta kolmansilta mailta	muut käyttötarkoituksensa sidotut tulot
01	02.03.02 Verkkojen Eurooppa - väline – energia	JM	EI	EI	EI	EI
01	02.01.22.01 Verkkojen Eurooppa - välineen tukimenot – energia	EI- JM	EI	EI	EI	EI
01	02.10.06 Euroopan Unionin energia- alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto	JM	KYLLÄ	EI	EI	EI

⁷¹ Vaikka tämä säädösehdotukseen liittyvä rahoitusta ja digitaalisia vaikutuksia koskeva selvitys kattaa vain vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen, ehdotuksella odotetaan olevan rahoitusvaikutuksia myös vuoden 2027 jälkeen.

⁷² JM = jaksotetut määrärahat; EI-JM = jaksottamattomat määrärahat.

⁷³ EFTA: Euroopan vapaakauppaliitto.

⁷⁴ Ehdokasmaat ja soveltuvin osin Länsi-Balkanin mahdolliset ehdokasmaat.

3.2. Arvioidut vaikutukset määrärahoihin

3.2.1. Yhteenveto arvioituista vaikutuksista toimintamäärärahoihin⁷⁵

- Ehdotus/aloite ei edellytä toimintamäärärahoja.
- Ehdotus/aloite edellyttää toimintamäärärahoja seuraavasti:

3.2.1.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Monivuotisen rahoituskehysten otsake	Numero	01
---	--------	----

Pääosasto: energian pääosasto				Vuosi	Vuosi	Vuosi		Vuosi	MRK YHTEENSÄ 2021–2027	VUODEN 2027 JÄLKEEN		
				2024	2025	2026		2027				
Toimintamäärärahat												
Budjettikohta: 02.03.02 Verkojen Eurooppa - väline – energia				Sitoumukset	(1a)				4,232	4,232 ⁷⁶	6,732	
				Maksut	(2a)					3,232	3,232	7,732
Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat												
Budjettikohta 02.01.22.01 Verkojen Eurooppa - välineen tukimenot – energia					(3)				0,428	0,428	2,996	
Energian pääosaston määrärahat YHTEENSÄ⁷⁷				Sitoumukset	= 1a + 1b + 3	0,000	0,000	0,000		4,660	4,660	9,728
				Maksut	= 2a + 2b + 3	0,000	0,000	0,000		3,660	3,660	10,728

Yhteinen tutkimuskeskus				Vuosi	Vuosi	Vuosi		Vuosi	MRK YHTEENSÄ 2021–2027	VUODEN 2027 JÄLKEEN
				2024	2025	2026		2027		

⁷⁵ Vuoden 2027 jälkeiset määrät ovat suuntaa- antavia eivätkä ne vaikuta seuraavaa monivuotista rahoituskehystä koskevien käynnissä olevien neuvottelujen tuloksiin.

⁷⁶ Osa Verkojen Eurooppa - välineen toimintamäärärahoista osoitetaan yhteisen tutkimuskeskuksen kanssa tehtävään hallinnolliseen sopimukseen, joka koskee yhdeksää kokoaikavastaavaa työntekijää (sopimussuhteista toimihenkilöä), kuten 1.5.1 kohdassa ilmoitettiin.

⁷⁷

	Toimintamäärärahat								
Ei sovelleta	Sitoumukset	(1a)							
	Maksut	(2a)							
	Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat								
Budjettikohta 01 01 01 11 Horisontti Eurooppa - puiteohjelmaa toteuttaviin virkamiehiin ja väliaikaiseen henkilöstöön liittyvät menot – suora tutkimustoiminta		(3)					0,754	0,754	5,278
Yhteisen tutkimuskeskuksen määrärahat YHTEENSÄ⁷⁸	Sitoumukset	= 1a + 1b + 3	0,000	0,000	0,000		0,754	0,754	5,278
	Maksut	= 2a + 2b + 3	0,000	0,000	0,000		0,754	0,754	5,278

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

[Virasto]: Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto (ACER)	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	MRK YHTEEN SÄ 2021– 2027	Vuoden 2027 jälkeen
Budjettikohta: 02.10.06 Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto / EU:n talousarviosta virastolle maksettava rahoitusosuus				0,327	0,327	3,320

Virastolle osoitetut määrärahat / EU:n talousarviosta maksettava rahoitusosuus korvataan vähentämällä määrärahoja ohjelmasta ”Verkojen Eurooppa - väline – energia” / budjettikohdasta 02.03.02 / vuonna 2027.

Seuraavassa monivuotisessa rahoituskehityksessä osoitetut määrärahat olisi sisällytettävä viraston tukeen ehdotuksessa osoitettujen tehtävien pysyvän luonteen vuoksi, ja ne korvataan tarvittaessa vähentämällä vastaava määrä samaan monivuotisen rahoituskehityksen otsakkeeseen kuuluvia asiaankuuluvan ohjelman kokonaismäärärahoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta sen tulevaa sopimusta. Jos korvaava vähennys on tarpeen, virastolle osoitettuja resursseja on tarkistettava.

Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	MRK YHTEENSÄ 2021–2027	VUODEN 2027 JÄLKEEN

⁷⁸ Arviot, jotka perustuvat vuodesta 2026 alkaen sovellettaviin keskimääräisiin henkilöstökustannuksiin ja vastaavat neljää asianomaiseen luokkaan kuuluvaa virkamiestä, jotka siirretään uusiin tehtäviin yhteisen tutkimuskeskuksen sisällä.

• Toimintamäärärahat (kaikki otsakkeet) YHTEENSÄ	Sitoumukset	(4)	0,000	0,000	0,000	4,559	4,559	10,052
	Maksut	(5)	0,000	0,000	0,000	3,559	3,559	11,052
• Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat (kaikki otsakkeet) YHTEENSÄ		(6)	0,000	0,000	0,000	1,182	1,182	8,274
Otsakkeisiin 1–6 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ monivuotisessa rahoituskehysessä (viitemäärä)	Sitoumukset	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000	5,741	5,741	18,326
	Maksut	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000	4,741	4,741	19,326

Monivuotisen rahoituskehysen otsake	7	”Hallintomenot”
--	----------	-----------------

Pääosasto: energian pääosasto		Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	MRK YHTEENSÄ 2021–2027 ⁷⁹	VUODEN 2027 JÄLKEEN
		2024	2025	2026	2027		
• Henkilöresurssit		0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
• Muut hallintomenot		0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
Energian pääosasto YHTEENSÄ		0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
Monivuotisen rahoituskehysen OTSAKKEESEEN 7 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ		(Sitoumukset yhteensä = maksut yhteensä)	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716

⁷⁹ Näitä hallintomenoja on määrä jatkaa seuraavassa monivuotisessa rahoituskehysessä.

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

		Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	MRK YHTEENSÄ 2021–2027	VUODEN 2027 JÄLKEEN
		2024	2025	2026	2027		
OTSAKKEISIIN 1–7 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	0,000	0,000	0,000	6,129	6,129	21,042
monivuotisessa rahoituskehyksessä	Maksut	0,000	0,000	0,000	5,129	5,129	22,042

3.2.2. Arvioidut toimintamäärärahoista rahoitetut tuotokset

maksusitoumusmäärärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tavoitteet ja tuotokset ↓			Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	Ilmoitetaan kaikki vuodet, joille ehdotuksen/aloitteen vaikutukset ulottuvat (ks. 1.6 kohta)										YHTEENSÄ		
	TUOTOKSET																		
	Tyyppi ⁸⁰	Keski määr. kustan- nukset	Lkm	Kusta- nnus	Lkm	Kusta- nnus	Lkm	Kusta- nnus	Lkm	Kusta- nnus	Lkm	Kusta- nnus	Lkm	Kusta- nnus	Lkm	Kusta- nnus	Lkm	Kusta- nnus	Luku määrä yhteen- sä
ERITYISTAVOITE 1 ... ⁸¹																			
– Tuotos																			
– Tuotos																			
– Tuotos																			
Välisumma, erityistavoite 1																			
ERITYISTAVOITE 2 ...																			

⁸⁰ Tuotokset ovat tuloksena olevia tuotteita ja palveluita (esim. rahoitettujen opiskelijavaihtojen määrä tai rakennetut tiekilometrit).

⁸¹ Kuten kuvattu 1.3.2 kohdassa ”Erityistavoite (Erityistavoitteet)”

- Tuotos																		
Välisumma, erityistavoite 2																		
KAIKKI YHTEENSÄ																		

3.2.3. Yhteenvedo arvioituista vaikutuksista hallintomäärärahoihin

- Ehdotus/aloite ei edellytä hallintomäärärahoja.
- Ehdotus/aloite edellyttää hallintomäärärahoja seuraavasti.

3.2.3.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat

HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHAT	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	YHTEENSÄ 2021–2027	VUODEN 2027 JÄLKEEN
	2024	2025	2026	2027		
OTSAKE 7						
Henkilöresurssit	0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
Muut hallintomenot	0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
OTSAKE 7, välisumma	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
OTSAKKEESEEN 7 sisällyttömät						
Henkilöresurssit	0,000	0,000	0,000	1,910	1,910	13,370
Muut hallintomenot	0,000	0,000	0,000	0,024	0,024	0,168
OTSAKKEESEEN 7 sisällyttömät, välisumma	0,000	0,000	0,000	1,934	1,934	13,538
YHTEENSÄ	0,000	0,000	0,000	2,322	2,322	16,254

3.2.3.2. Määrärahat yhteensä

HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHAT + ULKOISET KÄYTTÖTARKOITUKSEENSA SIDOTUT TULOT YHTEENSÄ	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	YHTEENSÄ 2021–2027	VUODEN 2027 JÄLKEEN
	2024	2025	2026	2027		
OTSAKE 7						
Henkilöresurssit	0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
Muut hallintomenot	0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
OTSAKE 7, välisumma	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
OTSAKKEESEEN 7 sisällyttömät						
Henkilöresurssit	0,000	0,000	0,000	1,910	1,910	13,370
Muut hallintomenot	0,000	0,000	0,000	0,024	0,024	0,168
OTSAKKEESEEN 7 sisällyttömät, välisumma	0,000	0,000	0,000	1,934	1,934	13,370
YHTEENSÄ	0,000	0,000	0,000	2,322	2,322	16,254

Henkilöresursseja ja muita hallintomenoja koskeva määrärahatarve otsakkeessa 7 katetaan toimen hallinnointiin jo osoitetuilla pääosaston määrärahoilla ja/tai pääosastossa toteutettujen uudelleenjärjestelyjen tuloksena saaduilla määrärahoilla sekä tarvittaessa sellaisilla lisäresursseilla, jotka toimeen hallinnoiva pääosasto voi saada käyttöönsä vuotuisessa määrärahojen jakomenetelyssä talousarvion puitteissa.

3.2.4. Henkilöresurssien arvioitu tarve

- Ehdotus/aloite ei edellytä henkilöresursseja.
- Ehdotus/aloite edellyttää henkilöresursseja seuraavasti.

3.2.4.1. Hyväksytystä talousarviosta katettavat¹

Arvio kokoaikaiseksi muutettuna

HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHAT	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	Vuoden 2027 jälkeen
• Henkilöstötaulukon sisältyvät virat/toimet (virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt)					
20 01 02 01 (päätoimipaikka ja komission edustustot EU:ssa)	0	0	0	2	2
20 01 02 03 (unionin edustustot)	0	0	0	0	
01 01 01 01 (epäsuora tutkimustoiminta)	0	0	0	0	
01 01 01 11 (suora tutkimustoiminta)	0	0	0	4	4
Muu budjettikohta (mikä?)	0	0	0	0	
• Ulkopuolinen henkilöstö (kokoaikaiseksi muutettuna)					
20 02 01 (kokonaismäärärahoista katettavat sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat)	0	0	0	0	
20 02 03 (sopimussuhteiset ja paikalliset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja nuoremmat asiantuntijat unionin edustustoissa)	0	0	0	0	
Hallinnollisen tuen budjettikohta [XX.01.YY.YY]					
– päätoimipaikassa	0	0	0	0	
– unionin edustustoissa	0	0	0	0	
01 01 01 02 (sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat – epäsuora tutkimustoiminta)	0	0	0	0	
01 01 01 12 (sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat – suora tutkimustoiminta)	0	0	0	0	
Muu budjettikohta (mikä?) – Otsake 7	0	0	0	0	
Muu budjettikohta (02 01 22 01 Verkkojen Eurooppa - välineen tukimenot – energia) – ei sisälly otsakkeeseen 7	0	0	0	4	4
YHTEENSÄ	0	0	0	10	10

3.2.4.2. Henkilöressurssien kokonaistarve

HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHAT + ULKOISET KÄYTTÖTARKOITUKSEENSA SIDOTUT TULOT YHTEENSÄ	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027 ²	Vuoden 2027 jälkeen
• Henkilöstötaulukon sisältyvät virat/toimet (virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt)					
20 01 02 01 (päätoimipaikka ja komission edustustot EU:ssa)	0	0	0	2	2
20 01 02 03 (unionin edustustot)	0	0	0	0	
01 01 01 01 (epäsuora tutkimustoiminta)	0	0	0	0	
01 01 01 11 (suora tutkimustoiminta)	0	0	0	4	4
Muu budjettikohta (mikä?)	0	0	0	0	
• Ulkopuolinen henkilöstö (kokoaikaiseksi muutettuna)					
20 02 01 (kokonaismäärärahoista katettavat sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat)	0	0	0	0	
20 02 03 (sopimussuhteiset ja paikalliset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja nuoremmat asiantuntijat unionin edustustoissa)	0	0	0	0	

¹ Koska uudet kokoaikaiset työntekijät kattavat komissiolle osoitetut uudet tehtävät, tällä hetkellä palveluksessa ei ole kokoaikaisia työntekijöitä, jotka olisi jo osoitettu toimen hallintaan tai jotka voitaisiin siirtää uusiin tehtäviin pääosaston sisällä energian pääosaston osalta.

² Kuten edellä todettiin, ehdotuksen kesto ei ole rajattu, ja resurssitarpeet ulottuvat vuoden 2027 jälkeen myös vuosien 2028–2034 monivuotiseen rahoituskehikseen.

Hallinnollisen tuen budjettikohta [XX.01.YY.YY]	– päätoimipaikassa	0	0	0	0	
	– unionin edustustoissa	0	0	0	0	
01 01 01 02 (sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat – epäsuora tutkimustoiminta)		0	0	0	0	
01 01 01 12 (sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat – suora tutkimustoiminta)		0	0	0	0	
Muu budjettikohta (mikä?) – Otsake 7		0	0	0	0	
Muu budjettikohta (02 01 22 01 Verkkojen Eurooppa - välineen tukimenot – energia) – ei sisälly otsakkeeseen 7		0	0	0	4	4
YHTEENSÄ		0	0	0	10	10

	Komission yksiköissä käytettävissä oleva henkilöstö	Lisähenkilöstö*		
		Rahoitetaan otsakkeesta 7 tai tutkimusmäärärahoista	Rahoitetaan BA-budjettikohdasta	Rahoitetaan maksuilla
Henkilöstötaulukon sisältyvät virat/toimet	4 – yhteinen tutkimuskeskus (uudelleenjärjestely) 2 – energian pääosasto	0	0	0
Ulkopuolinen henkilöstö (sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö)		0	4 sopimussuhteista toimihenkilöä – energian pääosasto	

Kuvaus henkilöstön tehtävistä:

Virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt	Energian pääosasto: Energian pääosastolle pyydettyjen kahden uuden virkamiehen tehtävänä olisi valvoa, ohjata ja koordinoida energian pääosaston uusia tehtäviä, jotka liittyvät keskeisen skenaarion kehittämiseen (ks. 1.5.1 kohta edellä). Nämä tehtävät liittyvät prosessin ohjaukseen (mukaan lukien sidosryhmäekosysteemin tehokas koordinointi, verkkoskenaarioiden yhteensopivuus yleisen politiikkarakenteen kanssa, uusiin infrastruktuuritarpeisiin vastaamista koskevan prosessin koordinointi ja säädösten valmistelu) sekä skenaariorien kehittämiseen ja koordinointiin (mukaan lukien tiedonkeruun valvonta, arviointityön koordinointi sekä mallinnusprosessin valvonta ja dokumentointi).
---	--

Ulkopuolinen henkilöstö	Energian pääosasto: Energian pääosastolle pyydettyjen neljän uuden sopimussuhteisen toimihenkilön tehtävänä olisi kehittää keskeinen skenaario ja tukea kahta virkamiestä, jotka valvovat ja ohjaavat tätä työtä. Sopimussuhteiset toimihenkilöt hoitaisivat prosessin ohjaukseen sekä skenaarioiden kehittämiseen ja koordinointiin liittyviä tehtäviä (ks. 1.5.1 kohta edellä).
-------------------------	--

3.2.5. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista digitaalitekologiaan liittyviin investointeihin

Pakollinen: jäljempänä olevaan taulukkoon olisi sisällytettävä paras arvio ehdotuksen/aloitteen aiheuttamista digitaalitekologiaan liittyvistä investoinneista.

Jos ehdotuksen/aloitteen toteuttaminen sitä edellyttää, otsakkeen 7 määrärahat olisi poikkeuksellisesti esitettävä nimetyllä rivillä.

Otsakkeiden 1–6 määrärahat olisi otettava huomioon rivillä ”Toimenpideohjelmien ohjelmatason tietotekniikkamenot”. Niillä tarkoitetaan toimintatalousarviota, jota käytetään suoraan aloitteen täytäntöönpanoon liittyvien tietoteknisten alustojen/välineiden uudelleenkäyttöön/ostoon/kehittämiseen sekä niihin liittyviin investointeihin (esimerkiksi lisensseihin, koulutukseen tai tietojen säilyttämiseen). Tässä taulukossa annettujen tietojen olisi oltava yhdenmukaisia 4 kohdassa ”Digitaaliset ulottuvuudet” esitettyjen yksityiskohtien kanssa.

YHTEENSÄ Digitaalitekologiaan ja tietotekniikkaan liittyvät määrärahat	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	MRK YHTEEN SÄ 2021– 2027	MRK YHTEEN SÄ vuoden 2027 jälkeen
OTSAKE 7						
Tietotekniikkamenot (toimielintasolla)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
OTSAKE 7, välisumma	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
OTSAKKEESEEN 7 sisällyttömät						
Toimenpideohjelmien ohjelmatason tietotekniikkamenot	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500
OTSAKKEESEEN 7 sisällyttömät, välisumma	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500
YHTEENSÄ	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500

3.2.6. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehysten kanssa

Ehdotus/aloite

- X voidaan rahoittaa kokonaan kohdentamalla menoja uudelleen monivuotisen rahoituskehysten kyseisen otsakkeen sisällä

Menoja olisi kohdennettava uudelleen budjettikohdassa ”Verkojen Eurooppa -väline – energia” vuoden 2027 toimintamenojen rahoittamiseksi.

Menoja olisi mahdollisesti kohdennettava uudelleen pääosastojen välillä, jotta energian pääosastolle voidaan tarjota pyydetty kaksi virkamiestä 1.5.1 kohdassa kuvattujen vaatimuksen 1 mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

- edellyttää monivuotisen rahoituskehysten kyseiseen otsakkeeseen sisältyvän kohdentamattoman liikkumavaran ja/tai monivuotista rahoituskehystä koskevassa asetuksessa määriteltyjen erityisvälineiden käyttöä

- edellyttää monivuotisen rahoituskehysten tarkistamista.

3.2.7 Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet

Ehdotuksen/aloitteen

- X rahoittamiseen ei osallistu ulkopuolisia tahoja
- rahoittamiseen osallistuu ulkopuolisia tahoja seuraavasti (arvio):

Määrärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	Yhteensä
Rahoitukseen osallistuva taho					
Yhteisrahoituksella katettavat määrärahat YHTEENSÄ					

3.2.8. Arvioidut henkilöresurssit ja tarvittavien määrärahojen käyttö erillisvirastossa

Henkilöstötarpeet (kokoaikaiseksi muutettuna)

Virasto: ACER	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	Vuoden 2027 jälkeen
Väliaikaiset toimihenkilöt (AD-palkkaluokka)				1	1
Väliaikaiset toimihenkilöt (AST-palkkaluokka)					
<i>Väliaikaiset toimihenkilöt (AD + AST), välisumma</i>	0	0	0	1	1
Sopimussuhteiset toimihenkilöt				1	2
Kansalliset asiantuntijat					
<i>Sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat, välisumma</i>	0	0	0	1	2
Henkilöstö YHTEENSÄ	0	0	0	2	3

EU:n talousarviosta maksettavalla rahoitusosuudella katettavat määrärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Suunniteltuun rekrytointikuukauteen mukautettavat henkilöstömenot (jos rekrytointi tapahtuu heinäkuussa, huomioon otetaan vain 50 prosenttia keskimääräisistä kustannuksista).

Virasto: ACER	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	YHTEENSÄ 2021–2027	VUODEN 2027 JÄLKEE N ³
Osasto 1: Henkilöstömenot				0,127	0,127	2,546

³ Luku koskee koko monivuotista rahoituskehystä 2028–2034

Osasto 2: Infrastruktuuri- ja toimintamenot						
Osasto 3: Toimintamenot				0,200	0,200	0,773
EU:n talousarviosta katettavat määrärahat YHTEENSÄ	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320

Yhteenveto henkilöresursseista ja määrärahoista (milj. euroa), joita ehdotus/aloite edellyttää erillisvirastossa

Virasto: ACER	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	YHTEENSÄ 2021–2027	Vuoden 2027 jälkeen
Väliaikaiset toimihenkilöt (AD + AST)	0	0	0	1	1	1
Sopimussuhteiset toimihenkilöt	0	0	0	1	1	2
Kansalliset asiantuntijat	0	0	0	0	0	0
Koko henkilöstö	0	0	0	2	2	3
EU:n talousarviosta katettavat määrärahat	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320
Maksuilla katettavat määrärahat (tapauksen mukaan)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteisrahoituksella katettavat määrärahat (tapauksen mukaan)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Määrärahat YHTEENSÄ	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320

3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin

- X Ehdotuksella/aloitteella ei ole vaikutuksia tuloihin.
- Ehdotuksella/aloitteella on vaikutuksia tuloihin seuraavasti:
 - vaikutuksia omiin varoihin
 - vaikutuksia muihin tuloihin
 - tulot on kohdennettu menopuolen budjettikohtiin

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tulopuolen budjettikohta:	Käytettävissä olevat määrärahat kuluvana varainhoitovuonna	Ehdotuksen/aloitteen vaikutus ⁴			
		Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027
Momentti					

Vastaava(t) menopuolen budjettikohta/-kohdat käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen tapauksessa:

ei saatavilla

Muita huomautuksia (esim. tuloihin kohdistuvan vaikutuksen laskentamenetelmä/-kaava tai muita lisätietoja).

4. DIGITAALISET ULOTTUVUUDET

4.1. Vaatimukset, joilla on merkitystä digitalisaation kannalta

Ehdotuksessa esitetyt vaatimukset, joilla on merkitystä digitalisaation kannalta:

Vaatus 1 liittyy skenaarioiden kehittämissuunnitelmiin ja infrastruktuuritarpeiden tunnistamiseen, joissa tulisi huomioida digitaalisten ja älykkäiden ratkaisujen mahdollinen käyttö fyysisen verkon kehittämisen lisäksi jo verkon kehittämissuunnittelun mallinnusvaiheessa. Tähän liittyvänä vaatimuksena on se, että sähkön siirtoverkonhaltijoiden on tarkasteltava ensisijaisesti johdottomia ja digitaalisia ratkaisuja ehdottaessaan uusia infrastruktuurihankkeita, ja tällaisia vaatimuksia sovelletaan Euroopan tasolla (osana EU:n laajuista kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa) sekä kansallisella tasolla (siirtotason kansalliset verkon kehittämissuunnitelmat). Tämän avulla varmistetaan mahdollisimman tehokas verkon kehittäminen ja myös kannustetaan digitaalisten ratkaisujen käyttöön käytännössä.

Tätä vaatimusta sovelletaan mallinnusprosessista vastaaviin EU:n toimielimiin, jäsenvaltioihin, siirtoverkonhaltijoita Euroopan tasolla edustaviin elimiin (Sähkö-ENTSO, Kaasu-ENTSO ja ENNOH) sekä siirtoverkonhaltijoihin kansallisella tasolla.

Vaatus 2 liittyy uuden johdottoman ja digitaalisen siirron luokan käyttöönottoon yhteistä etua koskevien hankkeiden osalta. Tällaisella luokalla pyritään tarjoamaan parempia kannustimia siirtoverkonhaltijoille verkkoa parantavien ja digitaalisten teknologioiden käyttämiseksi, jotta tehostetaan verkon käyttöä ja lisätään rajat ylittävää siirtokapasiteettia.

⁴ Perinteiset omat varat (tulli- ja sokerimaksut) on ilmoitettava nettomääräisinä eli bruttomäärästä on vähennettävä kantokuluja vastaava 20 prosentin osuus.

Siirtoverkonhaltijoiden on tätä uutta luokkaa koskevien hakemustensa yhteydessä toimitettava tiedot ehdotettujen digitalisointijärjestelmien teknisistä ominaisuuksista sekä siirtoverkon toimintaan kohdistuvista odotetuista vaikutuksista. Sähkö-ENTSO, jota ehdotetaan uusien hankkeiden kustannusten ja hyötyjen laskemisesta vastaavaksi elimeksi, vastaisi asiaan liittyvien tietojen käsittelystä.

Vaatus 3 liittyy sellaisten hankkeiden lupahakemusmenettelyyn, jotka on sisällytetty unionin luetteloon yhteistä etua koskevista hankkeista ja keskinäistä etua koskevista hankkeista. Jäsenvaltioiden kansallisen toimivaltaisen viranomaisen on voitava vastaanottaa lupahakemukset ja kaikki asiaan liittyvät asiakirjat digitaalisessa muodossa (8 artikla). Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisella tasolla on käytettävissä digitaalinen alusta lupamenettelyn vaiheiden hallinnoimiseksi (mukaan lukien lupahakemukset, lupaprosessit ja vireillä olevat lupapäätökset) ja annettujen päätösten asettamiseksi saataville helposti saavutettavissa olevassa muodossa (10 artiklan 4 kohta). Tällä olisi edistettävä jäsenvaltioiden eri lupaviranomaisten aiempaa yhdenmukaisempaa digitalisaatiota ja avoimuutta ja viime kädessä nopeutettava lupien myöntämistä.

Tätä vaatimusta sovelletaan sen lisäksi, että jäsenvaltioiden on annettava kaikki päätökset helposti saavutettavissa olevassa muodossa.

4.2. Data

Vaatus 1: Vaatus liittyy verkon mallinnusta ja skenaarioiden kehittämistä varten jo kerättyihin tietoihin, ja se voi johtaa uusien tietojen keräämiseen digitaalitekniologioiden tulevan käytön ja mahdollisuuksien osalta. Vaikka kirjallisuudessa on esitetty oletuksia tällaisten teknologioiden mahdollisuuksista, jäsenvaltioiden tiedot eivät ole tällä hetkellä julkisesti saatavilla eikä niitä kerätä samaa tarkoitusta varten (kertaluonteisuuden periaatetta on noudatettu asianmukaisesti). Siirtoverkonhaltijat aloittavat asetuksen (EU) 2019/943 mukaisen joustavuustarpeiden arvioinnin vuodesta 2026 alkaen, ja osaa käytetyistä tiedoista voidaan käyttää myös verkkosuunnitteluun. Joustavuustarpeiden arviointi kattaa kuitenkin vain 10 vuotta, kun taas unionin laajuinen verkkosuunnittelu kattaa seuraavat 10–20 vuotta. Tältä osin tiedonkeruu vaikuttaa välttämättömältä täyden kattavuuden varmistamiseksi. Tietojen konkreettista muotoa koskevalla sekundaarilainsäädännöllä varmistetaan, että joustavuustarpeiden arviointeja varten jo kerätyt tiedot otetaan huomioon vaatimusten päällekkäisyyksien välttämiseksi. Siirtoverkonhaltijat, sääntelyviranomaiset ja jäsenvaltiot toimittavat tietovirtoihin liittyvät tiedot komissiolle sekundaarilainsäädännöllä hyväksyttävän säännön perusteella. Siirtoverkonhaltijoiden on tarvittaessa toimitettava verkon mallinnukseen liittyvät lisätiedot suoraan Sähkö-ENTSOlle.

Vaatus 2: Tiedot, jotka liittyvät yhteistä etua koskevaa hanketta koskevan hakemuksen toimittamiseen, ovat hankekohtaisia, minkä vuoksi ne on kerättävä hakemuksen toimitushetkellä (näin ollen noudatetaan täysin kertaluonteisuuden periaatetta). Tällaiset tiedot liittyvät muun muassa hankkeen laajuuteen, taloudellisiin arvioihin, käytettyihin teknologioihin, sijaintiin sekä ympäristöön ja sähköverkkoon kohdistuviin vaikutuksiin. Hankkeen toteuttajat (useimmiten siirtoverkonhaltijat) toimittavat tiedot Sähkö-ENTSOlle ja Euroopan komissiolle kustannusten ja hyötyjen arvioimiseksi yhteistä etua koskevien hankkeiden arviointiprosesseissa.

Vaatus 3: Digitaalisille alustoille, jotka jäsenvaltioiden olisi perustettava, tallennettaisiin kaikki tiedot, joita tarvitaan luvan tai lupien myöntämiseksi yhteistä etua koskeville hankkeille ja keskinäistä etua koskeville hankkeille. Näihin tietoihin sisältyvät hakijaan liittyvät henkilötiedot riippumatta siitä, onko kyseessä luonnollinen henkilö vai

oikeushenkilö, sekä hankkeen ominaisuudet ja kaikki tarvittavat asiakirjat.

4.3. Digitaaliset ratkaisut

Vaatus 1: Vaatukseen 1 liittyvä alusta koskee tulevaa infrastruktuurin kehittämistä varten toteutettavaa verkon mallinnusta ja skenaarioiden mallinnusta. Sähkö-ENTSO käyttää jo tällaista alustaa, ja näin ollen uusi vaatimus liittyy alustan päivittämiseen suuremman tietomäärän käsittelemiseksi. Mitä tulee Euroopan komission rooliin skenaarioiden mallinnusprosessissa, tietoja käytetään olemassa olevissa malleissa, ja näin ollen muutoksilla ei säädetä uusista, erillisen alustan luomista koskevista vaatimuksista.

Vaatus 2: Tämä vaatimus ei saisi johtaa uusien tietojenkäsittelyjärjestelmiin liittyvien alustojen perustamiseen, koska yhteistä etua koskevien hankkeiden valintaprosessi on vakiintunut ja tavoitteena on laajentaa luokkien soveltamisalaa (ja samalla säilyttää arviointiperiaatteet ja käyttää olemassa olevia järjestelmiä hakemusten käsittelemiseksi ja kustannusten ja hyötyjen laskemiseksi).

Vaatus 3: Digitaalisilla alustoilla, jotka jäsenvaltioiden olisi perustettava, helpotetaan lupamenettelyjen digitalisointia ja keskittämistä. Näiden tietojen keskittämisen odotetaan yksinkertaistavan menettelyjä ja ehkäisevän samojen tietojen päällekkäisyyttä eri alustoilla. Komissio kehottaa johdanto-osan kappaleissa sisällyttämään alustaan toimintoja, joilla mahdollistettaisiin, myös tekoälyn avulla, se, että keskitetty yhteyspiste, muut viranomaiset ja hakijat voivat tarkistaa hakemuksen tilan, viivästyksset sekä lupamenettelyn määräaikojen toteutumisen. Lisäksi alustalta olisi voitava saada tilastoja lupamenettelyjen yleisestä edistymisestä jäsenvaltioissa. Alustan olisi helpotettava keskitetyn yhteyspisteen tehtäviä, sillä keskitetyllä yhteyspisteellä olisi oltava pääsy kaikkiin asiaankuuluviin tietoihin.

4.4. Yhteentoimivuusarviointi

Vaatukset 1 ja 2 eivät edellytä jäsenvaltioiden rajat ylittävää vuorovaikutusta, sillä tavoitteena on toimittaa tietoja EU:n tason arviointeja varten keskitetysti. Ne eivät myöskään liity rajat ylittävään yhteentoimivuuteen, sillä vaihdettavat tiedot koskevat hankkeiden kehittämiseen liittyviä tulevia arvioita, eivät järjestelmän toimintaan liittyviä olemassa olevia tietovirtoja (joista jo vaihdetaan tietoa muiden siirtoverkonhaltijoiden yhteistyöalustojen kautta). Odotuksena on, että tiedot jaetaan vain kerran eli joko Sähkö-ENTSOlle (joka jakaa tiedot komission kanssa) tai suoraan komissiolle (jos Sähkö-ENTSO ei tarvitse samoja tietoja). Tiedot vaihdetaan tiedostoina, ei kahden alustan keskinäisen linkityksen avulla.

Vaatus 3 ei edellytä jäsenvaltioiden rajat ylittävää, unionin yksiköiden välistä tai unionin yksiköiden ja julkisen sektorin elinten välistä vuorovaikutusta. Se ei myöskään vaikuta rajat ylittävään yhteentoimivuuteen, sillä tiedot ovat merkityksellisiä kansallisten, ei EU:n tason, päätöksentekomenettelyjen kannalta. Keskitetysti määriteltyä tietorakennetta harkittiin, ja se hylättiin, sillä suurin osa kussakin jäsenvaltiossa käytössä olevista lupamenettelyistä on luonteeltaan enimmäkseen kansallisia ja lupajärjestelmät ovat erilaisia, minkä vuoksi on loogista, että varsinainen päätös toteutuksen muodosta jätetään jäsenvaltioille, jotka voivat päättää, mikä ratkaisu vastaa parhaiten niiden järjestelmää ja uutta digitaalista alustaa, jonka ne perustavat. Vaikka TEN-E-asetuksessa edellytetään, että lupamenettelyistä vastaavat kansalliset toimivaltaiset viranomaiset tekevät yhteistyötä rajatylittävissä hankkeissa mahdollisuuksien mukaan, siinä annetaan jäsenvaltioille vapaus päättää sopivimmasta tavasta tehdä niin. Koska osaa kyseisistä tiedoista voidaan edellyttää ja

arvioida myös sellaisiin hankkeisiin liittyvien menettelyjen osalta, jotka eivät kuulu TEN-E-asetuksen soveltamisalaan, lisäksi ehdotetaan, että nämä alustat perustetaan monikäyttöisiksi alustoiksi, jotka kattavat monenlaisen energiaomaisuuden (muun muassa verkkojen, putkistojen, uusiutuvien energialähteiden ja varastoinnin) lupamenettelyt.

Julkisia palveluja, joihin nämä ehdotukset vaikuttaisivat, olisivat kaikki energiaomaisuuden lupamenettelyihin osallistuvat kansalliset viranomaiset, kuten energiaministeriö ja/tai -virastot, kunnallinen/paikallinen hallinto sekä ympäristöviranomaiset. Ehdotukset vaikuttaisivat myös hallintoelimiin tai -yksiköihin, jotka antavat lausuntoja aluesuunnitteluun ja kulttuuriperintökohteisiin vaikuttavista hankkeista tai hyväksyvät niitä.

4.5. Toimenpiteet digitaalisen täytäntöönpanon tukemiseksi

Toimenpiteet liittyvät vaatimukseen 2 eli uuden johdottomien ja digitaalisen siirron ratkaisujen luokan käyttöönottoon yhteistä etua koskevien hankkeiden osalta. Tällaisella luokalla pyritään tarjoamaan parempia kannustimia siirtoverkonhaltijoille verkkoa parantavien ja digitaalisten teknologioiden käyttämiseksi, jotta tehostetaan verkon käyttöä ja lisätään rajat ylittävää siirtokapasiteettia. Jos tällaiselle investoinnille myönnetään yhteistä etua koskevan hankkeen asema, siihen sovellettaisiin nopeutettua lupamenettelyä, ja jos se täyttää kaikki tarvittavat ehdot, sille voidaan hakea rahoitusta Verkkojen Eurooppa -välineestä. Näillä toimenpiteillä olisi tuettava digitaalisten alustojen täytäntöönpanoa EU:n siirto- ja jakeluverkoissa.